Editura UNIVERS

Actori de film, cîntăreți de bar, scenariști, scriitori evoluează sub încîlcitele fire abil mînuite de romanciera Iris Murdoch, oferind o caleidoscopică panoramă a boemei londoneze din zilele noastre.

Lei 8

154

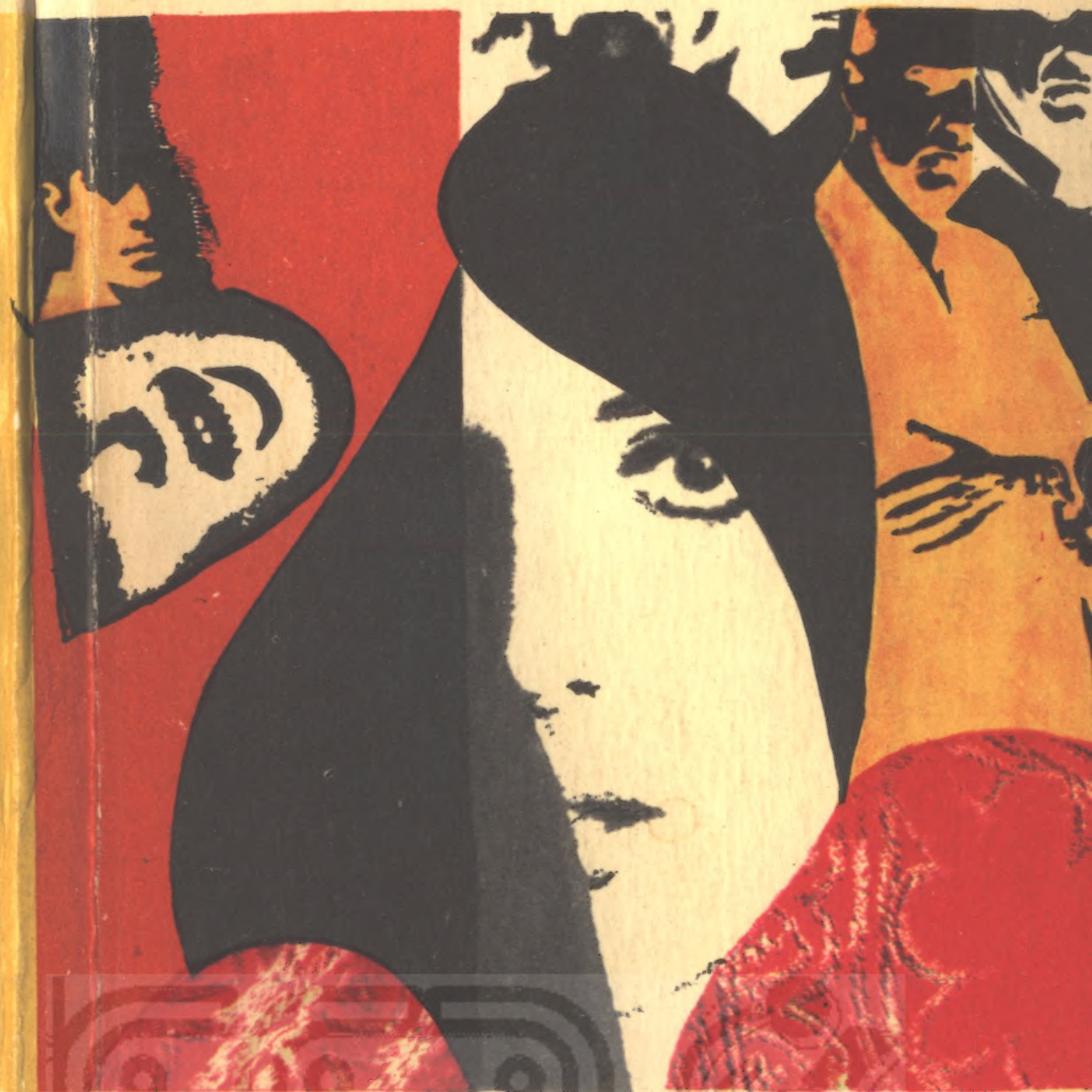
1970

IRIS MURDOCH • PRINS ÎN MREJE

IRIS MURDOCH

PRINS ÎN MREJE

COLECȚIA MERIDIANE

Desenul copertei de *A. Perussi*

Iris Murdoch
UNDER THE NET
1963
Chatto & Windus
London

Iris Murdoch

Prins în mreje

In româneşte de
Ioana Maria Nicolau

Editura UNIVERS

Bucureşti — 1971

IRIS MURDOCH

Literatura feminină a constituit, întotdeauna, în Anglia, o categorie aparte — şi foarte înaltă — în contextul ficţiunii sau eseisticii. Nu e vorba, desigur, de Emiliy Brontë, pe care nu numai Chesterton a considerat-o un geniu cu totul singular ci, poate, de surorile ei, care au inaugurat în literatura britanică un anumit gen (în înţelesul superior) al sentimentalismului şi personalismului în ficţiunea romanescă, şi mai tîrziu de George Eliot, Jane Austen (o cităm fără a respecta cronologia strictă, ci, mai mult, pe cea a recunoaşterii geniului) şi de întreaga literatură feminină engleză a primei jumătăţi a secolului nostru, multă vreme de largă difuzare pe continent, mai ales în traducerile franceze: Rosamond Lehman, Margaret Kennedy, etc.

Dar prezenţa unor personalităţi cu totul deosebite, ca valoare şi capacitate de exprimare estetică şi umană — cum ar fi Jane Austen, Emily Bronte, Virginia Woolf (în perioada interbelică a secolului nostru), Ivy Compton-Burnett, ar putea deschide o altă discuţie în ce priveşte reprezentarea sensibilităţii feminine în literatura respectivă. Fiecare dintre aceste scriitoare este desigur, o purtătoare de cuvînt a unui spirit şi a unei sensibilităţi feminine, dar cît de departe sînt cărţi ca *Mîndrie şi prejudecată*, *La răscruce de vînturi*, *Va-*

lurile sau *Fiice și fii* de romanele scrise de congenerele și contemporanele lor... Mai exact ar fi poate să se spună că în literatura engleză — într o măsură mai mare decît în clasicismul francez sau în romantismul german — cărțile importante scrise de femei înseamnă ceva mai mult decît mărturia unui specific și a unei sensibilități feminine identificabile ca atare, ci mai degrabă, manifestările singulare ale unui geniu mai spontan și mai sigur din punct de vedere artistic — pentru că mai puțin preocupat de chestiuni de tehnică și abilitate literară decît cel al scriitorilor — ca să le spunem așa — de genul masculin.

Dintr-o asemenea categorie face parte și Iris Murdoch, scriitoare britanică (însă, lucru important, de origine și formație irlandeză), profesor de istoria filozofiei la Oxford — și care a debutat în publicistică printr-o carte doctă și severă despre Sartre (1954). Tot cu începere din acel an, ea s-a afirmat ca una dintre cele mai fecunde și mai distincte scriitoare britanice contemporane : zece sau douăsprezece romane au apărut după *Prins în mreje,* prima și poate cea mai convențională dintre cărțile sale, pe care o prezentăm acum — ca un început — în versiune românească.

Cea mai convențională — aceasta neînsemnînd însă în nici un caz că romanul ar fi lipsit de calități stilistice și literare. Dimpotrivă. Însă, acest prim roman al Irisei Murdoch este totodată cel mai puțin personal — adică cel mai conform unei anumite formule — și din cauza aceasta a și constituit la un moment dat argumentul pentru care scriitoarea a fost integrată acelei categorii de scriitori compatrioți ai ei denumiți „Tinerii furioși". Tonul general al povestirii — întreprinsă la persoana I — o anumită intensitate sarcastică și amară a personajelor, aspectul polemic și nu rareori grotesc-violent al incidentelor și relațiilor dintre eroi justifică apropierea acestui roman de literatura protestatară și vehementă a unor romancieri ca John Waine, Braine, Amis, sau a unor dramaturgi ca Osborne sau Kops de pildă.

În realitate însă — și această remarcă nu trebuie interpretată ca o desconsiderare a generației literare a „Tinerilor furioși", care a avut un rol cert într-un anumit moment al literaturii engleze postbelice — Iris Murdoch este o scriitoare mai *serioasă,* mai matură și mai ambițioasă decît confrații săi — cei mai mulți mai tineri — cărora le-a fost asociată. *Prins în mreje* este o carte despre un intelectual, cam dezorientat și incert în finalitatea acțiunilor și gîndurilor sale. Dar este și ceva mai mult decît expresia unei dezorientări și a unui protest — cețos în vehemențele lui juvenile — împotriva unei anumite formule de viață. Ce este acest altceva e încă nelămurit în această carte de debut — de altminteri extrem de sigur construită și scrisă cu mare virtuozitate stilistică. Însă calitatea se precizează treptat în cărțile ulterioare, afirmîndu-se apoi ca nota distinctă a literaturii Irisei Murdoch și impunîndu-i locul aparte în contextul literar contemporan anglo-saxon. Am putea-o numi o *intensitate intelectuală,* la fel de riguroasă ca la antecesorul ei Aldous Huxley (dar mai artistic realizată în operă), și pregnant demonstrată în cărți atît de diferite cum sînt *Clopotul (The Bell, 1958), Un trandafir fără ceremonii (An Unofficial Rose, 1962* sau *Inorogul (The Unicorn)* în care Iris Murdoch scrie cu egală abilitate roman psihologic simbolic, roman de observație socială sau roman gotic cu foarte convingătoare tonuri moderne.

Cartea de față reprezintă o bună introducere în opera unei scriitoare care cu numeroase prilejuri și-a demonstrat calitățile de analist al unei anumite condiții intelectuale a compatrioților săi și care, într-o operă variată și întotdeauna interesantă (cel puțin), și-a adus o contribuție substanțială la diversificarea și umanizarea literaturii grave contemporane.

MIRCEA IVĂNESCU

Unu

CÎND L-AM VĂZUT PE FINN așteptîndu-mă la colțul străzii, am înțeles imediat că se întîmplase ceva rău. De obicei Finn mă așteaptă culcat în pat sau rezemat de ușă, cu ochii închiși. Întîrziasem de fapt din cauza unei greve ; dar trebuie să spun că oricare ar fi situația, detest întoarcerile în Anglia dintr-o călătorie în străinătate, și de fiecare dată sînt neconsolat, pînă cînd reușesc să mă cufund din nou în atmosfera iubitei noastre Londre, atît de adînc, încît să uit că am fost vreodată plecat. Așa că vă puteți închipui cît de nenorocit m-am simțit fiind obligat, din cauza grevei, să mai și aștept la Newhaven ca trenurile să-și reia circulația și avînd încă proaspăt în nări mirosul Franței. Pe deasupra, sticlele de coniac pe care le trec întotdeauna prin contrabandă, de data asta fuseseră dibuite și oprite la vamă, așa că după ora închiderii localurilor am rămas cu totul pradă frămîntărilor unei introspecțiuni morbide. Binefăcătoarea obiectivitate a adevăratei contemplații este o stare pe care un om cu temperamentul meu nu reușește s-o atingă în anumite orașe neprietenoase din Anglia, chiar

dacă n-ar avea necazuri cu trenurile. Cît despre trenuri, îți zdruncină nervii oricît de bine dispus ai fi. Mă întreb ce alt fel de coșmaruri puteau exista pe lume înainte de a fi apărut trenurile ! ? Dar, toate acestea fiind zise, era ciudat că Finn mă aștepta afară, în stradă.

Cum l-am văzut, m-am oprit și-am lăsat geamantanele jos. Erau pline cu cărți franțuzești și deci foarte grele. Am strigat „heii !" și Finn s-a urnit încetișor. Niciodată nu se grăbește. Mi-e foarte greu să-i lămuresc pe alții asupra lui Finn. Nu este propriu-zis un servitor, ci mai degrabă un fel de *manager* al meu : uneori mă ajută el pe mine să mă descurc, alteori eu pe el, depinde de împrejurări. În orice caz e limpede că nu sîntem egali. Îl cheamă Peter O'Finney, dar nu-i nevoie să rețineți acest lucru : i se spune totdeauna „Finn" și e un fel de văr îndepărtat de-al meu, cel puțin așa pretinde el, iar eu nu m-am ostenit niciodată să verific dacă e adevărat sau nu. Toată lumea are impresia că e servitorul meu și adesea chiar și mie mi se pare că-i așa. cu toate c-ar fi greu de spus ce anume în relațiile noastre sugerează acest lucru. Uneori consider că e foarte posibil ca Finn să fie prin firea lui o persoană ștearsă și modestă, care să ocupe de la sine locul al doilea. Cînd nu avem două paturi, el este cel care doarme pe jos și lucrul apare cît se poate de firesc. Nu-i mai puțin adevărat că tot eu sînt cel care dă întotdeauna ordine. dar asta numai pentru că Finn nu pare să aibă prea multe idei personale despre felul în care să-și folosească timpul. Unii dintre prietenii mei îl socotesc țicnit, dar nu-i adevărat. Finn știe foarte bine ce vrea, chiar prea bine !

Cînd a ajuns în sfîrșit lîngă mine, i-am făcut semn să ridice unul din geamantane, dar nu s-a mișcat. În schimb s-a așezat pe el, privindu-mă trist. M-am așezat și eu pe celălalt geamantan și-un timp am tăcut amîndoi. Eram obosit și n-aveam nici un chef să-i pun întrebări ; și așa, avea să spună el totul, destul de curînd. Îi plac necazurile, ale lui sau ale altora fără deosebire, și ceea ce îl pasionează mai ales este să aducă vești proaste. Finn e destul de chipeș, un lungan melancolic cu păr negricios și lins, lăsat în jos, și-o față osoasă de irlandez. E cu un cap mai înalt decît mine (eu sînt un bărbat scund), dar stă cam încovoiat. Cum se uita așa, întristat, la mine, am simțit că mi se strînge inima. În cele din urmă l-am întrebat :

— Ce s-a întîmplat ?

— Ne-a dat afară !

Nu-mi venea să cred, era imposibil.

— Haide, i-am spus cu blîndețe, ce înseamnă asta ?

— Ne dă afară... repetă Finn, pe amîndoi... chiar acum, azi...

Finn e o cobe insuportabilă, dar nu minte niciodată, nici măcar nu exagerează. Totuși, ce-mi spunea acum era de necrezut.

— Dar de ce, am întrebat, ce-am făcut ?

— Nu-i vorba de ce-am făcut noi, ci de ce vrea să facă ea, zise Finn. Se mărită cu un tip.

Asta era o adevărată bombă. Dar, în timp ce tresăream îmi și ziceam în gînd : „Ei și ? De ce

nu ? Sînt un bărbat înţelegător, cu vederi largi.“ În clipa următoare, mă întrebam unde ne-am putea duce.

— Dar nu mi-a spus nimic, niciodată, am comentat.

— Fiindcă nici n-ai întrebat-o niciodată nimic, răspunse Finn.

Era adevărat. De vreun an, viaţa intimă a Magdalenei nu mă mai interesase. Dacă acum se mărita cu altul, n-aveam să-mi reproşez decît mie.

— Cine-i individul ?

— Un fel de *bookie*, de-ăla care ţine pariuri la curse.

— E bogat ?

— Da, are maşină, zise Finn. Acesta era criteriul lui şi, pe vremea aceea, cred că era şi-al meu. Femeile mă îmbolnăvesc de inimă, adăugă Finn.

Nu era nici el mai fericit ca mine că eram daţi afară.

Am rămas aşa un moment, simţind o vagă durere fizică în care frînturi de gelozie şi mîndrie rănită se împleteau cu senzaţia adîncă a lipsei de cămin. Iată-ne în stradă — pe Earls Court Road — într-o dimineaţă de iulie însorită şi prăfuită, şezînd pe două geamantane şi întrebîndu-ne încotro s-o apucăm. Aşa se întîmpla întotdeauna. Îmi dădeam toată osteneala să-mi pun universul în ordine şi să-l fac să meargă ca un ceasornic, apoi deodată totul plesnea iar, se prefăcea în aceeaşi învălmăşeală de cioburi, iar Finn şi cu mine ne aflam din nou în drum.

Zic universul meu şi nu al nostru, fiindcă simt uneori că Finn are o viaţă interioară foarte redusă. Nu mă gîndesc să-l jignesc, dar ăsta-i adevărul ; unii o au şi alţii n-o au. Cred că de aici i se trage şi sinceritatea. Oamenii pătrunzători ca mine pricep întotdeauna prea multe ca să poată da un răspuns neocolit. Problema aspectelor m-a preocupat de cînd mă ştiu. Cred că tot de aici i se trage lui Finn şi aptitudinea de a face afirmaţii obiective tocmai cînd le doreşti mai puţin ; acestea sînt ca o lumină orbitoare cînd te doare capul. Probabil însă că Finn simte lipsa unei vieţi interioare şi de aceea stă în preajma mea, dat fiind că eu am una complexă şi cu totul deosebită de a altora. În orice caz, îl socot pe Finn un locuitor al universului meu, fără să pot concepe că ar avea şi el unul care să mă cuprindă pe mine, şi acest aranjament pare să ne satisfacă pe amîndoi.

Mai erau două ceasuri pînă la vremea deschiderii localurilor şi nu puteam să înfrunt gîndul că trebuia să dau ochii cu Magdalen chiar atunci. Se aştepta, desigur, să-i fac o scenă şi nu mă simţeam destul de energic pentru aşa ceva, lăsînd la o parte faptul că nu prea ştiam ce fel de scenă ar fi trebuit să fac. Asta se cerea bine gîndit. Nimic nu-i mai nimerit ca o izgonire din casă pentru a determina pe cineva să-şi precizeze ce înseamnă a fi aruncat în stradă. Îmi trebuia timp să reflectez la poziţia mea.

— N-ai vrea o ceaşcă de cafea, la Lyons ? îl întrebai pe Finn, plin de speranţă.

— Nu, zise el, sînt absolut dărîmat de cînd tot aştept să te întorci şi de cînd tot o aud cerîndu-mi să mă duc o dată dracului. Hai chiar acum la ea.

Şi-o porni în josul străzii. Finn nu se referă la alţii decît prin pronume sau vocative. L-am urmat încet, încercînd să mă descifrez pe mine însumi.

Magdalen locuia într-una din acele clădiri antipatice de „categorie-grea", pe Earls Court Road. Ocupa partea de sus a casei şi-acolo locuisem şi eu, de mai bine de-un an şi jumătate. Stăteam împreună cu Finn la etajul al patrulea într-un labirint de mansarde, iar Magdalen la etajul trei : n-aş putea pretinde însă că nu ne vedeam destul de mult, cel puţin în primele luni. Începusem să simt că acela era căminul meu. Magdalen primea uneori prieteni, dar nu mă sinchiseam şi nu întrebam nimic. Îmi convenea chiar, fiindcă atunci aveam mai mult timp pentru lucru, mai bine zis pentru acea visătoare şi nerodnică meditaţie care îmi place mai mult decît orice pe lume. Eu şi Finn am trăit acolo tot atît de comod ca două miezuri de nucă în coaja lor şi, practic vorbind, fără chirie, ceea ce era un alt avantaj. Nimic nu mă enervează mai mult decît să plătesc chirie.

Ca să lămuresc lucrurile, trebuie să spun că Magdalen e dactilografă undeva în City, sau cel puţin aşa era la începutul întîmplărilor pe care le povestesc. Totuşi, acest amănunt nu-i suficient ca s-o descrie. Adevărata ei ocupaţie este de a fi ea însăşi şi se dedică acestui scop cu un zel neobosit şi cu măiestrie. Eforturile ei sînt conduse pe linia sugerată de revistele pentru femei şi filmele

de cinema şi dacă, în ciuda faptului că şi-a făcut din arta convenţională a seducţiei un studiu permanent şi de căpetenie, n-a reuşit totuşi să-şi piardă orice caractere proprii, asta se datorează exclusiv numai unui izvor înnăscut de inalterabilă vitalitate. Nu e frumoasă — acesta e un adjectiv pe care îl folosesc rar — dar e drăguţă şi atrăgătoare. Are trăsături regulate şi un ten cu pielea fină pe care şi-l acoperă, tot, cu o mască de cosmeticuri catifelate ca piersica, pînă cînd devine neted şi inexpresiv ca alabastrul. Poartă părul ondulat permanent după orice modă declarată ca cea mai reuşită, iar culoarea lui e ca de aur, vopsit. Femeile sînt convinse că frumuseţea stă în conformarea la o regulă estetică şi singurul motiv pentru care nu reuşesc să arate toate ca una şi de nedeosebit între ele, este că le lipsesc banii, timpul şi tehnica. Stelele de cinema, care au toate acestea, sînt absolut la fel şi de nedeosebit una de alta. Farmecul Magdalenei stă mai ales în ochi, în vitalitatea expresiei şi a felului ei de a fi. Ochii sînt singura parte a feţei pe care nimic n-o poate deghiza, sau, în orice caz, nimic din tot ce s-a inventat pînă acum. Ei sînt oglinda sufletului şi nu poţi să-i dai cu vopsea, nici măcar să-i stropeşti cu praf de aur. Ai Magdalenei sînt mari, cenuşii şi migdalaţi şi lucesc ca pietricelele în ploaie. Cîştigă din cînd în cînd o grămadă de bani dar nu cu maşina de scris, ci pozînd ca model unui fotograf ; e tipul de fată drăguţă, pe gustul oricui.

Cînd am sosit, era în baie. Am intrat în odaia ei unde focul electric din cămin, micile mormane

de ciorapi şi lenjerie de mătase şi mirosul de pudră alcătuiau o atmosferă intimă. Finn se aruncă pe divanul răvăşit, întocmai aşa cum i se spusese întotdeauna să nu facă. M-am dus la uşa cabinetului de baie şi-am strigat : „Madge !"

Bălăceala încetă şi se auzi glasul ei :

— Tu eşti, Jack ?

Rezervorul de apă făcea un zgomot infernal.

— Da, chiar eu. Ascultă, ce înseamnă toate astea ?

— Nu te aud, răspunse Magdalen, aşteaptă o clipă.

— Ce înseamnă toate astea... am strigat iar, toată povestea asta cu *bookmakerul* ? Nu te poţi mărita fără să mă întrebi şi pe mine.

Aveam impresia că fac o scenă reuşită acolo, la uşa băii ; am dat chiar şi un pumn în tăblia de lemn.

— Nu aud nici o vorbă, strigă Madge. Nu era adevărat, voia doar să cîştige timp. Şi strigă iar : Pune ibricul, să bem o cafea ; vin într-un minut.

Ieşi repede din baie lăsînd o dîră de aer cald şi parfumat, tocmai cînd făceam cafeaua şi se strecură drept în camera de toaletă. Finn sări iute de pe divan. Am aprins cîte-o ţigară şi-am aşteptat. După un lung răstimp, în sfîrşit Magdalen apăru strălucitoare şi se opri în faţa mea. Am privit-o cu o calmă uimire : o transformare vizibilă se petrecuse în toată înfăţişarea ei. Purta o rochie de mătase foarte strîmtă, de o croială costisitoare şi foarte rafinată şi o grămadă de bijuterii care arătau a lucru scump. Pînă şi expresia feţei părea schimbată. Începusem în sfîrşit să pricep ce-mi povestise Finn. Cît am mers pe stradă, fusesem prea preocupat de mine însumi ca să cuget asupra ciudăţeniei şi enormităţii planului ei, dar acum toată „valoarea" lui se etala în faţa ochilor mei. Era, într-adevăr, o surpriză ! Madge obişnuia să se combine cu afacerişti plicticoşi dar cumsecade, sau cu funcţionari cu gusturi boeme sau, în cel mai rău caz, cu scriitoraşi ca mine. Mă întrebam ce ciudată eroare în stratificaţia socială o pusese în contact cu un om care putea s-o inspire să se îmbrace aşa ? M-am învîrtit încet în jurul ei, realizînd dintr-o dată totul.

— Ce te uiţi aşa, crezi că sînt monumentul prinţului Albert ?

— Cu ochi ca ăştia, sigur că nu, spusei privind în adîncurile lor pestriţe.

O durere neobişnuită mă fulgeră şi mă depărtai. Ar fi trebuit să am mai multă grijă de ea. O asemenea metamorfoză ceruse mult timp, numai că eu fusesem prea bleg ca s-o observ. O fată ca Magdalen nu putea fi transformată peste noapte şi era evident că cineva lucrase tare. Madge mă urmărea cu atenţie şi curiozitate.

— Ce s-a întîmplat, nu ţi-e bine ? mă întrebă.

I-am spus exact ce gîndeam :

— Madge, ar fi trebuit să am mai multă grijă de tine...

— Mai multă ! N-ai avut de loc, ripostă Madge ; acum o s-o facă altcineva.

Rîsul era tăios dar ochii îi erau tulburaţi şi-am simţit o pornire să-i fac, chiar în acest ultim

moment, o propunere necugetată. Ceva arunca o lumină neașteptată peste trecutul nostru, scoțînd la iveală lucruri nebănuite și încercam să pricep întreaga esență a nevoii de a nu o pierde. Dar nu, am respirat adînc și-am urmat vechiul meu principiu de a nu vorbi niciodată sincer femeilor, în momente de emoție. Nu iese nimic bun din asta și-apoi nu stă în firea mea să-mi iau răspunderea pentru alții. Mi-e destul de greu și-așa să mă strecor în viață. Clipa periculoasă trecu, semnalul se stinse, lucirea din ochii ei dispăru și Magdalen ceru puțină cafea, apoi spuse :

— Uite Jakie, acum înțelegi despre ce-i vorba. Vreau să-ți iei calabalîcul cît mai repede, chiar azi dacă poți... ți-am dus toate lucrurile în camera ta.

Într-adevăr așa făcuse ; am observat că diferite obiecte de-ale mele, care de obicei împodobeau salonul, lipseau, și-am simțit că și părăsisem acel loc.

— Nu înțeleg despre ce-i vorba, am replicat, și m-ar interesa să aud.

— Da, trebuie să-ți cari tot, absolut tot, repetă Magdalen ; îți plătesc taxiul dacă vrei.

Era iar rece și indiferentă ca o lăptucă.

— Fii înțelegătoare, Madge, zisei. Începeam să mă gîndesc din nou la mine și mă simțeam mult mai bine. N-aș putea să rămîn sus ? Nu stau în calea nimănui. Spunînd asta îmi dădeam seama însă că ideea nu era strălucită.

— Oh, Jakie... Ești un imbecil !

Era cea mai amabilă remarcă din tot ce spusese pînă atunci și ne-am relaxat amîndoi. În tot timpul ăsta, Finn stătuse rezemat de ușă privind abstract undeva, la mijlocul distanței. Dacă asculta sau nu ce vorbeam era greu de știut.

— Spune-i să plece, zise Magdalen ; mi se încrețește pielea cînd îl văd.

— Unde să-l trimit ? Unde să ne ducem ? Doar știi că n-am nici un ban.

Nu era adevărul adevărat, dar era o tactică a mea să pretind întotdeauna că n-am bani, fiindcă nu se știe niciodată la ce poate folosi ca alții să creadă că-i așa.

— Sînteți adulți, zise Magdalen, sau cel puțin așa s-ar părea, și puteți hotărî singuri ce aveți de făcut.

Am întîlnit privirea visătoare a lui Finn și l-am întrebat :

— Ce facem ?

Finn are cîteodată idei și-n orice caz avusese mai mult timp decît mine să se gîndească.

— Mergem la Dave.

Nu vedeam nimic de obiectat, așa că am răspuns :

— Bine, apoi strigai după el : ia gemantanele ! — fiindcă între timp o și zbughise pe ușă ca o săgeată.

Uneori îmi face impresia că puțin îi pasă de Magdalen. Se întoarse, luă unul din geamantane și dispăru. Magdalen și cu mine am rămas privindu-ne ca boxeurii înainte de începerea ultimei reprize.

— Ascultă Madge, am zis, nu poți să mă dai afară chiar așa.

— Tot așa cum ai venit, răspunse ea.
Era adevărat și-am oftat.
— Hai, vino, am rugat-o și-am întins mîna. Mi-o dădu și ea, dar era țeapănă și inexpresivă ca o furculiță de prăjit pîine, așa că după cîteva clipe i-am dat drumul.
— Nu face o scenă, Jakie.
Nici n-aș fi fost în stare de așa ceva în acel moment; mă simțeam sfîrșit și m-am întins pe divan, apoi am spus cu blîndețe:
— Așadar, mă dai afară, și asta de dragul unui bărbat care trăiește din viciile altora.
— Toți trăim din viciile altora, răspunse Madge cu un aer de cinism *up-to-date* [1] care n-o prindea — și eu și tu. Tu, pe seama unor vicii chiar mai rele decît ale lui.
Făcea aluzie la un anumit fel de cărți pe care le traduceam uneori.
— Ai putea să-mi spui, totuși, cine-i personajul?
Madge mă fixă atentă, pîndind efectul.
— Se numește... Starfield, probabil că ai auzit de el. În ochi îi sclipea fără rușine o privire triumfătoare.
Mi-am împietrit fața, ca să fie cît mai inexpresivă. Așadar, era vorba de Starfield, Samuel Starfield, asul *bookmakerilor* sau Sammy Afurisitul, cum i se spunea. A-l descrie ca pe „unul de-ăla cu pariurile" fusese cam prea fantezist din partea lui Finn, deși personajul mai păstra încă o

[1] La zi, foarte modern. (engl.)

asemenea firmă lîngă Piccadilly, cu numele lui în litere luminoase. În prezent, însă, Starfield se ocupa cam cu tot ceea ce gusturile și banii de care dispunea îl îndemnau să facă: îmbrăcăminte pentru femei, cluburi de noapte, afaceri cu filme, cu restaurante.
— Înțeleg, zisei. Nu aveam de gînd să mă dau în spectacol în fața ei. Unde l-ai cunoscut? Te întreb dintr-un spirit sociologic.
— Nu știu ce înseamnă asta, dar dacă vrei să știi, l-am întîlnit într-un autobuz numărul 11, răspunse Madge. Evident, era o minciună și-am clătinat din cap.
— Ești înrolată pe viață ca manechin. Va trebui să pozezi tot timpul ca reclamă a unei bogății zgomotoase; în timp ce spuneam asta îmi trecu însă prin minte că o asemenea viață nu era totuși prea rea.
— Jake, pleacă o dată! strigă Madge.
— Oricum, cred că n-o să stai „aici" cu Sammy Afurisitul, nu?
— Vom avea nevoie de acest apartament și vreau să pleci cît mai repede de aici.
Răspunsul mi se părea evaziv.
— Spuneai că vă *căsătoriți?* o întrebai iar. Începusem să am sentimentul responsabilității; la urma urmei, fata nu avea tată și mă simțeam *in loco parentis* [1].
Era de altfel singurul *locus* care-mi rămăsese, și acum, cînd mă gîndeam mai bine la toate astea,

[1] Pe loc de rudă (lat.)

mi se părea teribil de improbabil ca Starfield să se însoare cu o fată ca Magdalen. Desigur, Madge putea să arboreze haine de blană la fel de bine ca oricare altă femeie care își expune toaletele, dar nu avea o strălucire ostentativă și nu era nici bogată sau vreo celebritate ; era o englezoaică frumușică și sănătoasă, tot așa de simplă și proaspătă ca ziua de 1 Mai la Kew. Îmi închipuiam că Starfield avea gusturi mai exotice și în nici un caz matrimoniale.

— Da, zise Madge cu emfază și proaspătă ca o frișcă — și-acum n-ai vrea să începi să-ți faci bagajele ?

Totuși n-avea conștiința liniștită, vedeam bine din felul cum îmi evita privirile. Începu să-și facă de lucru la rafturile cu cărți, apoi spuse :

— Mi se pare că mai ai niște cărți pe aici, și scoase două : un Murphy și un *Pierrot mon ami.*

— Curęți locul pentru camaradul Starfield ? Știe să citească ? Și, fiindcă veni vorba, știe că exist și eu ?

— Ei bine, da, răspunse Magdalen evaziv, dar nu vreau să vă întîlniți. Tocmai de-aceea trebuie să-ți faci imediat bagajele. De mîine încolo Sammy o să vie des pe-aici.

— Un lucru e sigur : nu pot să mut toate lucrurile într-o zi. O să iau cîte ceva acum, dar va trebui să mă întorc mîine — nu-mi place să mă grăbească cineva — și nu uita, am adăugat apăsat, radioul cu picup e *al meu.*

În clipa aceea gîndurile mi-au zburat iar la Loyds Bank Ltd.

— Da, dragă, zise Madge, dar dacă mai vii de azi înainte, întîi telefonează și dacă răspunde un bărbat, închide.

— Mi se face silă cînd te-aud.

— Da, dragă, să chem un taxi ?

— Nu ! am strigat, ieșind din cameră.

— Dacă te întorci cînd e Sammy aici, să știi că-ți rupe oasele ! strigă Magdalen în urma mea, pe scară.

Am luat celălalt geamantan, mi-am strîns manuscrisele într-un pachet învelit în hîrtie de ambalaj și-am plecat pe jos. Aveam nevoie să gîndesc și nu pot s-o fac niciodată într-un taxi, fiindcă mă uit tot timpul la aparatul de taxat. Am luat autobuzul 73 și m-am dus la doamna Tinckham, care ține un negoț de ziare pe lîngă Charlotte Street. E o prăvălioară în colț, prăfuită, murdară și urîtă la vedere, cu o reclamă de lemn ieftină, agățată afară. Înăuntru se vînd ziare în diferite limbi, reviste pentru femei, foiletoane *western*, științifico-fantastice și povești extraordinare. Cel puțin așa s-ar zice, dat fiind că toate articolele astea stau îngrămădite haotic în vrafuri, deși n-am văzut pe nimeni cumpărînd în prăvălia doamnei Tinckham altceva decît înghețată, care se vinde tot acolo, și ziarul „Evening News". Literatura zace, an după an, ofilindu-se la soare și e deranjată numai cînd doamna Tinckham însăși are, din cînd în cînd, o criză de lectură ; atunci alege din grămadă vreun *western* îngălbenit de vreme, pentru ca pe la jumătatea lecturii să declare că l-a mai citit dar l-a uitat. Cred că a citit pînă acum

tot stocul, care de altfel e limitat și crește destul de încet. Am văzut-o uneori răsfoind și ziare franțuzești, deși pretinde că nu știe limba asta, dar poate că se uită numai la poze. Lîngă recipientul cu înghețată e o mică masă de fier și două scaune, iar pe o poliță deasupra, sînt înșirate sticle cu băuturi nealcoolice, roșii și verzi. Aici mi-am petrecut multe ceasuri liniștite.

O altă particularitate a prăvăliei doamnei Tinckham este că geme de pisici. O familie mereu crescîndă de mîțe vărgate izvorăsc dintr-o enormă matroană felină și se instalează deasupra tejghelei sau pe rafturile goale, somnolente și contemplative, cu ochii lor chihlimbarii clipind în soare, ca o crăpătură îngustă de lichid într-o bucată de blană fierbinte. Cînd intru acolo, adesea una din ele sare jos, apoi pe genunchiul meu unde stă un timp într-o atitudine obiectivă și calmă, înainte de a o zbughi în stradă, furișîndu-se pe sub vitrinele prăvăliei. N-am întîlnit însă nici unul din animalele astea la o depărtare mai mare de zece yarzi de casa lor.

În mijlocul prăvăliei tronează însăși doamna Tinckham, fumînd o țigară. Este singura persoană din cîte știu care e literalmente fumător-în-serie. Aprinde fiecare țigară de la mucul celeilalte, dar felul cum o aprinde pe cea dintîi în ziua respectivă, rămîne pentru mine un mister, fiindcă pare să n-aibă niciodată chibrituri în casă, cînd îi cer uneori. Mi s-a întîmplat o dată s-o găsesc în mare disperare fiindcă țigara în curs căzuse într-o ceașcă cu cafea și nu avea cu ce să aprindă alta. Poate că fumează toată noaptea, sau poate că există

o țigară nemuritoare care arde veșnic în dormitorul ei ?! Are jos la picioare un lighean smălțuit care de obicei e plin pînă peste margini cu mucuri, iar alături pe tejghea e un mic aparat de radio permanent deschis, dar foarte încet, aproape inaudibil, așa încît un fel de murmur armonios o înconjoară pe doamna Tinckham în timp ce tronează, învăluită în fum de țigară, printre pisici.

Am intrat, m-am așezat ca de obicei la masa de fier și-am luat de pe raftul cel mai apropiat o pisică, așezînd-o pe genunchi. Întocmai ca o mașină pusă în mișcare, mîța a început să toarcă. I-am adresat apoi doamnei Tinckham primul zîmbet spontan al zilei. Doamna Tinckham este ceea ce Finn numește un bătrîn specimen ciudat, dar a fost întotdeauna foarte bună cu mine și eu nu uit niciodată bunătatea.

— Așa... iată-te din nou, zise ea punînd la o parte cartea cu *Povestiri extraordinare* și făcînd radioul ceva mai încet, pînă cînd rămase doar un fel de bîzîială, undeva alături.

— Da, din păcate, răspunsei. Doamnă Tinck, ce-ai zice de-un păhărel cu ceva ?

De mult timp păstram la doamna Tinckham un stoc de whisky pentru cazul cînd aș avea nevoie de o băutură medicinală în vecinătăți pașnice, în inima Londrei, la ceasurile cînd localurile sînt închise. Acum nu era cazul, dar aveam nevoie de mîngîietoarea pace a prăvăliei doamnei Tinckham, cu pisicile care torceau, cu murmurul radioului și cu doamna Tinckham însăși, înconjurată de fum, ca un idol pămîntesc plutind în tămîie. La început, după ce pusesem la cale acest plan, obișnu-

iam să însemnez sticlele de fiecare dată după ce beam, dar asta se întîmplase înainte de a o cunoaște pe doamna Tinckham mai bine. Femeia aceasta e asemenea unei legi a naturii în ce privește buna credință și tot așa cînd e vorba să păstreze secretul. L-am surprins o dată pe unul din clienții ei dubioși, care încerca s-o tragă de limbă despre nu știu ce, spunîndu-i :

— Ești patologic de discretă.

Și chiar așa este. Bănuiesc că tot asta explică și reușita doamnei Tinckham. Într-adevăr, prăvălia ei servește drept ceea ce se cheamă „loc de întîlnire", unde vin să discute oameni care preferă să-și țină secrete unele afaceri. Mă întreb uneori cît și ce știe doamna Tinckham despre treburile clienților ei ? Cînd sînt departe de ea, am certitudinea că nu poate fi atît de naivă încît să nu aibă oarecare idee despre ceea ce se petrece sub nasul ei ; cînd sînt acolo însă, arată așa de inocentă și nedumerită și clipește într-un anumit fel, întocmai ca una din pisicile ei, încît mă cuprinde îndoiala. Sînt momente cînd, privind-o cu coada ochiului, mi se pare că îi zăresc pe față o sclipire de ascuțită inteligență, dar oricît de repede mă întorc apoi spre ea, nu pot surprinde niciodată altceva decît o expresie de radioasă și maternă solicitudine și-un aer de preocupare mai mult sau mai puțin distrat. Oricare ar fi adevărul, un lucru este sigur și anume că nimeni n-o să-l afle niciodată. Poliția renunțase de mult s-o mai întrebe ceva pe doamna Tinckham, era timp pierdut. Și, indiferent de ceea ce știe sau nu știe, n-a arătat niciodată, nici pentru vreun profit, nici

ca să facă impresie, că ar cunoaște mai amănunțit ceva despre mica lume care circulă în jurul prăvăliei ei. O femeie care nu trăncănește este o adevărată bijuterie și am tot respectul pentru doamna Tinckham.

Umplu cu whisky un pahar din *papier-maché* și mi-l întinse peste tejghea. Pe ea n-am văzut-o niciodată luînd o băutură tare sau altceva.

— N-ai adus coniac de data asta, dragă ? mă întrebă.

— Nu, blestemata de vamă l-a oprit, zisei, și cum trăsesem o înghițitură de whisky, am adăugat : dracu să-i ia ! cu un gest care cuprindea vama, pe Madge, pe Starfield și pe directorul băncii mele.

— Ce s-a întîmplat dragă, îți merge iar prost ? întrebă doamna Tinckham și, cum mă uitam în pahar, am surprins privirea ei pîlpîind cu înțelegere. Lumea nu-i decît un șir de încercări și necazuri, nu-i așa ? adăugă ea cu acel glas care ungea calea multor mărturisiri.

Sînt convins că oamenii îi povestesc o groază de lucruri doamnei Tinckham. Uneori, intrînd aici, am simțit limpede acest lucru plutind în atmosferă. Chiar și eu i-am povestit destule și probabil că în viața multora dintre clienții ei doamna Tinckham figurează ca singurul confident cu desăvîrșire demn de încredere. Ar fi imposibil ca o asemenea poziție să nu aducă oarecare beneficii și doamna Tinckham are sigur bani, fiindcă o dată mi-a împrumutat zece lire fără nici o vorbă,

dar sînt convins că nu cîştigul este principalul ei interes. Pur şi simplu îi place să cunoască treburile fiecăruia, sau mai exact, să le cunoască viaţa, fiindcă „treburile" sugerează un interes minor şi mai puţin omenos decît acela pe care-l simţeam în clipa asta — sau îmi închipuiam că-l simt — îndreptat cu oarecare intensitate asupra mea. Se vede că, în realitate, adevărul asupra naivităţii sau a lipsei de naivitate a doamnei Tinckham se află undeva între aceste două şi ea trăieşte poate într-o lume alcătuită din dramele celorlalţi oameni, în care faptul şi ficţiunea nu se mai deosebesc prea bine.

Se auzea un murmur uşor care putea să fie radioul, sau poate vreo incantaţie pe care doamna Tinckham o arunca asupra mea ca să mă facă să vorbesc: era un sunet ca şerpuirea lină a unei undiţe fine de care un peşte rar stă agăţat nesigur. Dar am strîns bine dinţii împotriva pornirii de a vorbi. Voiam să aştept pînă cînd aş fi putut să prezint povestea mea într-un fel mai dramatic. Situaţia se preta la aşa ceva dar deocamdată îi lipsea forma potrivită. Dacă vorbeam acum, exista riscul să spun adevărul; cînd sînt luat prin surprindere spun totdeauna adevărul şi ce poate fi mai plictisitor decît asta? Am întîlnit privirea doamnei Tinckham şi, cu toate că ochii ei nu spuneau nimic, eram sigur că-mi cunoaşte gîndurile.

— Oamenii şi banii, doamnă Tinckham — am început; ce loc încîntător ar fi lumea fără ei!

— Şi sexul, adăugă doamna Tinck, şi-amîndoi am oftat.

— A mai făcut vreuna pisoi de curînd?

— Încă nu, dar Maggie e din nou cu burta plină. În curînd o să ai iar nişte pisoiaşi drăguţi, da, da — se adresă ea unei mîţe vărgate şi grase de pe tejghea.

— Crezi că există vreo şansă de data aceasta?

Doamna Tinckham încerca de multă vreme să-şi convingă pisicile să se împerecheze cu un frumos siamez care trăia pe aceeaşi stradă, mai departe. E adevărat că eforturile ei mărgineau numai la a duce pisicile în pragul prăvăliei şi a le arăta cu degetul chipeşul motan, cu îndemnuri ca: „uite colo, ce pisoi încîntător!" şi pînă acum nu ieşise nimic din asta. Dacă aţi încercat vreodată să îndreptaţi atenţia unei pisici într-un loc anume, ştiţi desigur ce lucru greu e; animalul se uită oriunde, numai acolo unde îi arăţi, nu.

— Nici o şansă, zise doamna Tinckham cu amărăciune, toate sînt nebune după Tom cel alb-cu-negru de la măcelărie. Nu-i aşa, tu, drăguţo? se adresă iar celei cu pui în burtă, care întinse voluptuos o labă grea şi înfipse ghiarele într-un vraf de „*Nouvelles Littéraires*".

Am început să-mi desfac pachetul pe masă. Pisica sări de pe genunchii mei şi-o zbughi afară pe uşă. Doamna Tinckham spuse: „Ei, foarte bine" — şi întinse mîna după *Povestirile extraordinare*. Am aruncat în fugă o privire peste manuscrise. O dată, mai de mult, Magdalen rupsese primele şaizeci de stanţe dintr-un poem epic intitulat: *„Si domnul Oppenheim va moşteni Pămîntul"*. Îl scrisesem pe vremea cînd aveam idealuri. Pe atunci nu începusem încă să înţeleg că

secolul prezent nu e un secol în care să poți scrie o epopee. Îmi închipuiam cu naivitate că nu există nici un motiv ca un poet să nu încerce să scrie orice i s-ar părea că-l atrage. Dar, nimic nu e mai paralizant decît simțul perspectivei istorice, mai ales în materie de literatură, de aceea poate că ar trebui la un moment dat să renunți pur și simplu să gîndești. În realitate, am reușit să fac acest lucru tocmai înainte de clipa cînd eram gata să înțeleg că secolul prezent nu-i un secol în care se pot scrie romane. Dar, să revin la „domnul Oppenheim“ : toți prietenii au criticat titlul fiindcă suna antisemit, deși în realitate domnul Oppenheim nu simboliza decît marile afaceri. Însă nu pentru asta l-a rupt Madge, ci pur și simplu de necaz, fiindcă contramandasem un dejun împreună cu ea, ca să mă întîlnesc cu o romancieră. Întîlnirea a fost o pură pierdere de timp și m-am întors înapoi doar ca să-l găsesc pe domnul Oppenheim rupt în bucăți. Asta se petrecuse pe vremuri, dar mă temeam că isprava s-ar fi putut repeta. Cine știe ce clocea în mintea acestei fete în timp ce se hotăra să mă dea afară ? ! Nimic pe lume nu poate îndîrji mai rău o femeie împotriva ta, decît sentimentul unei nedreptăți pe care ea însăși ți-a făcut-o. Știu din proprie experiență cît de exasperant este cînd alții se pun singuri într-o situație care te obligă să le faci rău. Așa că mi-am cercetat hîrtiile cu grijă ; totul părea să fie în ordine, afară de o lucrare care lipsea. Era exemplarul dactilografiat al traducerii mele după *Le rosignol de Bois*. Această *Privighetoare de lemn* era una din ultimele cărți ale lui

Jean Pierre Breteuil și o tradusesem direct la mașina de scris ; am tradus atît de mult din literatura ieftină a lui Jean Pierre încît acum singura problemă care se pune e numai cît de repede pot să tapez la mașină. Și fiindcă nu-mi place să-mi bat capul cu indigourile — nu sînt îndemînatic și știți ce înseamnă să așezi indigouri — o dactilografiasem numai într-un singur exemplar. Nu-mi făceam totuși prea multă grijă fiindcă știam că dacă Magdalen ar fi vrut să distrugă ceva, ar fi ales una din propriile mele scrieri și nu o traducere. Mi-am însemnat în minte să iau lucrarea cînd mă voi duce din nou acolo ; probabil că era în biroul de jos. *Le Rosignol...* ar fi un succes de librărie și asta ar însemna bani în buzunarul meu. Era povestea unui tînăr compozitor care își face psihanaliza și constată că elanul creator i s-a mistuit. Cartea mi-a plăcut deși e tot literatură proastă de succes comercial, ca tot ce scrie Jean Pierre. Dave Gellman zice că m-am specializat în traducerea lui Breteuil fiindcă e genul de carte pe care aș vrea s-o pot scrie eu însumi, dar nu-i adevărat. Îl traduc pe Breteuil fiindcă e ușor și se vinde în orice limbă ca plăcinta caldă. În afară de asta, dintr-un fel de perversitate, îmi place într-adevăr să traduc ; e ca și cum ai deschide gura și ai auzi ieșind din ea vocea altuia. Penultima carte a lui Breteuil *Les pierres de l'Amour,* pe care am citit-o la Paris, este fără îndoială tot un succes ; apoi mai avea un roman foarte recent care se cheamă *Nous les Vainqueurs* dar pe care nu l-am citit încă. Am hotărît să mă duc la editorul meu și să obțin un avans pentru

Privighetoarea de lemn și-aș mai vrea să încerc să-i vînd și o idee care mi-a venit la Paris, în legătură cu o colecție de scurte povestiri franțuzești pe care-aș vrea să le traduc și să le prezint. Acelea erau cărțile cu care-mi umplusem geamantanele, dacă vă amintiți. În plus, o astfel de treabă m-ar ajuta să țin lupul la distanță. Vorba lui Dave : mai bine să fac orice, decît lucrări originale. Calculasem că aveam la bancă vreo șaptezeci de lire sterline. Dar problema cea mai urgentă și imediată era să găsesc undeva un loc plăcut și ieftin unde să stau și să lucrez, dat fiind că în Earls Court Road nu mai mergea.

O să vă gîndiți poate că era o lipsă de omenie din partea Magdalenei să mă dea afară așa, fără multă ceremonie, și totodată ați mai putea crede că fusese o slăbiciune din partea mea să primesc lucrurile atît de resemnat. În realitate însă, Magdalen nu e o femeie de piatră ; e o ființă vioaie, senzuală, simplă și inimoasă, gata să îndatoreze pe oricine, cu condiția ca asta să nu-i producă neplăceri. Și, la urma urmei, care din noi ar face mai mult ? În ce mă privește, nu aveam conștiința împăcată în legătură cu Madge. Spuneam adineaori că trăisem la ea, practic fără să plătesc nici o chirie, dar nu era adevărul întreg : de fapt, trăisem cu totul pe spinarea ei. Gîndul mă plictisea întrucîtva, fiindcă e supărător pentru *locus standi* [1] să trăiești din mila unei femei. Apoi, știam că Madge dorea să se mărite, îmi dăduse să înțeleg

[1] Dreptul de a fi auzit (în justiție) (lat.)

acest lucru nu numai o dată și, pe deasupra, cred că ar fi vrut să se mărite cu mine. Numai că eu nu voiam așa ceva și deci, din ambele considerațiuni, am simțit că nu aveam drepturi în Earls Court Road și că vina era numai a mea dacă Madge căutase să se asigure în altă parte ; deși cred că eram destul de obiectiv apreciind că Sammy Afurisitul nu era nici el ceva sigur, ci numai o frumoasă perspectivă.

Poate că ajuns aici ar fi cazul să spun și despre mine un cuvînt. Mă cheamă James Donaghue, dar nu trebuie să vă bateți capul cu numele meu ; n-am fost la Dublin decît o singură dată la o beție cu whisky și-am văzut acolo numai de două ori lumina zilei : cînd mi-au dat drumul de la secția de poliție de pe Store Street și-apoi cînd Finn m-a îmbarcat pe vapor pentru Holyhead. Asta era pe vremea cînd obișnuiam să beau. Am treizeci de ani și ceva și sînt talentat dar leneș. Trăiesc din salahorie literară și ceva scrieri originale, cît mai puține, dacă se poate. În ziua de azi poți să trăiești din scris dacă te ții tot timpul de treaba asta și ești dispus să scrii orice se cere pe piață. Am amintit mai înainte că sînt un bărbat scund, dar cuvintele : „suplu și bine făcut" m-ar descrie mai exact. Am părul blond și trăsături vii, inteligente. Sînt bun la Judo, însă boxul nu-mi place. Dar ceea ce este mai important pentru interesul acestei povestiri, este că am nervii zdruncinați. N-are importanță cum s-a întîmplat, asta e un alt capitol și n-are rost să vă spun toată povestea vieții mele ; faptul e că-i am și unul din efecte este că nu suport singurătatea mai mult

timp. Acesta e şi motivul pentru care Finn îmi este atît de necesar. Stăm împreună ceasuri întregi fără să scoatem o vorbă, eu gîndindu-mă poate la Dumnezeu, la libertate şi nemurire ; cît despre Finn, nu ştiu la ce s-ar putea gîndi. Dar ceea ce detest în special este să trăiesc într-o casă necunoscută, fiindcă îmi place să mă simt ocrotit. De aceea sînt un fel de parazit şi mă aciuez de obicei în casele prietenilor mei. E avantajos şi din punct de vedere financiar. În general nu sînt nedorit, pentru că am purtări decente, iar Finn poate să facă oriunde unele treburi întîmplătoare.

Era totuşi o problemă să găsesc unde să mă duc imediat. Mă întrebam dacă Dave ar fi dispus să ne primească şi m-am agăţat de ideea asta, deşi bănuiam că nu-i cea mai bună. Dave e un vechi prieten, dar e filozof. Nu de cei care îţi fac horoscopul sau îţi spun numărul calului pe care să joci la curse, ci un filozof adevărat, ca Platon şi Kant. aşa că, bineînţeles, n-are bani. Simţeam că poate n-ar fi cazul să apelez la Dave. Apoi, e evreu get-beget şi de cea mai autentică speţă, care posteşte, crede că păcatul nu se poate răscumpăra şi e scandalizat de povestea cu femeia care a spart cupa de alabastru cu preţiosul mir şi de alte multe poveşti din Noul Testament. Dar nu asta mă supără, ci felul în care discută interminabil cu Finn despre Sfînta Treime şi despre lipsa de importanţă a sentimentelor, sau despre noţiunea de milostenie. Nu există concept pe care Dave să-l urască mai mult ca acela de milostenie, ceea ce lui i se pare echivalent cu un fel de înşelătorie spirituală,

favorizînd, pur şi simplu, căile ocolite şi ideea că cineva poate ieşi cu bine la capăt din orice. Fiinţele omeneşti trebuie să trăiască după legi practice, clare şi precise, zice el şi nu după inspiraţia vagă a unor noţiuni sublime, care par să tolereze tot felul de extravagante. Dave este unul din puţinii oameni cu care Finn discută pe larg. Trebuie să spun că Finn este un catolic rătăcit, mai degrabă metodist prin temperament — sau cel puţin aşa mi se pare mie — şi i se spovedeşte cu pasiune lui Dave. Spune într-una că se va întoarce în Irlanda ca să trăiască într-o ţară care are cu adevărat o religie, dar nu pleacă totuşi acolo. Aşa încît mă gîndeam că s-ar putea să nu fie tocmai odihnitor să stau la Dave. Prefer cînd Finn nu vorbeşte prea mult. Eu însumi obişnuiam să discut mult cu Dave despre lucruri abstracte. La început cînd l-am cunoscut, m-am bucurat să aflu că era filozof, gîndindu-mă că ar putea să-mi spună unele adevăruri importante. Pe atunci îi citeam pe Hegel şi Spinoza — deşi, mărturisesc, nu i-am înţeles bine niciodată — şi speram că voi putea discuta cu Dave despre ei. N-am ajuns însă la vreun rezultat şi cele mai multe conversaţii se petreceau cam aşa : eu spuneam ceva şi Dave răspundea că nu înţelege ce vreau să spun : eu repetam ceea ce spusesem şi Dave devenea foarte nervos. Mi-a trebuit destul timp ca să realizez că atunci cînd Dave zicea că nu pricepe, înţelegea prin asta că spuneam neghiobii. Hegel afirmă că adevărul e un cuvînt mare şi că Adevărul însuşi e ceva şi mai mare. În discuţiile cu Dave părea că nu reuşeam să trecem dincolo de cuvînt şi în

cele din urmă am renunţat. Totuşi, ţin foarte mult la Dave şi avem atîtea alte lucruri despre care să vorbim, aşa că n-am respins totuşi ideea de a mă duce să stau la el. Era de altfel singura idee pe care o aveam şi cînd am ajuns definitiv la concluzia asta, mi-am despachetat cîteva cărţi şi le-am lăsat împreună cu manuscrisele sub tejgheaua doamnei Tinckham, apoi am părăsit prăvălia şi m-am dus la Lyons.

Doi

EXISTĂ ÎN LONDRA CARTIERE care s-au născut dintr-o necesitate şi altele care au apărut nu se ştie cum. De pildă, tot ce se află la vest de Earls Court Road poartă pecetea bunului plac al întîmplării, în afară de cîteva locuri de-a lungul rîului. In general detest orice lucru întîmplător, fiindcă îmi place ca tot ce face parte din viaţa mea să aibă o raţiune suficientă. Dave locuia la vest de Earls Court şi asta era încă ceva ce mă supăra la el. Trăia dincolo de Goldhawk Road într-una din acele clădiri negre-roşietice, care pentru un motiv oarecare se numesc vile. In copilăria mea din mohorîta Londră, tot într-un asemenea context peisagistic mi-am învăţat abecedarul, fapt care, începînd încă de pe atunci, a dărîmat în ochii mei multe poveşti frumoase, inclusiv pe cele biblice. Cred că lui Dave nu-i pasă prea mult de locurile învecinate. Fiind filozof, este profesional preocupat numai de esenţa existenţei (deşi nu cred că i-ar plăcea să mă audă folosind o asemenea frază) şi nu de restul lucrurilor mărunte cu care cei mai mulţi dintre noi

avem de furcă. De asemenea, fiindcă s-a născut evreu poate să simtă că este el însuşi o părticică din Istorie fără să facă nici un efort special şi acesta e un lucru pentru care îl invidiez. În ce mă priveşte, constat că trebuie să muncesc mai greu şi tot mai greu în fiecare an ca să-mi păstrez locul în Istorie. Aşadar Dave poate să-şi permită să aibă o adresă la voia întîmplării, pe cînd eu nu eram sigur că aş putea.

Vilele lui Dave sînt înalte dar sînt întrecute de un uriaş spital modern cu ziduri albe, care se află imediat lîngă ele. E un loc al austerităţii şi reabilitării, pe lîngă care trec scuturat de un fior. În timp ce urcam scara întunecoasă cu geamuri colorate care duce la apartamentul lui Dave, am auzit rumoare de voci. Asta m-a indispus. Dave cunoaşte mult prea multă lume, viaţa lui e un permanent *tour de force*[1] în materie de relaţii. Eu aş considera imoral să fii prieten cu mai mult de patru persoane la un moment dat, dar Dave pare să fie în termeni intimi cu mai bine de o sută. Are un vast şi apropiat cerc de cunoştinţe printre artişti şi intelectuali ; cunoaşte şi mulţi politicieni de stînga, inclusiv ciudăţenii ca Lefty Todd, şeful „Noului Partid Socialist Independent" (NPSI) şi alţii chiar mult mai excentrici. Apoi mai sînt elevii lui şi prietenii elevilor şi hoarda mereu crescîndă a foştilor elevi. Se pare că nici unul dintre cei cărora le-a fost profesor nu vrea să piardă contactul cu el. Într-un fel, lucrul mi se

[1] Tur de forţă (fr.)

pare de neînţeles fiindcă, aşa cum am arătat, Dave n-a fost niciodată în stare să-mi împărtăşească ceva esenţial cînd discutam împreună filozofie. Dar poate că eu sînt în mult prea mare măsură — aşa cum a exclamt o dată chiar el — un incorijibil artist ! Asta îmi aminteşte să adaug că Dave dezaprobă felul meu de viaţă şi mă îndeamnă mereu să-mi iau o slujbă, ca salariat.

Dave îndeplineşte o muncă *extra muros*[1] pentru Universitate şi adună în jurul lui o grămadă de tineri pe care îi interesează cîteodată adevărul. Elevii lui Dave îl adoră, dar între ei şi el se dă o permanentă bătălie. Elevii sînt numai aspiraţii — ca un cîmp de floarea soarelui — şi cu toţii metafizicieni înăscuţi, cel puţin aşa afirmă Dave pe un ton plin de dezgust. Mie mi se pare că asta e ceva minunat, dar în el nu trezeşte decît o pasionată împotrivire. Pentru elevii lui Dave lumea e un mister ; un mister pentru dezlegarea căruia îşi închipuie că trebuie să existe, în mod rezonabil posibilitatea de a descoperi o cheie ; cheia ar fi ceva cam de felul celor ce s-ar putea spune într-o carte de vreo opt sute de pagini. Găsirea cheii n-ar fi în mod necesar, o chestiune simplă, dar elevii lui Dave sînt convinşi că patru pînă la zece ore pe săptămînă — excluzînd vacanţele universitare — ar fi prea destul ca s-o descopere şi nu concep că problema ar putea fi nici mai simplă, nici mai complicată decît atît. Sînt pregătiţi chiar ca, pînă la un punct, să-şi modifice părerile. Mulţi sosesc

1 Din afară, extern (lat.)

teosofi şi pleacă adepţi ai lui Bradley[1] sau ai criticii realiste. Este cu totul remarcabil felul în care critica lui Dave pare să acţioneze adesea ca un adevărat catalizator. Se revarsă asupra lor cu furia arzătoare şi destructivă a soarelui, dar în loc să le ofilească pretenţiile metafizice, realizează doar metamorfozarea lor dintr-un măreţ eşafodaj de teorii, într-altul. Acest fapt mă face să mă gîndesc că, poate, la urma urmei şi în ciuda lui însuşi, Dave este un bun profesor. Din cînd în cînd reuşeşte să atragă vreun băieţandru deosebit de receptiv la propria lui făclie: studiile lingvistice, şi de fiecare dată rezultatul este că băiatul pierde cu desăvîrşire orice interes pentru filozofie. A-l urmări pe Dave muncind cu aceşti tineri, e ca şi cum ai privi pe cineva tunzînd o tufă de trandafiri: tocmai lăstarii cei mai viguroşi şi luxurianţi sînt cei care trebuie să cadă. Poate că mai tîrziu vor apare nişte flori, dar nu de cele filozofice, speră Dave. Scopul lui principal este să ferească tineretul de filozofie şi îmi spune acest lucru întotdeauna cu deosebită insistenţă.

M-am oprit în faţa uşii, ezitînd. Nu-mi place să intru într-o cameră plină de oameni şi să văd o întreagă galerie de feţe îndreptate spre mine. M-am simţit tentat s-o iau iar din loc, dar în cele din urmă, făcînd în sinea mea un gest de nepăsare, am intrat. Camera era plină de tineri

[1] *Francis Herbert Bradley* (1846-1924), filozof englez, exponent al idealismului absolut, autor al lucrării *Aparenţă şi realitate* (1893).

care vorbeau toţi deodată şi beau ceai. Cît despre priviri, n-ar fi trebuit să-mi fac nici o grijă fiindcă nici unul n-a luat în seamă intrarea mea, afară de Dave însuşi. Şedea într-un colţ ceva mai la o parte de „gloată" şi cînd mă văzu îşi înălţă mîna cu gestul plin de măreţie al unui patriarh care salută apariţia unui semn aşteptat. Nu vreau să spun că Dave arată ca un bătrîn patriarh evreu. E cam gras şi chel, cu ochi cafenii rîzători, mîini scurte şi durdulii, o voce uşor guturală şi o imperfectă stăpînire a limbii engleze.

Finn şedea lîngă el pe duşumea, cu spatele rezemat de perete şi picioarele întinse, ca victima unui accident. Mi-am croit drum printre cîţiva tineri imberbi, am păşit peste Finn şi-am dat mîna cu Dave. L-am lovit prieteneşte cu piciorul pe Finn şi m-am aşezat pe marginea mesei. Un băiat mi-a întins în mod automat o ceaşcă de ceai, continuînd peste umăr o conversaţie în curs:

— „A trebui" te duce îndărăt la „a fi" pînă la urmă, da, dar ce fel de „a fi"?

— Văd că treaba merge înainte, zisei.

— E o activitate umană firească, răspunse Dave cu o uşoară încruntare, apoi mă privi amical. Aud că eşti într-o situaţie cam albastră, continuă el, ridicînd vocea din cauza vacarmului.

— Cam aşa, răspunsei prudent, sorbindu-mi ceaiul.

Nu-mi exagerez niciodată necazurile faţă de Dave fiindcă deseori e ironic şi neînţelegător.

— Dacă-aş fi în locul tău, mi-aş lua un serviciu ca lumea, zise iar Dave arătînd către zidul alb al spitalului, care se zărea dincolo de geam.

Se caută permanent acolo îngrijitori, ai putea fi chiar infirmier, sau ai putea să lucrezi ceva jumătate de zi...

Dave îmi făcea regulat această recomandaţie şi nu înţeleg de ce, fiindcă ştia bine că era cel din urmă sfat pe care l-aş fi urmat. Cred că o făcea în parte ca să mă necăjească. Alteori, se străduia să-mi inspire dorinţa de a mă face supraveghetor de infractori eliberaţi provizoriu, sau inspector de fabrică, sau învăţător într-o şcoală primară. Mă uitai la zidurile spitalului şi răspunsei :

— Ca să-mi mîntuiesc sufletul ?

— Nu de asta ! zise Dave cu dispreţ. Totdeauna te gîndeşti la sufletul tău. Ca să spunem lucrurilor pe nume, nu-i vorba să te gîndeşti la tine, ci la ceilalţi din jur !

Îmi dădeam seama că era ceva adevărat aici, deşi n-aveam nevoie de Dave ca să mi-o spună, dar nu vedeam ca pentru moment să se poată realiza ceva în privinţa asta. Finn îmi aruncă o ţigară. Într-un fel delicat, încerca întotdeauna să mă apere de Dave. Problema imediată era să găsesc un loc plăcut unde să stau si, pînă cînd nu se aranja asta, nimic altceva nu interesa. Trebuia să mă ţin de scris dacă voiam s-o scot la capăt şi cînd sînt fără casă, nu pot să mă apuc de nimic.

După ce mi-am terminat ceaiul, am pornit să fac o vizită discretă prin apartamentul lui Dave : *living-room*, dormitorul lui Dave, camera de musafiri, baia şi bucătăria. Am inspectat camera de musafiri cu deosebită atenţie ; avea vederea tot spre zidul spitalului, care din locul acela apărea

şi mai aproape. Odaia era zugrăvită într-un bronz-cafeniu livid, mobilată spontan şi în prezent semănată cu calabalîcurile lui Finn. Ar fi putut fi şi mai rău. Tocmai examinam dulapul de haine, cînd intră Dave. Ştia foarte bine ce era în mintea mea.

— Nu, Jake, zise hotărît, nu !

— De ce ?

— Nu putem trăi la un loc doi bolnavi de nervi.

— Tuu, balaur bătrîn ! am ripostat.

Dave nu-i de loc bolnav de nervi, e rezistent ca o ciubotă veche. Totuşi n-am pledat, fiindcă ideea nu prea mă atrăgea nici pe mine din cauza lui Jehova şi a Treimii.

— Din moment ce mă dai afară, zisei, eşti absolut obligat să-mi sugerezi ceva constructiv.

— Nu te dau afară pentru că n-ai locuit niciodată aici, preciză Dave, dar am să caut să mă gîndesc la ceva.

Dave ştia ce-mi trebuie şi ce doresc. Ne-am întors în camera cealaltă şi vacarmul ne-a învăluit iar.

— Ce-ar fi să încerci la vreo prietenă ?

— Nu, am terminat cu femeile !

— Uneori mă dezguşti, Jake.

— Nu pot să-mi schimb psihologia. La urma urmei, libertatea nu-i decît o idee.

— Asta e în a treia Critică, strigă Dave către cineva la celălalt capăt al camerei, unde era în toi o discuţie.

— Şi care prietenă, în definitiv ? întrebai.

— Nu-ţi cunosc relaţiile de felul ăsta, dar dacă faci cîteva vizite poate s-o găsi una care să-ţi dea o sugestie.

Am simţit că Dave o să fie mai bucuros să mă vadă după ce mă voi fi stabilit în altă parte. Finn, care se odihnea cu capul sub masă, spuse deodată :

— Încearcă la Anna Quentin.

Finn are uneori cele mai extraordinare intuiţii. Numele pe care-l spusese s-a înfipt în mine ca o suliţă.

— Cum să fac aşa ceva ? E lucrul cel mai imposibil de închipuit.

— Aha, tot nu ţi-a trecut, zise Dave.

— Nu-i absolut nimic de trecut, răspunsei, şi oricum, habar n-am unde se află acuma.

Le-am întors spatele şi m-am dus lîngă fereastră ; nu-mi place ca alţii să-mi citească pe faţă ceea ce simt.

— S-a pornit ! zise Dave, care mă cunoştea bine.

— Găseşte altceva, am cerut.

— Nu găsesc decît că eşti un mare nătărău şi că societatea ar trebui să te ia de ceafă, să te scuture bine şi să te oblige la o treabă serioasă. Atunci ai găsi posibilitatea să scrii, serile, o carte adevărată.

Îmi dădeam seama că Dave era în toanele lui rele. În cameră zarva creştea. Mi-am împins cu piciorul geamantanul sub masă, lîngă Finn.

— Pot să-l las aici ?

Se auzea o voce întrebînd :

— Cum poţi afla care este adevăratul tău „eu" ?

— Le poţi lăsa pe amîndouă, zise Dave.

— O să sun mai tîrziu, am răspuns, şi-am plecat.

Mai simţeam încă durerea răscolită de numele pe care-l rostise Finn, dar din ea începuse la un moment dat să crească o muzică ciudată ; era ca un flaut gingaş care-mi cînta să plec de acolo. Bineînţeles, n-aveam nici cea mai mică intenţie s-o caut pe Anna, dar simţeam nevoia să fiu singur cu amintirea ei.

Nu sînt dintre cei care se extaziază în faţa temeilor. Îmi plac cele din romanele lui James şi Conrad, atît de straniu asemănătoare cu florile şi care sînt descrise „candide, profunde, încrezătoare şi demne de încredere". Cuvîntul „profund" e reuşit ! Parcă vezi fluturînd nişte mîini diafane şi niste adîncimi de ocean. N-am întîlnit însă niciodată asemenea femei în viaţa reală. Îmi place să citesc despre ele, tot aşa cum îmi place să citesc despre Pegasus sau Chrysaor[1]. Femeile pe care le cunosc sînt adesea fără experienţă, credule, simple şi nu ştiu să se exprime ; dar nu văd niciodată motiv să le numesc *profunde* fiindcă manifestă uneori o însuşire pe care la un bărbat am numi-o „absorbit de propria persoană". Sau, dacă sînt deştepte, se amăgesc şi pe ele şi pe alţii aproape tot aşa cum fac şi bărbaţii. E aceeaşi amăgire în care sîntem învăluiţi cu toţii, cu singura

1 Chrysaor — în mitologia greacă, fiul lui Neptun şi al Medusei.

deosebire că femeile sînt întotdeauna ceva mai descumpănite de rolul pe care trebuie să-l joace. Ca pantofii cu tocuri înalte, care cu timpul deplasează organele interne. Nimic nu mă dezgustă mai mult decît aceste pretinse profunzimi.

Şi totuşi pe Anna am găsit-o profundă. Nu-mi dau seama ce particularităţi ale ei m-ar îndreptăţi s-o numesc misterioasă, dar faptul e că mi s-a părut întotdeauna o fiinţă insondabilă. Dave mi-a spus o dată că, a socoti pe cineva inepuizabil este însăşi definiţia iubirii. Cine ştie, poate că într-adevăr am iubit-o pe Anna. Are o voce voalată şi o faţă gingaş modelată, permanent luminată dinăuntru de o caldă, pasionată ardoare ; e o faţă plină de nostalgie şi totuşi aplecată asupra ei însăşi fără nici o urmă de nemulţumire. Are un păr castaniu bogat arhaic ridicat pe creştet în bucle unduioase ; cel puţin aşa era cînd am cunoscut-o. Toate astea au fost de mult. Anna e cu şase ani mai mare decît mine şi cînd am întîlnit-o prima dată, prezenta un program muzical împreună cu sora ei Sadie. Anna era cu vocea, iar Sadie cu ceea ce eu numesc „*flash*". Anna are o voce contralto care îţi sfîşie inima chiar dacă o auzi numai la radio şi cînd cîntă are nişte gesturi gingaşe care o fac irezistibilă dacă o vezi. Parcă-ţi toarnă cîntecul drept în inimă. Cel puţin aşa mi s-a întîmplat mie cînd am auzit-o prima dată şi niciodată n-am putut s-o uit.

Anna semăna cu sora ei cam tot atît cît ar semăna o mierlă cu un peşte tropical din cei primejdioşi, şi nu după mult timp combinaţia lor a eşuat. Cred că, în parte, fiindcă nu se puteau

suporta una pe alta şi pe de-altă parte fiindcă aveau ambiţii opuse. Cam în acea perioadă, dacă vă amintiţi, cinematografia engleză trecea printr-o criză. Compania Bounty Belfounder tocmai fusese înfiinţată şi vechea casă Phantasi-films Ltd. intrase pe mîini noi. Dar nici o companie nu părea în stare să descopere vreo stea nouă, deşi existau aceiaşi neclintiţi fanatici şi apărea mereu cîte un tinerel primit cu profesionalele trîmbiţe ale presei, ca apoi să dispară în cursa unui singur film, cu zgomotul şi scurta strălucire a unui foc de artificii. Aşa că, evident, casa Phantasi-films a hotărît că fiinţele umane nu erau o afacere lucrativă şi a iniţiat acele serii de filme cu animale, făcînd una sau două descoperiri în împărăţia patrupedelor : era într-adevăr demn de laudă dulăul alsacian Mister Mars, ale cărui escapade sentimentale au salvat probabil afacerea de la faliment. Studioul Bounty Belfounder a fost chiar de la început o treabă mult mai reuşită şi tocmai prin partea asta a hotărît repede Sadie să-şi plaseze talentele. După cum ştiţi, Sadie a devenit un *star*.

O stea de cinema e un fenomen ciudat. Nu e de loc acelaşi lucru cu o bună actriţă de cinema şi nu e nici măcar o chestiune de farmec sau frumuseţe. Ceea ce face cariera unui star, este o anumită calitate de suprafaţă şi *éclat*[1]. Sadie avea *éclat*, sau cel puţin aşa gîndea publicul, deşi personal prefer totuşi cuvîntul „*flash*". Aţi în-

1 Strălucire (fr.)

ţeles cred că nu sînt nebun după Sadie ; e falsă şi orbitoare. E mai tînără decît Anna şi are aceleaşi trăsături, dar mai mici şi înguste, ca şi cum cineva ar fi început să-i micşoreze capul dar s-a oprit la prima mişcare. Timbrul vocii e asemănător cu al Annei dar mai metalic-răguşit, nu ca asprimea cojilor de castană ci ca fierul ruginit. Unii găsesc că şi asta e teribil de fascinant. Sadie însă nu are voce.

Anna n-a încercat niciodată să facă cinema şi nu înţeleg de ce, fiindcă mi s-a părut întotdeauna că are posibilităţi mult mai mari decît Sadie. Dar poate că înfăţişarea ei, la prima vedere, apare oarecum nedefinită. Ca să pătrunzi în lumea filmului trebuie să fii ca un vapor cu prora ascuţită. După ce s-a despărţit de Sadie, Anna a făcut o seamă de lucruri mai serioase cu vocea ei, dar îi lipsea pregătirea necesară ca să ajungă departe. Cînd am auzit-o ultima dată, cînta cîntece populare într-un local de noapte şi felul ăsta de combinaţie o caracterizează foarte bine.

Anna locuia dincolo de Bayswater Road, într-un apartament din mansarda unei clădiri mult mai scundă decît casele din jur şi acolo mă duceam des s-o văd. Eram foarte legat de ea deşi chiar pe vremea aceea îmi dădeam seama de anumite lipsuri în firea ei. Este una din acele femei care nu pot să respingă nici o dragoste ce li se oferă, ceea ce nu e tocmai lăudabil. Are un talent special pentru relaţiile personale şi tînjeşte după dragoste ca un poet după o sală plină. Oricărui bărbat care îşi dă osteneala să se apropie de

ea îi acordă imediat o devotată, generoasă, imaginativă şi total lipsită de capricii atenţie, care este totuşi un fel abil de a evita renunţarea-de-sine. Acesta este, fără îndoială, un alt motiv pentru care n-a făcut cinema ; viaţa ei particulară trebuie să rămînă o activitate aproape exclusivă. Faptul acesta a avut şi tristul rezultat că existenţa ei este un lung şir de purtări neloiale. Cînd am cunoscut-o eu era permanent învăluită în secrete şi minciuni, cu scopul de a ascunde fiecăruia dintre partenerii ei faptul că era tot atît de strîns legată de ceilalţi. Uneori încerca o altă tehnică, aceea de a amortiza prin mici şi continue şocuri violenţa geloziei, pînă cînd, în cele din urmă, victima se resemna în faţa scopului generos al afecţiunilor ei, rămînîndu-i tot atît de mult ca şi pînă atunci un sclav devotat. Nu-mi păsa însă de toate astea şi-am citit-o pe Anna foarte repede ; totuşi luciditatea cu care o vedeam n-a deposedat-o niciodată de misterul ei şi nici promiscuitatea sentimentală pe care i-o constatam nu m-a revoltat vreodată împotriva ei. Poate de aceea am simţit întotdeauna, întocmai ca o briză caldă care adie dinspre insula dorită aducînd călătorului pe ape mireasmă de fructe şi flori, puterea şi realitatea sentimentului ei pentru mine. Îmi dădeam bine seama că probabil tocmai cu farmecul ăsta îşi ţinea toţi admiratorii, dar faptul nu schimba nimic.

Poate vă întrebaţi dacă m-am gîndit vreodată să mă însor cu Anna. Da, m-am gîndit. Dar căsătoria rămîne pentru mine un produs al raţiunii, un concept care trebuie să-mi regleze şi nu să-mi

constituie viața. Ori de cîte ori mă gîndesc la o femeie, nu mă pot împiedica să privesc posibilitatea căsătoriei ca pe o ipoteză abstractă, care nu poate fi cu adevărat un instrument al realității. Totuși, cu Anna am fost pe punctul de a lua lucrurile în serios și poate că, deși sînt sigur că n-ar fi spus niciodată „da", acesta a fost motivul pentru care în cele din urmă m-am lăsat îndepărtat de lîngă ea.

Urăsc singurătatea, dar mi-e frică de intimitate. Substanța vieții mele este o convorbire particulară cu mine însumi și transformarea ei într-un dialog ar echivala cu o auto-distrugere. Tovărășia de care am nevoie este aceea pe care mi-o poate procura o cîrciumă sau o cafenea. N-am dorit niciodată ceea ce se cheamă o comuniune a sufletelor. E și-așa destul de greu să-ți spui adevărul ție însuți. În schimb, comuniunea sufletelor era specialitatea Annei, tot așa cum avea și deosebită înclinație pentru tragedie, lucru care îmi irita nervii. Era întotdeauna gata să vadă în orice fleac drame adînci și lua viața în serios, cu toată convingerea. Pe cînd eu, socot că e o prostie s-o faci ; e ca și cum ai provoca un animal periculos care pînă la urmă îți va rupe oasele. Așa că atunci cînd Anna a plecat în Franța să cînte acolo cîntece franțuzești în localuri de noapte, i-am promis vag c-am s-o caut cînd se va întoarce, dar ea a înțeles că n-am s-o fac și eu știam că ea știe. Lucrul acesta s-a întîmplat acum cîțiva ani și de-atunci încoace am avut o perioadă de liniște, mai ales în Earls Court Road.

Cînd am plecat de la Dave m-am îndreptat spre Shepherd's Bush, am luat autobuzul 88, m-am așezat pe imperială pe scaunul din față și am lăsat să mi se perinde prin minte cîteva din gîndurile pe care le-am înșirat mai sus. Nu e ușor să găsești în Londra pe cineva căruia de ani de zile i-ai pierdut urma, mai ales cînd aparține acelui mediu căruia îi aparținea Anna, dar e limpede că primul lucru de făcut e să cauți în cartea de telefon. Așa că m-am dat jos la Oxford Circus și-am intrat în metrou. Cînd plecasem din Goldhawk Road nu aveam nici o intenție s-o caut pe Anna, dar în timp ce treceam pe Bond Street mi se păru că e singurul lucru bun pe lume pe care puteam să-l fac. Într-adevăr, nu înțelegeam cum reușisem să exist fără ea atîta timp. Dar, așa sînt eu. Mă stabilesc pentru multă vreme undeva și-n timpul ăsta n-aș mișca un deget ca să ridic o guinee la un yard depărtare. Cînd sînt plasat, stau nemișcat ; dar cînd n-am un punct fix, sînt nestatornic și-atunci zbor la întîmplare din loc ca o pocnitoare, sau ca unul din electronii lui Heisenberg, pînă cînd mă așez într-un loc sigur. De asemenea, am o ciudată încredere în intuiția lui Finn. Se întîmplă deseori să facă vreo sugestie neașteptată care, dacă o urmez, se dovedește a fi tocmai ce trebuia. Îmi dădeam seama că în viața mea faza Earls Court Road se terminase și că acea pace a minții era dusă fără întoarcere. Madge mă împinsese într-o criză, deși nu-mi rămînea decît s-o explorez, ba chiar s-o exploatez. Cine poate ști cînd îi iese omului în cale norocul ?

Am răsfoit cartea de telefon a Londrei de la L la R dar n-am găsit nimic. Nu mă mira, de altfel. Am sunat apoi la două agenții de teatru, care nu știau însă pe unde coteau drumurile Annei și la BBC care știa, dar nu voia să spună. M-am gîndit să încerc să dau de Sadie la studioul Belfounder, cu toate că n-aș fi vrut să știe că o căutam pe Anna. Bănuisem că Sadie mă plăcuse puțin la un moment dat, deși pe vremuri fusese întotdeauna destul de nesuferită cu mine fiindcă eram îndrăgostit de Anna. Unele femei văd în toți bărbatii proprietatea lor personală și mă gîndeam că s-ar putea să nu vrea să-mi spună unde era Anna, chiar dacă știa. Oricum, de cînd Sadie devenise celebră n-o mai văzusem și nu-mi închipuiam că o tentativă din partea mea de a reînnoi cunoștința i-ar face plăcere, mai ales dacă-și dădea seama că ghicisem ceea ce presupuneam că simțise cîndva pentru mine.

Între timp, se apropia ora deschiderii localurilor, dar mi se părea inutil să încep să sun la ora asta cluburile de noapte, așa că nu-mi rămînea altceva de făcut decît să umblu prin Soho. În cartierul ăsta există întotdeauna cineva care știe ce vrei să descoperi, toată chestiunea e numai să-l găsești pe acel cineva. Mai exista și posibilitatea să dau chiar de Anna în carne și oase. Am norocul ca, de îndată ce mă interesez de un lucru, să survină o sută de alte întîmplări legate tocmai de acel lucru. Sincer vorbind însă, speram în sinea mea să n-o întîlnesc pe Anna într-un local public, fiindcă mintea mea și începuse s-o ia razna pe seama acestei revederi.

De obicei evitam Soho, pe de-o parte fiindcă e nesănătos pentru nervi și pe de altă parte fiindcă e așa de costisitor. Și nu pentru că tensiunea nervoasă te face să bei continuu, cît mai ales din cauza celor care apar și te scutură de bani. Nu mă pricep cum să-i refuz pe oamenii care-mi cer bani. N-am reușit niciodată să-mi explic de ce, dacă am mai mulți bani peșin decît au alții, n-aș fi obligat să le dau cel puțin ceva din ceea ce am Dau cu neplăcere, dar fără ezitare. În timp ce cutreierasem pe Brewer Street și Old Compton Street, apoi în sus pe Greek Street pînă la Pillars-of-Hercules, cea mai mare parte din banii pe care-i aveam la mine îmi fuseseră suflați de diferite cunoștințe. Și cît a ținut umbletul ăsta eram foarte nervos nu numai din cauza cartierului Soho, ci și pentru că ori de cîte ori intram într-un local îmi închipuiam că s-ar putea să dau de Anna. În ultimii ani am fost prin aceste localuri de o sută de ori fără ca așa ceva să-mi treacă prin minte ; acum însă, dintr-o dată toată Londra era ca o ramă goală, fiecare loc îi ducea lipsa și-o aștepta. Am început să beau. Cînd am terminat banii, am traversat strada să schimb un cec la unul din cluburile mele de zi care era chiar alături și, tocmai acolo, în sfîrșit, am dat de urma ei. Am întrebat barmanul dacă știa unde putea fi găsită Anna în prezent și mi-a răspuns că da, că ținea un fel de teatru mic în Hammersmith. Căută sub bar și scoase o carte de vizită pe care erau scrise cuvintele *„The Riverside Theatre"* și o adresă pe Hammersmith Mall. Barmanul spuse că nu știa dacă se mai află sau nu acolo, dar că

acum cîteva luni era încă ; îi lăsase cartea de vizită s-o dea unui domn care nu apăruse niciodată și adăugă că puteam foarte bine s-o iau eu acum. Așa am și făcut și-am ieșit apoi în stradă, cu inima zvîcnind. A trebuit să cuget serios asupra finanțelor mele ca să mă împiedic să iau un taxi spre Hammersmith. Am alergat însă tot drumul pînă la stația din Leicester Square.

Trei

ADRESA CARE MI SE DĂDUSE era de acea parte a Mall-ului care se află între Doves și Black Lion. Pe Chiswick Mall casele sînt cu fața spre rîu, dar pe Hammersmith Mall, în porțiunea care se leagă de povestea mea, ele îi întorc spatele și pretind a fi o stradă oarecare. Chiswick Mall e o amestecătură de clădiri și verdeață, care privesc visător spre apă, pe cînd Hammersmith Mall e un labirint de uzine hidraulice și spălătorii, cu localuri ieftine și case în stil georgian printre ele, unele cu fața și altele cu spatele spre aceeași apă. Numărul pe care îl căutam se vedea a fi o casă puțin mai izolată, cu spatele spre rîu, fațada pe o bucată de stradă liniștită și alături cu un pasaj de unde cîteva trepte duceau în jos spre apă.

Acum nu mai eram așa de grăbit. M-am uitat la clădire cu o curiozitate bănuitoare și mi se părea că se uită și ea la mine. Era parcă un fel de casă meditativ cufundată în sine, în fată cu un petec de grădină neîngrijită, străjuită de un zid înalt pînă la umăr ; era pătrată, cu rînduri de ferestre înalte și păstrase un rest de eleganță. M-am apropiat de poarta de fier din zid și atunci

am observat un afiş lipit de cealaltă parte; era un afiş făcut de mînă, cu culorile cam şterse, care îi dădeau un aer trist. Pe el scria:

RIVERSIDE MIMING THEATRE

Redeschiderea la 1 August cu montarea fantastică şi somptuoasă a formidabilei farse a lui Ivan Lazemnikov

„MARISHKA"

Exclusiv pentru membri. Spectatorii sînt rugaţi să rîdă încet şi să nu aplaude.

Am rămas un timp uitîndu-mă la anunţ şi, nu ştiu de ce, mă impresiona în mod deosebit, ca ceva straniu. În cele din urmă, cu un lent crescendo prin partea inimii, am deschis poarta care era cam ruginită şi m-am îndreptat spre casă. Ferestrele sclipeau întunecat, ca nişte ochi în dosul unor ochelari negri, iar uşa era vopsită proaspăt. N-am căutat vreo sonerie, ci am încercat mai întîi clanţa: uşa s-a deschis încet şi-am intrat în vîrful picioarelor în hol. O tăcere apăsătoare se revărsa de peste tot ca un nor. Am închis uşa lăsînd afară toate zgomotele confuze care veneau dinspre rîu şi tăcerea deveni acum desăvîrşită. Am rămas perfect liniştit un timp pînă cînd respiraţia mi-a devenit regulată şi pînă cînd am reuşit să descopăr calea prin holul întunecos. În acest timp mă întrebam singur de ce mă purtam aşa de ciudat, dar posibila apropiere a Annei mă tulbura în asemenea măsură, încît nu puteam să gîndesc, ci doar să execut acel şir de mişcări care vin de la sine, cu sentimentul inevitabilului. Am păşit rar spre celălalt capăt al holului, plasînd picioarele cu grijă pe o fîşie neagră de covor izofonic. Cînd am ajuns la scări m-am strecurat în sus pe ele; presupun că atingeam treptele, dar nu auzeam nici un zgomot. M-am găsit apoi deodată pe un palier larg cu o balustradă de lemn scluptat în spatele meu, şi mai multe uşi în faţă. Totul părea îngrijit şi meticulos aranjat; covoarele erau pufoase şi lemnăria netedă ca un măr. M-am uitat împrejur. Nici o clipă nu mi-a trecut prin minte îndoiala că Anna nu era undeva pe-aproape, cum nu m-am gîndit nici s-o strig sau să scot vreun sunet. M-am îndreptat spre uşa cea mai apropiată şi-am deschis-o larg. Atunci am avut un şoc care m-a încremenit din creştet pînă-n tălpi.

Mă uitam drept în vreo şapte sau opt perechi de ochi holbaţi, care păreau înfipţi la cîţiva coţi de faţa mea. M-am dat repede îndărăt şi uşa s-a legănat din nou în balamale cu un pocnet slab, primul zgomot pe care-l auzeam de cînd intrasem în casă. Am rămas locului un moment, într-o absolută nedumerire, cu mii de ghimpi în pielea capului; apoi am apucat hotărît clanţa, am deschis din nou uşa, şi-n acelaşi timp am păşit înăuntru. Feţele se mutaseră din loc dar erau tot întoarse spre mine şi-atunci, într-o clipă, am înţeles: eram în balconul unui mic teatru. Puţin înclinat şi construit în perspectivă, balconul părea că dă chiar pe scenă, unde cîţiva actori se mişcau în tăcere de colo-colo, purtînd măşti întoarse către spectatori. Măştile erau puţin mai mari decît chipul omenesc şi acestui fapt se datora impresia

neobişnuită de apropiere pe care o avusesem prima dată cînd deschisesem uşa. Acum percepţia mea se acomodase şi priveam fascinat, cu uimire şi interes, la ciudata scenă.

Măştile nu erau fixate pe faţă, ci montate pe bastoane pe care actorii le ţineau în mîna dreaptă, menţinîndu-le în chip ingenios paralel cu luminile rampei, aşa încît nici o parte a figurii lor reale nu se putea vedea. Majoritatea măştilor erau făcute în plină faţă, numai două dintre ele, purtate de singurele femei care se vedeau pe scenă, apăreau din profil. Trăsăturile măştilor erau groteşti şi stilizate, dar aveau o anumită frumuseţe stranie. Am remarcat în special cele două măşti femeieşti : una senzuală şi senină — cealaltă, nervoasă, iscoditoare, ipocrită. Aceste două măşti aveau şi ochii zugrăviţi pe ele, cele bărbăteşti însă aveau în locul acestora două decupaje prin care ochii actorilor sclipeau ciudat. Toţi erau îmbrăcaţi în alb, bărbaţii în cămăşi albe ţărăneşti şi pantaloni bufanţi, iar femeile în rochii albe, drepte şi lungi pînă la gleznă, strînse pe talie. Mă întrebam dacă asta era formidabila farsă a lui Lazemnikov, *Marishka ;* în orice caz, nu auzisem niciodată de ea şi nici de autorul ei.

Între timp, actorii continuau să-şi execute mişcările în acea extraordinară tăcere care părea că ţine întreaga casă sub vrajă. Am observat că purtau papuci moi, strînşi pe picior şi că scena era îmbrăcată cu mochetă. Se mişcau în jurul ei cu paşi glisanţi sau aplecîndu-se uşor, întorcîndu-şi capetele mascate dintr-o parte într-alta şi-am constatat că aveau întrucîtva acea ciudată expresivitate a gîtului şi umerilor în care excelează dansatorii indieni ; cu mîna stîngă făceau o serie de gesturi pur convenţionale. Nu mai văzusem niciodată pînă atunci o pantomimă ca aceasta şi efectul era hipnotic. Ce anume se interpreta nu mi-era clar, dar se părea că un personaj central, robust şi enorm, a cărui mască exprima un fel de umilă şi avidă stupiditate, era luat în bătaie de joc de ceilalţi actori. Am cercetat foarte atent cele două femei, întrebîndu-mă dacă una sau alta era cumva Anna, dar simţeam sigur că nu era ea, aş fi recunoscut-o imediat. Apoi atenţia mi-a fost atrasă de prostănacul cel voinic. Un timp am privit fix imobilitatea grotescă a măştii şi strălucirea ochilor din spatele ei ; păreau că radiază un fel de forţă care mă pătrundea cu o blîndă violenţă. M-am uitat şi iar m-am uitat la ea ; era ceva în forma asta mătăhăloasă care mi se părea vag cunoscut. Tocmai în acel moment, la una din mişcări, scena a scîrţîit şi fundalul a tremurat uşor. Zgomotul m-a făcut să-mi vin în fire şi totodată să-mi dau seama, alarmat că actorii mă puteau vedea. În vîrful degetelor am ieşit înapoi pe palier şi-am închis uşa. Tăcerea mă acoperea ca un clopot imens, dar totul în jurul meu palpita cu o vibraţie mută ; mi-a trebuit oarecare timp ca să realizez că erau bătăile propriei mele inimi. Am început să mă uit la celelalte uşi. Pe cea din capătul palierului era un mic anunţ pe care scria cu litere mari „RECUZITA" şi dedesubt, în litere mai mici : „Miss Quentin". Am închis ochii o clipă, mi-am domolit respiraţia şi-am bătut. Sunetul răsună straniu, apoi o voce puţin răguşită răspunse : „intră !"

Am păşit înăuntru. Era o cameră lungă şi îngustă, cu geamuri mari spre rîu, plină pînă sus, înnecată parcă într-un fel de haos multicolor de care, la prima vedere, nu mi-am dat seama ce putea fi. În mijlocul acestui talmeş-balmeş, Anna scria la un birou, cu spatele spre mine. Am închis uşa în timp ce ea se întorcea încet. Un şir de clipe ne-am privit unul pe altul în tăcere. Am simţit că-mi năvăleşte sufletul în ochi ca lichidul cînd umpli un pahar şi, în suspensia intensă a revederii, amîndoi am trăit aproape un fel de contemplare. Anna se ridică strigînd încet: „Jake" ! Atunci am văzut-o cu-adevărat: era niţel mai plină şi nu se apărase împotriva timpului. Înfăţişarea ei avea ceva uzat care era nespus de înduioşător ; obrazul, pe care mi-l aminteam rotund şi neted ca o piersică, devenise puţin încordat şi tras, iar gîtul îi trăda vîrsta. Ochii căprui şi mari, care altădată se deschideau cu atîta blîndeţe asupra lumii, păreau îngustaţi şi acolo unde Anna obişnuia să-i prelungească în sus cu o linie neagră la colţuri, anii desenaseră un mănunchi de riduri. Şuviţe de păr scăpate din complicata cunună ondulau în jurul gîtului şi-am observat în ele luciri argintii. Mă uitam la chipul pe care-l cunoşteam atît de bine şi-acum cînd îi vedeam pentru prima oară frumuseţea ca pe ceva muritor, am simţit că niciodată n-o iubisem atît de duios ca în acea clipă. Anna îmi înţelese privirea şi cu un gest instinctiv îşi ascunse faţa în mîini. Apoi spuse :

— Ce te aduce, Jake ?

Vraja era ruptă.

— Doream să te văd, am răspuns şi de data aceasta eu eram cel care evitam s-o privesc, încercînd să-mi adun gîndurile.

M-am uitat în jurul camerei : o nemaipomenită amestecătură de obiecte zăcea pretutindeni în vrafuri, care pe alocuri ajungeau pînă-n tavan ; totul avea însă un fel de coeziune şi omogenitate şi părea că aderă la pereţii încăperii ca marmelada dintr-un borcan pe jumătate gol. Erau acolo tot felul de lucruri, ca într-un imens magazin de jucării în care ar fi căzut o bombă. La prima aruncătură de ochi am remarcat un corn franţuzesc, un cal-balansoar, mai multe trîmbiţe de tinichea cu dungi roşii, cîteva halate chinezeşti de mătase, o pereche de carabine, şaluri de Paisley, ursuleţi de blană, globuri de sticlă, şiraguri încurcate de coliere şi alte giuvaericale, o oglindă convexă, un şarpe împăiat, nenumărate animale-jucării şi un număr de cufere de tablă din care atîrnau costume multicolore. Jucării frumoase şi scumpe stăteau acolo încîlcite cu zorzoanele ieftine destinate pomului de Crăciun. M-am aşezat pe locul cel mai apropiat, care s-a întîmplat să fie spinarea calului-balansoar şi-am contemplat scena.

— Ce-i cu locul ăsta extraordinar ? Cu ce te ocupi în prezent, Anna ?

— O, cu una, cu alta, răspunse ea.

Întotdeauna avusese obiceiul să răspundă astfel cînd nu voia să-mi spună ceva. Am băgat de seamă că era nervoasă şi-n timp ce vorbea continua să adune de jos cîte ceva, ba o bucată de

panglică, ba o minge sau o fîșie lungă de dantelă de Bruxelles.

— Cum ai nimerit aici ? mă întrebă ea.

I-am povestit cum se întîmplase.

— De ce ai venit ?

Nu țineam să ne lansăm într-o serie de întrebări și răspunsuri banale. Ce importanță avea de ce venisem ? Nu mai știam bine nici eu.

— Am fost dat afară dintr-un loc unde ședeam.

Nu era prea limpede răspunsul, dar nu găseam altceva de spus decît adevărul.

— O ! zise Anna, apoi întrebă iar : ce-ai făcut în toți anii ăștia ?

Aș fi dorit să-i pot povesti ceva impresionant, dar din nou nu-mi venea în minte decît adevărul.

— Am lucrat ceva traduceri și pe la radio — am răspuns. M-am descurcat.

Vedeam însă că Anna nu asculta cu adevărat răspunsurile mele ; luă o pereche de mănuși roșii și îmbrăcă una pe mînă netezindu-i degetele și ferindu-și ochii.

— Ai mai văzut pe vreunul din vechii prieteni în ultima vreme ? întrebă Anna.

Am simțit că la asta într-adevăr nu puteam să-i răspund.

— Ce-mi pasă de vechii prieteni ?

Ce poate fi mai tulburător decît o revedere după multă vreme, cînd vorbele cad ca niște lucruri fără viață, iar spiritul care ar trebui să le anime plutește fără substanță, în aer ? Amîndoi am simțit prezența acestui spirit.

— Arăți neschimbat, Jake, zise Anna.

Era adevărat, arătam aprope tot ca la 24 de ani. Și Anna adăugă :

— Aș vrea să arăt și eu așa !

— Arăți minunat ! zisei.

Anna rîse și culese de pe jos o ghirlandă de flori artificiale.

— Ce talmeș-balmeș e aici, spuse ea, am de gînd să pun ordine în toate lucrurile astea.

— E încîntător și-așa.

— Mmm, dacă poți să numești *asta* încîntător !

În timp ce vorbea îmi evita mereu privirile ; încă o clipă și-o să discutăm liniștiți, ca două vechi cunoștințe. Dar n-aveam de gînd să admit așa ceva. M-am uitat lung la ea : în mijlocul acelui haos fermecător de mătăsuri, animale și lucruri neașteptate, care o inundau pînă la brîu, arăta ca o sirenă înțeleaptă ivită din apele unei mări policrome, dar care într-o clipă avea să-mi scape. Deodată, ciudățenia întregii zile îmi apăru dîndu-mi parcă un fel de impuls și imediat îmi veni o idee. Pe vremea cînd Anna locuia în apartamentul din Bayswater, *living-roomul* ei avea atît de multe ferestre de jur împrejur, încît nu rămînea decît un singur colț al camerei, jos pe pardoseală, unde nu se putea vedea de nicăieri : dacă voiam s-o sărut, era singurul loc unde puteam s-o fac. Tot pe-atunci o învățam — și nu chiar dezinteresat — unele figuri de judo și ne făcusem un obicei : cînd veneam, o apucam și-o aruncam jos în colțul acela, ca s-o sărut. Amintirea asta îmi apăru în acel moment ca o inspirație. M-am îndreptat spre Anna, am apucat-o de încheietura mîinii și o clipă i-am văzut ochii larg deschiși,

foarte aproape de mine, privindu-mă alarmați, apoi într-o secundă am aruncat-o cu multă grijă pe un vraf de costume de catifea, în colțul camerei. Genunchiul mi se înfundă în plușuri alături de ea și imediat un morman de eșarfe, panglici, trîmbițe de tablă, cățel de lînă, pălării fistichii și alte obiecte începură să curgă peste noi îngropîndu-ne pe jumătate sub ele. Am sărutat-o pe Anna. Ochii îi erau încă larg deschiși, buzele s-au desfăcut și-o clipă a rămas inertă în brațele mele, ca o păpușă mare. Apoi a început să rîdă, și eu la fel, și-am rîs amîndoi în hohote, cu plăcere și ușurare. Am simțit-o suspinînd și relaxîndu-se, corpul i-a devenit arcuit și flexibil și ne-am uitat unul în ochii celuilalt zîmbind îndelung cu un zîmbet de încredere și recunoaștere.

— Draga mea, cum am putut exista atîta timp fără tine, i-am șoptit, împingînd niște mătăsuri brodate sub capul ei ca să-i fac o pernă. Își afundă spatele în ea, mă privi, apoi mă trase mai aproape și zise :

— Am să-ți spun atîtea lucruri, Jake, dar nu știu dacă pot s-o fac acum. Sînt nespus de bucuroasă că te văd, îți dai seama, nu ?

Mă privi în ochi și-am simțit iar vechea undă caldă și plăcută. Într-adevăr, nu puteam să mă îndoiesc.

— Dată dracului ești !

Anna mă lua în rîs, așa cum făcuse de cînd o știam.

— Așadar, iar te-a dat afară vreo fată ?

Ca de obicei, răspundea printr-un contra-atac.

— Știi bine c-ai fi putut să mă ai pentru totdeauna, dacă ai fi vrut, i-am spus. N-aveam de gînd s-o las să scape cu asta și, la urma urmei, ceea ce-i spuneam era mai mult sau mai puțin adevărat ; am adăugat :

— Te-am iubit, Anna.

— O, iubirea, iubirea ! Ce obosită sînt de cuvîntul ăsta. Ce-a însemnat întotdeauna pentru mine iubirea, decît o trecere prin casele altora ? La ce mi-a folosit toată dragostea asta cu care m-au asaltat bărbații ? Iubirea e o persecuție. Tot ce vreau e să fiu lăsată în pace, să iubesc și cum îmi convine mie.

I-am contemplat cu sînge rece capul încadrat de brațele mele și-am replicat :

— N-ai fi atît de nepăsătoare față de dragoste dacă n-ai fi primit-o niciodată din partea altora.

Se uită la mine și i-am citit în ochi ceva detașat și abstract ceva ce nu mai observasem la ea, de cînd o cunoșteam.

— Crede-mă, Jake, aceste vorbe despre dragoste nu înseamnă nimic. Iubirea nu e un sentiment ; e ceva ce se poate verifica ; iubirea e acțiune și tăcere, nu e acea tensiune emoțională și manevra abilă care urmărește posesiunea, așa cum erai obișnuit s-o consideri.

Cuvintele ei mi se păreau absolut caraghioase.

— Dar bine, iubirea e legată de posesiune, spusei, și dacă ai avea vreo idee despre iubirea nesatisfăcută, ți-ai da seama de lucrul ăsta.

— Nu, răspunse Anna într-un fel bizar. Iubirea nesatisfăcută e legată de puterea de înțe-

legere a lucrurilor. Numai dacă există o deplină putere de înţelegere, iubirea poate rămîne iubire, chiar cînd este nesatisfăcută.

Nu mai eram atent la discursul ăsta serios, fiindcă-mi izbise urechile cuvîntul „tăcere", şi-am întrebat :

— Spune-mi, Anna, ce se petrece aici, în casa asta ?

— Este unul din lucrurile greu de explicat, Jakie, răspunse Anna şi i-am simţit mîinile împreunîndu-se după mijlocul meu ; mă înlănţui strîns, apoi spuse : e o mică experienţă.

Fraza asta îmi zgîrîie auzul ; nu semăna de loc cu Anna, era vocea altcuiva aici şi m-am gîndit să aflu adevărul pe ocolite.

— Cum merge cu cîntatul ?

— O, am renunţat, n-am să mai cînt niciodată ; privirea îi alunecă în gol, peste umărul meu, şi-şi desfăcu mîinile.

— Pentru Dumnezeu, Anna, de ce ?

— Ei bine, răspunse, cu un ton în care am simţit aceeaşi ciudată artificialitate, nu-mi place felul ăsta de a-mi cîştiga existenţa. În genul de muzică pe care îl cultiv e atîta — ezită, căutînd cuvîntul — atîta paradă ! N-are nici o autenticitate, nu faci decît să-ţi exploatezi farmecul ca să seduci publicul.

Am apucat-o de umeri şi-am scuturat-o.

— Nici tu nu crezi ce spui ! am strigat.

— Ba da, Jake ! răspunse Anna, privindu-mă aproape rugător.

— Ce-i cu teatrul ăsta, ce urmăreşte ?

— E artă pură, e ceva foarte simplu şi foarte pur.

— Anna, cine ţi-a băgat toate astea în cap ?

— Jake, totdeauna ai fost aşa ; cum spuneam ceva care te surprindea, pretindeai că cineva mă influenţează.

În timpul ultimei părţi a conversaţiei noastre îşi aşezase mîna pe umărul meu aşa fel încît putea vedea ceasul brăţară, şi i-am surprins privirea alunecînd uşor peste el, din cînd în cînd. Asta m-a înfuriat.

— Încetează să te tot uiţi la ceas ! i-am spus. Nu m-ai văzut de ani de zile, poţi să pierzi acum puţin timp pentru mine !

Am bănuit că Anna se aştepta ca foarte curînd conversaţia noastră între patru ochi să fie întreruptă ; vizita mea se strecurase într-un program de care Anna era permanent preocupată. Toată viaţa ei se petrecea după program şi fără ceas ar fi fost pierdută, întocmai ca o călugăriţă. I-am apucat încheietura pe care purta ceasul şi i-am răsucit-o pînă cînd am auzit-o gîfîind. Se uită drept în ochii mei cu o intensitate şi o sfidare mută pe care mi-o aminteam şi-o îndrăgeam de multă vreme. Ne-am privit aşa, un timp ; ne cunoşteam foarte bine unul pe altul. Am ţinut-o imobilizată dar am slăbit strînsoarea destul ca să ne putem săruta ; îi simţeam iar trupul rigid, însă de data asta era ca şi cum violenţa mea i-ar fi comunicat o forţă pozitivă şi îmi sugera duritatea unei rachete de care aş fi fost suspendat, în timp ce ne prăbuşeam prin spaţiu. I-am sărutat gîtul încordat şi umărul.

— Jake, mă doare.

I-am dat drumul şi m-am lăsat greu pe pieptul ei, cu totul vlăguit. Anna îmi mîngîie părul şi-am stat aşa în tăcere, mult timp. Parcă tot universul se odihnea, ca o pasăre imensă.

— Te pregăteşti să-mi spui că trebuie să plec, am zis.

— Da, sau mai curînd, eu trebuie să plec. Acum, te rog ridică-te.

M-am sculat, simţindu-mă ca şi cum m-aş fi trezit din somn. Am privit-o ; şedea printre epavele colorate, ca o prinţesă din poveste rostogolită de pe tronul ei ; mătăsurile o cuprindeau pînă la şolduri şi la piept şi-o buclă de păr îi atîrna, desprinsă. Rămase aşa un moment, conştientă de arcuirea piciorului, lăsîndu-se scăldată în privirile mele.

— Unde ţi-e coroana ? am întrebat-o.

Anna căută sub maldărul de lucruri şi scoase o coroniţă aurită. Am rîs amîndoi. Am ajutat-o să se ridice şi i-am scuturat de pe rochie fărîmele de poleială, de praf aurit şi paiete. În timp ce-şi aranja părul, m-am plimbat în jurul camerei examinînd totul. M-am simţit deodată iar în largul meu : acum ştiam c-am s-o pot revedea.

— Trebuie să-mi explici ce-i cu teatrul ăsta, cine joacă aici ?

— În special amatori, cîţiva prieteni de ai mei, zise Anna, dar e o tehnică specială.

— Da, am văzut.

Anna se întoarse spre mine :

— Aşadar, ai intrat în teatru ?

— Da, numai un moment. Are vreo importanţă ? Părea impresionant, e ceva indian ?

— Are oarecare legătură cu India, dar e totuşi ceva original.

Îmi dădeam seama că se gîndeşte în altă parte.

— Ei bine, iată un obiect de recuzită care nu cred că foloseşte prea mult aici, zisei, arătînd spre o „tunătoare".

Dacă nu ştiţi, vă pot spune că o „tunătoare" este o bucată subţire de metal, de vreo doi yarzi pătraţi, care scuturată, produce o misterioasă cascadă de zgomote destul de asemănătoare cu tunetul. M-am apropiat de ea, dar Anna spuse :

— Nu umbla cu ea ! Da, avem de gînd să vindem obiectul ăsta.

— Anna, ai vorbit serios în privinţa cîntatului ?

— Da, era ceva fals.

Am avut din nou sentimentul ciudat că e prinsă în ghearele unei teorii.

— Numai lucrurile foarte simple pot fi spuse fără falsitate, adăugă ea.

— Tot ce-am văzut eu în teatrul ăsta, nu era de loc simplu.

Anna făcu un gest larg cu braţele şi mă întrebă :

— Cu ce scop m-ai căutat, Jake ?

Asta mă aduse înapoi la realitate şi i-am răspuns prudent :

— Doream să te văd, ştii bine, dar mai am o problemă : caut un loc unde să stau, şi poate-mi dai un sfat. Aici, n-aş putea să locuiesc în vreo mansardă, sau aşa ceva ?

Anna tresări, apoi spuse :
— Nuu, asta ar fi imposibil.
Ne uitam unul la altul şi fiecare gîndeam repede, în sinea noastră.
— Cînd te văd iar ? am întrebat-o.
Faţa Annei era încordată şi trasă. Spuse :
— Jake, trebuie să mă laşi singură cîtva timp, am o mulţime de lucruri la care trebuie să mă gîndesc.
— Şi eu la fel, aşa că am putea gîndi împreună.
Anna zîmbi palid.
— Dacă o să am nevoie de tine, o să te chem şi... poate că o să am.
— Sper să ai, am spus şi i-am scris pe o bucată de hîrtie adresa lui Dave. Dar te previn că dacă trece prea mult timp fără s-o faci, voi veni iar, fie că ai sau nu nevoie de mine.
Anna se uită la ceas.
— Pot să-ţi scriu ? am întrebat-o.
După experienţa mea, femeile care au un interes cît de mic să te păstreze, nu refuză aproape niciodată asemenea propunere ; e ceva care leagă fără să compromită. Anna care cunoştea bine felul meu de a gîndi în privinţa asta şi în multe altele, se uită la mine şi amîndoi am zîmbit.
— N-am nimic împotrivă, o scrisoare pe adresa teatrului mă găseşte oricînd.
Începu să-şi adune lucrurile, încruntîndu-se uşor : am bănuit că era preocupată cum să mă scoată de acolo, fără să fiu văzut.
— N-am unde să dorm în noaptea asta, i-am spus, minţind pentru prima dată. Pot să rămîn aici ?

Anna mă privi iar, întrebîndu-se probabil dacă şi cît ştiam din tot ce gîndea. Reflectă puţin, apoi spuse :
— Foarte bine, rămîi aici, dar cu condiţia să nu vii acum după mine, să nu dai tîrcoale primprejur şi să pleci devreme mîine dimineaţă.
I-am promis, apoi am rugat-o :
— Dă-mi o idee Anna, unde să mă duc ?
Mă gîndeam că dacă mersese atît de departe încît să mă lase să stau acolo peste noapte, poate se va îmbuna şi-n privinţa unei mansarde. Anna făcu ordine pe birou şi încuie sertarele.
— Uite ce, zise, poţi să încerci la Sadie. E pe punctul de a pleca în America şi caută pe cineva să-i păzească apartamentul. Ai putea fi tocmai ce-i trebuie.
Scrise o adresă pe care am luat-o cu oarecare reticenţă, întrebînd :
— Eşti bine cu Sadie, acum ?
Anna rîse, puţin nerăbdătoare.
— E totuşi sora mea... ne suportăm una pe alta. Şi, oricum, poţi să te duci s-o vezi, ar putea să iasă tocmai ceea ce vrei. Se uită la mine cu îndoială.
— Ei bine, hai să ne întîlnim mîine să discutăm mai pe larg.
Asta o făcu pe Anna să se hotărască.
— Nu, te duci la Sadie şi nu mai vii pe-aici pînă nu te chem eu.
Se întoarse, gata să plece. Am apucat-o de mînă şi-am îmbrăţişat-o cu nespusă duioşie. Mă sărută şi ea, apoi plecă.

După ce s-a închis ușa, n-am mai auzit nici un zgomot și-o vreme am stat în mijlocul camerei, ca un om vrăjit. În timp ce discutam cu Anna, în încăpere se făcuse aproape întuneric, dar afară mai stăruia încă lumina albăstrie a serii de vară, care dădea copacilor și rîului însuflețirea culorii. Ceva mai tîrziu, am auzit zgomotul unei mașini care pornea. M-am dus la fereastră și, aplecîndu-mă puțin afară, am izbutit să văd o bucată din stradă. Am apucat să zăresc un luxos Alvis negru care dădea colțul în sus, spre șoseaua principală, și mă întrebam dacă Anna era înăuntru. Pentru moment, nu-mi prea păsa. Cît despre felul echivoc în care mă concediase, nu era ceva nou. Majoritatea femeilor pe care le cunosc procedează așa și eram obișnuit să nu pun întrebări, nici măcar în sinea mea. Toți trăim, reciproc, în micile spații goale din viața celorlalți și am avea cu siguranță multe surprize dacă am putea vedea tot ce se petrece dincolo de ele. Îmi dădeam seama că purtarea Annei ascundea pe undeva un bărbat ; așa ceva nu lipsea niciodată cînd era vorba de Anna. Subiectul ăsta însă, putea să mai aștepte.

Pentru moment eram bucuros că sînt singur. Avusesem ceea ce eu consider o zi insuportabil de bogată în evenimente și multă vreme am rămas rezemat de pervazul ferestrei, privind în jos spre Hammersmith Bridge. Rîul murmura, ducînd cu șoapta lui ultimele sclipiri de lumină, și-n cele din urmă deveni o vîltoare întunecată de mișcări nevăzute. M-am gîndit la întîlnirea mea cu Anna. Spusese unele lucruri ciudate, dar nu la ele meditam. Îmi aminteam felul în care își mișca mîinile, gesturile nervoase cu care apuca ba o minge, ba un colier, linia sinuoasă a coapsei cînd ședea pe jos, firele argintii din păr și gîtul fanat. Toate acestea trezeau în mine ceva care semăna cu o nouă dragoste, de o sută de ori mai profundă decît cea veche. Eram adînc mișcat dar, în același timp, faptul acesta nu-mi inspira prea multă încredere. De cîte ori, în trecut, nu constatasem că sînt mișcat și totuși nu ieșise nimic din asta. Un lucru era sigur : ceva din tot ce fusese altădată între noi rămăsese intact și trecerea timpului nu reușise decît să facă și mai prețioasă rămășița asta. M-am gîndit cu oarecare satisfacție la conversația noastră și la modul strălucit în care răspunsese Anna la toate vechile provocări.

Felinarele fuseseră aprinse pe pod și-n depărtare rîul întunecat curgea într-o clipoceală de lumini. M-am întors în cameră și-am bîjbîit drumul spre ușă. Am răsucit comutatorul electric și undeva, într-un colț s-a aprins o lampă îngropată sub o acoperitoare de pînze străvezii. Anna îmi ceruse să nu mă învîrtesc pe nicăieri, dar fusese o interdicție destul de vagă și m-am gîndit că o mică recunoaștere totuși n-ar strica. Simțeam o mare dorință să mă duc iar în micul teatru ; la drept vorbind, mai mult ăsta fusese motivul pentru care, sub impulsul momentului, o rugasem pe Anna să mă lase să rămîn acolo. În semi-obscuritatea palierului am dibuit comutatorul și, închizînd după mine ușa camerei de recuzită, m-am îndreptat spre ușa teatrului. N-aș fi fost mirat să văd tăcuta pantomimă desfășurîndu-se încă acolo, în întuneric. Am încercat clanța, dar ușa era încuiată ;

am încercat celelalte uşi de pe palier, apoi pe cele din holul de jos, dar spre marea mea exasperare toate erau încuiate. Atunci, liniştea locului începu să mă împresoare ca o ceaţă şi deodată mă apucă panica la ideea că întorcîndu-mă sus aş putea găsi încuiată şi uşa camerei de recuzită. Am alergat fără zgomot înapoi pe scări şi-am dat buzna în cameră ; lumina ardea umbrit şi totul era ca mai înainte. M-am gîndit să ies afară şi să încerc să pătrund în sala de spectacole prin stradă, dar nu ştiu ce duh parcă mă oprea să părăsesc casa. Am ridicat cele două sau trei rînduri de pînză de pe lampă şi-am cercetat camera. În lumina asta neclară arăta mai fantastic decît oricînd. M-am învîrtit cîtva timp împrejur, culegînd obiectele pe care le atinsese mîna Annei. Privirea mi-a căzut iar pe „tunătoare“ şi-am simţit un îndemn necontrolat să mă reped şi s-o lovesc tare. Îmi închipuiam toată bogăţia de zgomot care domnea acolo şi cum aş face să se cutremure toată casa dacă aş scutura-o puţin ; aproape că m-au trecut sudorile de emoţie, gîndindu-mă cum ar fi. Dar ceva mi-a impus să stau liniştit, ba chiar am continuat să merg în vîrful picioarelor.

După un timp, am început să am senzaţia neplăcută că cineva mă observă. Sînt foarte sensibil la priviri şi adesea am percepţia asta nu numai în prezenţa fiinţelor omeneşti, dar şi a unor animale mici. O dată, am descoperit că sursa unei asemenea senzaţii era un păianjen enorm, ai cărui ochi misterioşi erau fixaţi asupra mea. Din cele trăite de mine, pot spune că păianjenul este cea

mai mică vieţuitoare a cărei privire poate fi simţită. Am început să caut împrejur, să văd ce putea fi acel ceva care mă urmărea. N-am descoperit nici o făptură vie, dar în cele din urmă am dat peste cîteva măşti asemănătoare celor pe care le văzusem pe scenă şi ai căror ochi oblici erau întorşi cu tristeţe spre mine. Fără îndoială că le remarcasem fără să-mi dau seama în timp ce rătăceam prin cameră. De data asta le-am cercetat atent şi am fost izbit de vlăguita frumuseţe a trăsăturilor şi de seninătatea pe care o radiau chiar şi cele mai urîte dintre ele. Erau făcute dintr-un material lemnos, uşor, şi pictate în culori şterse, unele în plină faţă, altele în profil. Aveau ceva vag oriental în expresie, ceva care vorbea poate mai mult în linia subtil curbată a gurii, decît în ochii oblici. Vreo două îmi aminteau de unele statui indiene ale lui Buddha, pe care le văzusem cîndva. Toate erau ceva mai mari decît chipul omenesc real. Am găsit că sînt, într-adevăr, nişte obiecte neliniştitoare şi după un timp, cu oarecare nervozitate, le-am lăsat din mînă. Zgomotul surd pe care l-au produs căzînd m-a făcut să tresar şi să percep iar tăcerea. Atunci am început să observ că odaia era plină de ochi ; ochii mari şi inexpresivi ai calului-balansoar, ochii ca mărgelele ai ursuleţilor, ochii roşi ai şarpelui împăiat, ochii păpuşilor, marionetelor şi tuturor gogoriţelor. Am început să mă simt teribil de neliniştit şi-am ridicat şi restul de pînze care mai acopereau lampa, dar şi aşa lumina era foarte slabă. Ceva, în celălalt colţ, dispărea încet. M-am aşezat pe jos în mijlocul camerei, cu picioarele

încrucişate şi-am încercat să mă gîndesc la lucruri reale. Am scos din buzunar bucata de hîrtie pe care mi-o dăduse Anna; scrisese acolo o adresă pe Welbeck Street. M-am uitat la ea întrebîndu-mă, mai mult dintr-o nevoie de prezicere decît din dorinţa de a-mi lămuri intenţiile, dacă aveam să mă duc vreodată la Sadie. Ideea nu-mi plăcea, din motivele pe care le-am arătat. Pe de altă parte, toată chestiunea se prezenta altfel acum cînd chiar Anna era aceea care-mi sugerase s-o caut pe Sadie. Dacă ele se aflau iar în termeni buni, a fi în relaţii cu Sadie însemna oarecum să păstrez legătura cu Anna. De asemenea, acum după ce mă gîndisem mai bine, eram curios să văd cum o să mă primească Sadie. La urma urmei, foarte puţini oameni sînt atît de lipsiţi de vanitate pămîntească încît, chiar fără alte interese, să nu găsească plăcut faptul de a fi în termeni amicali cu cineva a cărei figură era răspîndită în toată Londra pe afişe de patru metri. Apoi mi-a trecut prin minte cît de minunat ar fi dacă Sadie ar pleca cu adevărat şi m-ar lăsa în posesia unui apartament luxos, pe gratis şi-n plin centru. Perspectiva era atît de atrăgătoare, încît merita, fără discuţie, să rişti un refuz alături de alternativa reuşitei. Începu să-mi apară foarte probabilă cel puţin o investigatie în Welbeck Street. Cînd am ajuns la această concluzie pur inductivă asupra viitoarelor mele actiuni, m-am simţit mai bine şi imediat mi s-a făcut somn. Duşumeaua era însă plină cu vrafurile de lucruri amintite şi a trebuit să muncesc să-mi liberez un loc, pînă cînd apăru o bucată de covor

alb şi pătat; apoi am căutat ceva care să-mi servească drept învelitoare. Erau destule ţesături acolo, dar în cele din urmă am ales o blană de urs întreagă, cu bot şi labe. N-am stins lumina, însă am acoperit-o iar cu bucăţile de pînză, pînă cînd a rămas doar o sclipire palidă; nu voiam să risc să mă trezesc mai tîrziu şi să mă văd singur pe întuneric, într-o cameră ca asta. Apoi mi-am vîrît mîinile şi picioarele în labele ursului şi-am lăsat botul colţos să-mi spînzure deasupra frunţii. Era o cămaşă de noapte confortabilă. Înainte de a mă ghemui definitiv, m-am mai gîndit puţin la Anna, întrebîndu-mă ce naiba putea să urmărească? Nu mă îndoiam că teatrul era creaţia ei însă era limpede că în treaba asta mai exista o minte, iar unele lucruri pe care le spusese ştiam sigur că nu-i aparţineau. M-am întrebat, de asemenea, cine dădea banii? În cele din urmă am căscat şi m-am întins, trăgînd un şal oriental sub cap, drept pernă. Am simţit căzîndu-mi peste picioare cîteva obiecte moi, apoi m-a cuprins liniştea. Somnul nu m-a ocolit niciodată şi nici nu m-a făcut să-l aştept cînd l-am invitat să vină. Aproape imediat am adormit.

Patru

A DOUA ZI, CAM PE LA ORELE ZECE, mă îndreptam spre Welbeck Street. Eram prost dispus ; la lumina zilei tot proiectul părea mult mai puțin atrăgător. Simțeam că o eventuală umilire din partea unei stele de cinema mi-ar strica starea de spirit pentru luni de zile, dar consideram chestiunea ca pe ceva bine stabilit, care trebuia neapărat dus la îndeplinire. Folosesc adesea metoda asta, ca să iau o hotărîre în cazuri dificile : în faza întîi, privesc lucrurile exclusiv ca o ipoteză, iar în faza a doua consider ipoteza ca o hotărîre definitivă de la care nu se mai poate da înapoi. Recomand această tehnică oricărei persoane care se decide greu.

Am simțit o vagă tentație să mă întorc la teatru și să văd dacă nu cumva o găsesc pe Anna acolo, dar mi-a fost teamă să n-o supăr, așa că nu-mi rămînea altceva de făcut decît să merg înainte s-o caut pe Sadie.

Apartamentul ei era la etajul al treilea și am găsit ușa deschisă. Apăru o menajeră cam naivă, spunîndu-mi că domnișoara Quentin nu era acasă, apoi mă informă că era la coaforul ei și-mi indică

o firmă scumpă de pe Mayfair. Avusesem prudența să-i spun că sînt vărul domnișoarei Quentin. I-am mulțumit și am pornit-o iar spre Oxford Street. Am vizitat adesea femei la coafor, așa că ideea nu mă speria. Într-adevăr, am constatat că de obicei femeile sînt deosebit de binevoitoare și receptive cînd le cauți la coafor, poate pentru că le place să-și poată etala o captură de sex bărbătesc față de alte femei, care n-au norocul să fie văzute cu suita lor masculină alături. Dar ca să joci rolul ăsta, trebuie să fii cît de cît prezentabil, așa că m-am dus direct la un bărbier, mi-am tras o bărbiereală bună, apoi mi-am cumpărat o cravată nouă la un magazin de pe Oxford Street și-am aruncat-o pe cea veche. În timp ce urcam scările violent parfumate ale coaforului lui Sadie, mi-am aruncat o privire într-o oglindă și-am văzut că aveam o figură de bărbat bine.

Coaforii de femei se supun unei obscure legi a naturii care vrea ca, spre deosebire de ceea ce se întîmplă în alte domenii, cu cît e mai scumpă firma, cu atît posibilitățile de discreție oferite clientelor să fie mai reduse. Vînzătoarele de magazin din Putney pot să-și coafeze părul ascunse privirilor după draperia unei mici cabine, dar femeile bogate, care se duc pe Mayfair, trebuie să stea expuse în rînd și să se observe una pe alta în timp ce sînt metamorfozate.

M-am trezit într-un salon mare, plin de capete elegante care se aflau în diferite stadii de montare. Aveam în față un șir de spinări bine îmbrăcate și, uitîndu-mă în sus și-n jos ca s-o descopăr pe Sadie, m-am simțit urmărit printr-o duzină de

oglinzi cu ape trandafirii. Nevăzînd-o pe Sadie nicăieri, am început să pășesc încet de-a lungul unuia din rînduri, privind în fiecare oglindă și întîlnind ici o fată tînără, dincolo una bătrînă, care se uita la mine de sub cîrlionții ondulați și bine lipiți ; fiecare pereche de ochi îmi adresa o privire întrebătoare, pînă cînd am început să mă simt ca un prinț dintr-o poveste cu zîne. Eram bucuros că mă gîndisem să fac investiții într-o cravată nouă. La capătul șirului erau cîteva figuri cu capul ascuns sub căștile electrice de uscat. Acolo am întîlnit, în sfîrșit, în oglindă o pereche de ochi a căror posesoare era, neîndoielnic, Sadie.

M-am oprit și mi-am pus mîinile pe spatele scaunului ei, fixînd un timp cu seriozitate acei ochi care mă priveau și ei, întîi cu nepăsare, apoi cu ostilitate și-n cele din urmă cu o incipientă recunoaștere. Deodată Sadie scoase un mic strigăt :

— Jake !

Am simțit că sîntem priviți și începu să-mi pară bine că venisem.

— Alo, Sadie ! spusei, fără să fie nevoie să-mi prefac zîmbetul satisfăcut.

— Scumpule, nu te-am văzut de secole ! Ce drăguț... pe mine mă căutai ?

I-am răspuns că da, mi-am adus și un scaun și m-am așezat chiar lîngă umărul ei. Ne zîmbeam unul altuia în oglindă și-mi trecu prin minte că eram o pereche reușită. Chiar cu părul în plasă Sadie era foarte frumoasă și parcă mai tînără ca oricînd. Și chiar punînd la socoteală oglinda trandafirie, tenul ei era desăvîrșit și ochii căprui străluceau de vitalitate. Aproape involuntar am pus mîna pe brațul ei.

— Tuu, personaj seducător ! spuse Sadie, ce năzbîtii ai mai făcut în ultima vreme ? Povestește-mi-le pe toate !

M-a izbit în vocea și felul ei de a fi o notă artificială pe care nu o avea înainte ; și vorbea pe un ton ciudat de tare și de ridicat, încît tot ce spunea răsuna audibil de-a lungul încăperii. Imediat însă am înțeles de ce : era în parte asurzită de bîzîitul aparatului de uscat și nu-și dădea seama cît de tare vorbea. I-am răspuns ridicînd și eu vocea :

— O, tot cu vechiul sport al scrisului, cum știi... cărți și iar cărți. Acum am în lucru trei deodată și editorii or să înceapă să mă piseze.

— Întotdeauna ai fost un băiat deștept, Jake ! strigă Sadie, admirativ.

În restul magazinului domnea tăcerea, cu excepția șușotelilor cîtorva persoane și simțeam că fiecare ureche era întinsă spre noi. Mă gîndeam că era imposibil să existe acolo cineva care să nu știe cine e Sadie și conversația începu să-mi placă.

— Ție cum îți merge ? am întrebat-o.

— O, totul e cît se poate de plicticos, sînt pur și simplu extenuată de muncă. Pe platou din zori și pînă-n noapte ; de-abia am reușit să scap să-mi pot aranja părul aici, în liniște. M-am certat cu coaforul de la Studio... sînt așa de obosită și mă cert cu toată lumea în ultima vreme, spuse Sadie, aruncîndu-mi un zîmbet ispititor.

— Sadie, cînd iei masa cu mine ?

— O, scumpule, sînt prinsă pentru nu știu cîte zile ; cineva o să vină să mă ia chiar de-aici. Trebuie să vii o dată să bei ceva la mine acasă.

Am calculat repede : probabil că tot timpul ei era ipotecat și asta putea să fie singura ocazie care mi se oferea ca să-i vorbesc mai pe larg, așa că dacă trebuia să ridic problema delicată, era mai bine s-o fac acum.

— Ascultă Sadie, începui coborînd vocea.

— Ce e, scumpule ? strigă Sadie de sub cască.

— Uite ce e, bănuiesc că vrei să închiriezi apartamentul pentru timpul cît vei fi plecată.

Față de toată lumea de-acolo eram obligat să prezint chestiunea așa, mai delicat, dar speram că Sadie o să aibă tactul să priceapă. Răspunsul ei se dovedi mult mai mărinimos chiar decît mă așteptam.

— Băiete dragă, zise, nu vorbi de chirie. Am nevoie de cineva care să păzească locuința, de fapt am nevoie de o gardă personală și dacă vrei, poți să-ți iei rolul ăsta imediat.

— Perfect, și chiar mă bucur, fiindcă tocmai mi-a expirat contractul acolo unde ședeam și, propriu-zis, sînt în stradă.

— Atunci, scumpule, trebuie să vii imediat, strigă Sadie, o să-mi faci un serviciu enorm dacă o să te învîrtești puțin pe-acolo. Știi, sînt urmărită de cel mai îngrozitor bărbat.

Asta suna interesant și-am simțit toate urechile ciulite, în jurul nostru. Am rîs bărbătește și-am răspuns :

— Foarte bine, presupun că sînt destul de solid. N-am nimic împotrivă să fac de pază, cu

condiția să pot lucra ceva. Începusem să-mi și imaginez o situație mult mai confortabilă chiar decît în Earls Court Road.

— Scumpule, e un apartament enorm și poți să ocupi un șir de camere. O să mă simt, într-adevăr, mult mai în siguranță dacă vii și stai acolo pînă plec. Individul e îndrăgostit nebunește de mine, vine tot timpul și încearcă să intre în casă la orice oră. Și cînd nu vine, sună la telefon. Mi-a distrus nervii.

— Bănuiesc că n-o să începi să te temi și de mine ? zisei aruncîndu-i o ocheadă în oglindă.

Sadie izbucni într-un hohot de rîs.

— Nuu, Jake, scumpule, nuu, ești mult prea inofensiv ! strigă ea.

Nu-mi prea plăcea întorsătura pe care o luase conversația. Cu coada ochiului am observat cîteva femei elegante întinzîndu-și gîtul să mă vadă și-am simțit că era cazul să schimbăm subiectul.

— Dar cine e personajul ăsta insuportabil ? am întrebat-o.

— Din nenorocire e chiar șeful cel mare, chiar Belfounder. Așa că-ți poți închipui cît e de neplăcută toată povestea. M-a scos, pur și simplu, din fire.

La auzul acestui nume era gata să cad de pe scaun. Camera începu să se învîrtească cu mine și mi se părea c-o văd pe Sadie ca prin ceață. Asta schimba totul ! Cu un efort nemaipomenit mi-am ascuns tulburarea, dar stomacul mi se zbătea înăuntru ca o pisică sălbatică. Nu mai voiam nimic decît să plec, să mă pot gîndi la toate noutățile astea uimitoare.

— Ești sigură ? am întrebat-o pe Sadie.

— Dragă băiete, cred că-mi cunosc patronul, spuse Sadie.

— Am vrut să spun, ești sigură că te iubește ?

— E absolut nebun după mine. Dar, apropo, cum ai aflat că am nevoie de cineva care să-mi păzească apartamentul ?

— Anna mi-a spus, răspunsei.

Acum nu mă mai gîndeam la prudență. Ochii lui Sadie scăpărară în oglindă.

— Așadar te vezi iar cu Anna ?

Detest acest fel de insinuare și i-am răspuns :

— Știi doar bine că Anna și cu mine sîntem prieteni vechi.

— Desigur, dar n-o mai văzuseși de secole, nu-i așa ? spuse Sadie, vorbind cu glasul ridicat.

Într-adevăr, conversația începea să nu-mi mai placă de loc și doream să plec.

— Am fost în Franța foarte multă vreme, zisei.

Nu-mi închipuiam că Sadie știa ceva precis despre ocupațiile Annei. Îi vedeam în oglindă fața radiind o privire de veninoasă inteligență ; arăta ca un șarpe frumos și mi-a trecut prin minte ciudata fantezie că, dacă aș privi sub aparatul de uscat la chipul adevărat și nu la imaginea din oglindă, aș descoperi acolo o vrăjitoare bătrînă și oribilă.

— Ei bine, vorbi iar Sadie, vino marțea viitoare devreme și-o să te instalez... vreau să spun, în rolul de gardă personală.

— O să fie minunat, Sadie dragă, i-am răspuns în mod automat ; voi veni sigur. Apoi m-am ridicat, explicîndu-i : trebuie să mă duc la editorul meu.

Ne-am zîmbit, și-am ieșit de-acolo întinzînd pasul, urmărit de mulțimea ochilor fascinați.

Am omis pînă acum să menționez că-l cunosc pe Belfounder. Dar, dat fiind că legătura mea cu Hugo este tema principală a acestei cărți, nu era neapărat necesar să anticipez. O să auziți și-așa prea destul despre subiectul ăsta și cel mai bun lucru e să vă lămuresc mai întîi cine e Hugo ; apoi să vă povestesc împrejurările în care l-am întîlnit prima dată și ceva despre începuturile prieteniei noastre.

Numele originar al lui Hugo n-a fost Belfounder ; părinții erau germani și tatăl lui a adoptat numele acesta cînd a venit să se stabilească în Anglia. Cred că l-a descoperit pe o piatră de mormînt în cimitirul din Costwold și s-a gîndit c-ar suna bine pentru afaceri. De bună seamă că așa a fost, fiindcă Hugo a moștenit în bună și legală formă o uzină înfloritoare de armament și firma „Belfounder & Baermann, armurărie". Din nenorocire pentru firmă, Hugo era pe atunci un pacifist înfocat și după cîteva șocuri în decursul cărora grupul Baermann s-a retras, Hugo a rămas cu o mică întreprindere care a luat numele de „Artificii și Rachete Belfounder, Ltd." A reușit să transforme fabrica de armament într-una de rachete și acolo, timp de cîțiva ani, s-a ocupat el însuși cu fabricarea rachetelor, a fuzeelor militare Very, a explozibilelor comerciale și artificiilor de toate felurile. Așadar, totul a început ca o în-

treprindere mică dar, într-un fel, banii s-au lipit totdeauna de Hugo ; pur şi simplu nu reuşea să nu-i facă şi în scurt timp a devenit extrem de bogat şi prosper, aproape tot atît cît fusese şi tatăl lui. (Nimeni nu poate fi chiar *la fel* de prosper ca un fabricant de armament.) Totuşi, întotdeauna a dus o viaţă simplă şi, pe vremea cînd l-am cunoscut, obişnuia să lucreze din cînd în cînd ca meşter în propria-i fabrică. Specialitatea lui erau artificiile din piese combinate.

După cum ştiţi probabil, crearea unei piese combinate e o treabă de mare măiestrie, care cere şi dexteritate manuală şi imaginaţie creatoare. Problemele cu totul deosebite ale piesei combinate îl încîntau pe Hugo şi-i stimulau inspiraţia : asamblarea părţilor legate de trăgaci, aspectul atractiv al contrastelor de explozie şi culoare, amestecarea stilurilor pirotehnice, metodele de a combina strălucirea exploziei cu durata şi veşnica problemă a cozii. Hugo trata piesa combinată ca şi cum ar fi fost o simfonie şi dispreţuia vulgaritatea pieselor tipizate.

— Artificiile sînt ceva *sui generis* îmi spunea o dată ; dacă vrei să le compari cu o altă artă, atunci compară-le cu muzica.

Artificiile aveau ceva care-l fascina pe Hugo, cred însă că ceea ce-i plăcea mai mult la ele era efemeritatea lor. Îmi amintesc de un adevărat discurs pe care mi l-a ţinut o dată pe tema „ce lucru cinstit" era un artificiu : era atît de incontestabil numai o trecătoare explozie de frumuseţe din care, într-o clipă, nu mai rămînea nimic.

—Ăsta-i sensul real al oricărei arte, spunea Hugo, numai că nu ne place s-o admitem ; Leonardo da Vinci a înţeles acest lucru şi intenţionat a făcut *Cina cea de taină* perisabilă.

După părerea lui Hugo, delectarea cu artificii ar trebui să constituie un mijloc de pregătire pentru delectarea cu toate celelalte minunăţii pămînteşti.

— Dai banii, spunea Hugo, şi ai o plăcere absolut momentană, fără nici un fel de sofisticărie ; nimeni nu născoceşte vorbe goale despre artificii.

Din păcate n-avea dreptate şi teoriile astea au dus la ruinarea propriei lui măiestrii. Artificiile din piese combinate ale lui Hugo au început la un moment dat să fie enorm de căutate. Nici o petrecere distinsă la vreun conac, nici o serbare publică nu se putea lipsi de ele ; erau exportate chiar şi în America. Apoi ziarele au început să vorbească, numindu-le piese de artă şi clasificîndu-le în stiluri. Asta l-a dezgustat atît de mult pe Hugo, încît i-a paralizat elanul. În scurtă vreme a început să simtă o adevărată ură pentru piesele lui combinate şi, nu după mult timp, le-a abandonat cu desăvîrşire.

L-am întîlnit prima dată pe Hugo datorită unui guturai banal. S-a întîmplat într-o perioadă cînd eram absolut lefter şi-mi mergea într-adevăr foarte prost, pînă cînd am descoperit o sursă neînchipuit de caritabilă, care îmi oferea casă şi masă cerîndu-mi în schimb doar să fiu cobai pentru experimentarea unui tratament contra răcelii. Experienţele se desfăşurau într-o încîntătoare vilă la ţară, unde puteai să stai oricît şi să te laşi inoculat cu di-

ferite permutații de guturaiuri și remedii contra lor. Nu-mi place să fiu răcit și tratamentele se pare că n-au avut niciodată efect asupra mea, dar pe de altă parte totul era gratis și te obișnuiai destul de bine să-ți vezi de treburi cu tot guturaiul ; era și un antrenament pentru viața obișnuită. Totodată am reușit să fac acolo și ceva din munca mea scriitoricească, cel puțin pînă cînd a apărut Hugo.

Conducerea acestei combinații caritabile obișnuia să propună victimelor să locuiască acolo cîte doi o dată, dat fiind că, așa cum specificau în prospect, puțini oameni sînt capabili să îndure o singurătate absolută. După cum știți, nici mie nu-mi place singurătatea dar, după cîteva încercări, am ajuns să detest compania unor nătărăi guralivi mai mult chiar decît izolarea și cînd m-am întors în acel loc admirabil pentru a doua oară, am cerut să stau singur. De fapt, izolarea limitată și plină de grijă pe care o oferă o asemenea instituție îmi convine destul de mult. Mi s-a admis această dorință și trăgeam tare cu scrisul, luptîndu-mă totodată cu un guturai îngrozitor, cînd am fost anunțat că problema cazării devenise acolo atît de complicată, încît trebuia totuși să accept tovărășia cuiva. N-aveam de ales, așa că m-am resemnat, uitîndu-mă cît se poate de răuvoitor la personajul enorm și păros care apăru pe ușă, tîrîndu-și picioarele ; își lăsă lucrurile pe pat și se așeză la cealaltă masă din cameră. Am mormăit un fel de salut morocănos și m-am întors la lucrul meu, ca să arăt limpede că nu eram o companie bună pentru un vorbăreț. Eram enervat mai ales de faptul că, pe cînd eu aveam numai

guturaiul, individului îi dădeau și microbul dar și tratamentul, așa că în timp ce eu strănutam și mă sufocam folosind o pungă plină cu batiste igienice de hîrtie, el rămînea în deplina posesie a demnității umane, arătînd ca o imagine a sănătății însăși. Nu înțelesesem niciodată prea bine în baza cărui principiu se făceau inoculările și aveam impresia că primeam întotdeauna mai mult decît partea mea de guturaiuri.

Mă temusem ca noul meu tovarăș să nu trăncănească, dar în curînd fu limpede că nu era nici un pericol. Au trecut două zile în timpul cărora n-am schimbat nici o singură vorbă. Părea, într-adevăr, că face o totală abstracție de prezența mea. Nici nu citea, nici nu scria, ci își petrecea aproape tot timpul așezat la masă și privind afară pe fereastră, peste pajiștea frumoasă a parcului care înconjura casa. Uneori bolborosea singur, spunînd vorbe pe jumătate în șoaptă. Își rodea unghiile într-un mod nemaipomenit și la un moment dat a scos un briceag și, cu totul absent, a început să scobească găuri în mobilă, pînă cînd unul din supraveghetori i l-a luat. Întîi m-am gîndit că poate e vreun debil mintal ; a doua zi, a început să-mi fie chiar teamă de el. Era extrem de mare, înalt și solid, cu umeri foarte largi și mîini enorme. Capul uriaș îi atîrna de obicei în jos, între umeri, în timp ce privirea meditativă trasa în jurul camerei sau peste priveliștea de afară o traiectorie care nu părea inspirată de nici unul din obiectele aflate în cîmpul vizual. Avea un păr negru aproape încîlcit și-o gură mare și informă care se deschidea

din cînd în cînd, scoţînd uneori un sunet abia articulat. O dată sau de două ori a început să-şi fredoneze ceva, dar şi prima şi a doua oară s-a oprit şi astea au fost singurele momente cînd părea că ia act de prezenţa mea.

A doua seară m-am simţit incapabil să mai lucrez. Devorat de o nervozitate în care se amesteca şi o doză bună de curozitate, m-am aşezat şi eu la fereastra mea, uitîndu-mă afară, ştergîndu-mi nasul şi întrebîndu-mă cum să stabilesc un contact care acum devenise o necesitate absolută. În cele din urmă l-am întrebat cu o bruscheţe lipsită de orice abilitate, cum îl cheamă. Îmi fusese prezentat cînd venise, dar nu-i acordasem atunci nici o atenţie. Întoarse spre mine o pereche de ochi negri foarte blînzi şi-şi spuse numele :

— Hugo Belfounder ; apoi adăugă : credeam că nu vreţi să vorbiţi.

I-am răspuns că nu eram de loc un adversar al conversaţiei, dar că fusesem cu totul adîncit în lucru cînd sosise şi l-am rugat să mă ierte dacă mă arătasem necioplit. Chiar din felul în care vorbea am avut impresia nu numai că nu-i un debil mintal, ci că era cît se poate de inteligent şi-am început, aproape în mod automat, să-mi strîng hîrtiile. Simţeam că n-o să mai lucrez nimic acolo ; mă aflam izolat de restul lumii împreună cu o persoană dintre cele mai fascinante.

Din acel moment, Hugo şi cu mine am început o conversaţie cum n-am mai cunoscut alta vreodată. Ne-am spus repede unul altuia întreaga poveste a vieţii fiecăruia şi în care, eu cel puţin, am atins o sinceritate fără precedent. Apoi am continuat să ne împărtăşim vederile despre artă, politică, literatură, religie, istorie, ştiinţă, societate şi sex. Vorbeam fără întrerupere toată ziua şi adesea pînă noaptea tîrziu ; uneori rîdeam şi strigam atît de tare încît eram admonestaţi de personalul instituţiei şi o dată ameninţaţi chiar cu separarea. Către mijlocul acelei întîmplări, perioada experimentală în curs s-a terminat, dar imediat ne-am înrolat amîndoi pentru o altă perioadă consecutivă. În cele din urmă am ajuns la o discuţie a cărei natură este într-o oarecare măsură, înrudită cu această povestire.

Hugo a fost adesea calificat drept un idealist. Eu aş prefera să-l numesc un teoretician, deşi e un soi de teoretician cu totul deosebit. Îi lipsesc şi mobilurile practice şi acea gravitate morală conştientă de ea însăşi, pe care le au de obicei oamenii consacraţi ca teoreticieni. Era omul cel mai obiectiv şi dezinteresat pe care l-am întîlnit vreodată, numai că la el dezinteresarea arăta mai puţin ca o virtute şi mai mult ca un adevărat dar al naturii de care era cu totul inconştient ; era ceva care se manifesta în însăşi vocea şi comportarea lui. Pot să-l descriu acum aşa cum l-am văzut atît de des în timpul acelor conversaţii, stînd pe scaun cu tot trupul aplecat înainte şi muşcîndu-şi încheieturile degetelor, în timp ce cîntărea sensul vreunei observaţii impetuoase pe care o făceam. Era foarte lent în discuţii ; deschidea gura încet, o închidea şi o deschidea iar şi în cele din urmă risca o remarcă : „Vrei să spui că...", apoi repeta ideea mea într-un fel simplu şi concret care uneori o limpezea extraordinar, alteori o sco-

tea cu totul absurdă. Nu vreau să spun că avea întotdeauna dreptate și adesea nu reușea de loc să mă înțeleagă. Nu mi-a trebuit prea mult ca să descopăr că aveam cunoștințe generale mult mai vaste decît el asupra celor mai multe subiecte pe care le discutam. Dar realiza foarte repede cînd ajungeam, după părerea lui, la un punct mort și atunci răspundea : „ei bine, nu pot să spun nimic despre asta“, sau „mi-e teamă că aici nu te înțeleg de loc, absolut de loc“, într-un fel definitiv care omora subiectul. Dar nu eu ci Hugo era acela care, de la început pînă la sfîrșit, conducea conversația. Îl interesa orice și teoria a orice, dar într-un fel special. Pentru el toate lucrurile aveau o teorie, însă nu era adeptul niciunei teorii dominante. N-am întîlnit niciodată un om mai lipsit ca Hugo de ceea ce s-ar putea numi o *Weltanschauung*[1] metafizică sau generală. Poate fiindcă îl interesa în special ca oricărui lucru pe care-l întîlnea să-i cunoască natura și părea că în fiecare caz aborda această chestiune cu o absolută prospețime a minții. Rezultatele erau adesea uimitoare. Îmi amintesc o conversație pe care am avut-o despre traducerea cărților. Hugo nu știa nimic în materia asta, dar cînd a auzit că eram traducător, a dorit să afle cam ce înseamnă o astfel de îndeletnicire. Ca de obicei, conducea chestiunea tot mai departe și mai adînc, punîndu-mi întrebări ca :

— Ce înțelegi cînd spui că gîndești sensul cuvîntului în franceză ? Cum știi că gîndești în franceză ? Și dacă ai o imagine în minte, cum știi că e o imagine franțuzească ? Sau asta înseamnă doar că îți spui singur cuvîntul corespunzător în franceză ? Ce înțelegi prin faptul că știi, atunci cînd știi, că traducerea este exact ce trebuie să fie ? Nu faci decît să-ți închipui ceea ce va gîndi altcineva cînd o va citi prima dată, sau ai un fel de sentiment ? Și ce fel de sentiment ? N-ai putea să-l descrii mai exact ?

1 Concepție despre lume. (germ.).

Și tot așa, mai departe și mai departe, cu o răbdare fantastică. Uneori devenea cu adevărat exasperant. Ceea ce mi se păruse pînă atunci a fi exprimarea cea mai simplă, sub perseverenta presiune a acelor „vrei să spui că...“ devenea curînd o enunțare obscură și încurcată, al cărei înțeles nu-l mai pricepeam nici eu. Astfel, traducerea, care părea activitatea cea mai simplă din lume, se transforma într-un act atît de complex și extraordinar încît începeai să te întrebi uluit cum ar putea o ființă omenească să facă așa ceva ? În același timp, însă, întrebările lui Hugo reușeau aproape întotdeauna să aducă o considerabilă lumină în orice chestiune de care se ocupa. Pentru el, fiecare lucru era uimitor, fascinant, complicat și misterios. În timpul acestor conversații, am început să văd întreaga lume într-un fel nou.

În prima perioadă a discuțiilor mele cu Hugo am încercat să-l „situez“. O dată sau de două ori l-am întrebat direct dacă era adeptul cutărei sau cutărei teorii generale — la care îmi răspundea întotdeauna negativ, cu aerul cuiva care era jignit de o lipsă de bun gust. Și, într-adevăr, mai

tîrziu mi s-a părut şi mie că a pune astfel de întrebări lui Hugo, dovedea o deosebită lipsă de pătrundere faţă de adevărata calitate morală şi intelectuală fără asemănare, a minţii lui. După un timp am realizat că n-avea teorii generale de nici un fel ; toate teoriile lui, dacă s-ar putea numi aşa, erau particulare. Şi totuşi aveam sentimentul că dacă aş încerca destul de stăruitor, aş putea ajunge cumva pînă în centrul gîndirii lui Hugo şi, după un timp, devenise pentru mine o pasiune să discutăm nu atît despre politică, artă sau sex, ci despre ce era acel ceva atît de special în felul lui de a aborda politica, arta sau sexul. În cele din urmă am avut o conversaţie care mi se părea că atinge întrucîtva centrul gîndirii lui, dacă totuşi s-ar putea spune despre gîndirea lui Hugo că are ceva atît de figurativ cum ar fi un centru. Probabil că el însuşi ar fi negat acest lucru sau, mai curînd, cred că nici n-ar fi ştiut ce înseamnă o „orientare" a gîndirii. Am ajuns la punctul de care vorbesc, datorită unei discuţii despre Proust. De la Proust am ajuns să discutăm ce înseamnă să descrii un sentiment sau o stare mintală. Hugo a găsit că e un lucru deconcertant aşa cum găsea că totul în viaţă e deconcertant.

— E ceva suspect în ce priveşte descrierea sentimentelor omeneşti, spunea el. Toate descrierile astea sînt atît de dramatice.

— Ce ţi se pare rău în asta ?

— Doar atît, că asta înseamnă că lucrurile sînt falsificate de la bun început. Dacă spun mai tîrziu că am simţit aşa şi aşa — să zicem, de

pildă, că m-am simţit *înfricoşat* — ei bine, nu-i adevărat.

— Cum adică ? am întrebat.

— Adică, n-am simţit acest lucru, n-am simţit de loc aşa ceva la timpul respectiv ; e numai o afirmaţie pe care o fac ulterior.

— Dar presupune că încerc, cu toate posibilităţile de care dispun, să fiu exact.

— Nu poţi să fii, singura posibilitate este să eviţi să spui asemenea lucruri ; imediat ce încep să descriu, s-a terminat. Încearcă să descrii ceva, conversaţia noastră de exemplu, şi-ai să vezi cum absolut instinctiv începi să...

— Să „finisez" ?

— E ceva mai profund decît atît... chiar limbajul nu-ţi dă voie să prezinţi lucrurile exact aşa cum au fost.

— Presupune însă că cineva face descrierea chiar în momentul acela.

— Dar nu vezi, spuse Hugo, că tocmai asta trădează totul ? Nu se poate face o asemenea descriere la momentul respectiv, fără să constaţi că e neadevărată. Tot ce-ai putea spune la un moment dat ar fi poate ceva despre bătaia de inimă pe care o simţi ; dar a spune că eşti *înfricoşat*, asta ar fi numai o încercare de a crea impresie, ai face-o cu scopul unui *efect* şi-ar fi o minciună.

Eram uluit. Simţeam că era ceva greşit în tot ce susţinea Hugo şi totuşi nu-mi dădeam seama ce anume era. Am discutat problema mai departe şi la un moment dat i-am spus :

— În cazul acesta, aproape tot ce vorbim, cu excepţia unor expresii ca : „dă-mi marmelada"

sau „uite o pisică pe acoperiş", se transformă într-o minciună.

Hugo se gîndi cîtva timp apoi spuse cu seriozitate :

— Cred că aşa şi este.

— În acest caz, n-ar mai trebui să se vorbească de loc.

— Nu, poate n-ar trebui, răspunse Hugo, cu o figură teribil de serioasă, apoi privirile ni s-au întîlnit şi-am izbucnit amîndoi în hohote de rîs gîndindu-ne că de zile întregi nu făceam nimic altceva decît să vorbim.

— Asta-i colosal! spuse Hugo ; într-adevăr, omul vorbeşte, dar —şi deveni din nou serios — se fac mult prea multe concesii nevoii de a comunica cu cineva.

— Ce înţelegi prin asta ?

— Tot timpul cînd îţi vorbesc, acum chiar, nu spun *exact* ce gîndesc, ci ceea ce cred că te va impresiona şi te va face să-mi răspunzi. Vezi, dar, că lucrul ăsta se întîmplă chiar şi între noi, cu atît mai mult atunci şi acolo unde există motive mai puternice de a avea o falsă impresie. De fapt, e ceva atît de obişnuit, încît nici nu-ţi dai seama. Întregul limbaj e o maşinărie de fabricat minciuni.

— Ce s-ar întîmpla dacă s-ar spune numai adevărul ? ar fi posibil aşa ceva ?

— Ştiu din propria mea experienţă, răspunse Hugo, că atunci cînd realmente spun adevărul, vorbele îmi ies din gură absolut fără viaţă şi pe faţa persoanei cu care vorbesc constat o totală confuzie.

— Aşadar, niciodată nu comunicăm cu adevărat ?

— Ei bine, cred că *acţiunile* sînt ceva care nu mint.

Ne-au trebuit cam o jumătate de duzină de perioade de cură contra guturaiului ca să ajungem la punctul ăsta. Ne aranjasem să avem guturaiul alternativ, aşa încît orice scădere a potenţialului intelectual pe care ar implica-o boala, să ne revină deopotrivă. Hugo insistase asupra acestui lucru, deşi aş fi luat bucuros asupra mea toate răcelile, în parte fiindcă se trezise în mine un sentiment protector faţă de Hugo şi în parte fiindcă el făcea un zgomot infernal cînd avea guturai. Nu ştiu de ce nu ne-a trecut prin minte mai devreme că nu era neapărat necesar să stăm în casa aceea de cură, numai ca să ne putem continua conversaţiile ; poate că ne era teamă să nu întrerupem continuitatea. Şi nu ştiu nici cînd ne-ar fi venit ideea să plecăm de-acolo din proprie iniţiativă, dar în cele din urmă am fost daţi afară de conducerea clinicii, care se temea că dacă vom mai continua să avem guturai, sănătatea noastră ar putea fi definitiv atinsă.

Pe vremea aceea eram cu totul subjugat de farmecul lui Hugo. În ce-l priveşte însă, niciodată nu părea să observe cît de mare era impresia pe care o făcea asupra mea. În conversaţiile noastre nu arăta nici un fel de dorinţă de a marca puncte şi, cu toate că deseori mă reducea la tăcere, nu părea să-şi dea seama de acest lucru. Asta nu însemna că eram întotdeauna de acord cu el. Fap-

tul că nu reuşea să sesizeze anumite categorii de idei îmi era uneori foarte neplăcut ; totuşi, parcă însuşi felul lui de a fi îmi descoperea cît de iremediabil era estompată de generalitate propria mea viziune despre lume. Mă simţeam ca un om care, avînd confuz în minte ideea că toate florile sînt aproape la fel, face la un moment dat o plimbare cu un botanist şi descoperă că s-a înşelat. Dar nici comparaţia aceasta nu i se prea potriveşte lui Hugo, fiindcă un botanist nu observă numai detaliile, ci clasifică. Hugo însă se limita numai la observarea detaliilor şi nu clasifica niciodată. Era ca şi cum „vederea" lui pătrundea pînă la punctul unde chiar clasificarea devenea imposibilă, pentru că fiecare lucru era văzut ca ceva absolut unic. Aveam sentimentul că întîlneam pentru prima dată un om cu desăvîrşire cinstit şi trăirea aceasta se dovedea tulburătoare, într-un fel cu totul propriu : eram cu atît mai înclinat să-i atribui lui Hugo o valoare spirituală neobişnuită, cu cît ştiam că lui însuşi nu i-ar fi trecut niciodată prin minte să se vadă într-o astfel de lumină.

Cînd am fost daţi afară din casa de cură, neavînd unde să stau, Hugo mi-a propus să mă duc la el, dar un instinct de independenţă m-a oprit s-o fac ; simţeam că personalitatea lui Hugo ar putea foarte uşor s-o înghită pe a mea şi, oricît de mult îl admiram, nu doream să se întîmple aşa ceva şi, mai ales din cauza asta, i-am refuzat propunerea. În orice caz în perioada aceea trebuia să plec în Franţa să-l întîlnesc pe Jean Pierre care făcea mofturi în legătură cu traducerea uneia

din cărţile lui, aşa că discuţiile noastre au fost întrerupte un timp. În acest interval, Hugo s-a întors să lucreze la fabrica lui de rachete, unde a început să-şi desfăşoare nemărginita ingeniozitate în materie de piese combinate şi, în general, şi-a reluat tipicul vieţii londoneze. Încercările pe care le făcea de a rupe acest tipic luau întotdeauna, într-un fel sau altul, o formă excentrică ; incapacitatea de a petrece undeva o vacanţă obişnuită, costisitoare şi confortabilă, era singurul lucru semănînd puţin a nevroză, pe care l-am descoperit vreodată la Hugo. Cînd m-am întors de la Paris, am închiriat o cameră ieftină în Battersea şi am reluat conversaţiile cu el. Ne întîlneam pe podul Chelsea după ce Hugo îşi termina ziua de lucru şi hoinăream de-a lungul cheiului Chelsea, sau făceam rondul localurilor din King's Road, discutînd pînă la epuizare.

Cu puţin timp înainte însă, făcusem o treabă care avea să aibă urmări nefaste. Conversaţia pe care am relatat-o mai înainte pe scurt mă interesase atît de mult încît o fixasem în cîteva însemnări, numai ca să mi-o pot aminti. Cînd m-am uitat la aceste note mai tîrziu, mi s-au părut foarte fragmentare şi incomplete, aşa că le-am mai adăugat cîte ceva, doar ca să fie un mai bun memento. Aruncînd o privire asupra lor, după alt cîtva timp, m-a izbit faptul că rezumatul, aşa cum era aşternut pe hîrtie, n-avea nici un sens şi, apelînd la memoria mea, am mai adăugat unele lucruri ca să-l fac inteligibil. Apoi cînd am recitit totul de la un cap la altul, a început să mi se pară destul de bine. Nu mai văzusem încă ceva

asemănător. Am parcurs rezumatul din nou şi l-am făcut să arate ceva mai îngrijit. La urma urmei, sînt un scriitor înnăscut şi din moment ce lucrurile erau aşternute pe hîrtie, nu vedeam de ce n-ar fi scrise cum trebuie. Aşa că am şlefuit totul destul de mult, apoi am făcut şi unele completări la conversaţia iniţială ; constatasem că n-o aveam prea limpede în minte şi, reconstituind-o, am recurs la unele lucruri discutate cu alte ocazii.

Bineînţeles, nu i-am spus nimic lui Hugo despre asta. O făcusem doar cu intenţia de a păstra nişte însemnări intime, pentru mine însumi, aşa că nu era cazul să-l pun la curent. În realitate însă, ştiam în mine că născocirea acestui *memento* era un fel de trădare a tot ceea ce-mi închipuiam că învăţasem de la Hugo, dar asta nu m-a oprit să merg înainte. Într-adevăr, manuscrisul începu să mă atragă ca un păcat ascuns şi lucram la el neîncetat ; introduceam mereu alte conversaţii pe care le redam nu neapărat aşa cum îmi aminteam că se desfăşuraseră, ci într-un fel care mi se părea că se potriveşte mai bine cu întregul eşafodaj şi astfel începu să se înfiripe o carte de proporţii destul de mari, concepută sub forma unui dialog între două personaje : Tamarus şi Annandine. Lucrul ciudat era că-mi dădeam seama destul de limpede că, de la început pînă la sfîrşit, scrierea era o justificare obiectivă a mentalităţii lui Hugo ; cu alte cuvinte, *era* o parodiere şi o falsificare a conversaţiilor noastre. Comparată cu ele, toată povestirea era o minciună pretenţioasă. Deşi o scrisesem numai pentru mine era limpede că urmărea un efect, că era scrisă ca să impresioneze.

Unele din cele mai revelatoare momente ale discuţiei noastre fuseseră tocmai acelea care, descrise, ar fi apărut cele mai plate. N-am reuşit niciodată să relatez asemenea momente cu toată forţa pe care o aveau în realitate ; adăugam permanent tocmai acel plus de finisare, acea intenţionată sugerare pe care originalul nu o avusese. Dar, deşi îmi dădeam seama că povestirea mea era destul de vizibil o contrafacere, asta n-o făcea să-mi placă mai puţin.

Apoi, într-o zi, n-am putut rezista să nu i-o arăt lui Dave Gelmann. Mă gîndeam că o să-l impresioneze şi aşa s-a şi întîmplat. Imediat şi-a manifestat dorinţa să discutăm lucrurile împreună, dar n-a ieşit nimic din asta, fiindcă a trebuit să constat că nu eram în stare să discut ideile lui Hugo cu Dave. Oricît de mult fusesem impresionat de aceste idei, eram total incapabil să le reproduc într-o conversaţie cu altcineva ; cînd încercam să explic vreo părere de-a lui Hugo, totul suna plat şi pueril, sau absolut aiuristic şi foarte curînd am abandonat tentativa. După aceea Dave a pierdut orice interes în ce priveşte cartea ; pentru el, tot ce nu poate fi susţinut într-o discuţie nu reprezintă nici o importanţă sau valoare. În timpul acesta însă, avînd cartea la el acasă ca s-o termine de citit, călcase dispoziţiile mele şi-o mai arătase cîtorva persoane care, la rîndul lor, fuseseră foarte impresionate de ea.

Deoarece ştiam bine cît de mult i-ar displace toată treaba asta lui Hugo, mă simţeam obligat să nu-i descopăr identitatea. Lui Dave îi prezentasem povestirea ca o încercare scriitoricească în-

cepută mai de mult și inspirată de unele conversații pe care le avusesem cu diferiți oameni. În scurtă vreme însă, am constatat că eram privit în anumite cercuri ca un fel de înțelept și mulți dintre prietenii mei mă presau să le arăt și lor manuscrisul. În cele din urmă, l-am mai dat cîtorva persoane și am început să mă obișnuiesc cu ideea ca scrierea să circule puțin. În tot timpul acesta mai lucram încă la ea, adăugîndu-i materialul nou, inspirat din conversațiile curente pe care le întrețineam cu Hugo. Totodată continuam să păstrez secretă legătura mea cu el față de toți ceilalți prieteni. Am făcut asta, la început, dintr-o pornire geloasă de a păstra ființa extraordinară pe care o descoperisem numai pentru mine, iar în urmă fiindcă mă temeam că Hugo ar putea afla trădarea mea.

Mulți îmi spuneau într-una c-ar trebui să public lucrarea, sugestie la care răspundeam doar rîzînd. Cu toate acestea, ideea mă atrăgea ; la început, așa cum te poate atrage ceva pe care știi bine că n-ai să-l faci niciodată. Dar, deoarece publicarea era absolut exclusă, nu mi se părea deloc periculos să-mi ofer plăcerea asta în imaginație. Mă gîndeam ce carte remarcabilă ar fi, cît de originală, cît de uimitoare și cît de revelatoare ! Mă amuzam inventîndu-i diferite titluri, sau ședeam cu manuscrisul în mînă închipuindu-mi-l tipărit în o mie de exemplare. În acea perioadă mă chinuia o teamă continuă să nu se piardă manuscrisul și, cu toate că-l copiasem la mașină în două sau trei exemplare, totuși mi se părea că, cine știe cum, ar putea fi distruse toate

și scrierea pierdută pentru totdeauna, ceea ce, nu mă puteam opri să gîndesc, ar fi păcat.

Apoi, într-o bună zi un editor a venit direct cu propunerea de a o publica. Faptul m-a luat prin surprindere. Nu mai fusesem pînă atunci niciodată căutat de un editor și o asemenea binevoitoare onoare m-a cam amețit. Mi-a trecut prin minte că, dacă scrierea ar avea succes, lucru de care nu mă îndoiam, drumul meu în lumea literară ar fi considerabil netezit. E mai ușor să vinzi cărți de duzină cînd ești cunoscut, decît opere geniale cînd ești necunoscut. Dacă reușeam să devin dintr-o dată celebru datorită cărții, cariera mea ca scriitor ar fi fost făcută. Am respins însă tentația, spunîndu-mi că proiectul era imposibil ; nu puteam să prezint ideile lui Hugo drept ale mele și, mai ales, nu puteam să folosesc un material inspirat din prietenia mea cu Hugo ca să-l ofer publicului într-o scriere care pe el l-ar fi umplut de silă și aversiune.

Dar, visurile gratuite pe care le trăisem la început pe socoteala unei închipuite publicări, acum se descopereau a fi fost o intenție reală : devenisem obsedat de ideea că trebuie să public. Un fel de fatalitate mă trăgea spre aceasta și vedeam acțiunile mele de pînă atunci ducînd inevitabil la acest final. Îmi amintesc o seară de beție în care am urmărit imaginar toate fazele procesului ce ar fi transformat povestirea mea într-o carte tipărită. Și prea fusese pînă atunci totul adevărat în închipuire, ca să mai întîrzie mult să devină realitate. Am sunat la telefon editorul, acasă la el.

Îmi cunoştea ezitările, aşa că a doua zi dimineaţa a şi venit cu contractul, pe care l-am semnat cu un gest de abandon şi o durere de cap îngrozitoare. După ce a plecat, am luat manuscrisul şi l-am privit aşa cum priveşte un bărbat femeia pentru care şi-a pierdut onoarea. L-am intitulat *Omul care te reduce la tăcere* şi-am adăugat o prefaţă unde menţionam că datoram multe din ideile cuprinse acolo unui prieten ce trebuia să rămînă anonim şi că n-aveam nici un motiv să cred că el ar fi de acord cu forma în care le prezentasem. Apoi am expediat manuscrisul şi l-am lăsat în voia soartei lui.

În timp ce criza pe care v-o povestesc cocea ca un abces, Hugo începuse să facă investiţii în filme. A pornit la treaba asta din motive vag filantropice, mai mult ca să dea industriei cinematografice engleze o mînă de ajutor, apoi a început să-l intereseze şi, pe vremea cînd a fost înfiinţată firma „Bounty Belfounder", Hugo învăţase destul de bine drumul în lumea filmului. În realitate era un remarcabil om de afaceri; inspira o încredere generală şi avea nervi de oţel. Casa „Bounty Belfounder" a progresat vertiginos. Dacă vă amintiţi, poseda un platou experimental, cred că în mare parte conceput chiar de Hugo şi unde s-au produs o mulţime de filme mute, din acelea care erau denumite „expresioniste" ; în curînd însă au început să facă acolo filme obişnuite, uneori cu tendinţe experimentale. Hugo nu mi-a povestit prea multe despre activităţile lui de cineast, deşi în perioada aceea ne vedeam foarte des. Cred că era puţin ruşinat că reuşea atît de

bine. Eu, dimpotrivă, mă simţeam mîndru de el fiindcă era atît de multilateral şi-mi făcea o deosebită plăcere să mă duc la cinema să văd cum apar, înainte de generic, cunoscutele imagini ale turnurilor din City şi să aud tumultul clopotelor oraşului, în timp ce pe ecran creşteau solemn cuvintele : *Prezentat de HUGO BELFOUNDER.*

La început, tainica mea activitate nu părea să influenţeze cîtuşi de puţin prietenia dintre mine şi Hugo ; conversaţiile continuau cu aceeaşi prospeţime şi spontaneitate de totdeauna, iar materia acestor discuţii era inepuizabilă. Totuşi, pe măsură ce cartea creştea şi căpăta forţă, ea părea să dreneze o parte din puterea celeilalte intimităţi, devenind în sine un rival. Ceea ce părea iniţial o inocentă ***suppresio veri,***[1], începu să se transforme într-o *suggestio falsi*[2] într-adevăr dăunătoare, ca o otravă. Conştiinţa că-l înşelam pe Hugo alunga sinceritatea din răspunsurile pe care i le dădeam, chiar în domenii fără nici o legătură cu această înşelăciune. Hugo însă părea să nu observe niciodată nimic şi continuam să simt aceeaşi plăcere în compania lui. Dar cînd, în cele din urmă, am semnat contractul şi cartea a luat calea editorului, am simţit că nu mai puteam să-l privesc pe Hugo în faţă. Chiar în situaţia asta însă, după o zi sau două am reuşit să-mi înving tulburarea şi să-l văd iar, dar o tristeţe apăsă-

1 Suprimarea, trecerea sub tăcere a adevărului (lat.)
2 Sugerarea neadevărului. (lat.)

toare începu să stăruie între noi şi mi-am dat seama că prietenia noastră era pierdută.

Mă întrebam dacă aş îndrăzni, chiar în acest stadiu al lucrurilor, să-i spun adevărul şi în vreo două rînduri am fost pe pragul mărturisirii, însă de fiecare dată am dat înapoi. Mă simţeam incapabil să-i înfrunt mînia şi dispreţul. Dar ceea ce mă făcea mai mult să şovăi, era sentimentul că, la urma urmei, situaţia nu era încă absolut ireversibilă ; mai puteam să mă duc la editor şi să-i cer să anuleze contractul. Probabil că oferindu-i o despăgubire, mai aveam încă posibilitatea să scap cu faţa curată. La gîndul ăsta însă, îmi stătea inima în loc. Mă consolam doar cu ideea că în toate există un teribil fatalism, fiindcă era mult prea chinuitor să admit că mai eram încă liber să hotărăsc şi că fapta reprobabilă mai putea fi evitată. Numai gîndul că Hugo ar putea să-mi ceară să retrag cartea îmi pricinuia o astfel de suferinţă, încît nu puteam nici măcar în închipuire să mă văd mărturisindu-i ce făcusem. Şi asta, nu fiindcă mai aveam vreo dorinţă să văd cartea tipărită — plăcerea acestei perspective fusese omorîtă în ultima vreme de mîhnirea că aveam să-l pierd pe Hugo — ci pentru că nu puteam să mă consolez cu nimic altceva decît cu certitudinea îngrozitoare, de care mă agăţam în fiecare zi tot mai mult, că zarurile erau aruncate. În perioada aceea am căzut într-o tristeţe atît de adîncă încît, deşi mă vedeam cu Hugo la fel de des ca de obicei, îmi era aproape imposibil să-i vorbesc. Se întîmpla uneori să stau tăcut alături de el ceasuri întregi, răspunzîndu-i din cînd în

cînd doar atît cît era necesar ca să vorbească el mai departe. Curînd Hugo a observat deprimarea mea şi m-a întrebat ce-i cu mine. Am făcut pe bolnavul, dar cu cît Hugo devenea mai îngrijorat şi mai preocupat de starea mea, cu atît îmi creştea şi chinul. A început să-mi trimită acasă fructe şi cărţi, cutii cu glucoză şi tonice cu fier, rugîndu-mă insistent să consult un doctor şi, într-adevăr, la un moment dat mă simţeam bolnav de-a binelea.

În ziua cînd trebuia să apară cartea, eram ca scos din fire. Mă înţelesesem cu Hugo să ne întîlnim în seara aceea pe pod, ca de obicei. Cam pe la amiază am presupus că dovada trădării mele se şi afla expusă în toate librăriile din Londra. Mă gîndeam că probabil Hugo încă nu văzuse cartea, dar cum avea obiceiul să intre des în librării, în scurtă vreme avea s-o descopere. Întîlnirea noastră era fixată la cinci şi jumătate. Mi-am petrecut după-amiaza bînd coniac şi pe la ora cinci m-am dus în Battersea Park. Mă cuprinsese un fel de linişte, fiindcă înţelesesem că n-aveam să-l mai întîlnesc pe Hugo nici în ziua aceea şi nici în altă zi. O dureroasă nevoie mă împingea spre malul rîului, de unde puteam să văd podul. Hugo apăru punctual şi aşteptă. M-am aşezat jos şi-am fumat două ţigări, urmărindu-l cu privirea cum se plimba în sus şi-n jos. După un timp l-am văzut traversînd podul spre partea de miazăzi şi-am înţeles că se ducea la locuinţa mea. Am aprins o altă ţigară şi după vreo jumătate de ceas l-am văzut întorcîndu-se încet pe pod şi dispărînd.

M-am dus apoi acasă, am anunţat că lichidam camera, mi-am împachetat lucrurile şi-am părăsit imediat locul, luînd un taxi. O săptămînă mai tîrziu mi-a parvenit o scrisoare de la Hugo, în care întreba ce s-a întîmplat cu mine şi mă ruga să iau legătura cu el. Am lăsat scrisoarea fără răspuns. Hugo n-avea nici un fel de talent epistolar şi-i venea greu să se exprime cît de cît în scris, aşa că n-am mai primit nimic de la el.

Între timp, cartea mea fusese comentată fără nici un entuziasm în vreo cîteva publicaţii. Puţinii critici care îşi luaseră sarcina să spună ceva despre ea o găsiseră complet ininteligibilă. Unul dintre ei o caracteriza ca fiind „pretenţioasă şi obscurantistă", dar în general nimeni nu i-a dat prea multă atenţie. Era un eşec fără zgomot. Aşa că, departe de a-mi deschide calea celebrităţii literare, dimpotrivă, mi-a făcut un rău considerabil, fiindcă am ajuns să fiu privit ca un intelectualist pedant, lipsit de orice umor sau posibilităţi interesante, tocmai în sferele unde mă străduisem întotdeauna să-mi creez o cu totul altă reputaţie. Totuşi, faptul acesta mă interesa acum prea puţin. Singura mea preocupare era să uit toată afacerea şi să-mi şterg cu desăvîrşire din minte legătura cu Hugo. *Omul care te reduce la tăcere* a apărut într-o singură ediţie şi după ce cartea a fost pusă în vînzare cu preţ redus, etalată la vedere pe Charing Cross Road, din fericire a dispărut de pe piaţă. N-am păstrat nici un exemplar, ba chiar aş fi dorit din inimă ca blestemata de carte să nu fi existat niciodată. Am încetat să mă mai duc la cinema şi evitam să citesc cotidianele cele mai specializate în relatări zgomotoase, care ştiam că puteau vorbi despre activitatea lui Hugo.

Cam pe atunci şi-a făcut apariţia Finn, rămînînd de bunăvoie pe lîngă mine, apoi treptat viaţa mea a intrat într-un nou tipar şi imaginea atît de puternică a lui Hugo a început să pălească. Nimic n-a venit să tulbure această uitare pînă în clipa cînd am reîntîlnit-o pe Sadie la coafor şi cînd, în mod atît de neaşteptat, mi-a vorbit de Hugo.

Cinci

MERGEAM PE STRADĂ BUIMĂCIT. Mi-am cumpărat un pachet de ţigări şi-am intrat într-un Lacto-bar să reflectez la cele întîmplate. Simplul fapt că cineva pronunţase numele lui Hugo era în sine de ajuns ca să mă răscolească şi cîtva timp am rămas copleşit de o mîhnire atît de dureroasă, încît nu reuşeam de loc să judec limpede. În toată tulburarea asta un singur gînd părea să fie clar în ce privea situaţia mea actuală şi anume că prezenţa lui Hugo în acest concurs de împrejurări, excludea în mod absolut posibilitatea de a locui la Sadie, sau de a mai avea de-a face cu ea. Pornirea mea imediată era pur şi simplu să fug. Totuşi, după un timp am început să mă simt destul de calm pentru a găsi că situaţia era mai degrabă interesantă şi, cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît îmi apărea mai limpede că tot ce spusese Sadie nu putea fi adevărat. Ştiam din trecut că Sadie era o mincinoasă înveterată şi că era în stare să inventeze orice baliverne ca să obţină un profit fie chiar numai de moment. De asemenea, totala improbabilitate ca Hugo să fie îndrăgostit de Sadie îmi apăru covîrşitor de sigură,

după ce-am reflectat asupra ei. Hugo nu fusese niciodată prea îndrăzneţ cu sexul frumos şi, în orice caz, era înclinat să admire tipul de femeie liniştită şi cazanieră şi tocmai de aceea nu puteam să mi-l închipui purtîndu-se aşa cum pretindea Sadie. Era foarte posibil să fie vorba de vreo stratagemă pusă la cale, în care Hugo era implicat, dar şi mai probabilă era explicaţia că Sadie avea de gînd să facă vreo năzbîtie profesională pe care Hugo încerca s-o împiedice. Nu ştiam nimic despre lumea filmului, dar îmi închipuiam că e o lume permanent agitată de intrigi personale. Aşa că, era probabil chiar ca Sadie să fie aceea care se îndrăgostise de Hugo şi încerca să-l prindă în mreje, într-un fel sau altul. Această din urmă idee care-mi fulgeră prin minte părea o ipoteză foarte plauzibilă. Ştiam din felul cum se purtase Sadie faţă de mine cît de uşor era impresionată de bărbaţii despre care îşi închipuia că sînt intelectuali şi, dacă Hugo nu era de loc omul care să iubească o Sadie, în schimb ea era tocmai femeia care s-ar fi putut îndrăgosti de el.

Cînd am ajuns la concluzia asta m-am simţit ceva mai bine ; ideea că Hugo ar fi îndrăgostit de Sadie îmi părea cît se poate de neplăcută. Dar clarificarea acestei chestiuni nu reuşea să-mi ofere o soluţie în ce mă privea. Ce trebuia să fac ? Dacă acceptam oferta de a locui la Sadie, o să pară că mă înrolez de bunăvoie în partea adversă, într-un fel de luptă ascunsă împotriva lui Hugo — iar dacă primeam să locuiesc la ea cu intenţia precisă de a-l ajuta pe Hugo, în cazul cînd ar fi posibil, şi de a o înşela pe Sadie, lucrul mirosea

a duplicitate. În afară de asta, mă simțeam încă foarte înclinat să mă las cu totul păgubaș de toată afacerea, fiindcă nu îndrăzneam măcar să-mi închipui cu ce fel de obraz aș putea să mă arăt în fața lui Hugo, dacă s-ar ivi vreodată o asemenea teribilă necesitate.

Pe de altă parte, însă, simțeam că în prezent eram întrucîtva amestecat în toată povestea și nu mă puteam împiedica să fiu irezistibil atras de felul cum se petrecuseră lucrurile și să mă întreb ce naiba avea să se întîmple mai departe ? O soartă pe care nu doream cu adevărat s-o evit mă tîra înapoi spre Hugo.

Am gîndit chestiunea în fel și chip și dimineața s-a scurs fără să pot lua o hotărîre. Mă simțeam epuizat de-atîta încordare și, cum de lucrat nici nu putea fi vorba din cauza stării de agitație și de nervozitate, m-am gîndit c-aș putea să-mi petrec după-amiaza într-un mod practic și util ducîndu-mă să-mi iau picupul din Earls Court Road. Ideea asta m-a făcut să reflectez cu amărăciune că, dacă în Welbeck Street aveam toate șansele să mă trezesc apucat de ceafă de Hugo, aceeași perspectivă de oase rupte mă pîndea și acasă la Madge, unde puteam să dau de Sammy Afurisitul.

Am telefonat la Earls Comt Road și, cum nu răspundea nimeni, am dedus că terenul era liber și-am pornit într-acolo. Mai aveam încă în buzunar cheia apartamentului și am intrat, întrebîndu-mă dacă era mai bine să duc aparatul la Dave, sau la doamna Tinckham. Am făcut un salt direct în salon și înaintasem cîțiva pași buni înă-

untru, cînd am văzut în celălalt capăt al camerei un bărbat care ședea în picioare, cu o sticlă în mînă. Dintr-o privire mi-am dat seama că era Sammy Afurisitul. Era îmbrăcat în tweed și arăta ca un om obișnuit cu viața în aer liber, dar care a trăit prea mult la lumina electrică. Avea o față roșcovană masivă și-un nas cu nările larg arcuite, iar părul doar ușor încărunțit. Își ținea capul drept, sticla de gît și se uita la mine calm, cu o periculoasă bunăvoință. Era evident că știa cine sînt și-am șovăit un moment. Cu toate că era patronul unei firme care-i purta numele scris cu litere de neon, Sammy avea însă obiceiul să-și facă cu adevărat meseria ca *bookmaker* de curse și nu mă îndoiam că era un tip tare. Am apreciat distanța dintre noi, am făcut un pas îndărăt, apoi mi-am desfăcut cureaua. Era o curea groasă de piele, cu o cataramă solidă de alamă. Tactica asta nu era însă decît un truc : îi văzusem pe gardienii publici procedînd așa înainte de vreo bătaie și gestul era impresionant. N-aveam intenția să folosesc cureaua drept armă dar, o încercare de a evita răul e mai bună decît un cap spart și Sammy, care poate nu știa că sînt specialist în judo, putea să aibă ideea să înceapă ceva. Dacă se repezea cumva la mine, mă și gîndisem să-i ating o directă rapidă, de modă veche.

În timp ce făceam manevrele astea, am văzut fața masivă a lui Sammy înmuindu-se parcă și luînd o expresie de prefăcută nedumerire.

— Ce tot faci acolo ? întrebă.

Nu mă așteptam la asta și m-am simțit dezamăgit.

— Nu vrei să te baţi? i-am răspuns iritat.
Sammy se holbă la mine, apoi izbucni într-un hohot de rîs.
— Nu zău!... eu? Cum de ţi-a venit ideea asta? Eşti Donaghue, nu? Uite, ia o loţiune.
Şi, iute ca fulgerul, îmi plasă un pahar cu whisky în mîna liberă. Vă puteţi închipui ce caraghios mă simţeam, cu paharul într-o mînă şi cureaua în cealaltă. Revenind la o atitudine mai firească şi sperînd că vocea nu-mi suna timid, spusei:
— Presupun că eşti Starfield?
Mă simţeam grozav de încurcat. Bănuiam că eu eram cel care ar fi trebuit să hotărască dacă să ne batem sau nu; bineînţeles că nu voiam să mă bat, dar era clar că-l lăsasem acum pe el să aibă iniţiativa şi situaţia asta nu-mi convenea de loc.
— Eu sînt, zise Sammy. Şi dumneata, tînărul Donaghue, nu? Ei bine, dar belicos mai eşti!
Şi izbucni iar într-un hohot zgomotos.
Am tras o înghiţitură de whisky şi mi-am pus cureaua, străduindu-mă să-mi iau aerul cuiva care, în ciuda aparenţelor, e stăpîn pe situaţie. Filmele de cinema furnizează o mulţime de gesturi tipice de felul ăsta, pe care le poţi folosi. L-am măsurat pe Sammy de sus în jos, cu o privire stăruitoare şi atentă. Era un tip destul de bine, în genul pe care l-am arătat. Radia un fel de forţă primitivă şi-am încercat să văd în el acel Sammy pe care-l vedea Madge; nu era de loc greu. Avea nişte ochi albaştri triunghiulari,

plini de umor, care mă observau amuzaţi cum îl cercetez, examinîndu-mă la rîndul lor cu prefăcută seriozitate.
— Eşti destul de tinerel; ştii, n-am reuşit să aflu prea multe despre dumneata de la Madge, zise Sammy şi-mi umplu iar paharul. Presupun că eşti plictisit c-ai fost dat afară, adăugă el, cu un ton care n-avea nimic provocator.
— Uite ce-i Starfield, zisei, sînt anumite lucruri pe care un gentleman nu le poate discuta cu sînge rece. Dacă vrei să te baţi, foarte bine... dacă nu, ţine-ţi gura! Am venit aici să-mi iau unele lucruri şi nu să stau la taifas cu tine.
Eram bucuros că nu-mi era teamă de el şi speram că e conştient de asta, dar îmi dădeam seama că vorbele mele ar fi sunat mai bine, dacă n-aş fi băut chiar atunci whisky-ul lui. În aceeaşi clipă îmi trecu prin minte că Sammy ar putea să-mi conteste proprietatea asupra aparatului.
— Eşti un tip irascibil, zise Sammy. Nu te grăbi aşa. Vreau să te cunosc. N-am în fiecare zi ocazia să întîlnesc un scriitor care vorbeşte şi la radio.
Bănuiam că-şi bate joc, dar numai gîndul că Sammy ar putea să mă considere un personaj romantic mă amuza atît de mult, încît am rîs şi Sammy îmi ţinu isonul, rîzînd şi el. Părea că vrea să-mi cîştige simpatia. Eram pe punctul de a bea al doilea pahar cu whisky şi începusem să gîndesc că poate, la urma urmei, Sammy era mai degrabă un tip epatant. Dar n-aveam de gînd să-l las să cîştige toată cursa, aşa că l-am întrebat brusc:

— Unde-ai cunoscut-o pe Madge ?

— Ea unde ți-a spus c-am cunoscut-o ? ripostă Sammy.

— Într-un autobuz numărul 11.

Sammy dădu drumul altui hohot.

— Neverosimil, zise, vezi-mă pe mine mergînd cu autobuzul ! Nu, ne-am întîlnit la o petrecere dată de cineva din lumea filmului.

Am ridicat mirat sprîncenele.

— Da, băiete, Madge tocmai începuse să circule, adăugă Sammy, clătinîndu-și degetul către mine. Să nu le scapi niciodată din ochi, da, asta-i singura cale.

Acest amestec de triumf și de solicitudine mă dezgusta și-am răspuns cu răceală :

— Magdalen e liberă să facă ce vrea.

— Nu, acum nu mai este, spuse Sammy.

M-am uitat la el cu o subită aversiune.

— Ascultă, l-am întrebat, te însori într-adevăr cu Madge ?

Sammy luă întrebarea mea drept o expresie de amicală incredulitate, ca din partea cuiva care i-ar fi vrut binele.

— Și de ce nu ? Ce, nu-i fată frumoasă ? Oare nu-i reclamă bună pentru firmă ? Doar n-are un picior de lemn, nu ? răspunse Sammy și-mi dădu un ghiont în coastă cu atîta putere, încît îmi vărsă whiskyul din pahar pe covor.

— Nu m-ai înțeles... vreau să spun, *intenționezi* să te căsătorești cu ea ?

— Aaa, mă întrebi despre *intențiile* mele ? Asta-i o lovitură în plin ! Ar fi trebuit să-ți aduci

pușca de vînătoare — și izbucni iar în hohote. Uite, hai mai bine să terminăm sticla.

În tot timpul ăsta dădusem pe gît tocmai atît whisky cît trebuia ca să nu-mi mai pese dacă lucrurile stăteau într-un fel sau altul.

— În definitiv, te privește, spusei.

— Chiar așa, zău, crede-mă, răspunse Sammy, și cu asta am părăsit amîndoi subiectul. Apoi Sammy începu să se scotocească prin buzunare.

— Am aici ceva ce-aș vrea să-ți dau, tinere.

Mă uitam bănuitor la el și văzui că scoate cu un gest ostentativ și teatral carnetul de cecuri și-și desface stiloul.

— Buun, acuma, să scrim o sută de lire... sau, să scriu două sute ?

Rămăsesem cu gura căscată.

— Pentru ce ? am întrebat.

— Ei bine, să zicem pentru cheltuielile de mutare, spuse Sammy și-mi făcu cu ochiul.

Un moment am rămas absolut perplex, apoi dintr-o dată înțelesei că vrea să mă plătească ! Cum îi venise în cap lui Sammy o idee ca asta ? Nu mi-a trebuit decît o clipă în plus ca să-mi dau seama că Magdalen i-o inspirase. Această nouă dovadă a combinațiilor abile de care era în stare mintea ei, îmi tăie respirația. Probabil că în felul ăsta ciudat își închipuise Madge că putea să-mi facă un bine. Eram cît se poate de jignit și totodată cît se poate de mișcat. I-am zîmbit lui Sammy cu un fel de bunăvoință.

— Nu, zisei, ar fi imposibil să accept banii.

— De ce ?

— Mai întîi, fiindcă realmente n-am nici un drept asupra lui Madge — mă gîndeam că acesta era un argument pe care Sammy l-ar putea pricepe mai bine, aşa că i l-am servit la început. Şi-n al doilea rînd, pentru că nu aparţin unei clase sociale care obişnuieşte să primească bani într-o astfel de situaţie.

Sammy se uită la mine, aşa cum te uiţi la un oponent inteligent şi abil.

— Întîi spui că n-ai nici un drept, că nu există, adică, nici o situaţie ; şi pe urmă spui că nu-i o situaţie în care să poţi primi bani. Hai să privim lucrurile ca doi oameni în toată firea. Cunosc şi eu convenienţele tot atît de bine ca şi tine. Dar ce nevoie are un băiat ca tine să se gîndească la clasa lui socială ? Băieţii ca tine sînt totdeauna lefteri. Dacă nu iei gologanii, mîine o să regreţi... şi începu să scrie un cec.

Îmi dădeam seama că raţionamentul lui era adevărat, dar asta nu făcu decît să adauge mai multă înverşunare protestelor mele.

— Nu ! nu-i primesc, nu vreau să-i primesc !

Sammy se uită la mine cu o privire *ad hominem*[1], atentă şi preocupată.

— Bine, dar ţi-am făcut un rău, zise el, pe un ton explicativ, şi n-o să mă simt împăcat cu conştiinţa mea dacă nu primeşti ceva.

Părea cu adevărat îngrijorat de soarta mea şi-am început să mă întreb cam ce baliverne îi îndrugase Madge despre mine.

1 Aprox : cu adresă precisă (lat.)

— Ce naiba te face să fii atît de sigur că mi-ai făcut un rău ?

— Bine, dar erai hotărît să te însori cu Madge, zise Sammy.

Am tras aerul adînc în piept. Asta mă-nfunda de-a binelea. Ar fi fost o lipsă de loialitate faţă de Madge să declar că nici prin vis nu-mi trecuse s-o iau de nevastă, mai ales că în clipa aceea mă fulgeră gîndul că Madge se folosise probabil de pretinsele mele aspiraţii, ca să stimuleze avîntul lui Sammy. Şi, în orice caz, era limpede că Sammy n-ar fi crezut într-o dezminţire.

— Ei da, se prea poate să-mi fi făcut un rău, am răspuns pe un ton forţat şi fără convingere.

— Aşa, iacă-te băiat de treabă, strigă Sammy încîntat, şi-acuma, să zicem o pereche de sutici !

Mă întrebam ce să fac ? Etica ciudată a lui Sammy părea să reclame un aranjament. Pe de altă parte, aveam nevoie de bani. Ce mă împiedica să închei afacerea asta reciproc avantajoasă ? Principiile mele. Dar cu siguranţă că trebuia să existe o cale ocolită. Rareori se întîmpla, la vreo ananghie ca asta, să nu găsesc eu una !

— Starfield, nu mă-ntrerupe, l-am rugat, mă gîndesc la ceva.

Şi imediat îmi veni o idee.

Ediţia de prînz a ziarului *Evening Standard* zăcea pe jos, la picioarele noastre. Îl întorsei la ultima pagină şi mă uitai la ceas : era 14,35. Cursele din ziua aceea se alergau la Salisbury şi Nottingham.

— Îţi propun, am cerut, să-mi indici un cîştigător pentru cursa de la ora trei şi să faci pentru

mine un pariu prin telefon la firma ta, sau oriunde îţi ai contul de pariuri. Dacă nu iese, mărim miza pentru cursa de trei şi jumătate şi aşa mai departe, pentru restul după-amiezii. Tragem pînă la 50 de lire şi dacă nu iese, suporţi pierderea.

Sammy era într-al nouălea cer.

— S-a făcut, zise, ce sportsman! Dar o să punem ceva mai mult de 50 de lire. Cunosc programul zilei de azi cum îmi cunosc mama, e un poem.

Am întins ziarul pe covor.

— Little Grange o să cîştige la ora trei la Salisbury, zise Sammy. E sigur, dar e favorit şi dă cote mici ; o să-l *dregem* combinîndu-l cu Queen's Rook în cursa de trei şi jumătate.

Simţeam dorinţa să fiu prudent ; începusem să am sentimentul că Sammy se juca cu banii mei.

— Dar presupune că Queen's Rook nu cîştigă, l-am prevenit. Nu mă interesează distracţia, ci banii. Să punem ceva numai pe Little Grange.

— Absurd, zise Sammy, ce rost are prudenţa cînd îţi cunoşti marfa ? Ţin-te bine, băiete, doar pînă capăt biroul pe fir. Alo, alo, tu eşti Andy ? Aici e Sam...

— Mizează puţin, mizează puţin, îi spuneam într-una.

— Contul meu personal. Bineînţeles, ştii că eu nu mă ţin de distracţii de-astea — se apăra Sammy, drept răspuns la vreo glumă de-a lui Andy — e pentru un prieten care mi-a făcut un serviciu.

Îmi lansă o ocheadă triunghiulară şi-n clipa următoare şi plasase patruzeci de lire într-un dublu

cîştigător : Little Grange şi Queen's Rook. Pînă cînd avea să se coacă treaba asta, ne aruncarăm asupra programului de la Nottingham. La orele trei se ţinea acolo o *selling-plate* [1].

— Neinteresant, zise Sammy, e o cursă pentru gloabe cu trei picioare ; ne lăsăm păgubaşi de ea. Dar restul zilei la Nottingham, e o bogăţie ! Ca să fie mai palpitant, hai să facem un triplu ! Saint-Cross la trei şi jumătate. Hal Adair la patru şi Peter-of-Alex la patru şi jumătate. Cursa de la ora patru la Salisbury, nici asta nu-i interesantă. Ne rămîne cea de patru şi jumătate şi-o să fie cîştigată sau de Dagenham, sau de Elaine's Choice.

— Bine, atunci joacă şi cîştigător şi plasat, pentru Dumnezeu, am zis, turnîndu-mi încă un pahar zdravăn de whisky.

N-am temperament de jucător. Sammy era la telefon şi paria douăzeci de lire la Nottingham. Apoi întrebă de cîştigătorul cursei de la ora trei, la Salisbury. Mă aşezai jos pe duşumea. Sammy avea să piardă mai mulţi bani decît aveam eu la bancă. Nervii îmi vibrau ca nişte corzi de harpă şi-aş fi dat orice să nu fi avut niciodată ideea asta.

— Termină, omule, nu mai face feţe-feţe, doar nu-s decît nişte bani la mijloc, zise Sammy, ia ghiceşte cine-a cîştigat la trei ? Little Grange, cu doi la unu !

Asta făcea situaţia şi mai insuportabilă.

1 Cursă al cărei învingător e scos în vînzare la un preţ fixat.

— Dar e un dublu, am replicat. Dublurile nu ies niciodată, e numai o cale sigură să pierzi mai mult decît ai pus.

— Ține-ți gura și lasă grija asta pe mine, mă repezi Sammy. Dacă nu poți suporta, n-ai decît să te duci afară pe palier.

În timp ce vorbea, calcula pe o hîrtie ce sumă urma să cîștigăm.

— Queen's Rook n-o să piardă, dar în orice caz sîntem acoperiți de cursa de la patru și jumătate. Douăzeci și cinci de lire și cîștigător și plasat, pentru amîndoi caii, ca să-ți fac plăcere! Ești în perfectă siguranță. Pui jos și iei înapoi!

La rîndul meu calculam cît urma să pierdem; era mai ușor și puteam socoti în minte: făcea o sută șaizeci de lire. Eram tentat s-o iau la sănătoasa și să-l las pe Sammy să se descurce, dar demnitatea mă oprea să-l părăsesc într-o treabă care, în definitiv, era propria mea afacere. În afară de asta, chestiunea era pur teoretică, dat fiind că între timp tot whiskyul pe care-l turnasem pe stomacul gol mă imobilizase complet; îmi simțeam picioarele ca și cum ar fi fost umplute cu paie și-am gemut. Sammy se interesa la telefon de cursa următoare. Queen's Rook fusese bătut cu un cap, dar Saint Cross cîștigase la Nottingham. Asta era mai rău decît orice.

— Naiba să te ia, am început să mă văicăresc, de ce n-ai pus așa cum ți-am spus, pe Little Grange? Acuma am pierdut patruzeci de lire și n-am cîștigat nici măcar pe Saint Cross.

— Asta face jocul mai sportiv. Zău, crede-mă, azi e ziua ta norocoasă. Ce zi e azi, miercuri?

Ei bine, miercurea e ziua ta norocoasă. Sînt ani de zile de cînd n-am mai jucat de-adevărat, am uitat cu totul cum e! exclamă Sammy, frecîndu-și mîinile cu o veselie dezgustătoare. Știi, băiete, îmi face bine să întîlnesc din cînd în cînd unul ca tine... asta îmi reamintește valoarea banilor!

Cînd la ora patru cursa de la Nottingham a fost cîștigată de Hal Adair, rîuri de sudoare rece îmi curgeau pe spate și coapse. Nu simțeam de loc că era ziua mea norocoasă și chiar Sammy dădea semne de încordare. Bău ce mai rămăsese din tot whisky-ul, spunîndu-mi că, în ce mă privea, dificultatea era că nu știam să iau lucrurile de felul ăsta într-un spirit sportiv.

— Să faci bani, e ca și cum ai îmblînzi un leu, zise Sammy. Să nu lași niciodată să se vadă că ți-e teamă.

Capul meu, după ce se clătină în cercuri line, se prăbuși pe covor tîrînd și restul trupului după el și mi-am vîrît fața sub sofa. Îl auzeam pe Sammy zicînd: „noroc împuțit! noroc împuțit!" cu vocea bărbatului ce înjură femeia pe care a ruinat-o. Cînd ora patru și jumătate s-a apropiat, tensiunea atinsese culmea. Sammy era la telefon chiar mai înainte de începerea cursei, dar eu nu-l mai urmăream; eram prea ocupat să mă întreb de unde o să scot banii pe care va trebui să-i dau înapoi. Am hotărît că dacă-i dădeam aparatul de radio cu picup, o să fim oarecum chit. Îl auzeam pe Sammy zicînd:

— Hai, Andy, grăbește-te, am aici un prieten care mușcă mobilele.

— Ce, ce este ? întrebai.
— Elaine's Choice nu aleargă, răspunse Sammy și Dagenham a ieșit al patrulea.
— Și la Nottingham ? întrebai iar, fără interes.
— Așteaptă, zise Sammy, care era iar lipit de telefon.
Am început să mă rostogolesc ușor sub sofa și-atunci l-am auzit strigînd :
— Pe Dumnezeu din cer, am nimerit-o ! Am spus eu că ai o mutră norocoasă !
M-am rostogolit iar afară și trunchiul meu își reluă poziția verticală.
— Peter-of-Alex, nouă la doi ! strigă Sammy. Repede, mai desfă o sticlă !
Ne-am luptat amîndoi să scoatem dopul, am spart un pahar și ne-am așezat pe jos rîzînd ca niște nebuni și bînd unul în sănătatea celuilalt. Camera începu să se învîrtească ușor în jurul meu și-aveam impresia că nu înțelegeam prea bine ce se petrecea.
— Bravo, bătrîna noastră firmă ! Știu să aleg caii, și-ncă cum ! striga Sammy, verificîndu-și sumele. Uite, Saint Cross a dat șapte la doi, asta face nouăzeci de lire, pe Hal Adair la doi la unu, asta face o sută treizeci și cinci de lire, pe Peter-of-Alex la nouă la doi, asta face șapte sute douăzeci și două de lire și zece. Ținînd seama de cursele de azi, e un rezultat decent. Ce-ți spuneam eu ? E mai rentabil decît să mîzgălești hîrtia, nu ? zise Sammy balansînd sticla în aer.
— Stai o clipă, spusei, trebuie să scazi cele patruzeci de lire pierdute pe Queen's Rook și mai e și pariul cîștigător-plasat, de la Salisbury.

— O, lasă asta, nu uita că bătrînul *bookie* cîștigă în fiecare zi. Tocmai de-aceea mi-a plăcut jocul ăsta așa de mult.
— Nu, să faci bine să respecți convenția, strigai.
Tot ce mai rămăsese din onoarea mea era acum în joc. După ce a mai vociferat puțin, Sammy a fost de acord cu scăderea.
— În regulă, Donaghue, asta face șase sute treizeci și trei de lire și zece. Acuma să-ți scriu cecul, fiindcă banii cîștigați o să fie depuși în contul meu, zise Sammy și scoase iar carnetul de cecuri.
Gestul mă făcu să mă trezesc. Aveam impresia ciudată că sîntem tot la începutul discuției, numai că de data aceasta Sammy îmi oferea de trei ori mai mult. Acum că emoția trecuse, nu-mi venea să cred că Sammy cîștigase într-adevăr atîția bani, doar spunînd cîteva cuvinte la telefon. I-am mărturisit ce gîndeam și Sammy rîse cu mine.
— Ghinionul tău e că ești prea obișnuit să asuzi sînge pentru bani, zise el. Dar nu asta-i calea cea bună ca să-i cîștigi. Te așezi pe spate, fluieri... și banii vin !
În cele din urmă, am căzut de acord să-mi trimită cecul numai după ce el avea să primească contul cu confirmarea cîștigurilor. În felul ăsta puteam să mă conving că tranzacția era adevărată. I-am dat adresa lui Dave și Sammy mă copleși cu laude, spunînd cît era de frumos din partea mea să-i arăt atîta încredere. Cînd mă ridicai să plec, clătinîndu-mă pe picioare, îmi comandă un taxi. Cît despre picupul meu, era atît de departe de el gîndul de a face vreo obiecție,

încît cred că m-ar fi lăsat să iau toate lucrurile din casă şi m-ar fi şi ajutat să le car pe scări. Am aşezat aparatul lîngă şofer, apoi ne-am luat rămas bun unul de la altul cu o grămadă de exclamaţii politicoase.

— A fost o distracţie grozavă, zicea Sammy, trebuie s-o mai repetăm într-o zi!

Taxiul m-a dus în Goldhawk Road şi şoferul ne-a cărat şi pe mine şi picupul, sus pe scări. Am dat buzna peste Dave şi Finn, rîzînd ca un nebun. Cînd m-au întrebat ce era atît de amuzant, le-am povestit că-mi luasem o slujbă, ca gardă personală la Sadie şi lucrurile păreau destul de hazlii, cînd le-am explicat toată întîmplarea. Nu le-am spus nimic nici despre Hugo, nici despre Sammy. Dave şi Finn au primit proiectul meu, unul cu sarcasm, celălalt cu un interes plin de speranţe. Cred că sînt pentru Finn o permanentă sursă de distracţie. După asta, m-am vîrît în pat şi-am căzut într-un somn ca de om beat.

Şase

ÎN DIMINEAŢA ZILEI CÎND TREBUIA să mă prezint la Sadie, am ajuns în Welbeck Street cam pe la nouă şi-un sfert, fiindcă trecusem mai întîi pe la doamna Tinckham, să-mi iau manuscrisele. Am găsit uşa deschisă şi pe Sadie tunînd şi fulgerînd prin hol.

— Scumpule, slavă cerului că ai venit! Cînd spun din zori şi pînă noaptea, înseamnă din zori şi pînă noaptea. M-ai făcut să întîrzii îngrozitor. Nu-i nimic, hai intră, nu te uita aşa. Văd că ţi-ai adus hîrtie de scris pentr-un an! E foarte bine. Ascultă, astăzi şi mîine vreau să stai aici *toată* ziua, te deranjează? O să mă simt mai liniştită dacă ştiu că e cineva aici tot timpul. Ai la dispoziţie cantităţi uriaşe de băutură şi frigiderul e plin cu somon şi zmeură şi de toate. Dar nu-ţi invita aici prietenii, îngeraşule. Dacă Belfounder, sau oricine altcineva telefonează, le spui cu o voce cît mai dură şi bărbătoasă că sînt plecată, nu ştii unde şi pînă cînd. Aşa, dragule şi scumpule; acuma trebuie neapărat să fug.

— Cînd te întorci? am întrebat, aproape zdrobit de toate instrucţiunile astea.

— O, la noapte, tîrziu. Nu mă aştepta. Alege-ţi una din camerele de musafiri, paturile sînt gata făcute.

Apoi mă sărută cu foarte mult entuziasm şi plecă.

După ce uşa se închise, în apartamentul vast şi însorit se lăsă o linişte în care se auzeau doar zgomotele îndepărtate ale străzii. Mi-am întins braţele cu voluptate şi m-am apucat să inspectez domeniul. Carpete de Kazakstan, de Afghanistan şi de Caucaz îşi alternau moliciunea sub picioare, pe duşumeaua parchetată. Palisandrul, lemnul satinat şi mahonul se curbau, se îmbinau şi se ascuţeau în suprafeţe care luceau de calitate şi îngrijire. Pe etajerele albe zidite deasupra căminului, erau răspîndite minuscule obiecte de jad şi perdele de damasc fîlfîiau uşor în briza caldă a verii. De la zilele *surorilor Quentin* şi pînă la tot ce se vedea, Sadie făcuse un drum considerabil. Ici şi colo, sub bibelouri chinezeşti sau presse-papieruri franţuzeşti, erau vrafuri ordonate de scrisori, articole decupate din ziare şi facturi de mii de franci. M-am învîrtit încet peste tot, fluierînd de unul singur. Pe o masă joasă erau garafe de cristal cizelat din epoca georgiană, cu etichete de email în jurul gîtului, iar într-un bufet am găsit un număr impresionant de sticle pe jumătate pline cu vin de Xeres, porto, vermut, pernod, gin, whisky şi coniac. Într-unul din dulapurile din bucătărie mai era o cantitate aprecia-

bilă de vin alb de Rin şi claret[1], iar cămara era plină cu diferite pateuri, cîrnăciori şi conserve de crab şi pui în aspic. Am găsit şi vreo douăsprezece feluri de biscuiţi, dar nici urmă de pîine. În frigider era somon, zmeură, lapte, grămezi de unt şi brînzeturi.

M-am întors în salon şi mi-am turnat un pahar mare de vermut italian cu sifon, în care am pus şi nişte gheaţă din frigider ; am luat o ţigară dintr-o casetă de Sèvres cu picioare aurite, apoi m-am cufundat uşor într-un fotoliu adînc şi-am lăsat noţiunea timpului să se topească într-o prelungă şi regulată unduire care părea că-mi trece prin trup ca un suspin. Ferestrele se deschideau peste rumoarea îndepărtată şi intermitentă a oraşului. Era o zi fierbinte. Îmi simţeam capul golit de gînduri, iar mădularele grele de mulţumire. Am stat aşa un timp, apoi m-am dus să-mi iau cîteva manuscrise şi-am început să le triez. Tot răsfoindu-le, am uitat cu desăvîrşire şi de Sadie şi de toată agitaţia din ultima vreme, ca şi cum gîndul ăsta s-ar fi micşorat treptat pînă la dimensiunea unui punct aproape invizibil, ca apoi să dispară şi el. Mi-am întins picioarele mototolind sub tălpi o frumoasă carpetă de Kazakstan cu dungi galben-aurii şi albastre ca cerul miezului de noapte. Dac-aş fi putut să dorm, aş fi alunecat în somn ca într-o cascadă adîncă de odihnă şi pace. Dar am rămas treaz şi curînd am încetat să

1 Diferite sortimente de vin roşu, de obicei importate din Franţa, care se consumă foarte mult în Anglia.

răsfoiesc paginile scrise la mașină sau de mînă, lăsîndu-le să cadă pe jos.

Am mai stat așa un timp, plimbîndu-mi ochii peste un raft cu cărți, alb și scund, de partea cealaltă a camerei. Deasupra lui erau așezate din loc în loc porțelanuri de Worcester și Dresda. Uitîndu-mă la ele, privirea mi-a coborît alene de-a lungul primului rînd de cărți. Deodată, am înlemnit și-am sărit în sus ca înjunghiat, împrăștiind hîrtiile în stînga și-n dreapta. Cu pași mari m-am repezit la raftul cu cărți și-acolo, chiar în mijloc, era un exemplar din *Omul care te reduce la tăcere.* Nu mai văzusem unul de ani de zile și cel din fața mea mai avea chiar și supracoperta. M-am uitat la el cu groază și fascinație, apoi l-am tras din raft spunîndu-mi singur că eram un caraghios să mă emoționez așa, numai fiindcă vedeam iar mizeria asta de carte. Ținînd-o însă în mînă, am început deodată să simt că nu-mi mai inspira silă și-o priveam înduioșat, cu un sentiment ocrotitor și nespusă curiozitate. M-am așezat turcește pe jos, lîngă rafturile cu cărți, și-am deschis-o.

Încerci întotdeauna o stare deosebită cînd recitești propriile-ți scrieri după un interval mai lung. Rareori se întîmplă să nu te impresioneze. Cum întorceam paginile acestui jurnal neobișnuit, am simțit că anii care mă despărțeau de momentul cînd îl scrisesem îi dăduseră o ciudată independență. Era ca atunci cînd reîntîlnești ca adult pe cineva pe care odinioară l-ai cunoscut copil. Nu vreau să spun că scrierea îmi plăcea mai mult, ci numai că, într-un fel, era de sine stătătoare și mi-a trecut

prin minte ideea că acum, în sfîrșit, poate ar fi posibil să-mi liniștesc remușcările în legătură cu ea. Am început să citesc la întîmplare :

TAMARUS — ...Dar ideile sînt ca banii. Trebuie să existe întotdeauna o monedă acceptată ca atare, care circulă. Conceptele care sînt folosite de oameni pentru a comunica între ei, sînt justificate prin însăși reușita lor în acest sens.

ANNANDINE : Asta e ca și cum ai spune că o poveste e adevărată, dacă se găsesc destui oameni care s-o creadă.

TAMARUS : Bineînțeles că nu asta am vrut să spun. Dacă folosesc o analogie sau inventez un concept, parte din ceea ce trebuie să se verifice cînd se verifică reușita este dacă prin aceste mijloace pot să îndrept atenția către ceea ce este *adevărat* în lume. Orice concept poate fi greșit folosit, orice propozițiune *poate* formula un neadevăr, dar cuvintele în sine, nu mint. Un concept poate avea limitări, dar acestea nu vor induce în eroare, dacă le arăt chiar eu, atunci cînd folosesc conceptul.

ANNANDINE : Da, acesta e stilul distins de a minți : să exprimi cel mai reușit adevăr-pe-jumătate și să-l numești minciună, dar totuși să-l lași să stea în picioare. El va supraviețui și după ce rezervele pe care le-ai făcut asupra lui vor fi fost uitate, chiar și de tine însuți.

TAMARUS : Dar viața trebuie trăită și ca să fie trăită, trebuie înțeleasă. Acest proces se cheamă civilizație. Ceea ce spui e împotriva propriei noastre naturi. Noi, oamenii, sîntem animale raționale, în sensul de animale capabile să elaboreze teorii.

ANNANDINE : Spune-mi, atunci cînd ai fost implicat într-o trăire în modul cel mai pasionat, atunci cînd ai simțit în cel mai înalt grad că tu însuți ești om, te-a ajutat vreodată, cu ceva, o teorie ? Oare nu tocmai atunci ai cunoscut lucrurile în sine, goale-goluțe ? Te-a ajutat oare vreo teorie cînd ai avut o îndoială asupra ceea ce trebuie să faci ? Oare nu tocmai momentele acestea pure sînt cele în care teoriile se dovedesc fără forță determinantă ? Și nu realizezi foarte limpede acest lucru în asemenea momente ?

TAMARUS : Îți voi da un dublu răspuns : în primul rînd, că pot să nu reflectez în mod special la teorii și totuși să exprim o teorie ; în al doilea rînd, că există teorii peste tot în lume — de exemplu cele politice — și că așa fiind ele intervin în însăși gîndirea noastră și asta chiar în momente de deciziune.

ANNANDINE : Dacă prin exprimarea unei teorii înțelegi că un altul poate elabora o teorie asupra ceea ce faci tu, atunci bineînțeles că lucrurile stau așa și sînt neinteresante. Eu vorbesc însă despre procesul real de decidere, așa cum îl trăim ; și aici, mișcarea de îndepărtare de teorie și de generalitate este mișcarea spre adevăr. Orice teoretizare

este o fugă de adevăr. Trebuie să fiu condus de situația în sine și asta e un proces cu totul particular ; fiindcă situația *în sine* e ceva de care niciodată nu ne putem apropia destul, oricît de tare ne-am strădui ; e tot atît de greu să faci acest lucru, ca și cînd te-ai tîrî pe sub încîlcitele mreje ale plasei în care ai fost prins.

TAMARUS : Poate, dar ce-mi răspunzi la celălalt punct ?

ANNANDINE : E adevărat că teoriile pot fi adesea o parte dintr-o astfel de situație. Și-o să spui că trebuie să știi să descoperi și să eviți minciunile — și nu că trebuie să știi să minți.

TAMARUS : Prin urmare ai vrea să excluzi cu desăvîrșire din viața oamenilor orice vorbire în afară de comunicările absolut elementare. Dar asta ar însemna să suprimi propriile noastre mijloace de a ne înțelege unii cu alții și de a face viața suportabilă !

ANNANDINE : De ce să faci viața suportabilă ? Știu că nimic nu-i consolează pe oameni și nu le oferă o justificare, decît poveștile ; asta nu împiedică însă ca toate poveștile să fie minciuni. Numai oamenii foarte mari pot să vorbească și totuși să fie sinceri. Orice artist simte acest lucru în mod nelămurit ; el știe că o teorie este moarte și că orice exprimare poartă balastul teoriei. Numai cei mai tari se pot răzvrăti împotriva acestui balast. Pentru cei mai mulți dintre noi, pentru aproape toți dintre noi,

> singura cale de a atinge adevărul, dacă așa ceva e posibil cît de cît, este tăcerea. Numai în tăcere spiritul uman atinge divinul. Anticii înțelegeau acest lucru. Psyche a fost anunțată că, dacă va povesti cuiva că este însărcinată, copilul ei va fi un simplu muritor ; iar dacă va păstra tăcerea, va fi un zeu.

Am citit totul cu cea mai mare atenție. Uitasem cu desăvîrșire că reușisem să expun și să combat atît de bine teoriile lui Hugo. Argumentele lui îmi apăreau acum mult mai puțin impresionante și îndată mi-au venit în minte o sumedenie de idei prin care pozitia lui Tamarus putea fi susținută. Pe vremea cînd scrisesem dialogul fusesem, în mod evident, mult prea epatat de Hugo. Am hotărît pe loc să confisc cartea pentru uz propriu, s-o recitesc în întregime cu mare atenție și să-mi revizuiesc părerile. M-am gîndit chiar la posibilitatea de a scrie o urmare, dar am clătinat imediat din cap. Nu. Rămînea faptul indiscutabil că Annandine nu era decît o caricatură jalnică a lui Hugo. Niciodată el n-ar fi folosit cuvinte ca „teorie", sau „generalitate". Nu reușisem să realizez altceva decît cea mai confuză relatare a modului lui de a vedea lucrurile.

În timp ce cugetam la toate astea, undeva în mintea mea curgea încet un mic șuvoi, ca un firicel de amintire îndepărtată. Ce putea fi oare ? Parcă ceva cerea să iasă din adîncul memoriei. Țineam ușor în mîini cartea și urmăream fără grabă pasul domol al reveriei, așteptînd ca memoria să vorbească singură. Mă întrebam mereu

ce rost avea să se găsească la Sadie un exemplar din cartea mea ? Nu era de loc genul care ar putea-o interesa. Am deschis-o iar la început și m-am uitat în interiorul copertei : numele scris acolo nu era al lui Sadie, ci al Annei. L-am privit un moment, ținînd mereu cartea în mînă și acea reminiscență pe care o căutasem pînă atunci puse deodată stăpînire pe creierul meu cu violența unui uragan.

Ceea ce încerca să-mi amintească bucata de dialog pe care-o recitisem, erau cuvintele pe care Anna le spusese cînd o văzusem la Mime Theatre, acele cuvinte care simțisem atunci că nu erau ale ei. Și nici nu erau ale ei, ci ale lui Hugo. Erau un ecou, o imitație ridicolă a lui Hugo, exact așa cum erau și propriile mele cuvinte. Cînd o auzisem pe Anna vorbind nu-mi trecuse prin minte să pun în legătură ceea ce spunea ea, cu Hugo cel viu și adevărat, iar cînd mă gîndisem la el, nimic nu-mi amintise de Anna. Interpretarea neizbutită pe care eu însumi o făcusem asupra felului său de a vedea, era aceea care-mi lămurea deodată sursa din care și Anna, la rîndul ei, își luase probabil principiile de care vorbea, iar teatrul însuși nu era decît o traducere a lor în fapt. Nu mi-a trecut prin minte că Anna putea să-și fi luat ideile din cartea mea. Scrierea nu era nici destul de puternică, nici destul de limpede ca să impresioneze o minte simplă și nespeculativă ca a Annei, nu exista nici o îndoială în privința asta. Ideile Annei erau o tălmăcire a lui Hugo la nivelul unei interpretări simpliste, întocmai cum propriile mele idei erau tot o astfel de tălmăcire, însă la nivelul altei înțelegeri ; și, într-un fel ciu-

dat, amîndouă interpretările aveau izbitoare puncte de asemănare mai curînd una cu alta, decît cu originalul.

Mi se învîrtea capul. Am pus cartea la loc și m-am rezemat de rafturi. Aveam impresia că toate se aranjau așa încît să formeze un desen pe care nu avusesem încă timpul să-l examinez amănunțit. Prin urmare, Hugo o cunoștea pe Anna. Nu exista nici un motiv să nu fie așa, deoarece o cunoștea pe Sadie ; dar gîndul ăsta era nou pentru mine și profund tulburător. Fusesem întotdeauna foarte atent să izolez cu multă grijă partea vieții mele în care era amestecat Hugo. O întîlnisem prima dată pe Anna înainte de a mă fi despărțit de el, deși numai după aceea începusem s-o cunosc de aproape. Îi vorbisem despre Belfounder destul de vag, ca despre cineva pe care îl cunoșteam puțin din vremea cînd încă nu devenise un personaj atît de important. Probabil că Anna rămăsese cu impresia că Hugo se descotorosise de mine. Cît despre carte, nu-i arătasem niciodată vreun exemplar și nici nu-i pomenisem despre ea decît ca despre o încercare din tinerețe, lipsită de orice interes, lăsînd întotdeauna să se creadă că fusese publicată cu mulți ani în urmă și că era îngropată în uitare. Un roi de întrebări îmi bîzîiau în minte. Cînd ajunsese cartea în mîna Annei și cît de multe știa ea despre purtarea mea necinstită față de Hugo ? Ce semnificație avea acel Mime Theatre ? Care erau relațiile dintre Hugo și Anna ? Cîte lucruri nu-și spuseseră poate unul altuia despre mine ?! Mi-am pus palma peste gură într-un

gest involuntar de stupefacție față de infinitele posibilități care începeau acum să iasă la iveală. Dintr-o dată, purtarea lui Sadie căpătă și ea un sens și, într-o clipă, mi-am dat seama că nu de Sadie era îndrăgostit Hugo, ci de Anna. Hugo devenise și el unul dintre bărbații pe care Anna îi învăluia în acea frîntură de îngăduitoare, dulce și duioasă atenție necesară ca să-i ție pe toți într-o stare de înflăcărare. Într-adevăr, Anna era, mult mai mult decît Sadie, tipul de femeie pe care Hugo ar fi putut s-o iubească. Așadar, asta era situația ce-o înnebunea pe Sadie de gelozie și din care izvorau poate ostilitățile pe care Hugo se lupta acum să le contracareze, în care aparent și eu, într-un fel nelămurit, îmi dădeam concursul ! Poate că Hugo era atras de Welbeck Street pur și simplu fiindcă spera s-o găsească pe Anna acolo ? Posibilitățile erau, într-adevăr, nenumărate.

Asta explica și acel Mime Theatre. Fără îndoială că era vreo fantezie de-a lui Hugo și ca s-o realizeze o recrutase pe Anna, poate fără voia ei. Că ea pusese în concepția și procedeele artistice ale teatrului o versiune brută a ideilor lui, nu era de mirare. Anna era sensibilă și Hugo avea darul să facă impresie. Poate că teatrul acela era destinat să atragă interesul și atenția Annei, ca să fie în cele din urmă colivia aurită care s-o ție captivă. Îmi aminteam de expresionismul mut din primele filme ale lui Hugo. Se putea foarte bine ca puritatea mută a artei mimului să fi devenit pentru el o adevărată obsesie. Teatrul în sine însă, casa aceea frumoasă, era făcută pentru Anna, era

o casă pe care Hugo o clădise pentru ca Anna să troneze acolo ca o regină. Dar, după cîte se părea, o regină nu tocmai liniştită. Mă gîndeam la nervozitatea, la agitaţia ei atunci cînd o văzusem acolo. Era limpede că nu se simţea prea comod în rolul pe care Hugo îl crease pentru ea. Deodată făcui o altă descoperire: îmi reveni în minte cu toată limpezimea silueta mascată şi greoaie pe care o văzusem pe scena micului teatru şi care imediat mi se păruse ciudat de familiară. Eram sigur acum, fără nici o umbră de îndoială, că personajul acela fusese însuşi Hugo.

Chiar în clipa aceea sună telefonul. Inima începu să-mi sară şi să se zbată ca o pasăre care se loveşte de un geam. M-am ridicat în picioare. Nu aveam nici cel mai mic dubiu că cel care suna era Hugo şi mă uitam la aparat ca şi cum ar fi fost un şarpe cu clopoţei. Am ridicat receptorul şi, cu o voce prefăcută, răguşită şi tremurătoare, am răspuns: „alo?" La celălalt capăt al firului, Hugo spuse şovăind:

— Scuzaţi... aş putea să vorbesc cu miss Quentin, dacă este acasă?

Am rămas ca paralizat, incapabil să găsesc ceva să-i răspund, apoi am strigat:

— Ascultă, Hugo, aici e Jake Donaghue. Vreau să te văd cît mai curînd posibil, în legătură cu ceva foarte important... Nici o suflare nu răspunse. Apoi am adăugat: Poţi să vii la Sadie? Sînt singur aici... sau să viu eu unde te găseşti?

În mijlocul acestei fraze Hugo închise telefonul. Atunci mă apucă o adevărată nebunie. Am ţipat în receptor şi l-am aruncat pe jos, mi-am smuls

părul, am înjurat în gura mare, am bătut din picioare alergînd în sus şi-n jos, răvăşind carpetele în stînga şi-n dreapta. Mi-au trebuit mai bine de zece minute ca să mă calmez şi să încep să mă întreb pentru ce anume eram aşa de frămîntat. Simţeam că trebuia să-l văd pe Hugo acuma, imediat, pe moment, într-o oră dacă era posibil. Pînă cînd nu aveam să-l văd, lumea se oprea în loc. Nu-mi dădeam cîtuşi de puţin seama de ce voiam să-l văd pe Hugo, dar era ceva absolut esenţial, asta era tot şi simţeam că n-o să scap de chin pînă n-o să fac lucrul ăsta. Am luat cartea de telefon. Ştiam că Hugo se mutase din casa unde locuise mai înainte, dar mă ferisem să aflu ceva despre actualul lui domiciliu. Am întors paginile cu degete tremurînde. Da, era trecut în carte: o adresă pe Holborn şi un număr în City. Cu inima bătînd am format numărul: nici un răspuns.

Am stat un timp liniştit, întrebîndu-mă ce să fac. Am hotărît să mă duc mai întîi şi fără întîrziere la adresa din cartea de telefon, presupunînd că totuşi s-ar afla acolo, şi-apoi, dacă va fi nevoie, să-l caut la studioul „Bounty Belfounder." Dacă Hugo o sunase pe Sadie era puţin probabil ca el să fie la studio, deoarece tot acolo era şi Sadie. Pe de altă parte, miss Quentin de care întrebase el se putea să fi fost Anna, aşa că într-adevăr era greu să-ţi dai seama dacă Hugo putea sau nu să fie la studio. În orice caz, primul lucru de făcut era să mă duc în Holborn să văd dacă se ascundea acolo şi nu răspundea la

telefon. Firește, dacă telefonase de acasă, bănuise cu siguranță că imediat o să-l sun și eu acolo.

Am început apoi să-mi închipui cu ce sentiment de aversiune și dezgust lăsase probabil jos receptorul, după ce-i spusesem cine sînt. Nu reușise să-și învingă resentimentele, să-mi vorbească măcar un moment. Dar am gonit aceste gînduri, erau prea dureroase, și-am început să așez carpetele la loc și să-mi orînduiesc lucrurile. După aceea mi-am adus aminte că Sadie mă rugase în mod special să stau acolo toată ziua. Am respins însă ideea asta, pe considerentul că, la urma urmei, plecam să-l caut pe Hugo și tocmai împotriva unui atac din partea lui se presupunea că apăram poziția; așa că ceea ce făceam, putea fi socotit numai o tactică agresivă, în loc de una defensivă în vederea aceluiași scop: îndepărtarea lui Hugo din Welbeck Street. Dacă-l găseam și-i făceam de lucru cu mine, îndeplineam pur și simplu dorința lui Sadie pe o altă cale. Din cîțiva pași am fost lîngă ușă, am aruncat o privire de adio de jur împrejur și-am întors mînerul. Nimic. Am sucit iar butonul, dar ușa nu se clintea. Broasca Yale mergea foarte bine, dar ceva mai jos era o închizătoare de alt model, fără cheie în ea și care, evident, era încuiată. Am examinat zăvoarele, dar toate erau trase; am zgîlțîit ușa și-am împins-o cu toată puterea; inutil, fiindcă se vedea bine că fusese încuiată și cheia luată. Eram închis înăuntru. Cînd lucrul a devenit clar fără umbră de îndoială, m-am dus în bucătărie și-am încercat ușa de-acolo, care dădea pe o scară de incendiu. Era și aceea încuiată. Am cercetat apoi ferestrele.

Singura care-mi dădea o speranță era cea de la bucătărie, așezată la mică distanță de ușă. Un individ curajos ar fi putut sări de acolo pe scara de incendiu. Am apreciat distanța, am privit înălțimea de la care trebuia să cad și-am ajuns la concluzia că nu eram un individ curajos. Înălțimile îmi dau vertij. Constatarea asta era valabilă și pentru burlanul de scurgere din fața casei. Am început să scotocesc apartamentul, uitîndu-mă prin sertare și cutii să văd dacă nu descopăr o cheie, dar o făceam fără prea multă speranță. Într-adevăr, eram absolut sigur să Sadie făcuse isprava asta intenționat. Pentru motive pe care ea singură le știa, voia să rămîn pe poziție toată ziua și metoda ei de a se asigura că voi face așa, era să mă țină prizonier. Faptul că avusese dreptate anticipînd posibilitatea unei dezertări din post, nu-mi scădea cu nimic furia împotriva ei. Și era clar că, în urma acestui incident, relațiile mele cu Sadie trebuiau să ia sfîrșit.

După ce-am terminat cu scotocitul după cheie, ultima tentativă pe care m-am gîndit s-o fac a fost să deschid cu șperaclul broasca de la ușa bucătăriei. Era o broască simplă și în general nu mă descurc prea prost cu deschisul broaștelor, un talent preluat de la Finn, care e foarte priceput în materie. Aici însă, nu puteam să fac nimic, în bună parte fiindcă nu găseam o sculă potrivită. Cel mai bun lucru ca să deschizi o broască e o bucată de sîrmă tare sau un ac de păr rezistent. N-am găsit nici una nici alta în toată casa, așa că în curînd am renunțat. Acum cînd devenise clar, dincolo de orice nădejde, că

eram prizonier şi că nu era nimic altceva de făcut decît s-o aştept pe Sadie să se întoarcă, m-am simţit calm şi resemnat, deşi cuvîntul posomorît s-ar potrivi poate mai bine. Mi-am împachetat toate lucrurile ca să fiu gata de plecare. Eram hotărît s-o termin scurt cu Sadie şi chiar în momentul cînd aveam să-mi recapăt libertatea, să pornesc să-l caut pe Hugo. Am sunat iar acasă la el, dar n-a răspuns. M-am gîndit să telefonez undeva după ajutor dar, reflectînd mai bine, am constatat că nu exista nimeni căruia aş fi fost dispus să-i vorbesc deschis de situaţia penibilă în care mă găseam. Mi-am turnat o jumătate de pahar mare de gin, m-am aşezat şi-am rîs cu poftă. După asta, mi s-a făcut foame. Era ora două şi ceva. M-am dus în bucătărie şi mi-am pregătit o masă pe cinste, cu *paté de foie gras*, somon, pui în aspic şi sparanghel conservat, zmeură, Roquefort şi suc de portocale. Am decis că, în ciuda crimei de neiertat pe care-o săvîrşise Sadie, n-o să-i beau vinul. Am găsit nişte coniac într-un bufet şi m-am îndeletnicit îndelung cu el, regretînd doar că Sadie nu fuma ţigări de foi. Cînd gîndurile despre Hugo şi Anna au început să mă deranjeze prea tare, m-am apucat să spăl farfuriile. După asta, m-a cuprins o proastă dispoziţie şi m-am dus la una din ferestrele din faţă care dădeau pe Welbeck Street şi-am rămas acolo urmărind circulaţia şi oamenii care treceau. Şedeam aplecat pe fereastră de cîtva timp, fredonînd un cîntec franţuzesc şi întrebîndu-mă vag ce naiba o să-i spun lui Sadie, cînd văzui venind pe partea cealaltă a străzii două figuri cunoscute: erau Finn şi cu

Dave. Cînd m-au zărit, au început să facă semne, într-un fel conspirativ.

— E-n regulă... le-am strigat, sînt singur.

Au traversat şi Dave răspunse :

— Bun ! Ne era teamă că Regina din Saba e acasă. Amîndoi se uitau în sus la mine rînjind şi eram nespus de bucuros că veniseră.

— Aşa ! strigă Dave, care era încîntat de el, îţi place slujba de paznic ? Ai păzit bine casa ?

Finn îmi zîmbea cu obişnuita lui bunăvoinţă, dar vedeam bine că de data asta simpatiza cu Dave. Amîndoi păreau să găsească situaţia cît se poate de amuzantă. Mă întrebam ce-or să gîndească peste cîteva clipe.

— Am avut o zi liniştită, spusei cu demnitate, am lucrat ceva.

— Să-l întrebăm ce-a lucrat ? se consultă Dave cu Finn şi-am înţeles că urma să trec o grea jumătate de ceas.

— Ei bine, dacă ţi-ai terminat treaba pe ziua de azi, de ce n-ai ieşi să bei ceva ? E aproape ora deschiderii. În afară de cazul cînd preferi să ne inviţi înăuntru. Sau, poate n-ai voie să primeşti musafiri ?

— Nu pot să ies, am răspuns calm, şi nici nu pot să vă invit înăuntru.

— Şi de ce nu ? întrebă Dave.

— Fiindcă sînt încuiat în casă.

Finn şi Dave se uitară unul la altul, apoi căzură jos, ca loviţi de leşin. Dave se aşeză pe marginea trotuarului, sufocat de rîs, şi Finn se rezemă moale de stîlpul felinarului. Se cutremurau de hohote. Am aşteptat liniştit să le treacă accesul, fredonînd

încet ceva. În cele din urmă, Dave ridică istovit capul şi după mai multe încercări reuşi să-i spună lui Finn :

— Asta le întrece pe toate... — şi amîndoi se porniră iar pe hohote.

— Uite ce, spusei cu nerăbdare, terminaţi cu rîsul şi mişcaţi-vă să mă scoateţi de-aici.

— Vrea să iasă *afară* ! strigă Dave. Dar n-ai încercat încă ? Uite aci ţeava asta de scurgere, pare cît se poate de simplu, nu-i aşa Finn ? Şi iar se îndoiră din şale de rîs.

— Am încercat tot, zisei. Acuma încetaţi şi faceţi ce vă spun. Finn să deschidă broasca uşii de la bucătărie. Puteţi s-ajungeţi sus pe-o scară de incendiu din spate. Aş fi făcut treaba asta singur, dar Sadie nu foloseşte ace de păr.

— Nici noi, zise Dave, dar dacă vrei, putem să-i ducem lui Sadie o petiţie.

— Finn, vrei să mă ajuţi să ies de-aici ?

— Sigur că vreau, dar n-am la mine ce-mi trebuie.

— Ei bine, du-te şi găseşte ceva ! strigai.

Între timp, discuţia noastră oarecum bizară începuse să atragă atenţia celor de pe stradă şi nu voiam să mai lungesc vorba. În cele din urmă, Finn se hotărî să se învîrtească pe străzile învecinate pînă va găsi un ac de păr, apoi să se întoarcă şi să deschidă uşa. Chiar şi-n ziua de azi nu trebuie să mergi prea departe pe străzile Londrei ca să dai de-un ac de păr, dacă se întîmplă să cauţi aşa ceva. Singura mea teamă era ca Finn să nu uite ce avea de făcut şi să intre într-o cîrciumă. Ştiu din proprie experienţă că nimic nu are un efect mai hipnotic decît mersul cu ochii fixaţi continuu pe caldarîm.

După ce treaba asta a fost stabilită, am închis geamul cu un gest hotărît. Simţeam că o conversaţie prelungită cu Dave n-ar duce la nimic bun în momentul acela. Totuşi, după cîteva minute, l-am auzit bătînd la uşa bucătăriei şi-a trebuit să mă duc să discut cu el prin fereastra de alături, pur şi simplu ca să-l fac să stea liniştit. Aşa că vreun sfert de oră am avut de suportat un şuvoi de trăncăneli supărătoare, pline de sugestii mai mult sau mai puţin fanteziste pe tema că, dacă aş fi avut un dram de curaj, aş fi putut să scap de acolo tîrîndu-mă de-a lungul cornişei, căţărîndu-mă pe acoperiş, legînd cearşafurile unul de altul şi alte năzbîtii de felul ăsta, la care i-am răspuns destul de scurt şi tăios. În sfîrşit l-am auzit pe Finn venind şi sărind sus pe scara de incendiu. Găsise un ac de toată frumuseţea şi nu i-a trebuit decît o jumătate de minut ca să execute toată treaba, în timp ce Dave şi cu mine îl priveam cu admiraţie. Cînd uşa a fost deschisă, amîndoi au vrut să intre să dea o raită prin casă, dar i-am îmbrîncit repede pe scări în jos. Eram bucuros să fiu scutit de interviul cu Sadie şi n-aveam chef s-o văd întorcîndu-se şi dînd de noi tocmai atunci. Înainte de a pleca, mi-am umplut buzunarele cu biscuiţi. M-am întrebat apoi dacă aparţineam unei clase sociale care mi-ar permite să ciupesc două cutii cu *paté de foie gras* de la o femeie vinovată de sechestrare ilegală de persoană, şi-am hotărît că da. Am aruncat o ultimă

privire întristată la carpetele afgane şi cazace, mi-am înhăţat calabalîcul şi-am ieşit.

Cînd am ajuns în stradă, am strigat imediat un taxi. Finn şi Dave erau în culmea entuziasmului şi era limpede că n-aveau nici o intenţie să se despartă de mine. Cred că simţeau că dacă se ţin scai de mine aveau în perspectivă o seară amuzantă de care nu erau dispuşi să se lase păgubiţi. Eu, pe de altă parte, nu ştiam prea bine ce-aveam de făcut şi simţeam ca de obicei nevoia unui sprijin moral, aşa că i-am lăsat să se înghesuie în taxi după mine. Ne-am oprit mai întîi la prăvălia doamnei Tinckham, unde mi-am lăsat geamantanul şi manuscrisele.

— Acuma unde mergem? întrebă Dave, cu faţa lui rotundă strălucind de bucurie, ca a unui băieţaş înainte de un picnic.

— Mergem să-l căutăm pe Belfounder, zisei.

— Vrei să zici, tipul cu filmele de cinema, pe care-l cunoşteai acum cîţiva ani? întrebă Finn.

— Chiar el, am răspuns, dar am refuzat să mă las tras de limbă, aşa că Dave a trebuit să-l distreze pe Finn tot restul zilei cu o bogăţie de presupuneri mai mult sau mai puţin injurioase, pe seama mea. Nu le-am dat însă nici o atenţie. Începusem să mă simt foarte nervos, acum cînd perspectiva unei întrevederi cu Hugo se profila asupra mea ca umbra unui iceberg. N-aveam nici o idee despre ceea ce doream să-i spun şi nici nu era numai nevoia de a-l vedea ca să aflu ce sentimente nutrea pentru Anna. În privinţa asta eram tot atît de convins că le ghicisem bine, cum eram convins că nătărăul de pe scena teatrului fusese întruchipat de Hugo şi că tot el fusese acela care după spectacol o luase pe Anna în Alvisul mare şi negru. Desigur, ceea ce doream cu mult mai mult decît toate astea, era să descopăr starea de spirit a lui Hugo faţă de mine însumi. Nu c-aş fi avut vreo îndoială reală în privinţa asta; eram sigur că Hugo trebuia să mă privească cu cel mai explicabil dispreţ şi resentiment. Poate că, străduindu-mă, aş fi reuşit să schimb măcar ceva din sentimentele lui. Totuşi, nici acesta nu era motivul adevărat pentru care doream să-l văd pe Hugo. În timpul după amiezii îmi trecuse prin minte că, în prezent, după atîta timp, Hugo ar putea să aibă de povestit mult mai multe lucruri şi poate privite altfel, acum; şi eu vedeam viaţa cu alţi ochi decît în zilele primelor noastre convorbiri. Îmi dădusem seama de asta într-o clipă, atunci cînd recitisem un fragment din dialogul pe care-l scrisesem pe vremuri. Nevoia mea de discuţie cu Hugo nu era epuizată şi-ar mai putea să existe, poate, încă multe dialoguri asemenea celor din trecut. Asta să fi fost oare ceea ce mă împingea să-l caut cu atîta grabă febrilă? Îmi făcea impresia că, la urma urmei, doream să-l văd, fiindcă doream să-l văd. Toreadorul din arenă nu poate să explice de ce anume simte nevoia să înfrunte taurul. Hugo era destinul meu.

Şapte

TAXIUL SE OPRI ŞI NE DĂDURĂM JOS. Dave plăti cursa. După cum se vedea, Hugo locuia tocmai sus, deasupra viaductului Holborn, într-un apartament cocoţat la ultimul etaj al unei clădiri cu diferite birouri. O uşă se deschidea pe o scară de piatră şi o tăbliţă colorată indica, alături de numele unor firme comerciale şi birouri de avocatură, numele lui : Belfounder. Taxiul plecă şi ne lăsă singuri pe viaduct. Dacă aţi fost la Londra şi aţi vizitat vreodată cartierul City seara, atunci ştiţi ce stranie singurătate domneşte pe aceste străzi, care în timpul zilei sînt atît de aglomerate şi de zgomotoase. Viaductul oferă o privelişte impresionantă. Dar, deşi puteam vedea pînă departe nu numai spre Holborn şi Newgate Street, ci şi spre Farringdon Street care se întindea dedesubtul nostru ca un vad de rîu secat, nu se zărea nici o fiinţă vie. Nici măcar vreo pisică sau vreun sergent de stradă. Era o seară caldă, fără nici un nor, strălucitor de albastră şi-n jurul nostru locul părea mut, înconjurat de-un murmur îndepărtat care era poate zgomotul circulaţiei, sau poate suspinul văratec al soarelui care asfinţea. Am stat

un timp nemişcaţi. Pînă şi Finn şi Dave erau impresionaţi.

— Mă aşteptaţi aici, le-am spus şi dacă nu mă întorc în cîteva minute, puteţi să plecaţi.

Dar asta nu era pe placul lor.

— O să te conducem pînă sus, zise Dave ; poţi să fii sigur că ne facem nevăzuţi în clipa cînd o să ne spui.

M-am gîndit că voiau să arunce o privire asupra lui Hugo. Nu eram de loc sigur că se vor ţine de cuvînt dar n-am insistat şi-am pornit în şir indian pe treptele de piatră. Nu mai simţeam acum nimic altceva decît o hotărîre absolută. Am înaintat pe scară, trecînd de birourile încuiate ale creatorilor de mode şi scribilor de acte publice. Cînd am ajuns cam pe la etajul patru, începu să se audă un zgomot ciudat. Ne-am oprit, uitîndu-ne unul la altul.

— Ce-i asta ? zise Finn.

Nici unul dintre noi nu-şi dădea seama. Am mers puţin mai departe în vîrful picioarelor. Zgomotul venea din partea de sus a clădirii şi începu să se audă mai lămurit, ca o sporovăială neîntreruptă de voci ascuţite.

— Hugo are o petrecere ! spusei cu-o subită inspiraţie.

— Sînt femei, zise Dave, probabil stele de cinema. Daţi-i drumul înainte !

Am înaintat cu prudenţă ; ne mai despărţea de uşa lui Hugo doar o singură cotitură a scării. I-am împins pe cei doi îndărăt şi-am urcat singur. Uşa era întredeschisă şi zgomotul era acum asur-

zitor. Mi-am umflat pieptul, aruncînd umerii spre spate și-am pășit înăuntru. M-am trezit într-o cameră complet pustie; drept în fața mea era o altă ușă, m-am repezit și-am deschis-o dar și cea de-a doua încăpere era tot goală. Cum mă întorceam să ies, în cadrul ușii m-am lovit de Finn și Dave.

— Sînt păsărele, zise Finn și chiar așa era.

Apartamentul lui Hugo era așezat la un colț al clădirii și era înconjurat pe partea dinafară de o balustradă înaltă. Un acoperiș înclinat se prelungea dincolo de fereastră așa încît aproape atingea balustrada și-n unghiul adînc de sub acoperiș, erau sute de grauri. Îi puteai vedea bătînd din aripi la ferestre și țopăind în sus și-n jos între geamuri și parapet, ca într-o colivie. Probabil că larma lor nu se putea auzi de jos, din stradă, sau poate că o confundasem cu freamătul general al orașului. Aici însă, era copleșitoare. M-am simțit teribil de rușinat și totodată ușurat. Nu era nici urmă de Hugo, nicăieri. Dave se dusese la fereastră și încerca zadarnic să gonească păsărelele.

— Lasă-le în pace, aici e casa lor, zisei.

M-am uitat în jur cu interes. A doua cameră era dormitorul lui Hugo, mobilat cu o sobră simplitate, caracteristică acelui Hugo pe care-l cunoscusem. Nu cuprindea nimic decît un pat de fier, scaune cu fundul de trestie, un scrin și-o ladă de tablă cu un pahar cu apă deasupra. Prima cameră însă, și cea mai mare, vădea un nou Hugo. Un covor turcesc acoperea toată dușumeaua și oglinzi, canapele și perne vărgate alcătuiau o atmosferă

trîndavă și elegantă. Mai multe picturi originale atîrnau pe pereți și-am recunoscut două tablouri mici de Renoir, un Minton și-un Miro ; am scos un ușor fluierat. Nu-mi aminteam ca Hugo să se fi interesat în mod deosebit de pictură. Cărți nu erau multe. M-a izbit, ca ceva încîntător de caracteristic lui Hugo, faptul că era în stare să plece și să lase ușa întredeschisă, cu toate comorile astea în casă.

Finn se uita atent la păsărele. Dacă-ai fi putut să ignorezi larma asurzitoare, ofereau o priveliște drăgălașă, așa cum fîlfîiau încoace și-ncolo, ciocnindu-se, bătîndu-se între ele și întinzîndu-și aripile colțurate ; apăreau în cadrul ferestrelor ca și cum ar fi fost un decor al camerei. În timp ce mă uitam la ele, mă întrebam dacă n-ar trebui să rămîn acolo și să-l aștept pe Hugo să se întoarcă. În momentul acela însă, Dave, care dăduse tîrcoale peste tot pe cont propriu, strigă :

— Ia uită-te aici ! arătînd spre un bilet care era prins pe ușă și pe care nu-l observasem cînd intrasem.

Spunea doar atît : „Plecat la cîrciumă". Dave și ajunsese afară pe palier.

— De ce să mai așteptăm ? întrebă el.

Arăta ca un om căruia îi lăsa gura apă după o băutură, iar Finn, o dată ce-i intrase ideea în cap, n-arăta nici el altfel. Eu însă, eram nehotărît.

— Dar nu știm de care cîrciumă-i vorba, zisei.

— Evident, trebuie să fie cea mai apropiată, spuse Dave, sau una din cele mai apropiate. N-avem decît să le luăm la rînd.

El şi cu Finn o şi porniseră în jos pe scări. Am aruncat repede o privire în jurul palierului şi-am găsit o altă uşă care ducea într-o baie şi-o bucătărioară. Fereastra bucătăriei dădea pe un acoperiş drept, peste care puteam să văd ferestrele şi lucarnele altor clădiri. Asta era tot domeniul lui Hugo. Am aruncat graurilor o privire de bun rămas, am lăsat uşa salonului aşa cum o găsisem şi-am coborît după Finn şi Dave.

Ne-am dus şi ne-am aşezat lîngă leii de fier de pe viaduct. Lumina intensă a serii cădea spre sud peste turnurile şi fleşele de la St. Bride, spre nord peste St. James, la apus St. Andrew şi St. Sepulchre şi la răsărit peste St. Leonard Foster şi St. Mary-le-Bow. Înserarea învăluia în linişte casele şi singuraticele turnuri albe. Farringdon Street rămînea tot deschisă privirii şi pustie.

— Încotro ? întrebă Dave.

Cunosc bine cartierul City. Puteam merge fie spre apus la King Lud şi localurile de pe Fleet Street, fie spre răsărit, la localurile mai puţin frecventate, semănate acolo printre alei şerpuite şi biserici. M-am gîndit la firea lui Hugo şi am propus :

— Spre răsărit.

— Care-i răsăritul ? întrebă Finn.

— Hai porneşte !

Am trecut pe lîngă St. Sepulchre şi-am intrat direct în Viaduct Tavern, care e un local pe Meux. O privire în jurul barurilor m-a încredinţat că Hugo nu era acolo şi eram gata să plec, cînd Finn şi Dave începură să protesteze.

— Îmi aduc aminte, zise Dave, că mi-ai spus o dată că e necuviincios să intri într-un local al cărui nume nu-l cunoşti, sau să intri fără să bei ceva.

— Asta aduce ghinion, zise şi Finn.

— Oricum ar fi, adăugă Dave, eu vreau să beau. Ce preferi, Finn ?

Dacă n-aş fi avut alte preocupări, aş fi băut şi eu bucuros ceva şi, cum era o noapte foarte caldă, m-am alăturat celorlalţi la o halbă care, după ce am dat-o pe gît, m-a făcut să las deoparte gîndurile despre Hugo. Am terminat repede berea şi le-am dat semnalul de plecare. Întorcînd privirea de la Olb Bailey [1], am trecut pe partea cealaltă a străzii.

Era acolo, pe Charrington, o cîrciumă numită *Magpie-and-Stump* [2]. Pornind mai repede, într-o clipă am intrat înăuntru şi am ieşit iar afară înainte ca ei să fi ajuns la uşă.

— Inutil, am strigat, să încercăm la următoarea !

Îmi dădeam seama că alcoolul o să ne bage într-un *rallentando* [3] şi voiam să ajungem cît mai departe posibil atît timp cît picioarele ne mai ţineau bine. Finn şi Dave trecură de mine în pas forţat şi se strecurară la „George". Asta e o cîrciumă plăcută pe Watney, cu pereţii cojiţi şi-o tinichea veche, dar cu una din acele suprastructuri de cristal şlefuit şi mahon din care barmanul apare

1 Veche închisoare londoneză.
2 Coţofana şi Buturuga (engl.)
3 Încetinind (it.)

ca un preot în despărţitura altarului. Nici urmă de Hugo.

— N-are nici un rost să-l mai căutăm, îi spusei lui Dave în timp ce ne ridicam cele trei stacane de la bar ; cine ştie pe unde o fi !

— Nu te lăsa, zise Dave, în orice caz poţi să te duci îndărăt la el acasă.

Asta era adevărat, totuşi mă simţeam devorat de-un neastîmpăr insuportabil. Dacă trebuia să-mi omor timpul pînă la întoarcerea lui Hugo, puteam să-l omor tot atît de bine căutîndu-l pe el, ca şi în oricare alt fel. Mi-am perindat prin minte împrejurimile Catedralei St. Paul, apoi am ajuns la o înţelegere cu Finn şi Dave că n-o să mai bem decît din două în două cîrciumi. A trebuit să-mi concentrez forţele să-i conving să se urnească. Cînd am ieşit, m-am îndreptat spre Ludgate Hill şi-am luat-o în sus spre St. Paul. Pe colină era o cîrciumă, „la Younger", dar Hugo nu se vedea. Următoarea oprire a fost la „Short", pe St. Paul's Churchyard. Acolo am mai băut ceva şi-am deliberat în sinea mea dacă să ne întoarcem sau nu pe Fleet Street ; dar fiindcă mizasem pe partea de răsărit, nu voiam acum să renunţ. În afară de asta, nu-mi plăcea să risc să-l întîlnesc pe Hugo într-un local din Fleet Street, unde drama noastră personală putea să fie ratată din pricina jurnaliştilor chercheliţi. Aşa că mi-am dus trupa în jos, pe Cheapside.

Între timp, seara se lăsase de-a binelea. Întunericul atîrna în aer, risipindu-se într-o pulbere suspendată care făcea parcă mai vii culorile gata să dispară. Zenitul era de un albastru tare, iar

orizontul de un violet strălucitor. Din întunecimea şi umbra de pe St. Paul's Churchyard am dat în Cheapside, ca într-o arenă luminoasă, şi-am văzut încadrată în spărtura unei ruini St. Nicholas Cole Abbey, cu dreptunghiurile ei palide şi simple, stînd singură, departe, spre miazăzi, de partea cealaltă a Cannon Street-ului. Printre coamele pletoase ale sălciilor, se mai zăreau şerpuind crîmpeie de străzi. În toată însingurarea asta, din casele ca nişte cochilii colorate se mai zăreau icicolo bucăţi pătrate de ziduri şi ferestre. Soarele care asfinţea bătea pe cărămizile roşietice şi pe ţiglele scînteietoare încălzind piatra vreunui stîlp căzut întîmplător. Cînd am trecut pe lîngă St. Vedast, bolta cerului mai vibra încă de un albastru întîrziat. Cotind în ceea ce fusese odinioară Freeman's Court, am intrat într-un local, „la Henekey". Aici învoiala noastră căzu baltă, în bună parte din cauza acelui efect de *rallentando* de care spuneam mai înainte. Începusem între timp să mă gîndesc că era puţin probabil să-l mai găsim pe Hugo, dar că am putea, chiar aşa fiind, să închidem cercul. În timp ce ne întorceam îndărăt traversînd Cheapside ca s-o luăm în jos pe Bow Lane, pe străzi se aprindeau luminile. Strălucirea gălbuie, reflectată de lămpile care se legănau pe străduţe, cădea pe zidurile albe luminînd denumiri vechi şi întuneca văzduhul de deasupra lor, către noapte. Ici şi colo cîteva stele nemişcate păreau că sînt înfipte în cer de cine ştie cînd. Am intrat apoi în vechea tavernă de pe Watling Street. Era tocmai felul de local care-i plăcea lui Hugo, dar el nu se afla înăun-

tru. În timp ce beam ceva le-am spus celorlalţi doi c-o să ne ducem la „Skinner's Arms" şi-apoi o să ne repliem spre „Ludgate Circus". Nici unul n-a făcut obiecţii.

— N-am nimic împotrivă, zise Finn, atîta vreme cît nu trebuie să pierdem prea mult din timpul preţios, cu mersul.

I-am tras afară şi ne-am apropiat de „Skinner's Arms". Crîşma asta se află la întretăierea lui Cannon Street cu Queen Victoria Street, sub zidurile bisericii St. Mary Aldermary. Am dat buzna înăuntru. Făcusem cîţiva paşi dincolo de uşă şi tocmai mă lămurisem că Hugo nu era acolo, cînd Dave mă apucă de braţ şi zise :

— E aici cineva pe care-aş vrea să-l cunoşti.

La capătul barului lung, sprijinit de tejghea, stătea un individ subţire şi palid, cu o lavalieră roşie. Îl salută pe Dave şi-n timp ce ne îndreptam spre el, eram impresionant de ochii enormi care ne priveau rotund, trist şi luminos ca ochii unui *wombat* [1] sau ai unui Crist de Rouault [2].

— Îţi prezint pe Lefty Todd, zise Dave, rostind apoi numele meu.

Ne-am strîns mîinile. Desigur, auzisem o mulţime despre liderul excentric al Nordului Partid Socialist Independent — NPSI — dar nu-l văzusem încă niciodată şi-acum îl studiam cu nespus interes.

— Ce faceţi aici ? îl întrebă pe Dave. Privirea lui anemică şi stinsă contrasta cu forţa şi bruschețea glasului şi, în timp ce vorbea, îi făcu vag un semn lui Finn, ca şi cum l-ar fi cunoscut. Finn e o persoană care nu-i niciodată prezentată cuiva.

[1] Marsupial din Australia, asemănător cu rozătoarele.
[2] *Georges Rouault* (1871—1958) pictor şi gravor francez.

— Întreabă-l pe Donaghue, zise Dave.

— Ce faceţi aici ? Mi se adresă Lefty.

Nu-mi place să mi se pună întrebări directe şi-n astfel de ocazii, de obicei mint.

— Am vizitat un prieten la „Star".

— Pe cine ? întrebă Lefty, îi cunosc pe toţi de la „Star".

— Unul pe care-l cheamă Higgins... e nou acolo.

Lefty se uită fix la mine.

— Bine, zise şi se întoarse iar spre Dave. Nu apăreţi prea des prin părţile astea, adăugă el.

— Mi se pare că ţi-ai trimis *socialiştii independenţi* la culcare, zise Dave.

— Nu chiar la culcare, nu încă. Am lăsat treaba asta pe seama celorlalţi ! Apoi se întoarse spre mine şi zise : am auzit de dumneata.

Mă simţeam încă indispus, totuşi n-am comis stîngăcia să răspund la remarca asta făcută de un faimos personaj, cu un „şi eu am auzit de dumneata". În loc de asta, am replicat :

— Şi... ce-ai auzit ?

E o întrebare care de obicei deconcertează, dar Lefty nu se arătă descumpănit, reflectă un moment, apoi spuse :

— Că eşti un om talentat dar prea leneş ca să munceşti cu adevărat şi că ai păreri de stînga, dar nu participi activ la politică.

Lucrurile erau spuse destul de clar.

— N-ai fost greşit informat, îi răspunsei.

— În ce privește prima parte, puțin îmi pasă, zise Lefty, dar aș vrea să-ți pun cîteva întrebări în legătură cu ultima. Crezi că ai puțin timp ? și-mi arătă cadranul ceasului lui.

Eram cam năucit de ceea ce Lefty numise *prima* și *ultima*, ca și de bruschețea felului lui de a fi și de cantitatea de bere pe care o băusem.

— Vrei să spui că intenționezi să-mi vorbești despre politică ?

— Despre politica *dumitale*.

Dave și Finn o întinseseră de-acolo și se așezaseră într-un colț mai îndepărtat.

— De ce nu ? răspunsei.

Opt

— EI BINE, ACUM, SĂ NE LĂMURIM cum stăm, da ? zise Lefty. Ce experiență politică ai avut în trecut ?

— Am fost la Y.C.L.[1] pe vremuri, zisei, și-acum sînt în partidul laburist.

— Buun, știm ce înseamnă *asta*, nu-i așa ? Experiență practică zero. Dar, cel puțin, te ții la curent pe plan teoretic ? Studiezi scena politică ?

Vorbea cu jovialitatea profesională a unui medic.

— Nu prea.

— Ai putea să-mi spui, cît de cît, de ce te-ai lăsat de politică ?

— E inutil, am răspuns, schițînd un gest blazat cu mîinile.

— Aaa, zise Lefty, ăsta-i un lucru pe care nu trebuie să-l afirmi, e un păcat împotriva sfîntului duh. Nimic nu-i niciodată inutil, nu-i așa Dave ? se adresă el lui Dave care în acel moment tocmai cerea la tejghea încă o bere.

[1] *Young Comunist League* — Uniunea Tineretului Comunist.

— Nimic, decît să încerce cineva să te facă pe tine să taci, răspunse Dave.

— Vrei să spui c-ai renunţat fiindcă nu te interesa ce se întîmplă, sau fiindcă nu ştiai ce să faci ? mă întrebă Lefty.

— Amîndouă lucrurile se leagă, începui şi-aş fi spus ceva mai mult, dar Lefty mă întrerupse repede :

— Cîtă dreptate ai, tocmai asta voiam şi eu să spun. Aşadar, admiti că te interesează ?

— Fireşte, dar...

— Ei bine, ăsta-i punctul slab : dacă te interesează cît de cît, înseamnă că poate să te intereseze de-a binelea. Ce altă problemă morală există în secolul ăsta ?

— Să fii loial faţă de prieteni şi să te porţi cuviincios cu femeile, răspunsei iute ca fulgerul.

— N-ai dreptate, zise Lefty. Totul, întregul eşafodaj e în joc. Ce rost are să previi un om să nu se împiedice cînd e pe o corabie care se scufundă ?

— Fiindcă, dacă-şi rupe gleznele, n-o să mai fie în stare să înoate, îmi dădui cu părerea.

— Dar de ce să-l ajuţi să nu-şi rupă glezna, dacă poţi să-l ajuţi să nu-şi piardă viaţa ?

— Fiindcă ştiu cum să fac primul lucru, dar nu şi pe al doilea, îi răspunsei cam iritat.

— Buun... hai să vedem, da ? zise Lefty, care nu-şi pierduse nimic din pornirea-i zeloasă. Deschise o servietă şi dădu la iveală un teanc de manifeste pe care le răsfoi repede. Asta-i cel care-ţi trebuie, zise, şi-mi ţinu unul în faţă ca pe-o oglindă. Pe copertă era scrisă cu litere de-o şchioapă întrebarea : DE CE AI PĂRĂSIT POLITICA ? şi dedesubt : POLITICA PĂRĂSITĂ are nevoie de *tine !* În josul paginii apărea : preţul 6 penny. Am început să mă scotocesc prin buzunar.

— Nu, ia-l, ţi-l fac cadou, zise Lefty ; propriu-zis, astea nu le vindem niciodată dar dacă apare un preţ pe ele, oamenii au impresia c-au făcut o afacere bună şi-atunci le citesc. O să-l studiezi mîine, cînd o să ai o clipă de răgaz... — şi-mi îndesă broşura în buzunar. Acuma, spune, eşti socialist sau ba ?

— Da...

— Sigur ?

— Sigur.

— Buun. Fii atent, încă nu ştim ce înseamnă asta, dar pîn-aici e bine. Acuma, ce trăsături ale situaţiei actuale te fac să simţi că e inutil să lupţi pentru socialism ?

— Nu zic chiar c-aş simţi că e inutil... începui eu.

— Lasă, lasă, doar am mărturisit boala, nu-i aşa ? Acuma, hai să căutăm leacul.

— În regulă, atunci uite ce cred : socialismul englez e perfect respectabil, dar nu-i socialism ; e doar un capitalism mai blînd dat fiind că nu ajunge pînă la adevăratul blestem al capitalismului, în care munca e ucigătoare.

— Bun, bun ! zise Lefty. Hai s-o luăm încetişor acuma. Care-a fost lucrul cel mai profund pe care l-a spus Marx ?

Începea să mă enerveze metoda asta de întrebări şi răspunsuri ; punea fiecare întrebare ca şi cum exista un răspuns precis la ea, ca la catehism.

— De ce tocmai un anumit lucru să fie cel mai profund ? întrebai.

— Ai dreptate, Marx a spus o mulţime de lucruri profunde, răspunse Lefty, fără să catadicsească să ia în seamnă enervarea mea. De pildă, a spus că nu conştiinţa pune bazele existenţei sosiale, ci că existenţa socială este fundamentul conştiinţei...

— Fii atent, nu ştim încă ce înseamnă asta.

— Oo, ba da, ştim... numai că nu înseamnă ceea ce unii marxişti, înclinaţi spre un fel de a gîndi mecanicist, îşi închipuie că înseamnă. Şi anume, nu înseamnă că societatea se dezvoltă în mod mecanic şi că ideologiile nu fac decît s-o urmărească în drumul ei. Ce este deciziv într-o eră revoluţionară ? Ei bine, conştiinţa. Şi care este caracteristica ei principală ? Ei bine, aceea că nu condiţiile sociale se reflectă în ea, ci ea se reflectă *asupra* lor, într-o anumită măsură, de bună seamă, într-o anumită măsură. Tocmai de aceea voi, intelectualii, aveţi o mare influenţă. Acuma, ce crezi că urmăreşte o organizaţie ca Noul Partid Socialist Independent ?

— Să obţină mai multe voturi decît oricare alt partid şi să te facă pe tine prim-ministru.

— Nimic, nimic din toate astea, zise Lefty triumfător.

— Atunci, ce urmăreşte ? întrebai.

— Nu ştiu, spuse Lefty.

Aveam impresia că nu era cinstit din partea lui să pună pe neaşteptate o întrebare la care nu ştia nici el răspunsul.

— Dar tocmai ăsta-i miezul lucrurilor, continuă Lefty, unii ne acuză că sîntem iresponsabili, dar oamenii ăştia nu înţeleg de loc rolul nostru. Rolul nostru e să explorăm conştiinţa socialistă a Angliei, să-i dezvoltăm simţul responsabilităţii. Noi forme sociale o să ne fie impuse destul de curînd, dar de ce trebuie să stăm în aşteptare fără s-avem altceva mai bun să ne ţie de urît decît nişte idei sociale inspirate din cele vechi ?

— Stai puţin, l-am oprit. Ce se întîmplă între timp cu poporul ? Vreau să spun, cu masele. *Ideile* sînt produsul *indivizilor* — ăsta a fost întotdeauna necazul cu rasa umană.

— Ai pus degetul pe rană, spuse Lefty. Vrei să spui, adică, ce-i cu faimoasa unitate dintre teorie şi practică, nu ?

— Chiar aşa. N-aş putea să doresc un bine mai mare Angliei decît ca socialismul englez să ia un nou avînt, să fie reîntinerit ; dar la ce foloseşte o renaştere intelectuală care nu însufleţeşte poporul ? Teoria şi practica se unesc numai în împrejurări cu totul speciale...

— De exemplu, cînd ? întrebă Lefty.

— Ei bine, de exemplu cînd bolşevicii au luptat ca să preia puterea în Rusia.

— Ah, zise Lefty, ai ales un exemplu prost pentru propria ta argumentaţie. Ştii pentru ce sîntem atît de impresionaţi de gradul foarte înalt de conştiinţă pe care acei oameni par să-l fi avut în ce priveşte menirea lor ? Fiindcă au reuşit. Dat fiind că privim retrospectiv, vedem totul ca pe o maşină a cărei funcţionare ei o cunoşteau. Dar

nu poţi niciodată să judeci unitatea dintre teorie şi practică într-o situaţie în curs de desfăşurare. Principiul separării lor este şi el important. Numai că, în ce te priveşte, dificultatea este că nu crezi cu adevărat în *posibilitatea* socialismului. Eşti un mecanicist... şi ştii de ce? O să-ţi spun şi asta: îţi zici singur socialist, dar ai fost crescut în cîntecul „Britania stăpîneşte marea" ca şi toţi ceilalţi; vrei să faci parte dintr-un spectacol grandios. De-asta eşti supărat că nu poţi să fii comunist. Dar nu poţi să fii — şi nici n-ai destulă imaginaţie ca să te smulgi din celălalt loc; de aceea te simţi descurajat. Ai nevoie de flexibilitate... da, da, de flexibilitate, zise Lefty, îndreptînd spre mine un deget lung şi subţire; poate că am pierdut ocazia să fim conducătorii Europei, dar principalul este s-o merităm. În felul acesta poate c-o să mai prindem o ocazie.

— Şi între timp, ce se întîmplă cu dialectica? am întrebat.

— Aha, n-ai uitat-o nici pe-asta. E ca deochiul, nu crezi cu adevărat în el, dar te paralizează. Dar chiar şi partizanii dialecticii ştiu că viitorul e o ghicitoare pentru oricine; tot ce se poate face este ca mai întîi să gîndeşti, şi-apoi să acţionezi. Asta-i treaba esenţială a omului. Nici măcar Europa n-o să dureze o veşnicie. Nimic nu durează o veşnicie.

Dave era iar la bar.

— În afară de evrei, am zis.

— Da, ai dreptate, în afară de evrei, spuse Lefty şi amîndoi ne-am uitat la Dave.

— Ce? întrebă acesta întorcîndu-se spre noi.

— Ora închiderii, vă rog... anunţă fata de la bar.

— Aşadar, admiţi anumite mistere? îl întrebai pe Lefty.

— Da, sînt un empirist.

Am dat înapoi paharele. Băusem pînă atunci destul ca să mă simt nenorocit la ideea că trebuia să terminăm. Pe de altă parte, începusem să mă simt destul de atras de Lefty.

— Putem cumpăra aici o sticlă de coniac? întrebai.

— Cred că da.

— Ei bine, ce-ar fi să luăm una şi să continuăm discuţia asta undeva? am propus.

Lefty ezită, apoi spuse:

— În regulă, dar n-o să ne-ajungă o sticlă. Patru jumătăţi de Hennessy, vă rog, domnişoară, ceru Lefty vînzătoarei.

Am ieşit în Queen Victoria Street. Era o noapte foarte caldă şi liniştită, spuzită de stele şi scăldată de lună. Cîţiva beţivi se îndepărtară împleticindu-se şi ne lăsară decorul liber. Am stat un timp uitîndu-ne spre St. Paul, fiecare cu cîte o sticlă de coniac în buzunar.

— Încotro? întrebă Dave.

— Lasă-mă să-mi adun minţile, zise Lefty, trebuie să mă duc la poştă să expediez nişte scrisori.

Ceva specific pentru centrul Londrei este faptul că singurul lucru pe care-l poţi cumpăra acolo la orice oră din zi şi din noapte, e un timbru poştal. Nici măcar o prostituată nu mai poţi găsi după

ora trei şi jumătate, decît dacă eşti *bien renseigné*[1]

Am pornit-o în direcţia poştei centrale şi-n timp ce coteam în King Edward Street, am tras o duşcă din sticla mea. Atunci mi-am dat seama că eram într-adevăr turtit bine. Poşta centrală era vastă, cavernoasă, birocratică, sobră şi întunecoasă. Am intrat făcînd un vesel tărăboi, tulburînd meditaţia cîtorva funcţionari şi a unora care pot fi văzuţi acolo la ceasuri tîrzii, scriind scrisori anonime sau răvaşe de sinucidere. În timp ce Lefty cumpăra timbre şi expedia telegrame, am organizat o cîntare în serie cu „Grozavul Tom e pierdut", care a continuat — deoarece n-am niciodată spiritul necesar ca să opresc o treabă o dată ce s-a pornit — pînă cînd un funcţionar ne-a dat afară. Acolo ne-am apucat să studiem fantasticele cutii de scrisori, ca nişte imense guri căscate în care scrisoarea aruncată poate fi urmărită cum cade mai jos şi tot mai jos, de-a lungul unui puţ întunecos, pînă cînd aterizează pe o platformă, într-o cameră luminată, undeva la subsol. Finn şi cu mine eram atît de fascinaţi, încît am hotărît că trebuie să scriem imediat nişte scrisori, aşa că ne-am întors înăuntru şi-am cumpărat două hîrtii de scris cu plicurile respective. Dave spuse că şi-aşa primea mai multe scrisori decît avea chef şi că n-avea rost să-şi aducă pe cap şi mai multe, trimiţînd o corespondenţă lipsită de sens. Finn anunţă că scrie cuiva în Irlanda, iar eu începui

1 Bine informat (fr.)

să-i scriu Annei, proptind hîrtia vertical, pe perete; dar nu găseam nimic să-i spun în afară de „te iubesc", cuvinte pe care le-am înşirat de cîteva ori mîzgălindu-le cît se poate de urît. Apoi am adăugat „eşti frumoasă" şi-am lipit scrisoarea. Am vîrît-o în gura cutiei şi-am lăsat-o să se ducă uitîndu-mă cum cade, răsucindu-se iar şi iar, ca o frunză toamna.

— Haideţi, spuse Lefty.

— Unde?

— Aici... şi ne împinse în jos pe lîngă colţul clădirii. Ca într-o ameţeală, l-am văzut pe Lefty în faţa mea ridicîndu-se de la pămînt. Era pe creasta unui zid, şi mă chema prin semne. Aşa cum mă simţeam în acel moment, cred c-aş fi putut să merg în picioare şi pe coasta vaporului Queen Mary. L-am urmat pe Lefty şi ceilalţi m-au urmat pe mine. O clipă mai tîrziu ne-am trezit într-un loc care semăna cu o mică grădină împrejmuită de zid şi foarte stufoasă. În întunericul străveziu al nopţii de vară am recunoscut un smochin care se apleca peste o poartă de fier; o iarbă pînă la genunchi creştea în jurul unor pietre albe răsturnate. Ne-am aşezat acolo şi-atunci mi-am dat seama că ne aflam în ceea ce fusese odată naosul bisericii St. Leonard Foster. M-am culcat pe spate în iarba înaltă şi ochii mi s-au umplut de stele. Puţin mai tîrziu l-am auzit pe Lefty spunîndu-mi:

— Ceea ce-ţi trebuie, este să devii activ. Îndată ce-o să faci o treabă şi-o să te loveşti de oameni, ai să începi să urăşti pe cîţiva dintre ei.

Şi nimic nu distruge abstracţiunea mai bine decît ura.

— Aşa-i, spusei lenevos, în prezent nu urăsc pe nimeni. Vorbeam în şoaptă.

Alături, Finn şi Dave îşi murmurau şi ei ceva unul altuia.

— În cazul ăsta, ar trebui să-ţi fie ruşine, spuse Lefty.

— Dar ce-aş putea să fac ?

— Asta-i o chestiune care se cere studiată. Noi ne tratăm membrii în mod ştiinţific şi despre fiecare în parte ne întrebăm : unde este punctul de intersecţie dintre nevoile lui şi ale noastre ? Ce lucru i-ar plăcea lui cel mai mult să facă, şi care să fie totodată şi cel mai profitabil pentru noi ? Bineînţeles, cerem şi-o anumită calitate de muncă, de pură rutină.

— Fireşte, răspunsei.

Mă uitam la Orion care-mi apărea prin desişul ierbii.

— Din fericire, în cazul tău e absolut clar ce poţi să faci.

— Ce ?

— Să scrii piese.

— Nu pot. Romane n-ar merge ?

— Nu. Cine mai citeşte azi romane ? Ai încercat vreodată să scrii o piesă ?

— Nu.

— Ei bine, cu cît o să-ncepi mai repede, cu-atît mai bine. Natural, cu destinaţia West End [1].

[1] Cartierul select al Londrei.

— Nu-i uşor s-ajungi să dai o piesă în West End.

— Să nu crezi asta, zise Lefty. E doar o chestiune de anumite concesii pe care trebuie să le faci gustului comun. Înainte de a începe, poţi să faci o analiză ştiinţifică a cîtorva succese recente. Greutatea cu tine e că nu-ţi place să tragi tare cu munca. Cît despre piesă, dă-i cadrul potrivit şi după aceea poţi să-l umpli cu orice mesaj pofteşti. Ar fi mai bine să vii la mine să discutăm chestiunea asta într-o zi, săptămîna viitoare. Cînd poţi să vii ?

Lefty îşi scoase agenda şi începu să întoarcă paginile care gemeau de însemnări. Încercam să mă gîndesc la vreun motiv pentru care mi-ar fi fost imposibil să-i accept propunerea, dar nu găseam nici unul. Orion îşi băga un picior drept în ochiul meu.

— Marţi, miercuri, joi, dar nu promit nimic, i-am spus.

— Sînt ocupat pînă peste cap... dar ce zici de vineri, cam pe la trei şi-un sfert ? Sînt liber pînă la patru şi, cu oarecare noroc, chiar ceva mai mult. Vino la biroul „Socialistului Independent".

— În regulă, în regulă, zisei, simţind faţa gălbejită a lui Lefty întoarsă spre mine.

— Ai să uiţi — şi scoase o carte de vizită pe care scrise locul şi ora, apoi mi-o îndesă în buzunar. Şi-acuma — mi se adresă el — poate c-ai să-mi spui ce căutai prin părţile astea ?

Întrebarea mă mişcă, în parte findcă era primul indiciu direct pe care-l aveam că Lefty era

totuşi o ființă omenească, iar în parte fiindcă îmi amintea de Hugo, care dispăruse inexplicabil din mintea mea în ultimele cîteva ore. M-am tras în sus, aşezîndu-mă în unghi drept. Îmi simţeam capul ca şi cum ar fi fost pe un resort şi cineva încerca să-l smulgă de-acolo. L-am cuprins şi l-am strîns tare cu-amîndouă mîinile.

— Îl căutam pe Belfounder.

— Hugo Belfounder? întrebă Lefty, şi-n glasul lui se simţea o notă de interes.

— Da, îl cunoşti?

— Ştiu de cine vorbeşti, spuse Lefty.

M-am uitat la el, dar ochii lui enormi arătau doar ca două pete negre în paloarea feţei.

— L-ai văzut cumva în seara asta?

— N-a fost la „Skinners".

Aş fi vrut să-l întreb mai multe, mă interesa cum îl vedea Lefty pe Hugo. În chip de capitalist poate? Dar pentru moment capul meu îmi reclama toată atenţia. Mai trecu puţină vreme şi trebuie să fi fost ceva mai mult de ora două noaptea, cînd Finn îşi exprimă dorinţa să înoate. Între timp, Lefty stătuse de vorbă cu Dave, iar eu tocmai începeam să-mi recapăt suflul. Noaptea era desăvîrşit de caldă şi liniştită.

Îndată ce Finn sugeră ideea înotului, toţi afară de Dave am găsit-o irezistibilă şi-am început să ne sfătuim unde să ne ducem să înotăm. Serpentina[1] era mult prea departe şi tot aşa şi Regent's Park, iar zona lui St. James's Park geme totdeauna

[1] Lac artificial din Hyde Park.

de poliţie. Era limpede că singurul lucru de făcut era să înotăm în Tamisa.

— O să vă mături mareea şi-o să vă tot ducă, zise Dave.

— Nu, dacă înotăm cînd e în reflux, spuse Finn. Ideea e grozavă. Dar oare cînd e refluxul?

— Asta o să ne spună agenda mea, zise Lefty.

Ne-am îngrămădit în jurul lui în timp ce aprindea un chibrit. Fluxul la London Bridge era la două şi cincizeci şi opt. Perfect. Un minut mai tîrziu ne căţăram pe zid.

— Fiţi atenţi la sticleţi, spuse Lefty, o să creadă că vrem să prădăm vreun magazin. Dacă vezi vreunul prefă-te că eşti beat.

Era un sfat oarecum de prisos. Traversînd un loc deschis, scăldat de lună, am continuat pe Fyefoot Lane unde nenumărate tăbliţe cu inscripţii triste indică ruinele şi locul unde biserici şi localuri publice se înălţau odinioară în City. Trecînd pe lîngă turnul singuratic de la St. Nicholas, am intrat în Upper Thames Street. Acolo domnea o linişte absolută; nu se auzea nici un clopot şi nici un pas de om. Chiar şi noi mergeam călcînd uşor. Din lumina lunii am trecut într-un labirint întunecos de străduţe şi depozite în care se zăreau vrafuri de obiecte nedeslușite. Bucăţi de ziare rupte presărau străzile cu pete nemişcate în noaptea nemişcată. Puţinele lămpi electrice descopereau ziduri de cărămidă sparte şi aruncau umbra vreunei pisici care trecea întîmplător. O stradă adîncă şi întunecoasă ca un puţ se termina într-un dig de piatră şi, de cealaltă parte, la picioarele cîtorva trepte se arăta iar luna risipită în cioburi

peste rîu. Ne-am urcat sus pe dig și-am stat un timp în tăcere, ascultînd cum clipocea apa la picioarele noastre.

De-o parte și de alta zidurile depozitelor ieșeau în afară întrerupînd priveliștea și ascunzînd cotul de unde rîul venea spre noi plin de spumă și de bucăți de lemn, gata să se reverse în sînul Londrei. În aer stăruia un miros ca de legume putrede. Finn își scotea pantofii. Nici un om care a dat ochii cu rîul Liffey nu se mai sperie de murdăria altei ape.

— Aveți grijă, zise Lefty. Țineți-vă jos de tot pe trepte, să nu ne vadă nimeni din stradă. Nu vorbiți tare și nu săriți în apă fiindcă s-ar putea să se-nvîrtească pe-aici poliția fluvială. Apoi își scoase și el cămașa.

— Nu vii și tu ? îl întrebai pe Dave.

— Bineînțeles că nu ! Consider c-ați înnebunit cu toții — și se așeză jos, cu spatele rezemat de dig.

Inima îmi bătea violent și-am început să-mi scot și eu hainele. Finn se și dezbrăcase și-acum ședea albicios și gol, cu picioarele în apă, împingînd la o parte rămășițele de lemne care pluteau ; coborî încet treptele, intră pînă la genunchi, pînă la coapse, apoi își făcu vînt împroșcînd ușor apa și se depărtă. Lemnele se loviră de piatră, săltate de undele mărunte care se întorceau pe urma lui.

— Ce tărăboi infernal face ! zise Lefty.

Îmi simțeam stomacul rece și tremuram în timp ce-mi scoteam ultima îmbrăcăminte. Lefty era gata despuiat.

— Nu face zgomot, zise, nu vreau să fiu agățat pentru *asta* !

Ne-am uitat unul la altul și-am zîmbit în întuneric ; Lefty se îndreptă spre rîu și începu să se lase în jos cu stîngăcie, micșorîndu-se din ce în ce, cuprins de apa neagră. Aerul nopții îmi învăluia trupul într-o boare nici rece, nici caldă, ci foarte blîndă și neașteptată. Sîngele îmi alerga sub piele cu o grabă nervoasă. Fără nici un zgomot, Lefty îl urmase pe Finn. Apa îmi cuprinse gleznele într-o încleștare rece și-n timp ce mă cufundam îl zăream cu coada ochiului pe Dave, stînd acolo sus, încovoiat și neclintit ca un monument. Apoi apa îmi ajunse pînă la gît și-mi făcui vînt în largul rîului.

Cerul se deschidea deasupra mea ca un steag imens, unduind înstelat și înălbit de lună. Șlepurile ca niște păstăi negre întunecau apa în spatele meu iar pe malul celălalt se înălțau nedeslușit pinacluri și turnuri neguroase. Am înaintat mult spre mijlocul rîului. Mi se părea enorm de lat și cum priveam în susul și-n josul apei puteam să văd într-o parte întinderile lucii și liniștite ca niște lacuri negre, de sub podul Blackfriars, iar în partea cealaltă pilonii podului Southwark, argintați de lună. Întreg rîul curgea amestecat cu lumină. Era ca și cum am fi înotat în argint viu. M-am uitat împrejur după Finn și Lefty și-n curînd le-am văzut capetele săltînd din apă, nu prea departe. Au venit spre mine și-un timp am înotat împreună. Prinsesem mareea tocmai bine după reflux și nu se simțea nici cea mai ușoară urmă de curenți.

Dintre toţi trei, mă pot socoti fără îndoială înotătorul cel mai bun. Finn înoată energic dar cu stîngăcie, risipindu-şi forţa în mişcări inutile şi rostogolindu-se prea mult de pe-o parte pe alta. Lefty înoată corect, dar fără putere, şi-am bănuit c-o să obosească repede. Eu înot perfect, dăruindu-mă apei cu totul şi am un crawl fără efort cu care pot să rezist oricît de mult. Înotul se înrudeşte cu judo în mod firesc şi amîndouă depind în primul rînd de un lucru : voinţa de a renunţa la acel ataşament nervos şi inflexibil faţă de poziţia verticală. Apoi, amîndouă pun în acţiune muşchii întregului trup şi cer, pe o gamă extrem de largă de activitate corporală, eliminarea oricărei mişcări inutile. În sfîrşit, amîndouă se pot compara cu dinamismul apei care curge prin mai multe canale ca să-şi găsească un echilibru propriu. De fapt însă, o dată ce ai învăţat să-ţi stăpîneşti corpul şi să învingi teama primitivă de cădere, care este atît de adînc înrădăcinată în om, rămîn puţine îndeletniciri fizice care să nu-ţi fie accesibile cu mai multă uşurinţă. De exemplu, eu sînt şi un bun dansator şi un foarte onorabil jucător de tenis. Şi dacă ceva ar putea să mă consoleze că nu sînt mai înalt, doar lucrurile astea o pot face.

După un timp, ceilalţi doi s-au întors la trepte. Am înotat pînă la unul din şlepuri şi m-am agăţat de odgon dîndu-mi capul pe spate ca să pot cuprinde cu ochii şi cerul albastru întunecat şi apa neagră argintie, şi mi-am domolit trepidaţia trupului pînă cînd liniştea m-a cuprins brusc. Apoi m-am căţărat sus pe odgon pînă am ieşit din apă, rămînînd încîrligat pe el ca un vierme alb ; după

aceea, am dat drumul picioarelor şi, agăţîndu-mă cu fiecare mînă pe rînd, m-am lăsat în jos, pe cablu, fără zgomot, îndărăt în rîu. În clipa cînd am pătruns cu picioarele în apă am simţit că ceva mă trage uşor şi continuu. Mareea începea iar să se retragă şi m-am îndreptat spre trepte.

Finn şi Lefty se îmbrăcau, sufocîndu-se de rîs, şi m-am asociat şi eu. Reuşisem să rupem o tensiune şi să îndeplinim un ritual, iar acum am fi avut chef să strigăm şi să ne batem, dar obligaţia de a nu face zgomot ne transforma energia în rîs. După ce m-am îmbrăcat am simţit că mi-e cald, că beţia aproape îmi trecuse şi că mi-era o foame de lup. Am scotocit în buzunarele impermeabilului şi-am găsit biscuiţii şi cutiile de *foie gras* pe care le luasem de la Sadie. Toate au fost primite cu o discretă aclamaţie şi ne-am aşezat pe trepte, care erau libere acum după ce mareea se retrăsese, lăsînd la picioarele noastre coşuri sparte, cutii de tinichea şi-o expoziţie întreagă de legume putrede. Am deschis cutiile de *paté* cu briceagul şi-am împărţit biscuiţii ; mai rămăsese şi ceva coniac în sticlele celorlalţi trei, dar Dave pretinse că nu mai putea să bea şi-mi trecu mie drepturile lui. Lefty anunţă că trebuia să plece deoarece în dimineaţa aceea partidul lui se muta într-o clădire nouă, şi-i oferi restul băuturii lui Finn, care nu l-a refuzat. Am mîncat veselindu-ne şi trecînd cutiile din mînă în mînă ; coniacul îmi curgea pe gît ca un foc divin şi-mi făcea sîngele să alerge cu viteza luminii.

De tot ce s-a mai petrecut pe urmă nu mai sînt atît de sigur ; îmi apar doar nişte crîmpeie

prin ceața care atîrnă peste amintirea întîmplărilor din restul nopții. Lefty a plecat după ce ne-am jurat prietenie eternă și după ce m-am angajat solemn pentru cauza explorării conștiinței socialiste. Am avut și o lungă convorbire sentimentală cu Dave, despre nu știu ce, poate despre Europa. Finn, care era și mai beat decît mine, s-a rătăcit. L-am lăsat undeva cu picioarele în apă, dar ceva mai tîrziu Dave își exprimă o îndoială, zicînd că parcă-și amintea că era cu capul și nu cu picioarele în apă, așa că ne-am întors să-l căutăm dar nu l-am mai găsit. Cum mergeam pe străzile acelea goale, sub cerul care pălea, îmi stăruia în urechi un sunet ciudat, care poate că era dangătul pierdut al clopotelor de la St. Mary și St. Leonard și St. Vedast și St. Anne și St. Nicholas și St. John Zachary. Zorile își înfigeau adînc brațul în noapte și neașteptat de repede ziua se ivi ca o ceață difuză. Cînd am ajuns la St. Andrew-by-the Warderobe, în timp ce terminam ultimul strop de coniac, orizontul se și arătă, vărgat de un verde luminos.

Nouă

PRIMUL LUCRU DE CARE-MI AMINTESC după aceea este că ne aflam în piața Covent Garden, bînd cafea. Există acolo un fel de magherniță cu numele de cafenea, care deschide cu noaptea în cap, pentru hamali, dar după cîte se vedea noi eram singurii clienți. Se făcuse ziuă de-a binelea și cred că asta se întîmplase chiar ceva mai demult. Ne proptisem pe picioare în colțul pieții unde se vînd flori și, uitîndu-mă împrejur și văzînd mormane de trandafiri, mi-am adus imediat aminte de Anna. Am hotărît să-i duc niște flori chiar în dimineața aceea și i-am împărtășit și lui Dave intenția mea. Am pornit să ne plimbăm printr-o alee de coșuri înflorite. Era atît de puțină lume în jur și atît de multe flori, încît părea lucrul cel mai firesc să ne servim singuri. Am trecut printre ziduri de trandafiri cu tije lungi, încă umezi de roua nopții, și-am cules și de cei albi și de cei roz și cîțiva galbeni. După un colț l-am găsit pe Dave împovărat c-o grămadă de bujori albi, cu capetele ciufulite tivite cu roșu. Am strîns florile laolaltă într-un braț mare și, cum nu vedeam nici un motiv să ne oprim din cules, am

jefuit nişte lăzi pline cu violete şi anemone şi ne-am îndesat buzunarele cu pansele pînă cînd ni s-au făcut mînecile leoarcă şi ne-a sufocat polenul. Ţinînd zdravăn buchetele, ne-am hotărît să plecăm din piaţă şi ne-am aşezat pe treapta unei intrări din Long Acre. Mă durea capul îngrozitor şi eram încă departe de a fi treaz. Ca prin vis l-am auzit pe Dave spunînd :

— Pentru numele cerului, am uitat ! Am pentru tine o scrisoare care-a venit acum două zile, o port de nu ştiu cînd în buzunar — şi, zicînd aşa, mi-o vîrî sub nas.

Am luat-o nepăsător şi-n clipa următoare am recunoscut pe ea scrisul Annei. Am sfîşiat plicul, tremurînd şi de nesiguranţa mişcărilor şi de teamă. Literele dansau şi se mutau necontenit sub ochii mei pînă cînd în sfîrşit s-au aşezat şi-am putut să citesc ce scria. Erau doar cîteva cuvinte : „Am nevoie să te văd imediat, vino te rog la teatru". Mi-am luat capul în mîini şi-am început să gem.

— Ce-i ? întrebă Dave.

— Adu-mi un taxi, îi spusei tot gemînd.

— Şi mie mi-e la fel de rău ca şi ţie, n-ai decît să-ţi cauţi singur afurisitul de taxi.

M-am ridicat şi-am plecat, luînd florile cu mine şi lăsîndu-l pe Dave acolo pe prag, cu spatele rezemat de uşă şi ochii închişi. Am găsit un taxi pe Strand şi i-am cerut să mă ducă în Hammersmith. Inima îmi bătea şi cu fiecare bătaie parcă-mi spunea : *prea tîrziu*. M-am aşezat pe scaunul din faţă, strîngînd tare cozile florilor, care se rupeau în mîna mea. Făcusem aproape tot

drumul pînă cînd să observ cît de rău mă înţepasem în ghimpii trandafirilor şi mi-am şters sîngele cu mînecile cămăşii, care mai purtau încă urme de noroi din noaptea trecută. Am coborît din taxi la Hammersmith Town Hall şi-am apucat-o în jos spre rîu. Grăbind într-acolo simţeam cum mă lovesc de ziduri şi-aveam în inimă o durere care aproape îmi tăia respiraţia. Şi, iată în sfîrşit teatrul, dar ceva neobişnuit părea că se petrece acolo : două sau trei camioane aşteptau afară. Uşa era deschisă, am grăbit pasul şi năvălind în hol, am auzit sunînd sub tălpi duşumeaua goală. Am zburat în sus pe scări, abia atingînd treptele şi m-am repezit în camera Annei.

Încăperea era goală şi mi-a trebuit un moment bun ca să fiu absolut sigur că era într-adevăr aceeaşi cameră. Întregul haos multicolor dispăruse şi nu rămăsese din el nici o paietă, nici un fir de mătase. Camera fusese golită şi măturată, ferestrele erau larg deschise spre rîu. Doar într-un colţ mai erau o pereche de măsuţe pliante cu un vraf de hîrtii pe ele. Am încremenit acolo, copleşit de uimire, apoi m-am întors pe palier. Era cît se poate de clar că se petrecuse o schimbare în toată casa. Era plină de şoapte, de scîrţîieli şi de ecouri ; auzeam voci în mai multe camere şi bocanci grei sunînd pe scînduri goale. Uşile se trînteau şi prin fiecare fereastră intra murmurul activ al dimineţii de vară. Casa căzuse în nişte mîini brutale şi fusese profanată. Cu o pornire bruscă m-am apropiat de uşa sălii de spectacol, dar era tot încuiată. Oricare ar fi fost secretul ascuns în

inima acestei clădiri ciudate, acolo, cel puţin, el mai era încă apărat pentru cîtva timp.

O fată în pantaloni albaştri, drăguţă şi voioasă, urcă pe scări fluierînd. Cînd mă văzu stînd acolo, zise :

— O, aţi venit pentru preţurile de vînzare cu bucata ? M-am uitat la ea cu un zîmbet dement şi după o clipă fata spuse iar : Scuzaţi, credeam că sînteţi omul de la Paddington.

— Căutam pe cineva de la teatru, spusei.

— Nu mai e nimeni, au plecat, răspunse fata şi intră în camera Annei.

Stăteam acolo nemişcat strîngînd cu o mînă rampa scării iar cu cealaltă maldărul de flori, cînd doi oameni cu pantaloni de catifea reiată trecură pe lîngă mine cărînd o placardă mare de lemn. Pe ea erau vopsite literele NPSI !

M-am trezit afară în stradă. Alte două camioane mari se opriseră acolo. Am pornit de-a lungul străzii, care mergea paralel cu rîul şi cînd am ajuns în dreptul ultimului camion, ceva care era încărcat în el mi-a atras atenţia. M-am oprit, m-am apropiat şi deodată m-a cuprins o ciudată emoţie : camionul era încărcat cu lucrurile din camera Annei. Înăuntrul acelei harabale enorme, ţinute să nu se reverse afară doar de clapa lată din spate, erau îngrămădite talmeş-balmeş toate comorile pe care mi le aminteam. Am aruncat o privire rapidă împrejur dar nu se vedea nimeni şi într-o clipă m-am căţărat sus peste scîndura din spate şi, într-o ploaie de petale risipite, m-am strecurat cu flori cu tot în mijlocul unui morman moale de jucării şi de stofe. M-am uitat şi-am

recunoscut toţi vechii mei prieteni : calul-balansoar, şarpele împăiat, tunătoarea de tablă, măştile... Le-am privit pe toate plin de amărăciune. Sub lumina crudă a soarelui care cădea peste ele, nu mai erau decît un haos murdar şi zdrenţuit. Fuseseră deposedate de ordinea misterioasă care domnise peste vălmăşagul lor în camera Annei şi care se revărsa atît de blînd şi firesc din prezenţa ei în mijlocul lor. Acum zăceau aruncate claie peste grămadă, şi magia lor dispăruse.

Tot uitîndu-mă la ele, am simţit deodată o zguduitură şi camionul porni. Mişcarea bruscă mă azvîrli înainte strivindu-mi obrazul de ceva tare, în timp ce o cascadă de obiecte învălmăşite mă îngropă în pîntecele vehiculului. Cîtăva vreme am stat liniştit acolo unde mă aflam, cu faţa strîns lipită de una din măştile care mă priveau chiorîş şi cu capătul unei trompete sfredelindu-mi spatele. Apoi, încet, încet, am început să mă liberez din maldărul de lucruri. Camionul mergea pe King Street şi mă întrebam dacă rămînînd în el m-ar duce poate acolo unde era Anna ? Dar gîndindu-mă mai bine mi-am dat seama că nu era posibil. Toate obiectele acelea aveau aerul unor lucruri abandonate şi mai mult ca sigur că erau destinate magaziei vreunui vînzător la licitaţie. Am început să le culeg încet şi cu tristeţe, unul cîte unul recunoscîndu-le şi salutîndu-le pe fiecare în parte, apoi am luat buchetul şi-am împrăştiat petale de trandafiri şi bujori peste mormanul de podoabe false, cu sentimentul că presăram flori pe mormîntul unei ciudate întreprinderi decedate.

Mă oprisem o clipă ca să-mi scot piciorul încurcat în coliere cînd ceva mi-a atras privirea spre gîtul calului, care şedea pe-o parte, pe jumătate ascuns în vraful de lucruri. Un plic era prins de frîul lui. Înfiorat de nelinişte m-am uitat mai de-aproape: sus pe plic era scrisă litera „J". L-am luat cu o grabă care-mi tăia respiraţia, am desfăcut hîrtia şi-am citit: „Îmi pare rău, dar nu pot să mai aştept. Am primit o propunere pe care simt că trebuie s-o accept, deşi nu-mi place. Anna".

Mă uitam la hîrtie năucit şi-o suferinţă grea mi se urcă în piept apăsîndu-mi inima. Ce însemnau cuvintele astea? O, de ce nu venisem mai curînd? Despre ce propunere era vorba? Poate Hugo... Mi-am eliberat picioarele smulgîndu-le din încîlceală, împrăştiind o ploaie de mărgele de sticlă care se risipiră în toate părţile, dispărînd în ascunzişurile şi cutele din maldărul care se clătina încoace şi-ncolo. M-am ridicat pe genunchi în mijlocul zdrenţelor de mătase şi mi-am croit drum spre clapa din spate. Tocmai treceam pe lîngă Albert Hall.

Am aruncat o ultimă privire spre lucrurile Annei. Pe jumătate ascunsă sub un şal vărgat, am zărit coroniţa cu care o încununasem ca regină a domeniului ei tăcut şi multicolor. Mi-am trecut mîna în cercul aurit împingînd coroniţa mai sus pe braţ, apoi m-am pregătit să sar. Camionul îşi încetinise viteza în apropierea stopurilor de la Knightsbridge. În clipa cînd mă ridicam clătinîndu-mă pe picioare, privirea mi-a căzut pe tunătoarea care se bălăbănea, cu unul din colţuri înfipt adînc în calabalîcuri. M-am întins spre ea şi-am lovit-o cu toată puterea, apoi am sărit. În timp ce camionul îşi mărea viteza şi cotea în Brompton Street, sunetul acela straniu se auzea răsunînd de jur împrejur la răscrucile străzilor, făcînd trecătorii să se oprească în loc miraţi şi să asculte. Cu bubuitul ăsta stăruindu-mi încă în urechi am intrat în Hyde Park, am căzut lat pe iarbă şi aproape imediat am adormit.

Zece

CÎND M-AM TREZIT, mi se părea că dormisem zile întregi, dar am constatat că era numai unsprezece şi jumătate. Mi-a trebuit cîtva timp pînă să-mi amintesc de ce mă simţeam atît de nenorocit şi m-am uitat cîteva minute la coroniţa aurită pe care o ţinusem strîns în mînă în timpul somnului, fără să-mi dau seama ce era şi cum ajunsese în posesia mea. Cînd tristele întîmplări din ultimele ceasuri îmi reveniră în minte, am început să mă întreb ce trebuia să fac mai departe. După cîte se părea, primul şi cel mai urgent lucru era să mă duc la un farmacist să iau ceva pentru durerea mea de cap, şi-aşa am şi făcut. Apoi mi-am potolit setea arzătoare la o fîntînă ţîşnitoare. Potolirea setei este o plăcere atît de intensă, încît e într-adevăr revoltător că nu se poate închipui nici un mijloc în stare s-o prelungească. După aceea m-am aşezat pe-o bancă în Hyde Park Corner, frecîndu-mi capul şi încercînd să fac un plan.

Deocamdată era absolut limpede că proiectul de viaţă pe care mi-l aranjasem anterior se spulberase pentru totdeauna. Din împrejurările în care

mă plasează soarta, de obicei pot să extrag oarecare deducţii, dar nu sînt în stare să prevăd ce situaţie nouă o să iasă din ele la timpul potrivit. Pînă una-alta, erau anumite probleme care cu siguranţă n-aveau să-mi dea pace dacă nu încercam ceva să le rezolv. Eram tentat s-o pornesc din nou, chiar atunci, spre Holborn Viaduct, dar reconsiderînd ideea am hotărît că era mai bine să-mi vin în fire niţel înainte de a încerca să dau ochii cu Hugo. Mă simţeam încă într-o stare prea puţin normală. În orice caz era imposibil ca Hugo să fie acasă în timpul zilei şi-acelaşi argument pleda împotriva ideii de a căuta să-l găsesc la studio. Era mai cuminte să-mi petrec ziua în linişte, poate să dorm în timpul după-amiezii şi-apoi să încep iar s-alerg după Hugo. Aş fi preferat de-o mie de ori s-alerg după Anna, dar în momentul acela habar n-aveam de unde să încep s-o caut. Doream mai ales să-mi liniştesc mai repede bănuiala chinuitoare că acolo unde îl găsisem pe Hugo, s-ar putea s-o găsesc acum şi pe Anna. Dar nu suportam ideea asta aşa că am renunţat să mă mai gîndesc la ea. Apoi am început să reflectez mai amănunţit la întîmplările dramatice din ultimele zile şi deodată mi-am amintit cu neplăcere că atunci cînd părăsisem apartamentul lui Sadie, în toată agitaţia aceea uitasem să iau cu mine exemplarul romanului meu, *Omul care te reduce la tăcere,* pe care hotărîsem să-l confisc. Şi cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît lucrul ăsta mă necăjea mai tare. Rămînea de văzut dacă aveam să mai fiu vreodată în stare să susţin o discuţie cu Hugo ; în orice caz, însă, aveam impresia

că era timpul să reconsider dialogul şi să-mi dau seama dacă era sau nu ceva în el care să merite a fi salvat. Simţeam că nu ai voie să fii atît de risipitor cu propriul tău trecut ; omul care scrisese acea carte ciudată mai trăia încă în mine şi ar putea să mai scrie şi altele. Era limpede că *Omul care te reduce la tăcere* însemna o treabă neterminată. Dar de unde oare să-mi procur un exemplar ? Era inutil să încerc la biblioteci sau librării şi lucrul cel mai raţional ar fi fost să mă întorc la Sadie şi să-l iau de acolo. Nu voiam să dau ochii cu Sadie, dar era puţin probabil ca ea să fie acasă. Cît despre pătrunderea în apartament, n-aveam decît să folosesc metoda lui Finn. După ce m-am gîndit bine la toată treaba asta, planul mi s-a părut excelent : aveam de făcut ceva important şi totodată captivant, care o să mă împiedice să mă mai frămînt în legătură cu Anna şi Hugo. Cînd am ajuns la o hotărîre definitivă, am luat autobuzul 73 spre Oxford Street, am depus coroniţa Annei la Biroul obiectelor găsite la Oxford Circus, am băut o cantitate apreciabilă de cafea neagră şi-am cumpărat un pachet de ace de păr la Woolworth.

Trebuie să spun că sînt dintre acei oameni care preferă să meargă pe jos douăzeci de minute, decît să aştepte într-o staţie cinci minute ca să facă apoi un drum de alte cinci minute cu autobuzul. Cînd mă frămîntă ceva, inactivitatea şi aşteptarea devin un chin ; dar imediat ce-am pus la cale vreo acţiune practică, oricît de lipsită de şanse de reuşită ar fi ea, mă simt iar mulţumit şi nu mai vreau să ştiu de nimic altceva. De aceea, în

timp ce străbăteam cu paşi mari Welbeck Street, aveam sentimentul că făceam ceva util şi, cu toate că şi capul şi inima mă dureau, nu eram cîtuşi de puţin agitat. Am înconjurat strada şi fofilîndu-mă de-a lungul ulicioarei din spate, am recunoscut uşor scara de incendiu a casei lui Sadie. Am urcat tiptil căutînd prin buzunar acul de păr. Speram că treaba o să meargă uşor. Cînd m-am apropiat însă de uşă, am auzit nişte voci care veneau fără nici o îndoială din bucătăria lui Sadie. Asta era o surpriză neplăcută şi-am stat pe loc, nehotărît. Îmi trecu prin minte că cei care vorbeau acolo puteau fi menajera cu prietenul ei şi că i-aş putea convinge poate să mă lase înăuntru. Urcînd o treaptă sau două, mi s-a părut că recunosc timbrul vocii lui Sadie şi tocmai mă pregăteam să plec cînd am auzit pe cineva pronunţînd numele lui Hugo. Un duh mi-a şoptit că asta mă privea pe mine şi m-am gîndit că nu făceam nimănui nici un rău dacă ascultam ceva mai mult ; aşa că am urcat pînă cînd, stînd drept în picioare la cîteva trepte de platforma palierului, capul meu se găsea tocmai sub nivelul geamului mat al uşii. Veneau dintr-acolo rîsete de bărbat şi de femeie, apoi am auzit-o pe Sadie zicînd :

— Cei care nu ţin legătura unul cu altul sînt maleabili ca ceara în mîinile celor care comunică între ei !

S-au auzit iar rîsete şi-un zgomot ca ţăcănitul cuburilor de gheaţă în pahare. Apoi bărbatul a răspuns ceva dar n-am auzit ce spunea fiindcă

am rămas trăsnit recunoscîndu-i vocea: era a lui Sammy!

M-am aşezat jos pe trepte, încruntînd sprîncenele. Aşadar, Sammy era prieten cu Sadie. Mi-am dat seama instinctiv că nu era lucru curat cu ăştia doi şi-am simţit o undă de îngrijorare pentru Madge. Dar n-avea rost să încerc să mă gîndesc mai adînc la chestiunea asta tocmai în locul unde eram şi mai ales în starea în care capul meu se mai afla încă. Singurul lucru de făcut era să aflu cît mai multe lucruri; de gîndit, aveam timp destul mai tîrziu. Am constatat însă că, stînd jos, nu mai auzeam nimic iar poziţia în picioare era epuizantă, mai ales dacă trebuia să rămîn acolo mai mult. Aşa că m-am tîrît în sus pe ultimele două-trei trepte pe palierul lui Sadie şi m-am aşezat iarăşi jos, cu picioarele încrucişate şi spatele sprijinit de uşă. Acolo mă aflam numai la cîteva palme de cei care vorbeau şi ferit de orice privire, în afară doar de cazul cînd ar fi deschis uşa, ceea ce, bineînţeles, speram că n-au să facă. Sadie spunea:

— Trebuie să punem mîna pe el imediat ce ajunge la Londra; e tipul de om căruia îi place să fie pus în faţa faptului împlinit şi toată chestiunea e doar să avem iniţiativa.

— Crezi c-o să intre în joc? zicea Sammy.

— Poate că da, poate că nu. Dacă nu vrea, nimeni nu pierde nimic, iar dacă acceptă...

— Dacă acceptă, am dat lovitura!

Şi amîndoi rîseră iar; poate că erau puţin cam băuţi şi, cu siguranţă, în *tête-à-tête*.

— Eşti sigură că Belfounder n-o să facă scandal? întrebă apoi Sammy.

— Ţi-am spus că e vorba de o înţelegere *între gentlemeni!* spuse Sadie.

— Şi tu nu eşti un gentleman! replică Sammy aproape sufocîndu-se de rîs.

Acum înţelesei limpede că făcusem bine să trag cu urechea. Dacă existau pe lume doi oameni care puneau ceva la cale, apoi fără îndoială că ăstia erau Sadie şi Sammy! Dar despre ce putea fi vorba? Cine era individul pe care trebuiau neapărat să pună mîna de cum sosea la Londra? Singurul lucru clar era că Sadie avea intenţia să-l tragă pe sfoară pe Hugo şi asta, fără îndoială, fiindcă era geloasă că i-o preferase pe Anna. Trebuie să aflu mai mult, gîndii, şi-am rămas locului privind fix. Pe cînd stam aşa însă, am observat ceva destul de supărător. Spatele casei lui Sadie era învecinat cu spatele unei case din strada alăturată, mai bine zis amîndouă casele priveau una spre cealaltă. Cea de vizavi avea o scară de incendiu geamănă cu scara lui Sadie şi între ele era o distanţă doar de vreo cincisprezece picioare. Împrejurarea făcea că poziţia în care trebuia să stau ca să trag cu urechea mă opliga să privesc drept într-una din odăile acestei case sau, mai exact, capul îmi era mai mult sau mai puţin întors în direcţia aceea. Fusesem însă mult prea absorbit ca să-mi dau seama de toate astea, pînă în momentul cînd am observat că din camera opusă două femei mă supravegheau îndeaproape. Una dintre ele purta un şorţ roşu, iar cealaltă era o femeie voinică şi-avea pe cap o pălărie. Am

coborît ochii și atenția mi-a fost brusc atrasă din nou de conversația din spatele meu, auzindu-mi rostit numele ; fraza mi-a scăpat însă, iar următoarea pornea de la Sammy, care zicea :

— Ca scenariu, are tot ce trebuie, fără îndoială...

— Bravo lui Madge, spuse Sadie, știe să aleagă un cal cîștigător !

— Păcat că n-a pontat și ea pe el ! răspunse Sammy și iar se auziră hohote de rîs.

— Ești sigură că individul nu poate să facă vreo plîngere împotriva noastră ? întrebă Sammy.

— Nu una precisă, zise Sadie, și asta-i tot ce interesează. Probabil că n-are nimic scris la mînă, sau dacă a avut, probabil c-a pierdut hîrtia.

— Totuși, s-ar putea să nu ne dea voie s-o folosim.

— Bine, dar nu vezi că asta n-are nici o importanță ? N-avem nevoie de ea decît ca să-l facem pe H.K. să semneze contractul...

Tot ce auzeam era extraordinar de interesant, deși nu puteam încă pentru nimic în lume să-mi dau seama despre ce era vorba. Tocmai în momentul acela surveni o altă întrerupere. Cele două femei de peste drum deschiseseră larg fereastra și se uitau la mine cu apăsătoare bănuială. Este aproape imposibil, la mai puțin de cinci metri distanță să eviți ochii cuiva care încearcă să-ți prindă privirile, mai ales cînd nu se află în apropiere nimic altceva la care să te prefaci, în mod plauzibil, că te uiți. Așa că, neavînd încotro, le-am zîmbit politicos. S-au consultat o clipă una cu alta, apoi cea cu pălărie îmi strigă :

— Te simți bine ?

Asta le întrecea pe toate și mi-a trebuit o voință de fier ca să nu mă ridic și s-o iau la goană. Am înălțat o rugăciune ca Sammy și Sadie să nu audă și totodată am dat energic din cap și-am lansat un zîmbet fericit în direcția celor două.

— Sigur ? întrebă iar cea cu pălărie.

Aproape cu disperare am dat iar din cap și-am adăugat zîmbetului o serie de gesturi menite să exprime o absolută bunăstare, atît cît se poate exprima așa ceva stînd jos, cu spatele rezemat de o ușă. Mi-am strîns singur mîna, mi-am potrivit degetul mare și arătătorul în formă de O, și-am zîmbit încă și mai semnificativ.

— Dacă vrei să-ți spun părerea mea, cred că e un țicnit scăpat de la ospiciu, zise cealaltă femeie și amîndouă s-au retras puțin de lîngă fereastră.

— Mă duc să-i spun bărbatului meu, am auzit-o pe una din ele.

Sadie și Sammy continuau să vorbească și-am început iar să ascult atît de încordat, încît aproape aveam impresia că urechile mi s-au dezlipit de cap ca să se lipească singure de ușa din spatele meu.

— De ce te frămînți atîta ? întreba Sadie și n-aveam nici o îndoială că ea era tartorul în combinația asta de personaje dezgustătoare. Pune-l față-n față cu vedeta, scenariul și contractele și-ți garantez că începutul e făcut. Legal, Belfounder nu ne are cu nimic la mînă și dacă s-apucă să facă reclamații, pot să fac și eu cîte contra-reclamații vrei, asupra felului în care m-a tratat. Cît

despre junele Donaghue, putem să-l cumpărăm în orice clipă.

Asta m-a înfuriat așa de tare încît aproape m-am ridicat și-am lovit în ușă. Dar imediat Sammy răspunse:

— Nu știu, tipii ăștia au uneori scrupule caraghioase.

„Bravo lui Sammy", gîndii și-n clipa următoare m-a apucat o poftă nebună de rîs încît a trebuit să-mi astup bine gura cu palma, ca să mă pot abține.

Femeia cu șorțul roșu se ivi iar la fereastră și-n același timp cea cu pălărie, care după cît se vedea locuia cu un etaj mai sus, apăru și ea la fereastra de deasupra însoțită de un bărbat.

— Uite-l! zise arătînd spre mine; apoi ieșiră afară pe scara de incendiu.

— Poate că e surdomut, își dădu cu părerea femeia cu șorț.

— Nu poți să vorbești? mă întrebă bărbatul de pe scară.

Povestea începea să se încurce. M-am uitat la el și arătînd spre gură am clătinat tare din cap. Poate că semnul de încuviințare ar fi tradus mai limpede intenția mea, dar în orice caz posibilitățile de neînțelegere rămîneau atît de mari încît nu cred că un gest sau altul mai conta cine știe ce.

— E flămînd, zise femeia cu șorț.

— De ce nu faci ceva? se adresă cea cu pălărie soțului ei, în acel fel exasperant pe care-l au femeile; îmi părea cît se poate de rău pentru bietul om. Bărbatul se scărpină în cap apoi zise:

— De ce să nu-l lăsăm mai bine în pace? doar nu face nici un rău.

Era o observație atît de judicioasă încît n-am putut să nu-i exprim prin gesturi mulțumirile și simpatia mea. Efectul trebuie să fi fost însă groaznic, fiindcă omul se dădu înapoi.

— Nu poți să-l lași aici, zise femeia cu șorț care ieșise și ea pe scara de incendiu; se uită drept în odăile noastre... Închipuiește-ți, dacă-l văd copiii?

— Îți spun eu, cu siguranță c-a fugit de undeva, zise cea cu pălărie.

Atunci apăru în ușa bucătăriei de la etajul de dedesubt o femeie care era în mod evident o menajeră și ceru să i se spună toată tărășenia. În timpul ăsta mă treceau sudori reci la gîndul că tot tărăboiul ar putea atrage atenția lui Sadie și Sammy: probabil însă că erau ori prea beți, ori prea absorbiți de urzelile lor, că pînă acum nu observaseră nimic.

— Aș vrea să mai arunc o dată o privire asupra lui înainte de a-l vedea pe H.K., zicea Sadie: apropo, unde este?

— La mine acasă, răspunse Sammy.

— N-am putea să telefonăm să ni-l aducă imediat?

— Nu e nimeni acolo, în afară de cazul cînd a sosit noua noastră stea, ceea ce nu cred, spuse Sammy și izbucni în rîs.

— Știi, cred totuși că ideea asta a ta nu-i prea grozavă; asemenea prostii nu mai sînt la modă.

— Ești geloasă! Uite, o să te sun în seara asta, și-apoi ți-l aduc. Se poate?

— Se poate, zise Sadie.

— Mai tîrziu ? întrebă Sammy.

— Se poate şi *asta*, răspunse Sadie şi se auziră rîsete şi hîrjoneală.

Le-am dorit în gînd distracţie bună, dar mai mult ca orice aş fi dorit să pot pricepe ce naiba puneau la cale.

— Te las pe tine să faci tîrgul cu Donaghue, spuse iar Sammy.

— Nu prea sîntem în termeni buni. Nu ştiu dacă ţi-am spus c-am încercat să-l folosesc drept paznic, dar a şters-o ?

— Cu Belfounder în culmea furiei o să ai nevoie de un gardian înarmat, zise Sammy ; dar cum ţi-a venit să te foloseşti de un măgar ca Donaghue ? Într-adevăr, n-ai nici un pic de minte.

— Mi-e oarecum drag, spuse Sadie cu simplitate !

Sinceritatea asta mă mişcă profund.

— Ei bine, atunci ai grijă de el.

— Oo, încetează să te mai frămînţi atîta, spuse Sadie ; o traducere e tot atît de bună ca oricare alta şi dacă n-o să ne lase s-o folosim pe-a lui, n-avem decît să cumpărăm oricînd alta. Tot ce ne trebuie este să-i putem arăta imediat lui H.K. textul în englezeşte. Cît despre franţuz, o s-o vîndă şi pe maică-sa pentru dolari...

Începui să tremur şi tocmai eram gata să găsesc răspunsul cînd Sammy mă lămuri chiar el :

— Ca titlu e reuşit, nu ? *Privighetoarea de lemn !*

Am rămas cu gura căscată dar n-am avut timp să mă mai gîndesc la nimic. Scena din faţa mea

îmi reclama iar toată atenţia şi de data asta lucrurile luau o întorsătură rapidă.

— Mai bine cheamă poliţia, zicea menajera, totdeauna am fost de părere că e mai bine să laşi poliţia să se ocupe de indivizi ca ăsta.

Casa de vizavi era aşezată pe o latură a unei alei largi şi pavate care dădea în Queen Anne Street. La colţul acestei alei văzui că începea să se adune lume, atrasă de spectacolul de pe scara de incendiu.

— Ia uitaţi-vă la el cum lasă ochii în jos, strigă menajera, ştie ce se petrece !

— Du-te şi telefonează la nouă-nouă-nouă, spuse femeia cu pălărie bărbatului ei.

Apoi menajera, care dispăruse un moment, reapăru înarmată cu o perie de păianjeni cu o coadă nesfîrşit de lungă.

— Să-i trag una cu peria să vedem ce face ? întrebă ea şi imediat se urcă pe scara de incendiu şi puse în acţiune peria, dîndu-mi o lovitură scurtă peste gleznă.

Asta era prea mult şi, oricum, auzisem destul ; aveam toate datele necesare ca să soluţionez enigma şi eram îngrozit de ideea că în orice moment Sadie şi Sammy au să apară. Mi-am descolăcit picioarele domol şi graţios sub privirile fascinate ale mulţimii care mă urmărea şi m-am tîrît pe burtă în jos pe primele două-trei trepte, apoi m-am ridicat, mi-am frecat mădularele care amorţiseră cu totul şi-am coborît fără grabă scara de incendiu.

— Am spus eu că-i nebun, zise femeia cu şorţ.

— Uite că pleacă, strigă cea cu pălărie, fă ceva, omule !

— Ei, lasă-l să se ducă săracul, zise bărbatul.

— Repede ! strigă menajera și toți se năpustiră în jos pe cealaltă scară de incendiu ca să se alăture celor strînși în capătul aleii.

Cînd am atins ultima treaptă a scării am aruncat o privire scurtă în spate să văd dacă ieșise cineva din apartamentul lui Sadie, dar nu se arătase nimeni. Urmăritorii mei se îngrămădiseră toți în alee și-acum se uitau unii la alții în tăcere.

— Strecoară-te spre el încetișor, zise menajera.

— Atenție, s-ar putea să fie periculos, strigă cineva și toți au rămas în loc, șovăind.

Am aruncat o privire îndărăt și-am văzut că aleea care dădea în Welbeck Street era liberă. Scoțînd un șuierat strident, m-am năpustit brusc sprei ei și cu toții s-au risipit îngroziți, care-încotro, unii spre scara de incendiu, alții îndărăt în alee. Atunci m-am repliat spre Welbeck Street și-am luat-o la goană.

Unsprezece

M-AM ÎNDREPTAT CĂTRE LOCUL cel mai liniștit pe care-l cunoșteam în apropiere și care era Galeria de pictură Wallace, ca să stau jos undeva și să pot aduna, din frînturile aflate, un răspuns. Așezîndu-mă cu fața la *Cavalerul* lui Franz Hals, care rînjea cinic la mine, am început să-mi frămînt creierul dar mintea încă nu-mi mergea prea repede. Așadar, traducerea mea după cartea lui Breteuil *Le rosignol de bois*, pe care-o lăsasem la Madge, fusese furată de Sammy. Ba nu, nu fusese furată, i-o dăduse chiar Madge. De ce ? Ca să se facă un film după ea. De către cine ? De către un individ care se numea H. K. și care nu știa franțuzește, probabil un american. Ce amestec are Sadie aici ? Sammy vinde yankeului ideea și în același timp i-o vinde și pe Sadie. Și cum rămîne cu „Bounty Belfounder ?“ Sadie o șterge de la ei. Și ei, ce pot să facă în cazul ăsta ? Aparent nimic, fiindcă n-au știut s-o lege legal pe Sadie cum trebuie. Și eu ce rol am în treaba asta ? Chiar dacă n-o să fiu de acord, asta n-o să facă nici doi bani o dată ce ideea o să-i fie vîndută lui H. K. O să mă apere cumva Jean Pierre ? Nu, nici vorbă, o

să trateze direct cu partea unde sînt dolarii. În orice caz, am eu vreun drept ? Nici unul. Atunci, de ce mă plîng ? Traducerea a fost furată. Furată ? Madge i-a arătat-o lui Sammy, care la rîndul lui o arată lui H. K. Furată ? Și cu Madge ce se întîmplă ? E trasă pe sfoară de Sammy, care o lasă baltă pentru Sadie. Sammy o folosește pe Madge și Sadie îl folosește pe Sammy, ca să se răzbune pe Hugo și totodată să cîștige o avere în dolari. Am început să pricep toată sforăria. Dar ce era mai înnebunitor, era faptul că *Privighetoarea de lemn* avea să facă într-adevăr un film minunat ; avea absolut tot ce se cere pentru așa ceva. Madge, pe vremea cînd își închipuia c-ar fi posibil să mă convingă să fac bani, mă pisase într-una cu ideea asta. Biata Madge, ghicise într-adevăr calul cîștigător, dar Sadie și Sammy au să-i sufle miza cea mare.

„Ba nu, asta n-o să se întîmple, dacă pot s-o împiedic !" am exclamat și m-am repezit spre ieșire. „E o poveste amuzantă — părea că zice Cavalerul — îți admir hotărîrea !" Dar care era hotărîrea mea ? Nu păreau să fie două căi în privința asta. Trebuia să încerc să-mi recapăt imediat traducerea. Făcînd asta însemna să-mi apăr propriile mele interese și să-l apăr pe Hugo și, ceea ce era mai important, să-i înving pe Sadie și pe Sammy. Pe deasupra, ar însemna să lupt și pentru Madge. Unde se afla traducerea ? Desigur, în apartamentul lui Sammy. Dar unde era oare apartamentul lui ? Furnizorul universal de informații la care mai apelasem și altă dată îmi arătă că Sammy locuia în Chelsea. Era clar că trebuia

să lucrez repede și să pun mîna pe traducerea mea înainte ca H. K. s-o poată vedea. Felul în care Sadie vorbise, sugera că exemplarul meu încă nu fusese copiat, iar Sammy lăsase să se înțeleagă că n-o să se ducă acasă la el pînă seara și mai spusese că nu era nimeni altcineva acolo. Am sunat la numărul lui Sammy și n-am primit nici un răspuns. Apoi am hotărît că aveam neapărat nevoie de Finn.

Am telefonat acasă la Dave și, după oarecare întîrziere, Finn răspunse, cu o voce care suna cam buimacă. I-am spus că eram bucuros că nu se înecase și că voiam să vie să se întîlnească urgent cu mine. Cînd își dădu seama că eu eram la aparat, mă blestemă o bună bucată de vreme în dialectul gaelic și-mi spuse că tocmai dormea. L-am felicitat și l-am întrebat cît de repede era în stare să se miște. În cele din urmă, după multă bombăneală, spuse c-o să vie să mă găsească în King's Road și, într-adevăr, după vreo trei sferturi de oră ne-am întîlnit acolo. Ceasul era atunci cam trei fără douăzeci.

Am avut prevederea să-i cer lui Finn să aducă cu el un instrument botezat de noi „cheie universală", și care era un tip de șperaclu foarte simplu, conceput de noi doi împreună, după principii științifice. Poate o să vi se pară ciudat ca doi cetățeni de obicei temători-de-lege, ca mine și ca Finn, să-și fi dat osteneala să se înzestreze cu o astfel de sculă ! Experiența ne învățase însă că într-o societate ca a noastră există surprinzător de multe ocazii cînd, pur și simplu pentru a-ți apăra propriile tale drepturi, precum în cazul de

față, ești obligat să pătrunzi printr-o ușă încuiată a cărei cheie n-o ai. Și, la urma urmei, se întîmplă chiar să te trezești încuiat în propria-ți casă — și nu poți să deranjezi pompierii de fiecare dată.

Am telefonat din nou la Sammy ca să fiu sigur că apartamentul era gol și-apoi, în timp ce mergeam pe stradă, i-am istorisit pe scurt lui Finn toată povestea. I s-a părut atît de interesantă încît aproape că i-a trecut furia, dar se vedea bine că mai era încă îngrozitor de mahmur. Avea privirea ușor sașie pe care o capătă cînd se îmbată, și-și scutura mereu capul în timp ce mergea. L-am întrebat adesea de ce își clatină așa capul cînd e băut și mi-a spus c-o face ca să gonească muștele negre din fața ochilor. Mă miră că Finn, cu tot antrenamentul lui de irlandez, ține la beție mai puțin ca mine. De data asta, deși supsesem tot ce găsisem, întocmai ca foca, se putea prea bine ca Finn să fi reușit întocmai ca tîmplarul[1] să-și procure un supliment; are o aptitudine aproape psihică să găsească de băut la orice oră. Oricare ar fi fost motivul însă, era într-o formă proastă, pe cînd eu mă simțeam acum cît se poate de bine, doar cu o ușoară senzație de gol în stomac.

Nu eram de loc sigur dacă o să fie ușor sau nu să intrăm în apartamentul lui Sammy. Era genul de om căruia putea foarte bine să-i vie în minte

[1] Aluzie la o povestire din volumul *Prin oglindă Through the Looking-glass)* al autorului englez Lewis Caroll (1832—1897).

să-și pună la ușă vreo închizătoare mai specială sau, și mai rău, o sonerie de alarmă pentru hoți. Pe deasupra, locuia într-unul din acele blocuri imense cu apartamente-pensiune, unde era foarte posibil să se amestece în treaba noastră vreun portar sau vreun alt curios. Cînd am ajuns acolo, l-am trimis pe Finn să cerceteze clădirea pe partea din dos, să vadă dacă exista o intrare de serviciu pentru eventualitatea că am fi fost deranjați, iar eu m-am dus la intrarea principală, uitîndu-mă atent în toate părțile după portari. Ne-am întîlnit în fața ușii lui Sammy, aflată la etajul patru. Finn mă informă că exista o intrare de serviciu destul de bună și liniștită, iar eu i-am spus că nu văzusem decît un portar care ședea într-o cabină de sticlă, lîngă ușa principală, și nu părea să aibă intenția să se miște de-acolo. Finn scoase repede cheia universală în timp ce eu păzeam la capătul culoarului; într-un minut sau două, ușa fu deschisă ușurel și amîndoi ne trezirăm înăuntru, într-un spațios vestiar.

Sammy ocupa unul din apartamentele mari, așezate pe colțul clădirii. Am deschis o ușă, care dădea în bucătărie.

— Ne ocupăm de *living-room* și de dormitor, spusei.

— Dormitorul e aici, zise Finn și începu să caute prin sertare.

Scotea și punea la loc obiectele cu o viteză de lucrător în acord și așa cum făcea el treaba, nimeni n-avea să știe că altcineva decît zefirul i-a atins lucrurile. Bineînțeles, amîndoi aveam mănuși. L-am privit un moment, apoi m-am îndreptat

spre ceea ce socoteam că trebuie să fie *living-room*-ul. Uşa se deschise într-o cameră mare pe colţ, cu ferestre de amîndouă părţile, dar ceea ce văzui în clipa aceea mă făcu să mă opresc scurt pe locul unde mă aflam. M-am uitat cîteva momente, apoi l-am strigat pe Finn :

— Vino să vezi ceva !

— Sfîntă fecioară ! strigă Finn cînd ajunse lîngă mine.

Drept în mijlocul odăii era o cuşcă de aluminiu, pătrată, înaltă cam de un metru şi cu laturile cam de vreun metru şi jumătate ; în cuşcă, mîrîind încet şi fixîndu-ne cu ochi strălucitori şi speriaţi, era un dulău alsacian negru-roşcat.

— Oare poate să iasă de-acolo ? întrebă Finn.

În timp ce mă apropiam de cuşcă, animalul începu să mîrîie mai tare şi totodată să dea din coadă cu dublu înţeles, aşa cum fac de obicei cîinii.

— Fii atent cu bestia, strigă Finn, care nu se prea omora după cîini, o să sară afară la tine.

— Nu poate să iasă, răspunsei, după ce-am cercetat cuşca.

— Slavă Domnului, oftă Finn care, o dată asigurat în privinţa asta, nu se mai arătă de loc interesat de fenomen. Acuma nu-l întărîta, adăugă el, altfel o să urle şi-o să ne aducă poliţia pe cap.

M-am uitat plin de curiozitate la cîine : avea un cap inteligent şi, în ciuda mîrîielilor, părea că zîmbeşte. „Alo" ! îi spusei, şi-mi vîrîi mîna printre gratii. Animalul tăcu şi începu să-mi lingă degetele cu entuziasm, în timp ce-i mîngîiam nasul lung.

— Şi nu te mai juca de-a îmblînzitorul cu el, bombăni Finn, că n-avem toată ziua la dispoziţie.

Asta o ştiam şi eu prea bine. Finn se întoarse în dormitorul lui Sammy iar eu mă apucai să cercetez *living-room*-ul. Eram cît se poate de nerăbdător să găsesc traducerea şi m-am oprit puţin ca să-mi imaginez cu încîntare furia lui Sammy cînd avea să constate că dispăruse. I-am scotocit biroul şi un scrin, apoi am căutat într-un dulap în perete, m-am uitat prin geamantane, prin serviete, sub perne şi după cărţi, ba chiar şi prin toate buzunarele hainelor lui Sammy ; am dat de diferite obiecte interesante, dar de traducere nu : nu era nicăieri nici o urmă. Finn nu fusese nici el mai norocos. Am căutat şi prin celelalte camere dar fără prea mare speranţă, fiindcă nu arătau să fie prea mult folosite.

— Unde naiba să mai căutăm ? întrebă Finn.

— Sînt sigur că are un *safe* secret, zisei.

Faptul că biroul era descuiat îmi sugera ideea asta şi, dacă-mi cunoşteam cît de cît omul, apoi Sammy al meu avea destule de ascuns.

— Foarte bine, dacă are aşa ceva tot nu ne foloseşte să-l găsim, zise Finn, fiindcă n-o să fim în stare să-l deschidem.

Mi-era teamă că avea dreptate, totuşi am colindat din nou toată casa, ciocănind scîndurile, uitîndu-mă în spatele tablourilor şi asigurîndu-mă că nu lăsasem necercetat nici un sertar sau dulap.

— Hai, spuse Finn, hai s-o întindem repede !

Stătusem aproape trei sferturi de ceas. M-am oprit în mijlocul camerei, blestemînd :

— Afurisita aceea de traducere trebuie să fie totuşi undeva!

— Într-adevăr! şi probabil că acolo o să şi rămînă, spuse Finn şi-mi arătă cadranul ceasului.

Cîinele ne privise tot timpul măturînd încoace şi-ncolo zăbrelele cu coada lui stufoasă.

— Eşti un paznic straşnic! îl zeflemisi Finn.

Acoperişul cuştii, care era făcut din dur-aluminiu, ca şi partea de jos, era destul de înalt ca animalul să poate sta aşezat drept, dar nu suficient ca să-şi poată ciuli urechile cînd se ridica în sus.

— Bietul băiat! Ştii, îi spusei lui Finn, mi se pare un lucru ciudat cîinele ăsta, aici. N-am văzut niciodată pe cineva ţinînd un cîine într-o asemenea cuşcă. Tu ai văzut?

— Presupun că e un cîine mai special.

Atunci am scos un fluierat şi mi-am adus dintr-o dată aminte ce spusese Sammy despre o nouă „stea" de cinema şi, tot în clipa aceea, am recunoscut animalul.

— Ai văzut *Răzbunarea lui Godfrey cel roşu?* îl întrebai pe Finn, sau *Cinci într-un torent?*

— Ai înnebunit?

— Sau *Ferma astrologilor*, sau *Alergînd prin rouă?*

— În definitiv, ce vrei să spui? zise Finn.

— E Mister Mars! strigai, arătînd spre cîine, „Extraordinarul Mister Mars", steaua de cinema, nu-l recunoşti? Sammy probabil că l-a cumpărat pentru noua lui casă de filme.

Eram aşa de fascinat de descoperirea asta, încît am uitat cu totul de traducere. Nimic nu mă

emoţionează mai mult ca o întîlnire cu o stea de cinema în viaţa reală şi fusesem un fanatic al lui Mister Mars timp de ani de zile.

— Eşti nebun de-a binelea, zise Finn, toţi alsacienii arată la fel ca ăsta. Mai bine hai să plecăm pînă cînd nu dă cineva peste noi, aici.

— Bine, dar e Mars! strigai. Nu eşti tu Mister Mars? mă adresai cîinelui, care-şi înfoie şi-şi mişcă coada mai repede decît pînă atunci. Ia uite, Finn!

— Parcă asta spune cine ştie ce. Nu eşti tu Rin Tin Tin? se întoarse Finn spre cîine, care dădu din coadă încă şi mai repede.

— Ei bine, dar de asta ce zici?

Scrise modest, de-a lungul acoperişului cuştii, se vedeau cuvintele: EXTRAORDINARUL MISTER MARS şi, pe partea cealaltă: „Proprietatea firmei Phantasi-films Ltd".

— Numai că aşa ceva nu mai e de actualitate, spusei.

— N-o să te contrazic acum. Am plecat, zise Finn şi se îndreptă spre uşă.

— O, stai puţin! strigai cu un ton atît de disperat încît se opri.

Simţeam că-mi vine o idee minuată şi-n timp ce-mi creştea treptat în minte, îmi ţineam amîndouă mîinile apăsate pe tîmple şi-l fixam pe Mister Mars, care scoase blînd cîteva lătrături încurajatoare, ca şi cum înţelegea ce se petrece în creierul meu.

— Finn, spusei încet, am o idee extraordinară!

— Care? întrebă Finn bănuitor.

— Răpim cîinele!

— Pentru ce naiba ?

— Nu înţelegi ? am strigat şi, în timp ce splendida simplitate şi îndrăzneală a planului meu îmi devenea tot mai limpede, zburdam în jurul camerei. O să-l păstrăm ca ostatic şi-o să-l dăm în schimbul traducerii !

Finn se rezemă de marginea uşii şi privirea lui perplexă căpătă o expresie de răbdare.

— N-o să accepte, spuse domol aşa cum vorbeşti unui nebun sau unui copil şi chiar aşa, de ce-ar face-o ? Treaba asta n-o să ne aducă decît necazuri şi, în orice caz, nu mai avem destul timp.

— Nu plec de-aici cu mîinile goale, strigai.

Fără îndoială, chestiunea timpului era serioasă dar simţeam o arzătoare dorinţă să joc un rol în piesa asta şi afacerea cu Mars merita riscul. Poziţia lui Sammy în povestea cu traducerea era destul de dubioasă ca să-l oprească să mă ia tare. Dacă puteam să-l stingheresc luîndu-i cîinele, sau chiar să-l conving că viaţa lui Mars era în joc, poate c-aş reuşi cel puţin să-l fac să trateze cu mine în privinţa traducerii. În realitate, n-aveam nici un plan limpede în minte, dar sînt tipul de om cu intuiţii rapide. Tot ce ştiam era că aveam în mînă un atu ca să negociez şi aş fi un prost să nu profit de el. Chiar dacă toată manevra n-ar avea alt rezultat decît să-l plictisească şi să-l înfurie pe Sammy, tot merita s-o fac. I-am explicat toate astea lui Finn în timp ce examinam cuşca, să văd cum se deschide.

Finn, care înţelese că hotărîrea mea era definitiv luată, ridică din umeri şi începu să cerceteze şi el cuşca. Mars se învîrtea înăuntru, urmărindu-ne mişcările cu vădită aprobare. Dar cuşca asta era un lucru ciudat : n-avea nici uşă, nici închizători, nici zăvoare sau măcar şuruburi după cîte se vedea, iar barele erau montate direct în acoperiş şi în partea de jos.

— Poate că una din laturi se mişcă, zisei, dar n-am descoperit nici urmă de vreun mecanism special, totul era neted ca o piatră.

— Cuşca a fost sudată cu cîinele înăuntru.

— Nu se poate, cu siguranţă că n-a fost cărată pe scări aşa cum e...

— Atunci, probabil că se deschide cu vreo şmecherie modernă. Dac-am avea un ciocan bun şi-am şti unde să lovim... sugeră Finn.

Cum n-aveam aşa ceva, am bătut cu pantoful meu un timp, dar fără nici un rezultat.

— Oare n-am putea rupe barele ?

— Sînt la fel de tari ca scăfîrlia lui Scaraoţchi, spuse Finn.

M-am dus la bucătărie să caut vreo sculă, dar n-am găsit măcar o şurubelniţă, ca să nu mai vorbesc de-o rangă. Am încercat să forţăm barele cu un vătrai, care s-a îndoit însă, fără să le clintească un milimetru. Eram scos din fire. L-aş fi trimis pe Finn după o pilă, se făcuse însă tîrziu şi el se uita mereu la ceas. Era patru şi zece. Vedeam bine că ardea să plece, dar ştiam tot atît de sigur că o dată ce ne îmbarcasem într-o treabă neobişnuită ca asta, o să rămînă lîngă mine cît o să am nevoie de el. Şedea pe vine, lîngă cuşca lui Mars, şi amîndoi se uitau la mine, Finn cu privirea aceea blîndă pe care o păstrează pentru clipele grele.

— De cîte ori aud un zgomot pe scări, mă apucă inima, spuse el.

Şi eu simţeam la fel, dar eram hotărît să nu plec de-acolo fără Mars. Mi-am scos mănuşile şi-am înţeles că lucrurile intrau într-o fază nouă.

— Atunci, o să luăm cuşca cu totul.

— N-o să treacă pe uşă, şi în orice caz, cu siguranţă că cineva o să ne oprească să ieşim cu ea.

— O să încercăm şi dacă nu merge, îţi promit că mă las păgubaş.

— Nici n-o să ai de ales, observă Finn.

Eram sigur c-o să meargă dar ca s-o putem scoate trebuia să întoarcem cuşca pe-o parte. Pe fund se găsea însă o farfurie cu apă.

— Asta dovedeşte c-au pus-o înăuntru aici, sus, şi noi nu ştim cum s-o scoatem, spuse Finn.

Am luat un vas de flori şi-am turnat în el apa din farfurie, ţinîndu-l lipit de bare, apoi, foarte uşor, am început să aplecăm cuşca. Mars, care ne urmărea atent, deveni deodată foarte agitat.

— Bagă de seamă să nu te muşte de mînă, mă preveni Finn.

Am aplecat cuşca pînă cînd s-a întors complet pe-o parte şi, în timp ce făceam asta, Mars a alunecat în jos pînă la bare, care acum stăteau direct pe duşumea. Cîinele a început să latre speriat.

— Fii cuminte, mă adresai lui Mars, gîndeşte-te în ce situaţie te găseai în *Cinci într-un torent*, şi totuşi s-a terminat cu bine!

— Cînd o să ridicăm cuşca, picioarele o să-i cadă printre gratii şi s-ar putea să-şi rupă o labă zbătîndu-se.

Era o remarcă judicioasă şi ne-am oprit să găsim o soluţie. Nu ne mai păsa acum de timp şi eram gata să mergem înainte chiar dacă treaba ne-ar fi luat două ceasuri.

— Trebuie să acoperim gratiile cu ceva, spusei, şi-n acelaşi timp am luat o faţă de masă şi-am înghesuit-o încercînd s-o întind sub picioarele lui Mars. Cîinele începu însă imediat s-o tragă şi s-o zgîrie cu labele.

— Trebuie fixată într-un fel, o s-o îngrămădească cu picioarele, spuse Finn.

— Sfoară!

— O să alunece. E nevoie de ceva destul de lung pe care să-l poţi îndoi şi lega dedesubt. Finn dispăru şi se întoarse peste o clipă cu un cearşaf pe care începurăm să-l măsurăm, pe marginea cuştii.

— Nu-i destul de lung ca să-l înnodăm dedesubt.

Am încercat să leg colţurile cearşafului de zăbrele, dar era foarte apretat şi nodurile se desfăcură imediat. Ne-am uitat disperaţi în jur.

— Oare perdelele n-ar fi bune?

— Ne-ar trebui o scară să le dăm jos, zise Finn.

— N-avem timp.

Şi zicînd asta, trăsei scurt, cu putere, încît cuiele ieşiră din perete şi perdelele căzură în capul nostru cu un clinchet zgomotos de inele. Erau foarte lungi. Am desprins una şi-am întins-o în cuşcă, de-a lungul, făcîndu-l pe Mars să-şi ridice picioarele şi să se aşeze pe ea. Dacă o îndoiam, rămînea destul de mult în afară ca s-o putem înnoda de

partea cealaltă a zăbrelelor dar n-aveam cum s-ajungem dedesubt.

— Ne trebuie o pîrghie.

Am luat două scaune şi-am aşezat cîte unul la fiecare capăt al uşii.

— O ridicăm pe ele, spusei.

Am început să ridicăm, dar labele lui Mars alunecară printre gratii de îndată ce cuşca părăsi duşumeaua şi împinseră perdeaua făcînd-o mototol ; în acelaşi timp începu să latre tare. Am lăsat cuşca jos şi m-am uitat la Finn : şiroia apa pe el. Se uită şi el la mine apoi zise calm :

— Tocmai mă gîndeam la altceva.

— La ce ?

— Presupune c-am reuşi chiar să legăm cele două capete ale perdelei dedesubt, ei bine, nodul o s-o adune fîşie între zăbrele, aşa că n-o să stea întinsă sub picioarele cîinelui... înţelegi ce vreau să spun.

Înţelegeam prea bine şi-am rămas amîndoi pe gînduri, rezemaţi de-o parte şi de alta a cuştii.

— La urma urmei poate c-ar fi mai bine să încercăm cu sfoară, zise Finn. Dac-am trece două bucăţi prin inelele perdelei la fiecare capăt şi-am face apoi două găuri...

— La naiba cu asta. N-o să mai încercăm nimic, am strigat începînd să trag perdeaua de sub picioarele lui Mars, dar el apucă repede un colţ cu gura şi nu-i mai dădu drumul.

— Scoate-i-o din colţi, i-am spus lui Finn.

— Scoate-o tu şi eu trag !

Cu mare greutate i-am deschis botul lui Mars şi-am salvat ce mai rămăsese din perdea. După

asta m-am aşezat pe duşumea, mi-am rezemat capul de zăbrele şi-am început să rîd ca într-un acces de nervi.

— Finn, şi eu m-am gîndit la ceva.

— La ce ?

— M-am gîndit... că poate nici n-o să treacă pe uşă pînă la urmă !

Rîdeam aşa de tare încît abia puteam să vorbesc. Atunci începu şi Finn să rîdă şi-am rîs amîndoi ca nişte nebuni, aşezaţi pe jos, pînă cînd n-am mai putu decît să gemem. După asta am pornit să căutăm pe unde-şi ţinea Sammy băutura şi cînd am dibuit-o, ne-am turnat două porţii bune de whisky. Finn dădea semne c-ar vrea să mai întîrzie la treaba asta, dar l-am tras îndărăt la cuşcă.

— Hai, i-am spus scurt, şi lasă-l să facă ce vrea cu picioarele !

Am ridicat cuşca de jos ţinînd-o la fiecare capăt de zăbrele şi imediat Mister Mars începu să alunece şi să-şi scape picioarele între gratii ; se dovedi însă curînd că, în grija noastră pentru bunăstarea lui, nu pusesem la socoteală inteligenţa animalului. Imediat ce-şi dădu seama că n-avea de stat pe nimic altceva decît pe zăbrele, îşi strînse picioarele şi se culcă întins de-a lungul, pe-o latură a cuştii, arătînd puţin cam incomodat dar cu desăvîrşire calm. Cînd am văzut asta, am început iar să rîdem atît de tare încît a trebuit să lăsăm cuşca jos.

— Pentru numele cerului ! strigai în cele din urmă şi-o pornirăm spre uşă.

Cuşca în sine era uşoară şi cea mai mare parte din greutatea ei era chiar Mars, totuşi o puteam duce fără prea mult efort. În clipa următoare mi-am ţinut respiraţia : povara se lovea de uşă.

— Stai aşa ! îi spusei lui Finn care era înainte.

Mergea cu faţa spre mine, păşind de-a-ndăratelea, şi-i vedeam ochii crescînd mari şi rotunzi ca nişte farfurioare. Am împins şi-am cîrmit în tăcere pînă cînd Finn se trezi în vestiar şi cuşca începu să alunece pe uşă ca un piston într-un cilindru. Nu era nici o jumătate de incie în plus.

— S-a făcut ! strigă Finn.

— Aşteaptă, mai e şi cealaltă uşă de trecut.

Am deschis uşa spre culoar şi cuşca alunecă prin ea ca unsă cu vaselină. O dată ieşiţi afară, am lăsat-o jos şi ne-am strîns mîinile apoi m-am întors în apartamentul lui Sammy şi-am aruncat o ultimă privire în *living-room* : arăta mai curînd ca un cîmp de bătaie, dar nu vedeam ce-aş putea face în privinţa asta. Eram gata să închid uşa de la intrare, cînd Finn zise :

— Ascultă, chiar dacă ieşim din clădire, cum crezi c-o să ducem comèdia asta mai departe ? O să ne ia poliţia la întrebări.

— O să luăm un taxi.

— N-o să intre într-un taxi obişnuit, trebuie să găsim unul decapotabil.

— Atunci o să luăm un camion, nu-mi pasă de asta.

— Dar unde o să lăsăm cuşca pînă-l găsim ?

Am respirat adînc, apoi am răspuns :

— Ai dreptate, într-adevăr ; ascultă, te duci şi găseşti un afurisit de taxi decapotabil, sau un camion, sau orice vrei, dacă poţi să faci asta în zece minute... dacă nu, te întorci şi-o s-o cărăm noi şi... să ne ia naiba ! O să aştept aici.

— Nu-i mai bine să aştepţi înăuntru ?

Ne-am uitat adînc unul în ochii celuilalt, apoi am ridicat cuşca şi-am cărat-o iar în apartament.

— O să aştept pe culoar, am zis şi dacă apare Sammy, o şterg. Dacă nu sînt aici cînd te întorci, o să ştii că asta s-a întîmplat.

Ne-am strîns iar mîinile şi Finn plecă, iar eu am rămas pe palier muşcîndu-mi încheieturile şi ascultînd fiecare zgomot. Gîndul că tocmai în ultimul moment Mars ar putea să-mi alunece printre degete mă scotea din minţi. M-am dus să-l văd şi i-am vorbit printre gratii, apoi am intrat în bucătăria lui Sammy, am găsit o pereche de cotlete de porc, i le-am dat şi m-am întors la postul meu pe culoar.

Cam după vreo cinci minute am auzit paşi pe scări şi mă pregăteam să zbor, dar era Finn. Arăta nemaipomenit de calm.

— Am găsit un taxi cu capotă.

Am ridicat cuşca, am strecurat-o iar afară şi-am închis uşa lui Sammy, apoi ne-am îndreptat spre scări.

— Ieşim prin spate ca să evităm portarul, zisei.

— Taxiul e la uşa din faţă.

— Foarte bine, atunci o să cărăm blestemata asta de cuşcă de jur împrejurul blocului !

În momentul acela Mars scăpă unul din cotlete, am călcat pe el şi m-am dus aproape de-a berbe-

leacul pe primul şir de trepte. Dar nu-mi mai păsa de nimic. Cînd am ajuns la parter, ne-am îndreptat repede spre ieşirea de serviciu, în frunte cu Finn care ştia drumul, dar cînd am ajuns la uşă am constatat că era încuiată. În clipa următoare în spatele nostru o voce strigă : „heii !" — şi amîndoi am tresărit ca împuşcaţi. Era portarul, un om voinic şi greoi, cu o expresie încăpăţînată.

— Nu puteţi ieşi p-aici, zise el.

— De ce nu ?

— Fiindcă se închide la patru jumate.

— Foarte bine, atunci o să ieşim pe partea cealaltă, spusei. Eram în stare să-i rup gîtul pe loc, numai să-l pot scoate pe Mars din clădire. Ridică ! mă adresai lui Finn şi-amîndoi am săltat cuşca.

— Hei, nu aşa repede, zise portarul, barîndu-ne calea.

Am observat că mesteca gumă.

— Sîntem foarte grăbiţi, spusei, şi apoi către Finn : Înainte marş ! pornind către intrarea principală şi împingîndu-l pe portar într-o parte. Vedeam prin sticla uşilor principale taxiul şi şoferul care aştepta acolo şi mi se părea că văd pămîntul făgăduinţei. Portarul trecu în faţa noastră şi puse mîna pe uşă.

— Am zis : nu aşa repede, repetă el.

— Şi eu am zis că ne grăbim !

— Trebuie să ştiu ce faceţi, şi pe ce bază, cu voia cui ?

— Ducem animalul ăsta de-aici, cu voia domnului Starfield. Ai ceva împotrivă ?

Portarul chibzui un moment, apoi zise :

— Împotrivă ? gîndesc că nu, de loc ! Îi ziceam într-una domnului Starfield că e contra regulamentului, ziceam, să ţie animale de-astea de răsfăţ în apartamente. Nu-i un animal de răsfăţ, zice el, e un cîine dresat. Cîine dresat, zic eu, dresat sau nu, ar fi mai bine să nu dea spectacole aici, sau o să vă reclam la administratori, zic. V-am spus că e contra regulamentului, zic. Dac-aş vrea, aş putea să fac să vă dea afară, zic. Şi să nu umblaţi nici cu bani, că nu merge cu mine. Nu vreau să-mi pierd slujba, zic şi trebuie să mi-o fac, nu-i aşa ? Nu că mi-ar păsa mie ceva, zic. Ce mă priveşte pe mine c-aduceţi în casă un cîine. Nu mă sinchisesc de-un cîine, cum nu mă sinchisesc de-o femeie, zic, da e contra regulamentului...

În timp ce sporovăia aşa, l-am scos pe Mars în stradă. Şoferul taxiului, care lăsase jos capota, ne ajută să ridicăm cuşca. Ocupă toată partea dindărăt, stînd înclinată cu un capăt în jos, aproape de fundul maşinii şi cu celălalt ieşit afară, peste capotă. Bietul, bătrînul Mars era acum din nou pe duşumeaua lui de aluminiu, dar înclinat într-un unghi de cincizeci şi cinci de grade, aşa că alunecase jos, înghesuit în bare, împreună cu castronul lui care zdrăngănea îngrozitor în timp ce aranjam cuşca. Îşi ţinea bine în dinţi restul de cotlet şi din fericire asta îl împiedica să latre.

— Săracul de el, spuse şoferul care lua toate foarte firesc, nu prea stă comod... Ia să încercăm altfel... şi se îndreptă iar spre cuşcă.

— Las-o ! strigai, e foarte bine.

— Dar nu mai e loc pentru două persoane.

— Ba da, e prea destul, am strigat.

I-am dat portarului o jumătate de coroană bacşiş şi-n timp ce Finn se urca în faţă lîngă şofer, m-am căţărat pe acoperişul cuştii şi m-am ghemuit în unghiul dintre ea şi scaunul şoferului, în spatele lui.

— Nu prea-i bine, ce-ar fi dacă te-ai aşeza..., începu iar şoferul.

— Te rog dă-i drumul ! strigai.

Acum nu mai lipsea decît să se înţepenească motorul ; totuşi porni. Portarul ne flutură din mînă rămas-bun şi-o luarăm spre King's Road. Finn se întoarse şi se uită la mine şi-am început amîndoi să rîdem muţeşte unul la altul, un rîs lung, interminabil, de triumf şi izbîndă.

— Nu mi-aţi spus unde trebuie să vă duc... zise şoferul, oprind taxiul la King's Road.

— Mergi spre Fulham, zisei şi-o să-ţi spun peste un minut încotro.

Nu voiam să risc să-l întîlnim pe Sammy întorcîndu-se cu maşina lui de la Sadie. Se vede că toată încărcătura asta bătea al naibii la ochi, fiindcă oamenii se întorceau şi se uitau după noi de-a lungul străzii.

— Ascultă, îi spusei lui Finn, primul lucru de făcut e să cumpărăm o pilă şi să scoatem cîinele afară.

— Prăvăliile sînt închise.

— Ei şi ? O să batem pînă or să deschidă.

— Opreşte la un magazin de fierărie, spusei şoferului, care nici nu clipise măcar.

Nimic nu-l poate mira pe un şofer de taxi din Londra. Opri la o fierărie de pe Fulham Palace

şi după oarecare bătăi în uşă şi argumentaţii, am obţinut o pilă.

— Acuma, zisei şoferului, du-ne într-un loc liniştit, undeva prin apropiere, unde să putem face treaba asta fără să fim deranjaţi.

Omul, care-şi cunoştea bine Londra, ne duse pe locul unui depozit de cherestea părăsit, lîngă Hammersmith Bridge şi ne ajută să descărcăm cuşca. Aş fi preferat să-l concediez chiar acolo, dar nu eram sigur că am destui bani la mine ca să-l plătesc. Ca de obicei, Finn n-avea în buzunar decît cîţiva gologani. Ce gîndea şoferul că punem la cale, Dumnezeu ştie, dar indiferent de ce-i trecea prin minte, cert e că nu făcu nici un comentariu. Poate că-şi făcea socoteala că, cu cît era mai dubioasă treaba, cu atît o să fie probabil şi bacşişul mai mare.

Am pus pila în funcţiune, lucrînd fiecare pe rînd dar, cu toată străduinţa tot ne-a trebuit mai bine de jumătate de oră ca să-l eliberăm pe Mister Mars. Zăbrelele refuzau să se îndoaie chiar fiind complet tăiate la unul din capete, aşa că a trebuit să le pilim pe fiecare din ele la amîndouă extremităţile. În timp ce lucram, Mars ne lingea mîinile, chelălăind nerăbdător. Ştia foarte bine ce se meşterea acolo. Cînd, în cele din urmă am reuşit să scoatem trei bare, nici nu terminasem bine de pilit la ultima din ele, că Mars şi dădu buzna prin gaură. Am primit dulăul cald şi mătăsos drept în braţe şi-o clipă mai tîrziu alergam toţi nebuneşte în jurul curţii, sărbătorind eliberarea cu un vacarm de lătrături şi chiote.

— Vezi să nu fugă, zise Finn.

Nu-mi închipuiam că Mars ar putea fi atît de ingrat să ne părăsească, după ce ne ostenisem atîta pentru el, totuşi am răsuflat uşurat cînd la ordinul meu : „vin-aici, domnule !", cîinele răspunse ascultător.

După asta, am discutat ce să facem cu cuşca şi Finn sugeră s-o aruncăm în rîu, dar n-am fost de acord. Nimic nu necăjeşte mai mult poliţia din Londra, decît să vadă oameni aruncînd diverse lucruri în rîu, aşa că am hotărît în cele din urmă s-o lăsăm acolo unde se afla. Nu era neapărat nevoie să ne ostenim ca să ne pierdem urmele, mai ales că, oricum, nici nu era posibil aşa ceva. În timp ce vorbeam, şoferul se uita la cuşcă, gînditor.

— Ce nesigure sînt încuietorile astea moderne... totdeauna se blochează, nu-i aşa ? zise el.

Şi, vîrînd mîna printre gratii, apăsă un arc sub capac. Imediat una din laturile cuştii se deschise uşor, ca unsă cu ulei. Asta puse capăt discuţiei. În timp ce Finn şi cu mine îi cercetam chipul, şoferul se uita şi el la noi cu un aer absolut nevinovat. Nu ne simţeam în stare de nici un comentariu.

— Ştii una ? zise Finn, sînt obosit. N-am putea merge undeva să ne odihnim ?

N-aveam nici o intenţie să mă odihnesc, dar m-am gîndit că e mai bine să-l las pe Finn să plece. Mă apucase o dorinţă subită să rămîn singur cu Mars. I-am dat lui Finn cinci şilingi, care erau tot ce puteam să-i dau şi i-am spus să se ducă cu taxiul pînă la Goldhawk Road şi să

împrumute de la Dave cît mai era necesar ca să-l plătească pe şofer. Cum nu voia să mă lase singur, mi-a trebuit cîtva timp să-l conving că într-adevăr asta doream. În cele din urmă, taxiul plecă iar Mister Mars şi cu mine o pornirăm pe jos spre Hammersmith Broadway şi, mergînd aşa, cu cîinele alături, mă simţeam ca un rege. Din cînd în cînd ne uitam unul la altul şi simţeam că Mars mă accepta şi mă plăcea tot atît de mult cît îl plăceam şi eu pe el. Eram înduioşat de supunerea lui. Sînt întotdeauna mirat cînd orice altă creatură face tot ceea ce-i spun. Mi se părea în momentul acela că răpirea lui Mars era una din acţiunile cele mai inspirate din viaţa mea. Nu că m-aş fi gîndit la vreun profit deosebit de pe urma lui, fiindcă în clipa aceea nimic nu era mai departe de mine ca gîndul la Sammy şi Sadie ; nu, pur şi simplu eram încîntat că Mars e al meu, după ce mă străduisem atît de greu să-l dobîndesc. Foarte mîndri şi cu capul sus, am intrat amîndoi la „Devnoshire Arms", pe Hammersmith Broadway.

Mars atrăgea atenţia tuturor şi cineva îmi spuse :

— Ce cîine straşnic aveţi !

În timp ce comandam ceva, am luat un ziar de seară care se afla pe tejghea. Îmi venise în minte că era timpul să caut vreun indiciu despre identitatea acelui „H.K." ; asta ar fi putut totodată să-mi lămurească ceva mai bine şi planul pe care-l puneau la cale Sammy şi Sadie. Am început să răsfoiesc ziarul şi n-a fost nevoie să caut prea

departe. Un cap de coloană spunea: MAGNATUL FILMULUI CĂLĂTOREŞTE PE Q.E., iar dedesubt: „Creatorul gloriilor Hollywoodului caută idei în Anglia".

> „Într-una din cele mai luxoase cabine ale transatlanticului Queen Elizabeth care va acosta în curînd aici, se află un bărbat scund şi liniştit care bea coca-cola. Numele lui, puţin cunoscut de public, este unul dintre cele mai răsunătoare la Hollywood. Cei care se pricep cu adevărat la industria filmelor, ştiu că Homer K. Pringsheim este puterea din spatele multor tronuri, cel care creează sau nimiceşte multe glorii ale ecranului. Domnul Pringsheim, care trăieşte simplu şi fuge de publicitate, a declarat la o conferinţă de presă la New-York că pleacă în Europa „în special ca turist". Totuşi este bine ştiut faptul că „H.K.", cum i se spune în semn de simpatie la Los Angles acestei formidabile figuri, este în căutare de noi stele şi de noi idei. Întrebat dacă este favorabil unei cooperări mai strînse între industriile cinematografice americane şi engleze, domnul Pringsheim a răspuns: „ei bine, poate că da."

Asta lămurea lucrurile pe deplin. Mă întrebam care erau căile de acces ale lui Sadie la H.K. şi cît de mult timp o să-i trebuiască să-l aducă unde vrea ea. Nu mă îndoiam cîtuşi de puţin că Sadie ştia exact ce avea de făcut. Probabil că-l fermecase pe omuleţul ăsta cu ocazia unei vizite anterioare. Va trebui să lucrez repede şi rămînea să descopăr exact cînd ancora în docuri Queen Elizabeth. M-am uitat prin restul ziarului dacă nu cumva lucrul ăsta era menţionat undeva, cînd deodată am observat o mică notiţă în josul uneia din pagini şi care spunea:

> *Anna Quentin în drum spre Hollywood?*
>
> „Iubitorii cîntecului îşi amintesc desigur numele Annei Quentin, distinsă cîntăreaţă de *blues* şi de multe alte genuri. Admiratorii domnişoarei Quentin, care au regretat recenta ei retragere din lumina rampei, vor fi animaţi de sentimente contradictorii aflînd ştirea că e în drum spre Hollywood. Domnişoara Quentin, care a plecat pentru o scurtă vizită la Paris, a refuzat să confirme sau să nege zvonul că ar fi semnat un contract pe termen lung de angajare în America şi că ar pleca în scurt timp acolo pe vasul *Liberté*. Domnişoara Quentin este sora bine cunoscutei actriţe de cinema Sadie Quentin."

Am privit anunţul aproape zece minute, încercînd să citesc printre rînduri. Ca toţi ceilalţi admiratori ai domnişoarei Quentin, încercam sentimente contradictorii. În general, simţeam o profundă uşurare. Fără îndoială contractul ăsta cu Hollywoodul era oferta de care Anna spusese în bilet că a acceptat-o cam cu silă. Poate ajunsese la concluzia că singura cale ca să scape de

insistențele plicticoase ale lui Hugo, era să fugă. Pe de altă parte, știam bine că Annei îi părea rău să părăsească Europa. În ce mă privea însă, reacția imediată era că preferam să mi-o răpească Hollywoodul, decît Hugo ; de la Hollywood putea să se întoarcă și, mai era chiar posibil ca pînă la urmă să se răzgîndească să mai plece. Așa cum îi cunoșteam eu firea, bănuiam că dacă Anna se hotărîse să facă ceva care-i inspira îndoieli serioase, dorea ca toată lumea să știe acest lucru de la bun început.

Acestea au fost primele mele reacții, dar la cinci minute după ce fusesem ușurat de teama mai mare, întocmai ca un om vindecat de febră care constată apoi că-l dor dinții, am început să mă simt nenorocit din cauza situației în sine. E adevărat că nu dovedisem nici o grabă deosebită să mă întorc la teatru și s-o pisez pe Anna cu atențiile mele. O știam însă acolo și fusesem sigur că în scurt timp o să mă cheme. De altfel, așa cum și făcuse, mi-am amintit cu durere. Dar Anna în Statele Unite era ceva care dădea cu totul altfel de gîndit. Îmi trecu atunci prin minte că, dacă plecam imediat, poate reușeam s-o prind încă la Paris și s-o conving să renunțe la planul ei.

Timp de cîteva minute ideea mi se păru foarte atrăgătoare, apoi gîndurile mi-au fost întrerupte de Mars, care-și așeză o labă mare pe genunchiul meu.

— Da, i-am spus, te-am uitat !

Într-adevăr, puteam să-l duc oricînd pe Mars îndărăt la Sammy și dacă nu voiam să văd mutra

pe care o va face, puteam să-l leg afară lîngă ușa de intrare din Chelsea și să-l las acolo ; sau puteam să-l duc la secția de poliție, în cel mai rău caz. Ce-mi păsa, în definitiv, de *Privighetoarea de lemn ?* N-aveau decît să facă ce vor cu blestemata aceea de traducere. Mi se păru apoi că răpirea lui Mars fusese lucrul cel mai stupid pe care l-am săvîrșit vreodată. Dacă nu mă puneam singur într-o situație atît de proastă cu isprava asta, aș fi putut să fac pe moralistul cu Sadie și Sammy în privința traducerii — mai ales că Sammy avea și așa conștiința vinovăției în chestiunea asta — și să-i scutur de o sumă frumușică. Pe deasupra, animalul mă și încurca ; dacă n-aș fi avut acum grija lui, puteam să mă las păgubaș de toată afacerea asta plicticoasă și s-o urmăresc pe Anna.

Și totuși, mă gîndii iar, ar fi un lucru grav să dau înapoi tocmai acum. Ceea ce trebuia cu siguranță să fac, era să-l previn pe Hugo de planul lui Sadie. Nu c-ar fi existat vreo șansă ca Hugo să ia unele măsuri în privința asta, dar simțeam că n-o să fiu liniștit pînă cînd n-o să știe și el. Cît despre pornirea mea de a mă lupta cu Sadie și Sammy, fusese destul de îndreptățită. Dacă nu mai mult, cel puțin făcusem ceva la care nu se așteptau și care luase prin surprindere perechea asta de reptile. Și cînd mă gîndeam la felul în care Sammy se purtase cu Madge, nu doream decît să fi putut născoci o lovitură și mai strașnică pentru el. Rămînea de văzut ce preț se putea pune pe Mars, ca obiect al tocmelii. Am mîncat o plăcintă cu carne, i-am dat una lui

Mars și m-am uitat la ceas: era opt fără zece minute. Cu cît îl găseam mai repede pe Hugo, cu atît mai bine. Adevărul era că, de îndată ce imaginea lui mare ca de urs îmi apărea în minte, mă umplea o imensă dorință să-l văd, cu atît mai mult cu cît simțeam că o soartă îndărătnică încerca parcă să ne ție departe unul de celălalt. Îmi era necesar sufletește să-l găsesc pe Hugo.

Cîteva minute mai tîrziu, telefonam la Compania Loyd: vasul Queen Elizabeth urma să intre în docuri poimîine, ceea ce nu era de loc rău. Apoi am sunat numărul lui Hugo din Holborn, dar n-a răspuns. Am telefonat imediat la studioul „Bounty Belfounder", gîndind că se putea ca Hugo să mai fie încă acolo. Studioul mă informă că, într-adevăr, toată lumea era încă la lucru, însă nu erau siguri dacă domnul Belfounder se mai găsea acolo; fusese ceva mai devreme, dar poate că plecase. Mai era deci o nădejde, așa că m-am hotărît să mă duc la studio.

Doisprezece

STUDIOUL „BOUNTY BELFOUNDER" se află într-o suburbie din sudul Londrei unde neprevăzutul atinge proporții dezgustătoare. Am mers cu taxiul pînă acolo unde mi-au ajuns banii din buzunar, apoi restul drumului l-am făcut cu autobuzul. Am rămas în felul acesta fără nici un sfanț, dar nu mă gîndeam mai departe de clipa de față. Dacă ați văzut vreodată un studio cinematografic, știți desigur cît de ciudat se îmbină în cadrul lui strălucirea și paragina. La „Bounty Belfounder" ultima părea în floare. Studioul se întindea între o linie de cale ferată și o șosea și era închis de partea străzii cu un gard înalt de tablă ondulată. Poarta principală, care se afla în mijlocul unui șir de clădiri scunde și provizorii, părea mai curînd intrarea unei grădini zoologice; deasupra ei, numele BOUNTY BELFOUNDER strălucea neîncetat în litere de neon, stîrnind un oftat în piepturile fetelor care treceau zilnic la lucru pe Old Kent Road și în împrejurimi.

Am coborît cu Mars din autobuz. Dacă ați încercat vreodată să pătrundeți într-un studio cinematografic, știți probabil că șansele de a fi

transformat pe loc în „persoană neautorizată" sînt cît se poate de mari. În ce mă privește, sînt un fel de persoană neautorizată de meserie și cred că am fost dat afară în viața mea din mai multe locuri decît oricare alt membru al „intelighenției" engleze. Cum ședeam și mă uitam așa la studio, mi-a trecut prin minte că s-ar putea să nu fiu lăsat să pătrund acolo. Intrarea principală consta dintr-o pereche de porți de fier care nu numai că erau închise, dar și păzite de nu mai puțin de trei oameni așezați într-un mic birou cu vederea spre stradă și a căror sarcină și plăcere era să poftească înăuntru cu plecăciuni persoanele ilustre și să le gonească cu dispreț pe cele umile. Știam că era inutil să mă apropii de ei și să întreb de Hugo, așa că m-am gîndit să cercetez mai bine locul pe dinafară și să văd dacă nu exista vreo cale ceva mai accesibilă. Le și atrăsesem atenția cerberilor și privirea lor mă acuza de vagabondaj. De asemenea, îmi trecu prin minte că mai ales în acest loc Mars ar putea fi recunoscut. De fapt, eram mai degrabă de părerea lui Finn că un cîine alsacian seamănă foarte bine cu orice alt cîine alsacian, dar existau acolo unii oameni care puteau deosebi totuși o cioară de un vultur. Ne-am îndepărtat, făcînd pe vinovații, și-am mers pe lîngă împrejmuirea de fier pînă la linia de cale ferată. Gardul era acoperit cu afișe care făceau anticipat reclama filmului la care, după cîte se părea, se lucra înăuntru chiar atunci. Mi-am adus îndată aminte că citisem ceva și în ziare: era un film despre conspirația lui Catilina, care avea să fie remarcabil prin scrupu-

lozitatea lui în prezentarea acestui mult controversat și denaturat episod istoric. „În sfîrșit — îi anunța afișul pe londonezii uluiți — adevărul despre Catilina!", și era invocat creditul a nu mai puțin de trei iluștri istorici clasici. Sadie juca rolul Orestillei, soția lui Catilina, despre care Salustiu spune că nici un bărbat serios n-o aprecia decît pentru frumusețea ei și despre care lui Cicero îi plăcea să creadă că nu era numai soția, ci chiar fiica lui Catilina. Despre această insinuare filmul nu amintește nimic, dar, fie pe baza unor cercetări, fie numai din necesitățile scenariului, o dezminte, prezentînd-o pe Orestilla ca pe o femeie cu inimă de aur și principii reformiste moderate.

Studioul părea un loc inaccesibil. Poate că exista o posibilitate de intrare pe partea căii ferate, dar am lăsat-o ca pe o ultimă resursă fiindcă, deși de automobile nu mi-e teamă, trenurile în schimb mă cam sperie. Știu că e nelogic, deoarece, în afară de unele „crize", de obicei trenurile merg pe șine și nu te pot urmări pe trotuare sau în magazine, ca automobilele. Totuși, de data asta temerile mele obișnuite erau mărite și de prezența lui Mars, pe care-l și vedeam călcat de un tren, lucru care în imaginația mea înfierbîntată mi se părea inevitabil dacă ne-am fi aventurat dincolo, peste șine. Așa că m-am întors spre poarta principală. Acolo, am observat că cei trei paznici care mă luaseră probabil drept un vagabond rău intenționat plecaseră și numai unul singur apărea în cadrul ferestrei. M-am uitat la poartă, și-atunci am văzut în curtea studioului Alvisul mare și

negru pe care-l zărisem dispărînd după colț la Riverside Theatre. Eram sigur că era aceeași mașină și asta m-a făcut să mă hotărăsc imediat. Cu mintea goală de orice idee, m-am apropiat de portarul care mă privea întrebător și m-am aplecat spre el.

— Sînt prietenul lui George, am șușotit, privindu-l drept în ochi.

Am bolborosit numele așa fel încît să poată suna ca John, Joe, James sau Jack, gîndind că unul sau altul din numele astea cu siguranță că exista acolo, pe undeva. Omul dădu din cap oarecum disprețuitor, atinse o manetă și porțile se deschiseră.

— Drept prin curte și la stînga, zise el și-am pășit înăuntru.

Nu voiam să atrag atenția asupra lui Mars strigîndu-l, dar speram că va fi atît de deștept să mă urmeze imediat ; auzind cum se închid porțile în spatele meu, nu m-am putut opri să mă întorc ușor să văd ce se întîmpla cu el, dar totul era în regulă. Nu numai că se strecurase discret pe urma mea, dar își lăsase și coada în jos cînd trecu pe sub fereastra portarului. Fără să mă mai uit îndărăt, am traversat în goană curtea trecînd pe lîngă mașina lui Hugo și-am intrat într-un labirint de clădiri, pe partea cealaltă. La stînga mea era o ușă pe care scria : FIGURANȚI. Fără îndoială că acolo trebuia să ajungă prietenul lui Joe și m-am întrebat un moment dacă n-ar fi bine să continui rolul. Am ajuns însă la concluzia că n-avea nici o rațiune să mă costumez în roman ca să-l găsesc pe Hugo, mai ales că

asta însemna să-mi încredințez unei alte persoane pantalonii, lucru care îmi inspiră o groază primitivă. Așa că am mers drept înainte și-n timpul ăsta mi-am scos cravata și-am legat un capăt de zgarda lui Mars. Mă simțeam gata la orice.

Deodată auzii în depărtare o voce care perora înflăcărat și retoric. Sunetul acestui glas străbătea limpede prin văzduhul vibrant al înserării și m-am îndreptat într-acolo, fiindcă eram sigur că, găsind centrul operațiunilor, o să-l descopăr și pe Hugo. Nu se mai vedea nimeni împrejur, birourile erau goale și nu se auzea nici un alt zgomot. Cu Mars trepădînd pe lîngă mine, am alergat pe-o alee cu clădiri de beton, apoi pe o alta și, cotind după un colț, m-am trezit deodată în fața unui spectacol uimitor.

În fund de tot, într-o explozie de culori și forme, se ridica o parte a Romei antice. Pe ziduri și arcade, pe stîlpi și coloane de marmură, cădea strălucirea albă a lămpilor electrice, dînd clădirilor un relief mult mai puternic decît în realitate, întunecînd prin contrast aerul care plutea împrejur ca o ceață crepusculară. Foarte aproape de mine era o pădure de schele de lemn, cu ghirlande de cabluri pe care erau agățate uriașe lămpi electrice și reflectoare, iar printre ele, montate pe picioroange de oțel și suspendate pe scripeți, se aflau nenumărate aparate de filmat, toate numai ochi. Dar lucrul cel mai ciudat era că, în arena largă din fața clădirii se afla o gloată cam de vreo mie de oameni, într-o perfectă liniște și nemișcare. Ședeau cu spatele spre mine și păreau că ascultă vrăjiți vocea vibrîndă a unui singur

personaj, care apărea deasupra lor în picioare pe un car de război, balansîndu-se şi gesticulînd în centrul luminii orbitoare. Fără îndoială că era Catilina, aţîţînd plebea romană. Albeaţa nenaturală a luminii şi violenţa culorilor mă orbeau şi-a trebuit să întorc capul. În orice alt moment, aş fi privit fascinat un asemenea spectacol, dar în clipa aceea n-aveam decît un gînd: Hugo şi eram aproape sigur că doar cîţiva paşi mă despărţeau de el. Am început să umblu în jurul schelăriei, mergînd în dosul şuvoiului de lumini aşa cum ai ocoli un torent. Nu voiam ca Hugo să mă vadă el, cel dintîi. Şi cum mergeam aşa, cetatea părea că se desfăşoară sub ochii mei, dînd la iveală prin nu ştiu ce meşteşug scenografic, noi şi noi imagini de străzi, temple şi pieţe semănate cu coloane. Mergeam înainte uimit, chiar pe marginea cercului de imagini colorate, cu cascada de lumini într-o parte şi amurgul în cealaltă. Pînă şi Mars părea vrăjit, ca un cîine zburător care-şi mişca picioarele încoace şi-ncolo fără să atingă pămîntul. Vocea înflăcărată se auzea mereu, lansînd un torent neîntrerupt de proteste şi apeluri. Unele cuvinte începeau să-mi trezească atenţia şi auzii: „Tovarăşi, aceasta este calea ca să scăpăm de sistemul capitalist! Nu spun că este singura cale, dar spun că este cea mai bună dintre toate." M-am oprit pe loc. După cîte ştiam, marxismul ar putea transforma rapid optica asupra istoriei antice, totuşi lucrul suna ciudat. Atunci, într-o străfulgerare, mi-am dat seama că vorbitorul nu era Catilina, ci Lefty.

Vocea tăcu şi mulţimea începu să se mişte. Cu un murmur care crescu într-un muget amplificat de faţadele cetăţii artificiale, oamenii băteau din palme şi strigau, fremătînd, legănîndu-se şi întorcîndu-se unii spre alţii. Ici şi colo printre ei se vedeau romani îmbrăcaţi în toge, dar majoritatea erau tehnicieni şi ingineri în salopete albastre şi cămăşi. Intr-o latură a mulţimii putui să văd acum, datorită faptului că cei care-o purtau se mişcaseră puţin, o placardă lungă pe două prăjini şi pe care scria cu litere de-o şchioapă: SOLUŢIA SOCIALISTĂ. În aceeaşi clipă îl văzui şi pe Hugo.

Era singur, ceva mai departe de gloată, dar în plină lumină. Şedea pe treptele unui templu din marginea cetăţii, uitîndu-se spre Lefty peste capetele oamenilor. Nenumăratele reflectoare care băteau din toate unghiurile nu lăsau nici o umbră în jurul lui şi în albeaţa luminii arăta straniu de palid, ca şi cum chipul i-ar fi fost acoperit cu var. Îşi împreuna şi-şi îndepărta mîinile într-o gesticulaţie meditativă care ar fi putut însemna o întîrziată aplaudare. Avea acea atitudine caracteristică pe care i-o cunoşteam bine, cu umerii încovoiaţi şi capul înainte, cu ochii căutînd pătrunzător în jur, uşor plecaţi şi cu buzele fremătînde. Apoi începu să-şi muşte unghiile. Am rămas ţintuit locului. Lefty începu iar să vorbească şi imediat se făcu o linişte absolută.

Hugo îmi simţi privirea şi se întoarse uşor. Ne despărţeau doar vreo cincisprezece yarzi. M-am mişcat din umbră în bătaia luminii şi atunci mă văzu. O clipă ne-am uitat unul la altul; eram

incapabil să zîmbesc sau măcar să mă mişc şi-aveam impresia că-l privesc pe Hugo din altă lume. Ceva grav şi trist stăruia între noi ca o perdea şi-l priveam atît de avid, încît un timp aproape nu mi-am dat seama că mă vedea. Apoi Hugo zîmbi ridicînd braţul şi Mars începu să mă tragă înainte, spre el. Mă cuprinse o adîncă tristeţe: după demnitatea absenţei şi tăcerii, avea să urmeze banalitatea vorbelor. Am zîmbit automat, cercetîndu-i chipul. Ce exprima oare? Prietenie, dispreţ, indiferenţă, mînie? Dar faţa era de nepătruns. Am urcat treptele şi m-am oprit lîngă el. Hugo îşi duse pînă la capăt zîmbetul şi salutul, fără încetineală şi fără grabă, apoi se întoarse iar către mulţime şi-n acelaşi timp făcu spre Lefty un gest care părea să însemne: „fii atent la ce spune"!

— Hugo! strigai încet.

— Ssst!

— Hugo, ascultă, trebuie să-ţi vorbesc imediat... nu putem merge într-un loc liniştit?

— Ssst, spuse Hugo, mai tîrziu... Vreau să aud ce spune, e colosal.

Îmi aruncă pieziş o privire pătrunzătoare şi-şi flutură mîna mustrător.

Lefty termină o frază şi din mulţime se ridică un murmur domol de aprobare.

— Hugo, spusei tare şi cu ton plin de importanţă, trebuie să te previn...

Se făcuse iar linişte. Hugo dădu din cap spre mine, îşi duse degetul la buze şi-şi concentră atenţia asupra lui Lefty. Am coborît vocea, încercînd

să-i strecor în ureche: „Sadie te trage pe sfoară, este...

— Totdeauna o face, zise Hugo. Nu vrei să taci, Jake? O să vorbim mai tîrziu.

Mă copleşi disperarea. M-am aşezat jos pe trepte la picioarele lui Hugo şi Mars se întoarse lîngă mine. Lumina orbitoare a becurilor îmi fulgera în ochiul stîng iar vocea lui Lefty îmi împungea creierul ca un cui.

— Întrebaţi-vă singuri, la ce ţineţi cu adevărat? zicea Lefty. Ştiţi cum se spune: acolo unde e comoara, acolo e şi inima omului!

Deodată am simţit că tot ce făcusem în ultima vreme era lipsit de sens. Anna pleca în America, Sadie şi Sammy manevrau cum voiau şi nimic n-o să-i oprească, Madge fusese înşelată, acum îl găsisem pe Hugo şi nu voia să-mi vorbească. Nu mai rămînea decît să fiu arestat şi închis pentru furtul lui Mars. Mi-am pus braţul după gîtul lui şi cîinele mă linse afectuos după ureche.

Lefty părea că mai are rezerve pentru încă vreun ceas. Era într-adevăr un cuvîntător bun. Vorbea simplu, fără să şovăie şi cu toate că discursul lui era excesiv de bogat, era totuşi bine închegat. Nu-i lipseau înfloriturile, dar nu-i lipsea nici forţa. Deşi mai tîrziu tot ce puteam să-mi amintesc din el erau doar cîteva fraze răsunătoare, în acel moment aveam totuşi impresia că argumentaţia lui era foarte strîns şi logic prezentată. Reuşea să combine tonul familiar al predicatorului popular, cu stilul dramatic şi înflăcărat al demagogului. Înaripată de sinceritate şi

pasiune, vorbirea lui cădea de sus ca o săgeată, netedă, simplă și pătrunzătoare. Cei o mie de oameni erau ca vrăjiți, cu respirația încetinită și ochii ațintiți intens asupra lui. I-am privit așa un timp, apoi se produse o ușoară mișcare la una din marginile mulțimii. Drept în fața noastră și în spatele vorbitorului erau un număr de placarde cu sloganuri. Placardele acelea începură deodată să se clatine încet, încoace și-ncolo, ca niște plute pe un lac brusc agitat. Am observat una sau două învălmășeli pe partea dinspre intrarea principală, dar aproape nimeni nu lua seama la ce se petrecea împrejur, toți erau absorbiți de Lefty. M-am uitat în sus la Hugo : ședea și el ca un om în transă. M-am răsucit împrejur, întorcînd spatele adunării și privind îndărăt la străzile ingenioasei cetăți pe care excesul de lumină o făcea să radiez un exces de culori. În spatele ei totul părea întunecat. Am oftat și m-am uitat iar la Hugo. Disperarea mea începu să facă loc exasperării și-am simțit născîndu-se în mine acel impuls nervos de a acționa cu orice preț, care mă cuprinde adesea în momente de dezamăgire. L-am lăsat liber pe Mars. În spatele nostru două uși duble se deschideau în templu și m-am convins dintr-o privire că erau uși adevărate și că templul avea un interior propriu-zis. Apoi am început să examinez poziția în care ședea Hugo. Acest scurt examen preliminar poate fi foarte important în judo : observi unde este plasat centrul de greutate al adversarului și în ce punct o presiune îi va răsturna mai ușor echilibrul. Am încercat în minte diferite mișcări și-am hotărît că cea mai

potrivită ar fi o versiune a loviturii O Soto-Gari, cum o numim noi. Apoi, încet și tacticos, m-am ridicat și, stînd în picioare pe ultima treaptă lîngă el, am strigat tare : „Hugo !" S-a întors pe jumătate spre mine și-atunci i-am apucat brațul drept între încheietura mîinii și cot și l-am forțat tare îndărăt spre stînga mea, făcîndu-l astfel să vie cu fața la mine. În același moment mi-am agățat piciorul drept în spatele încheieturii genunchiului lui drept. Ca un tot perfect cumpănit, trupul meu pivotă lin în jurul încheieturii șoldului stîng, în timp ce cu mîna dreaptă apucam cureaua lui Hugo și-l antrenam în cercul mișcării mele, împingînd și ridicînd în același timp. Simțindu-l că începe să cadă, am făcut cîțiva pași îndărăt și ne-am prăbușit împreună, rostogolindu-ne prin ușa dublă în interiorul templului. Ușile se închiseră în urma noastră, dar numai după ce reușise să dea buzna după noi și Mars, care acum ședea în spatele lor, ca într-un post de pază. Ne-am ridicat de jos, Hugo frecîndu-și unele părți care suferiseră puțin în cădere. Interiorul templului era întunecos, luminat numai de licăririle care se strecurau printre șipcile înguste de sub unghiul acoperișului. Era gol, în afară de o ladă de lemn pe care, după cîteva clipe, Hugo se așeză. M-am așezat și eu alături de Mars, lîngă ușă cu picioarele încrucișate și amîndoi ne uitam la Hugo. Mars nu știa sigur ce atitudine să adopte față de el și-mi cerea cu privirea un răspuns ; din cînd în cînd mîrîia încet, ca și cum ar fi încercat să rămînă stăpîn pe situație fără să treacă la o agresiune serioasă. Mi-am scos pachetul cu

țigări, am ales una și-am aprins-o. Așteptam ca Hugo să spună ceva.

— De ce-ai făcut asta, Jake ? întrebă el.

— Ți-am spus că vreau să-ți vorbesc.

— Foarte bine, dar nu-i nevoie să fii atît de brutal. N-a lipsit mult să-mi rupi gîtul.

— Prostii, știu exact ce trebuie să fac.

— Ce voiai să-mi spui ? întrebă Hugo, părînd destul de resemnat cu situația de prizonier.

— O mulțime de lucruri, dar înainte de toate, unul — și-i povestii repede tot ce știam despre planurile lui Sadie.

— Îți mulțumesc că-mi spui, zise Hugo, dar nu părea nici prea surprins, nici prea interesat de povestea mea, apoi adăugă : văd că l-ai luat pe Mister Mars cu tine.

Dar nici faptul ăsta nu părea să-l mire.

Eram tocmai gata să-i răspund, cînd un vacarm asurzitor izbucni în spatele nostru. Se auzeau tropăituri de picioare fugind, amestecate cu strigăte și țipete ; pămîntul se zguduia și clădirea se cutremura în jurul nostru.

— Ce-i asta ? întrebai, iar Mars începu să latre.

— Naționaliștii uniți spuneau că vor să spargă mitingul. Probabil că au sosit și după ei o să apară și poliția. În clipa următoare se și auzi un fluierat strident în depărtare. Hai să vedem ce-i, spuse Hugo.

Am ieșit împreună și-am dat cu ochii de un spectacol sălbatic : mulțimea care cu cîteva minute înainte fusese atît de liniștită, era împărțită într-un haos de grupuri încăierate. Oriunde ne ui-

tam, lupta părea în toi și întreaga masă de oameni se legăna încoace și-ncolo ca într-o enormă învălmășeală la rugby, și-n mijlocul ei sărea din cînd în cînd cîte un om de pe schelele de lemn sau de pe suporturile aparatelor de filmat, răsturnînd prieten sau dușman, la nimereală. Din această grămadă mișcătoare de oameni care se loveau cu pumnii, cu picioarele și se luptau corp la corp, se ridica un muget constant în care țipetele de durere și de furie se amestecau fără putință de deosebire. Peste acest spectacol lămpile electrice străluceau cu neslăbită violență, înregistrînd în contul companiei „Bounty Belfounder" sume de bani considerabile per oră și arătîndu-ne cu uimitoare claritate fețele turbate ale combatanților. În depărtare, îl puteam vedea pe Lefty cocoțat încă pe carul de război și încă gesticulînd, cu gura închizîndu-se și deschizîndu-se în timp ce în jurul lui, întocmai ca în jurul lui Hector, bătălia se dezlănțuia în toate părțile cu deosebită sălbăticie. În apropiere, lunga bandieră cu SOLUȚIA SOCIALISTĂ se înălță și căzu peste talazul omenesc ; întîi căzu un capăt o dată cu purtătorul steagului care se prăbuși sub un atac, și după aceea și celălalt capăt, dar mîini zeloase îl ridicară repede, ca să-și mai fluture o dată mesajul profund visător, deasupra scenei.

Fluierele poliției se auzeau acum chiar la intrarea în studio și nu mai era timp de pierdut. Chiar cînd nu știu de care parte sînt, nu-mi place să privesc o luptă fără să intru în ea ; de data asta însă n-aveam nici o îndoială în privința sim-

patiilor mele şi nici nu m-am gîndit să-l întreb pe Hugo cu cine ţine el.

— Care sînt *ceilalţi ?*

— Mă tem că nu-i posibil să-i deosebeşti, răspunse Hugo.

Deoarece chiar aşa era, lucrul cel mai rezonabil care se putea face era să ne ducem să apărăm singura persoană pe care o cunoşteam sigur, adică pe Lefty. I-am spus asta lui Hugo şi m-am lansat, ţinîndu-l bine pe Mars care începuse să arate oarecare semne că ar vrea să muşte pe cineva. Hugo mă urmă şi cu greutate ne-am croit drum prin încăierare în direcţia carului de luptă. Vacarmul era îngrozitor şi în spatele nostru, în noaptea care se aduna deasupra, se înălţa conturul strălucitor luminat al Cetăţii Eterne, legănîndu-se foarte blînd încoace şi-ncolo, în cutremurarea pămîntului frămîntat de cele o mie de picioare care se fugăreau. Ne-a trebuit cîtva timp să ajungem la Lefty şi nu o dată am fost obligaţi să ne apărăm dreptul de trecere tratînd violent vreun individ, sau indivizii care încercau să ne împiedice. Aşa că am dat zdravăn în dreapta şi-n stînga, sperînd că loviturile cădeau în general asupra celor răi. Eu am scăpat mai mult sau mai puţin nevătămat, dar Hugo a primit o lovitură în ochi care părea să-l fi înfuriat teribil. Cum ne apropiam de car, Lefty, care rezistase încercărilor inamicului de a-l trage jos de acolo, deodată sări cu un urlet de furie în capul unuia din duşmani şi amîndoi se rostogoliră la pămînt. În acelaşi moment, doi voinici, prieteni ai duşmanului lui Lefty, se repeziră asupra lor şi nu i-ar fi fost de loc moale

lui Lefty dacă Hugo şi cu mine nu ne-am fi aruncat la rîndul nostru peste ei, cu plăcerea unor înotători într-o mare caldă. Mars, pe care-l lăsasem liber ceva mai înainte, se înfoia în jurul încăierării muşcînd picioarele unuia şi altuia cam fără alegere. Bătaia noastră, în timpul căreia am reuşit să fac cîteva isprăvi serioase şi să folosesc una sau două piedici deosebit de rare şi rafinate, a durat numai cîteva minute. Lefty se lupta ca o pisică sălbatică în timp ce Hugo, semănînd mai mult ca oricînd cu un urs, şedea drept, cu picioarele larg desfăcute şi-şi învîrtea braţele ca o moară de vînt. În ce mă priveşte, prefer să-mi lăţesc adversarul pe jos cît mai repede posibil. Inamicul fugi şi l-am ridicat pe Lefty, care arăta cam prost.

— Mulţumesc, zise el. Hei, Donaghue, mă bucur că te văd, nu ştiam că eşti aici.

— Nu ştiam că-l cunoşti pe Lefty, spuse Hugo.

— Nici eu nu ştiam că *tu* îl cunoşteai.

Dar nu era timpul să discutăm aceste descoperiri interesante.

— Uitaţi-vă ! strigă Lefty.

Ne-am întors către intrarea studioului şi văzurăm înaintînd spre bătălia care continua cu neslăbită furie, un considerabil corp poliţienesc, unii pe jos, alţii călare.

— La naiba, zise Lefty. Acum au să aresteze pe oricine le-o cădea sub ochi, în special pe mine, ceea ce m-ar deranja teribil de data asta. E vreo ieşire prin spate ?

Ne-am retras pe străzile Romei, care erau invadate de un mic număr de combatanţi mult mai

ocupați unul cu altul decît cu gîndul de a scăpa, și-am trecut pe sub o arcadă de cărămizi.

— Nu cred că e vreo ieșire pe-aici, zise Hugo, toate astea se termină în zidul de împrejmuire.

Cetatea era de fapt mult mai mică decît mi se păruse la prima vedere. Într-o clipă am și ajuns la zidul ei, o structură înaltă din cărămidă roșie falsă, în care se ridicau din loc în loc turnuri de observație și care dădeau impresia unei extraordinare grosimi ; zidul înconjura clădirile într-un semicerc neîntrerupt. Lefty îl lovi cu pumnul.

— Inutil, zise Hugo.

Într-adevăr, era neted ca o castană și prea înalt ca să-l poți sări.

— Sîntem prinși ! strigă Lefty.

Vacarmul din curte căpătase o notă nouă și auzeam poliția răcnind instrucțiuni prin portvoce. Ne-am uitat în jur înnebuniți.

— Ce-i de făcut ? m-am adresat lui Hugo. Ședea locului cu ochii sticloși și-și întoarse încet spre mine capul enorm. Zgomotul se apropia și se vedeau cîțiva polițiști care dădeau buzna sub arcadă.

— Las' pe mine ! zise Hugo, bîjbîind prin buzunare, de unde scoase un obiect mic. „Detonatorul casnic Belfounder, spuse el, neprețuit pentru înlăturarea rădăcinilor de copaci și curățirea ascunzișurilor de iepuri".

Obiectul avea un capăt ascuțit pe care Hugo îl înfipse la baza zidului, apoi scoase o cutie de chibrituri și într-o clipă se auzi zgomotul unei sfîrîieli teribile.

— Dați-vă înapoi ! strigă Hugo.

Imediat se produse o explozie răsunătoare și ca prin minune în zid apăru o gaură cu un diametru cam de un metru și jumătate prin care puteam vedea în întunericul de dincolo un teren neregulat, acoperit cu hangare din tablă ondulată și mărginit de un gard scund și reclame Bovril. Dincolo de gard, se afla calea ferată. În timp ce observam toate acestea, Lefty ne și depășise și, întocmai ca un cîine de circ care trece printr-un cerc, se strecură iute și grațios prin gaură și-o clipă mai tîrziu îl văzurăm sărind gardul și pierzîndu-se dicolo de șine, în amurgul roșietic verzui.

— Repede ! îmi strigă Hugo, dar se întîmpla acum altceva care îmi atrăgea atenția.

Șocul exploziei probabil că dizlocase ceva în alcătuirea cetății, fiindcă deodată întreaga structură începuse să se legene și să șovăie în mod alarmant. M-am uitat în sus și, ca într-un vis, am văzut contururile de cărămidă și marmură oscilînd amețitor într-un lent crescendo de pîrîieli, ca de rupere și prăbușire.

— La naiba ! se dărîmă, zise Hugo, dar nu-i nimic, e făcută doar din plastic și plăci Essex.

Părea că sîntem înconjurați de polițiști care urlau. În depărtare, vedeam coloane care se înclinau într-o parte și arcuri de triumf care se îndoiau, se fărîmau și-n cele din urmă se turteau ca niște jobenuri cu clac. Era un zgomot amenințător, ca de cutremur, și-o clipă am privit împietrit, apoi m-am întors spre gaura din zid, dar era prea tîrziu : chiar deasupra noastră zidul începea să se prăvale înăuntru. Să vezi vreo cincisprezece metri de zidărie solidă că vine peste tine

nu-i o priveliște liniștitoare, chiar dacă ți s-a spus că totul e făcut numai din plastic și plăci Essex. Cu un muget îngrozitor, zidul începu să cadă. L-am aruncat pe Mars la pămînt și eu lîngă el, ținînd cu o mînă cîinele și cu cealaltă apărîndu-mi ceafa. În clipa următoare, într-o huruială apocaliptică, totul era grămadă peste noi.

Lumea se întunecă și ceva mă lovi violent la umăr. Mă turtisem și mă lățisem singur atît de tare, încît aproape făcusem gaură în pămînt. Undeva, larma și prăbușirea continuau. Am încercat să mă ridic, dar ceva mă țintuia jos. Atunci m-a cuprins panica, m-am zbătut nebunește și deodată m-am trezit șezînd, cu bucăți de zid de diferite mărimi risipite în jurul meu. M-am uitat disperat după Mars și curînd l-am văzut ieșind de sub un morman de dărîmături, scuturîndu-se și venind nepăsător spre mine. Cariera lui cinematografică îl obișnuise fără îndoială cu astfel de întîmplări.

Am examinat scena. Totul se schimbase : întreaga Romă zăcea la pămînt și din ruinele ei se ridica în lumina lămpilor un nor de praf gros ca ceața. În arenă, ca un tablou convențional al bătăliei de la Waterloo, se aflau o masă de figuri negre, unele călare, altele urcate pe mașini și altele rînduite în grupuri ordonate. O voce spunea ceva confuz într-o pîlnie de amplificat. Prim-planul arăta mai asemănător cu finalul bătăliei : pămîntul era presărat cu torsuri fără picioare, jumătăți de oameni, unii tăiați parcă de la umeri, dar toți străduindu-se totuși cu rîvnă să redevină întregi, trăgîndu-și părțile ascunse ale trupului de sub bucățile de decor turtite, care zăceau ca un uriaș pachet de cărți de joc, unele păstrîndu-și încă fața de cărămidă și marmură, altele descoperind pe dosul răsturnat nume de firme comerciale și instrucțiuni ale scenografului. Cum mă agitam să mă eliberez de-acolo, îl văzui pe Hugo apărînd ca o balenă la suprafață, scoțîndu-și umerii monumentali printre dărîmături ca și cum ar fi fost toate numai carton. Se ridică în picioare risipind bucățile în stînga și-n dreapta ; o clipă silueta i se profilă pe cer, apoi se depărtă repede în direcția liniei ferate și-l văzui în lumina înserării sărind peste șine ca un bivol fugărit și dispărînd în depărtare.

Am sărit în sus și mă pregăteam să-l urmez, cînd Mars provocă o nefericită diversiune. De jur împrejurul nostru, ca o droaie de păduchi neliniștiți, polițiștii se tîrau ieșind de sub epave. Dacă asta a stîrnit vreo amintire în mintea simplă a lui Mars, nu știu, dar cu siguranță că vreun reflex i-a fost trezit. Fără îndoială că era atît de obișnuit să salveze oamenii din astfel de situații, încît apariția simultană a atîtor candidați la salvare l-a copleșit. Se repezi la cel mai apropiat polițist și, apucîndu-l de umăr, începu să-l tragă cu nădejde afară. Admit că gestul lui putea fi rău înțeles, așa cum a și fost, de către polițistul care, închipuindu-și cu siguranță că Mars îl ataca, începu să se lupte înverșunat cu el. M-am uitat un timp, pînă cînd începui să mă tem că Mars ar putea fi rănit ; atunci am intervenit și l-am tras de-acolo explicîndu-i totodată polițistului că,

după părerea mea, intențiile lui Mars fuseseră cît se poate de bune și nu agresive, cum credea celălalt. Polițistul mi-a răspuns grosolan și, decît să continui o asemenea discuție, am preferat să-i întorc spatele, și apucînd bine capătul cravatei mele care mai atîrna încă de zgarda lui Mars, m-am pregătit să pornesc pe urmele lui Hugo și să trec peste calea ferată, cu sau fără toate trenurile din lume pe ea.

Închipuiți-vă consternarea mea cînd am văzut că între șine și locul unde mă aflam eu, peste toată bucata aceea de teren pustiu, se întindea dintr-o parte într-alta un cordon subțire, dar regulat, de poliție. Să risc să înfrunt și poliția și trenurile, era prea mult pentru mine. Totuși, cerința cea mai urgentă era să dispar din vecinătatea polițistului atacat de Mars, așa că am început să fug cu cîinele pe marginea curții studioului, sperînd c-aș putea găsi o spărtură acolo unde se termina zidul și încă nu începea cordonul de poliție. Dar nu exista vreun asemenea gol și m-am trezit întorcîndu-mă spre intrarea studioului unde combatanții de mai înainte ședeau acum în grupuri potolite ; o droaie de uniforme barau ieșirea și-o voce supraomenească urla că „nimeni n-are voie să plece" ! Îmi trecu atunci prin minte că în realitate poliția nu putea intenționa să aresteze pe toată lumea de-acolo și că, deoarece n-aveam nimic pe conștiință, aș putea foarte bine să aștept în liniște să-mi dea drumul, în loc să alerg de colo-colo și să atrag atenția asupra mea. Dar, uitîndu-mă în clipa următoare la Mars, mă gîndii

iar că nu era de loc momentul ideal să cad în brațele legii.

M-am oprit din goană ca să cuget mai bine și-am luat-o spre intrarea principală, unde cea mai mare parte din polițiști erau îngrămădiți lîngă labirintul clădirilor administrative. M-am adresat lui Mars, zicîndu-i : „tu m-ai băgat în toată povestea asta, tu o să mă scoți !" — și m-am dus cu el în umbra uneia din case, privind în jurul meu. Din locul acela puteam să văd la capătul uneia din aleile laterale, porțile intrării principale : erau deschise și o trupă de poliție călare tocmai intra în curte. Dincolo de porți, afară, se vedea adunată o mulțime care privea înăuntru, și blitzurile ziariștilor care luau fotografii. Între gloată și trupa călare, chiar lîngă poartă, era un mic grup de polițiști care nu puteau vedea cîmpul de bătaie din cauza clădirilor, așa că puteam presupune că nu fuseseră martori la recentele mele „vitejii". Sosise momentul crucial. M-am întors către Mars, l-am mîngîiat și m-am uitat fix în ochii lui ca să-i sugerez să fie atent la ceva cît se poate de serios. Mars îmi răspunse cu o privire de așteptare.

— Fă pe mortul, îi spusei, *mort ! Cîine mort !*

Speram că fusese învățat să priceapă aceste cuvinte și chiar așa era. Într-o clipă își îndoi picioarele, corpul îi deveni moale și alunecă la pămînt cu ochii dați peste cap și gura căscată. Era nemaipomenit de convingător și mă simțeam de-a dreptul emoționat. Apoi mi-am venit în fire și-am aruncat o privire rapidă spre poartă, dar nu ne

văzuse nimeni. Atunci am îngenuncheat şi, ridicîndu-l pe Mars de jos, l-am luat pe umăr; era greu de parcă avea o tonă şi inerţia corpului parcă-l ţintuise de pămînt. M-am sprijinit de zid ca să mă pot ridica încet de jos. Capul lui Mars, cu limba atîrnată afară, se bălăbănea pe pieptul meu, iar picioarele dindărăt şi coada îmi spînzurau pe şale. Am pornit. Pe măsură ce înaintam către poarta principală, simţeam îndreptîndu-se asupra mea toate privirile, nu numai ale poliţiei care păzea acolo, dar şi ale gloatei de afară şi cînd am ajuns destul de aproape, un murmur de simpatie se ridică din mijlocul ei. „O, bietul cîine!" se auzeau nişte glasuri de femeie şi, într-adevăr, spectacolul era înduioşător. Am grăbit pasul cît am putut, dar poliţia mi-a tăiat calea; avea ordin să nu lase pe nimeni să iasă.

— Ce mai e şi asta?! zise unul. Am păşit hotărît înainte şi cînd am ajuns chiar lîngă ei, am strigăt pe-un ton grăbit şi alarmat:

— Cîinele e rănit, trebuie să găsesc repede un veterinar... e unul chiar la capătul străzii.

În timpul ăsta mă treceau sudorile de groază ca nu cumva Mars să mă dea de gol. Trebuie că şedea foarte prost, cu umărul meu înfipt în stomac, dar rămase nemişcat. Poliţistul însă, şovăia.

— Trebuie îngrijit imediat! repetai.

Un murmur de protest începu să se audă din mulţime.

— Lasă-l pe bietul om să plece să-şi îngrijească cîinele! strigă cineva în asentimentul general.

— Ei bine, poţi să pleci! zise în sfîrşit poliţistul.

Am ieşit pe poartă şi mulţimea se dădu la o parte cu exclamaţii respectuoase de simpatie. Îndată ce-am scăpat de lume şi-am văzut deschizîndu-se larg în faţa mea New Cross Road, nebarată şi fără poliţişti, n-am mai putut răbda.

— Sus! *Cîine viu!* am strigat, lăsîndu-mă pe genunchi şi imediat Mars îmi sări de pe umăr şi amîndoi o luarăm la goană de ne sfîrîiau picioarele. În urma noastră se auzea din ce în ce mai îndepărtat, un imens hohot de rîs.

Treisprezece

TRECUSERĂ CEASURI ÎNTREGI, sau cel puțin așa li se părea picioarelor mele și noi tot mai mergeam pe Old Kent Road. De la un timp, sentimentul triumfului de a fi scăpat atît de ingenios, făcuse loc deprimării provocată de constatarea că n-aveam bani și că deci n-aveam altceva de făcut decît să merg așa înainte, spre nord. La un moment dat mă gîndisem să iau un taxi și la capăt să-l conving pe Dave să-l plătească ; ideea că tot el mai plătise în ziua aceea o cursă pentru mine și că s-ar putea să nu mai aibă bani lichizi nu m-ar fi făcut să șovăi, dac-aș fi găsit taxiul ; dar în pustietățile astea din sudul Londrei nu trec niciodată taxiuri în căutare de clienți și alungasem de mult speranța într-o asemenea fericită eventualitate. Aș fi telefonat după ajutor, dar îmi cheltuisem prostește ultimul penny pe un exemplar al ziarului „Socialistul Independent", a cărui ediție pentru a doua zi apăruse și se vînduse oamenilor care ieșeau dintr-un cinematograf, în drumul meu. Ziarul publica un reportaj al adunării de la „Bounty Belfounder" și cîteva fotografii cu bătaia ; una din ele înfățișa dramatica mea ieșire cu Mars pe poarta principală și era intitulată : O VICTIMĂ CANINĂ A BRUTALITĂȚII POLIȚIEI. Localurile erau închise de mult și strada era pustie ; mulțimea care ieșise de la cinema constituise ultimul semn de viață. Pînă și Mars arăta deprimat : își lăsase capul și coada în jos, urmîndu-mă numai după miros fără să-și ridice de loc ochii. Poate că era și el flămînd, fiindcă eu știu sigur că eram și mă gîndeam cu tristețe la cotletul de porc pe care-l lăsasem pe scări la Sammy. Maximă : să nu calci niciodată în picioare mîncarea pe care poți s-o pui în buzunar.

Trecuse bine de miezul nopții cînd am ajuns, abia tîrîndu-ne, pe Waterloo Bridge. Mi se părea că avusesem o zi nesfîrșit de lungă și cînd am trecut pe partea dinspre nord a podului am înțeles că nu eram în stare să merg mai departe. Era tot o noapte senină, cu văzduhul ca laptele cald și-am stat pe loc un timp uitîndu-ne la rîu, nu ca să-i admirăm frumusețea, ci fiindcă era necesar să stăm. Îmi simțeam tălpile ca după secole de uzură, iar în corp tot felul de dureri și suferințe care mă făceau să nu mai văd lumea din afară. Apoi, bălăbănindu-ne, greoi, am coborît scările.

Dacă ați încercat vreodată să dormiți pe cheiul Victoria, știți că dificultatea cea mai mare este aceea că băncile sînt despărțite la mijloc de un braț de fier care nu-ți dă voie să te întinzi. Nu știu dacă e o simplă întîmplare sau o măsură a L.C.C.[1]-ului împotriva vagabondajului, dar în

[1] London County Council — Consiliul Comitatului Londrei.

orice caz e foarte incomod. Totuşi sînt posibile cîteva soluţii, fie că foloseşti braţul de fier ca pernă, fie că-ţi aşezi genunchii peste el şi picioarele pe partea cealaltă, fie în sfîrşit că te resemnezi să te faci covrig numai pe o jumătate de bancă. Ultima, e o poziţie cam incomodă chiar pentru cineva scurt ca mine, dar dacă dormi agitat cum dorm eu, probabil că e totuşi metoda cea mai bună, aşa că m-am hotărît pentru ea.

Inainte de a mă aşeza însă, mi-am înfăşurat cu grijă „Socialistul Independent" în jurul picioarelor şi l-am legat cu cravata şi batista. Ziarul este un bun izolant cum bine ştie orice vagabond şi regretam doar că nu dispuneam de două exemplare. Apoi ne-am culcat, eu pe-o jumătate de bancă, Mars pe cealaltă jumătate, şi-am adormit.

Cînd m-am trezit era tot noapte ; părea că stelele merseseră cale bună şi mă simţeam amorţit de frig. Atunci se auzi Big-Ben sunînd ora trei. „Numai trei !" am bombănit. Am stat un timp într-o criză de înţepeneală, apoi am încercat să-mi frec membrele să le încălzesc dar efortul era atît de dureros în comparaţie cu folosul, încît n-avea rost. M-am aşezat, simţindu-mă cît se poate de nenorocit. Apoi mi-am adus aminte de Mars : era tot acolo şi dormea zdravăn, sforăind uşor. Singur şi tremurînd, am rămas o vreme uitîndu-mă la el. Pe partea cealaltă trotuarele pustii se întindeau pînă departe sub lămpile înalte care împrăştiau o lumină palid verzuie în frunzele nemişcate ale platanilor, descoperind dedesubtul lor şiruri goale de bănci tot atît de incomode ca a noastră. Pustiu ca un pod pictat într-un tablou, pe care nimeni n-o să umble niciodată, podul Waterloo veghea meditativ deasupra rîului. M-am ridicat în sus şi sîngele începu să-mi alerge gros şi dureros în picioare.

Mars era imaginea însăşi a Somnului. O clipă am fost chiar furios pe el că putea să doarmă atît de liniştit, în timp ce eu eram treaz şi îngheţat, apoi am început să-mi amintesc nişte întîmplări cu oameni în bărci de salvare, care scăpaseră cu viaţă datorită căldurii trupului unor cîini credincioşi. Nu sînt sigur dacă nu cumva ideea asta îmi venea chiar dintr-unul din filmele lui Mars. Cu oarecare greutate am reuşit să-l trezesc şi să-l fac să se mişte destul ca să mă pot aşeza lîngă el. Într-adevăr, trupul lui radia căldură de la nas pînă la coadă ! Un timp ne-am sucit încercînd să găsim o poziţie care să ne convină la amîndoi şi-n cele din urmă ne-am aşezat, eu cu faţa în blana lăţoasă a gîtului lui Mars, el cu picioarele dindărăt în burta mea, şi-mi linse nasul care trebuie să fi fost ca o bucată de gheaţă. Am întins la întîmplare o mînă şi i-am trecut-o peste cap ; n-ar fi fost greu să faci din urechile lui două punguţe mătăsoase. În timp ce mă prindea somnul, mi-am amintit cît de mult dorisem în copilărie să am un cîine şi cît de bine mă făcuseră cei mai mari să simt că era o dorinţă extravagantă şi nepotrivită, pînă cînd s-a transformat, cu tristeţe, într-un vis tainic şi a fost înlocuită, pe la vîrsta de nouă ani, de o dorinţă tot atît de adîncă ; să am un automobil de lux Aston Martin.

Poliţia ne-a gonit cam pe la şase dimineaţa, ora cînd, pentru nu ştiu ce motiv, începi să devii

un pericol pentru lege și ordine. Lucrurile astea le-am învățat pe vremea cînd eram și mai nepricopsit decît sînt acum. După un popas în Trafalgar Square, care e un alt loc unde nu-i place poliției să te culci, Mars și cu mine ne-am prezentat la prăvălia doamnei Tinckham tocmai cînd se deschidea. Acolo, sub privirea scandalizată a unei jumătăți de duzină de pisici arcuite și zbîrlite, eroul filmului *Cinci într-un torent* a înghițit un castron mare cu lapte, iar eu am împrumutat o liră.

Finn mi-a deschis ușa în Goldhawk Road și m-a împins drept în patul pe care-l părăsise. Și iar am dormit un somn lung.

Cînd am deschis ochii, era după amiază. M-am trezit cu o senzație de apăsare și plictiseală ca atunci cînd știi că a trecut o zi de sărbătoare și te așteaptă o grămadă de treburi pe care le ai de făcut. M-am smuls din pat; afară ploua și-am privit un timp fenomenul. Schimbările atmosferice mă iau întotdeauna prin surprindere și nu sînt de loc în stare să-mi închipui cum se face, cînd vremea e într-un fel, că se schimbă în alt fel. Uitasem cu totul de ploaie. Am deschis geamul și vreo zece minute am făcut exerciții de respirație. Ca să faci asta, umfli plămînii la maximum punînd mîinile pe ultimele coaste și, întinzînd încet diafragma, îți ții respirația cît numeri pînă la opt potrivit de repede și-apoi răsufli treptat pe gură, scoțînd un sunet șuierat. Nu e bine să faci însă astfel de exerciții prea mult timp, fiindcă pot să-ți producă un leșin. Eu le-am învățat de

la un japonez care pretindea că metoda asta îi transformase viața și, cu toate că nu pot spune că a transformat-o și pe-a mea, o recomand ca fiind nedăunătoare și poate folositoare, mai ales cuiva care e atît de sugestionabil cum sînt eu.

M-am îmbrăcat și-am scos prudent capul pe după ușă, să-l caut pe Finn. Nu eram grăbit să dau ochii cu Dave, care mă temeam că o să-mi arunce cîteva observații tari despre povestea cu Mars. Finn, care auzise că m-am sculat, se învîrtea prin apropiere și veni imediat. L-am întrebat dac-ar vrea să se ducă să cumpere niște carne de cal pentru Mars, dar se dovedi c-o și făcuse. Nu iubește cîinii, dar e un om îndatoritor. Apoi îmi dădu un vraf de scrisori. Singura dintre ele care prezintă un interes pentru povestirea de față, era una care conținea un cec de șase sute treizeci și trei de lire și zece. O clipă sau două l-am privit buimăcit, întrebîndu-mă cine putuse să facă o asemenea ciudată eroare; apoi am scos din plic o foaie dactilografiată pe care erau înșirate numele: *Little Grange, Peter-of-Alex, Hal Adair, Dagenham, Saint Cross, Queen's Rook.* Erau ca niște nume din Istorie. La capătul listei, Sammy scrisese: „Pariezi și cîștigi! Îți sugerez ca data viitoare să pariezi pe Lyrebird cînd aleargă.“ Am roșit și văzînd lucrul acesta Finn ieși din cameră. Poate se gîndea că era o scrisoare de la Anna, dar de la ea nu venise nimic.

Purtarea cinstită a lui Sammy mă făcu nerăbdător să aranjez chestiunea cu Mars. M-am dus imediat în *living-room* unde Dave era așezat la mașina de scris, iar Finn stătea gînditor, rezemat

de uşă. Dave scria un articol pentru „Mind" despre nepotrivirea părţilor complementare. Lucrase oarecare timp la acest articol pe care-l scrisese stînd în faţa oglinzii şi uitîndu-se, pe rînd, cînd la imaginea lui reflectată, cînd la cele două mîini. Încercase de mai multe ori să-mi explice ideea lui, dar nu ajunsesem încă să înţeleg problema. Auzind că intru, se opri din scris şi mă privi pe sub sprîncene. Finn se aşeză discret, ca o persoană care-şi ocupă un loc mai retras în sala unui complet de judecată. Mars, care şezuse întins pe covor, îmi făcu o primire entuziastă, după care, am început să vorbesc repede.

— Poate că *a fost* o idee rea, zisei, dar chestiunea este ce-i de făcut acum? Vreau să mă ajutaţi, tu şi cu Finn, să scriu o scrisoare.

Dave îşi întinse picioarele şi-mi dădui seama că n-avea intenţia să se grăbească şi nici să treacă ceva cu vederea.

— Cît eşti de neserios, Jake! spuse el.

Am considerat că era puţin cam nepoliticos.

— Să fim practici, zisei. Cred că primul lucru de făcut este să-l înştiinţăm pe Starfield în mîinile cui se află Mars şi în ce scop a fost luat. Mi se pare fără rost să ne ascundem identitatea, fiindcă oricum Sammy o să ghicească imediat ce-o să-i comunicăm condiţiile.

— Ca răspuns la asta, zise Dave, am de făcut două observaţii. Primo, că nu-mi place acest „noi". *Eu* n-am furat cîinele; secundo, că Finn şi cu mine i-am şi spus lui Starfield prin telefon identitatea hoţului.

— Şi de ce-ai făcut asta? l-am întrebat, uluit.

— Fiindcă, aşa cum ar putea să priceapă chiar şi cel mai prost şantajist, trebuia neapărat ca Starfield să fie împiedicat, dacă era posibil, să anunţe poliţia. Că informaţia noastră l-a oprit într-adevăr să facă acest lucru, se dovedeşte prin faptul că eşti încă liber. Îmi permit să observ că ţi-ai dat o deosebită osteneală să-ţi apară mutra în toate ziarele.

M-am aşezat jos. Văzînd cu cîtă plăcere îmi savura Dave încurcătura, am renunţat la teama că o să-l supăr cu neghiobiile mele.

— Apreciez grija ta pentru mine, spusei cu răceală, dar uiţi că această prematură divulgare face inutilă încercarea de a-l lua prin surprindere pe Sammy cu propunerea mea de a-l schimba pe Mars contra traducerii. Între timp, a putut să copieze textul de o sută de ori.

— Ce naiv eşti! Îţi închipui oare că n-o făcuse şi-aşa? Pentru unul ca Starfield trudesc zi şi noapte o mie de dactilografe şi nu e el omul care să lase măcar o clipă un document important într-un singur exemplar.

— Din felul cum vorbea, sînt sigur că nu exista decît exemplarul meu, sau cel puţin aşa era azi după amiază.

— Nu se poate şti, zise Dave, şi-n orice caz un lucru e sigur: că poliţia putea să pună mîna pe tine şi cu ochii legaţi. Cînd o să-ţi intre în cap să nu mai iei taxiuri cînd faci isprăvi de-astea?

Nu consideram c-ar fi fost chiar atît de uşor să mă prindă, dar am trecut peste asta.

— Foarte bine, dar ca rezultat al bunelor tale intenții, va trebui să ne modificăm propunerea. Și noua versiune este că-l dăm pe Mars nu pentru traducere, ci în schimbul unei hîrtii care să-mi asigure o compensație potrivită, pentru folosirea ei.

— Aiurezi, și e limpede că n-ai gîndit lucrurile absolut de loc, zise Dave împingînd mașina de scris la o parte și liberînd locul în fața lui, pe masă. Mai întîi, trebuie să analizăm situația, continuă el. Hai să judecăm lucrurile pe două capitole principale: întîi, care sînt posibilitățile tale — și al doilea, cum o să le folosești. E inutil să trecem la cpitolul doi pînă cînd nu l-am lămurit pe primul, nu? Trebuie să fii logic, Jake, ești de acord?

— De acord, zisei.

Mă simțeam așa cum se simțeau probabil și victimele lui Socrate. Era imposibil să faci un astfel de om să se grăbească.

— La capitolul unu, există două puncte: A, cît de repede are nevoie acest Starfield de cîine; și B, pînă unde același Starfield este vinovat din punct de vedere legal în ce privește traducerea ta. Acuma, poate ne spui ce știi despre punctul A? zise Dave și se uită la mine, prefăcîndu-se că se așteaptă ca eu să am în privința asta informații deosebite.

— N-am nici o idee! răspunsei.

— Nici o idee! strigă Dave, făcînd pe miratul. Așadar, după cîte știi tu, acest Starfield s-ar putea să nu aibă nevoie de cîine săptămîni de zile, sau chiar luni? Sau poate că nu-i mai trebuie de loc?

— Am citit într-un sondaj Gallup, zise Finn, că publicul e sătul de filme cu animale.

— În orice caz, spuse Dave, nu e sigur că Starfield se grăbește și între timp poate să-și îngăduie să te lase să-i ții cîinele. Ia gîndește-te. de cîtă cheltuială o să-l scutești! Cîte livre de carne pe zi crezi că-i trebuiesc, Finn?

— O livră și jumătate pe zi.

— Deci zece livre și jumătate pe săptămînă, fără să mai ținem seama de suplimente, socoti Dave.

Ne-am întors toți și ne-am uitat la enormul carnivor: dormea tun.

— Ăsta o să mănînce două livre pe zi, spuse Finn.

— Dar, cel puțin, o să fie neliniștit în privința, bunăstării bestiei... o să vrea să-l aibă intact îndărăt.

Dave mă privi cu milă.

— Și ce-o să-i faci ca să-l sperii? mă întrebă. O să-i tai coada? Chiar dacă tu n-ai fi un individ a cărui fire îi stă zugrăvită pe chip, Sadie a ta te cunoaște destul de bine ca să știe că nu ești în stare să strivești o rîmă, ca să nu mai vorbim de un cîine ca ăsta.

De fapt, așa era și începusem să simt și eu că prima mea încercare de șantaj nu ieșea prea bine.

— Natural, începu iar Dave, s-ar putea ca ei să aibă nevoie de animal cît mai repede, dar nu-i sigur. Asta, în ce privește punctul A. Acum, poate știi ceva despre punctul B? Ești tu personal

posesorul drepturilor pentru traducerea cărților lui Breteuil ?

— Nu, bineînțeles că nu, am făcut doar un contract cu editorul pentru fiecare carte separat.

— Așa ?! Atunci, dacă se pune problema ca interesele cuiva să fie amenințate, e vorba în orice caz de interesele editorului și nu de ale tale. Dar, să vedem ce-i și cu amenințarea. Ce s-a întîmplat în realitate ?

Mi-am trecut degetele prin păr, simțind că orice-aș spune o să pară stupid.

— Ascultă, Dave, tot ce s-a întîmplat e că mi-au furat traducerea și că vor s-o arate lui Pringsheim ca să-l convingă să facă un film după cartea asta.

— Întocmai, dar pînă acum n-au făcut nici un alt *uz* de traducere ; și dacă era publicată, puteau să cumpere un exemplar din orice librărie.

— Dar nu-i publicată, și mi-au furat exemplarul dactilografiat.

— Delictul, asta-i altceva. În orice caz, se pare că pînă acum nu există încălcare a drepturilor de autor. Acest american care nu știe franțuzește, citește traducerea și-atîta tot. Dacă se vor hotărî să facă filmul, vor trata detaliile cu cine posedă drepturile, de presupus cu autorul.

— Ei bine, în orice caz a fost un furt, zisei cu disperare.

— Nu-i chiar așa limpede chestiunea asta. Moral, da, dar cum se poate dovedi ? Prietena ta Madge îi dă traducerea lui Starfield, care va spune că habar n-avea că tu o să te superi ; iar Madge ca martoră, va spune același lucru și va

adăuga probabil unele detalii despre tine, pe care apărarea o să le scoată abil de la ea.

Îmi și imaginez cum o să fie.

— E în regulă, zisei, da, da, da... e în regulă !

— Să rezum lucrurile ? întrebă Dave.

— Continuă, i-am spus cu amărăciune.

— E puțin probabil că au să aibă nevoie de cîine în următoarele cîteva zile. După aceste cîteva zile și după ce americanul va fi văzut cartea, o să-ți restituie politicos traducerea și-o să-ți ceară cîinele. Dacă vei refuza să-l dai, se vor adresa poliției. Ce învinuire ai putea eventual să le aduci ? Americanul nici n-o să știe și nici n-o să-i pese a cui e traducerea. Dacă te gîndești bine, te pierzi într-un adevărat labirint și rămîne clar un singur lucru : că ai furat cîinele.

— Dar bine, am protestat, dacă nu se tem de nimic, atunci de ce nu s-au dus pînă acum la poliție ? presupunînd că, așa cum spui, dac-ar fi făcut acest lucru am fi știut.

— Nu pricepi ? mă ironiză Dave, ei bine, pentru că sînt drăguți cu tine. Poate că Sammy ar pune poliția pe urmele tale, dar prietena ta Sadie rîde și spune că ești tare dulce... și-așa, ești lăsat în pace.

Presupunerea asta mă înfuria la culme fiindcă mi-am dat imediat seama că se putea foarte bine să fie adevărată.

— Ai reușit să demonstrezi perfect că sînt un zevzec ; să ne oprim aici. Mă duc să fac o plimbare.

— Nu încă, Jake, mai avem de discutat capitolul doi, îmi aminti Dave.

— Îmi închipuiam că din moment ce e limpede că n-am nici o posibilitate să tratez, nu se mai pune chestiunea ce-mi rămîne de făcut.

— Nu e sigur că n-ai nici o posibilitate să tratezi, deși... cred că într-adevăr n-ai nici una. Ai însă cîinele. Ce intenționezi să faci cu el, să-l trimiți îndărăt lui Starfield ?

— Niciodată, strigai, atîta timp cît mai există vreo alternativă !

— Ei bine, atunci hai să discutăm problema numărul doi.

Ședea acolo degajat, analizînd serios totul, ca și cum ar fi ținut un seminar ; doar în ochi îi sclipea o scurtă licărire de amuzament.

— Poți totuși să încerci să negociezi, reluă Dave. După ce prezentase lucrurile în culorile cele mai negre, probabil că acum avea să le întoarcă invers. E de presupus că s-ar putea să aibă într-adevăr nevoie de cîine imediat, sau să fie îngrijorați de buna lui stare și să-ți facă o propunere, ca să rezolve chestiunea repede. Asta ar fi pentru ei calea cea mai bună, dacă se simt cît de cît neliniștiți în privința delictului. Dar dacă sînt sau nu îngrijorați, asta depinde de un factor necunoscut, care este, în speță, felul cum se comportă și gîndește acum Madge.

În privința asta, cred că eram mult mai pesimist decît Dave.

— Inutil, zisei, tot ce doream era să-i opresc să folosească traducerea, dar din moment ce lucrul acesta nu-i posibil, nu-mi rămîne decît să mă gîndesc ce-o să spun în fața judecătorilor.

— Prostii ! Încearcă să negociezi cu ei, măcar ca să salvezi fața. Ai putea să apelezi la spiritul sportiv al acestui Starfield.

Sugestia lui Dave mă făcu să mă crispez ; nu mai aveam chef să datorez nimic spiritului sportiv al lui Sammy.

— O să tratez mai degrabă cu Sadie.

— Foarte bine, scrie-i o scrisoare. O s-o compunem împreună, dar mai întîi trebuie să te hotărăști în ce calitate o faci : ca parte păgubită — sau ca simplu șantajist ? Ține seama însă cu cine avem de-a face ! Sînt de părere că, dacă acești indivizi vor voi la un moment dat să-și ia îndărăt cîinele, n-au să-și piardă vremea cu tocmeli sau cu poliția ; au să descopere unde se află și-au să trimită patru vlăjgani cu-o mașină să-l ia.

În clipa aceea, o bătaie puternică în ușă ne întrerupse discuția.

— Poliția ! zise Finn.

Mie îmi trecu prin minte că erau mai curînd cei patru vlăjgani ai lui Sammy. Ne uitam unul la altul și Mars începu să mîrîie zbîrlindu-și blana, în timp ce bătăile se repetau.

— Îi lăsăm să creadă că nu sîntem acasă, șopti Finn, dar Mars izbucni într-un lătrat asurzitor.

— Asta a lămurit lucrurile, zise Dave.

— Să mergem să ne uităm pe geamul ușii, spusei, să vedem cîți sînt.

Eram gata să mă bat pentru Mars, bineînțeles în afară de cazul cînd era poliția. Am mers tiptil pînă în hol și geamul murdar de la ușa de

intrare a lui Dave nu oferea decît o imagine ștearsă : părea să fie o singură persoană.

— Restul așteaptă pe scări, zise Finn.

— La naiba ! strigai eu, deschizînd ușa.

— Două telegrame pentru Donaghue, spuse un băiat de la poștă care mi le întinse și dispăru în jos pe scări.

Finn și Dave rîdeau, dar eu tremuram de teamă în timp ce deschideam prima telegramă. În acel moment totul mă speria. Am citit hîrtia de mai multe ori, apoi m-am întors în *living-room*. Telegrama spunea : „Vino imediat cu avionul la Paris la Hotel de Clèves pentru convorbire importantă, stop. Toate cheltuielile plătite, stop. Treizeci de lire pentru cheltuieli imediate, trimise separat, Madge".

— Ce-i ? spuseră într-un glas Finn și Dave.

Le-am dat telegrama s-o citească ; cealaltă era ordinul de plată pentru treizeci de lire. Ne-am așezat cu toții și Dave întrebă :

— Ce să-nsemne asta ?

— N-am nici cea mai vagă idee.

Ce naiba avea de gînd Madge ? Totul era ciudat de ireal exceptînd cele treizeci de lire ; acelea erau reale, întocmai ca un obiect care a doua zi dimineața îți dovedește că n-ai visat. Ce făcea oare Madge la Paris ? Curiozitatea îmi și înfierbînta sîngele și-ntr-o clipă am trecut în revistă o duzină de posibilități, fără să găsesc nici una plauzibilă.

— Bineînțeles o să mă duc, le-am spus gînditor celorlalți doi.

Din toate punctele de vedere telegrama de la Madge era binevenită. Nu c-aș fi fost în mod

precis plictisit de planul meu de șantaj, dar povestea devenise mai degrabă neinteresantă și faza finală promitea să fie ceva banal și decepționant. Așa că poate era mai bine să las totul baltă. Niciodată nu era greu să fiu convins să plec la Paris și, mai puțin ca oricînd acum, cînd știam că Anna era acolo, sau, mai bine zis, c-ar putea să fie. Dar nu, *sigur* că era, sigur de tot ; simțeam prezența ei plutind peste tot în atmosfera acelui oraș a cărui imagine îmi apărea acum în fața ochilor, și-n mintea mea mă și vedeam plimbîndu-mă cu Anna pe Champs-Elysées în timp ce briza caldă a unei eterne primăveri pariziene ne mîngîia fața, așternîndu-ne în cale florile unei viitoare fericiri.

— Și pe noi ne lași să păzim copilul ? întrebă Dave sufocat de indignare. Comiți un furt și-un șantaj și cînd toată treaba se încurcă ne lași pe cap cu obiectul furat, ca să-l găsească poliția aici, în timp ce tu o ștergi, nu ?

— Cu toate cheltuielile plătite, completă Finn.

— Ascultați, spusei, n-o să stau mult, numai o jumătate de zi, dacă e nevoie. O să văd doar ce vrea Madge și dacă aveți neplăceri aici, îmi telegrafiați și-n cîteva ore sînt înapoi.

Dave se mai calmă puțin apoi întrebă :

— Nu poți să mai aștepți ?

— Pare să fie ceva absolut urgent și poate să fie vorba de cîștigat bani.

Aspectul „toate cheltuielile plătite" amintit de Finn, îmi sugera foarte puternic o astfel de perspectivă. Ideea asta îl puse și pe Dave pe gînduri.

— În regulă, zise el după ce mai discutarăm puțin, s-ar putea foarte bine să te alegi cu ceva din treaba asta, dar mai întîi trebuie să hotărîm ce scrisoare scriem, și-apoi trebuie să ne lași destui bani să hrănim animalul, pentru cazul că s-ar întîmpla ceva.

— Banii nu sînt o problemă, spusei, amintindu-mi, cu un sentiment de liniște, de cecul lui Sammy.

Deodată însă, un gînd mă izbi ca un glonț în umăr : nu cumva Sammy, imediat ce-a auzit de furtul lui Mars, o fi anulat cecul ? ! Am sărit ca ars de pe scaun.

— Ce mai e ? întrebă Dave, începi să-mi calci pe nervi !

Pînă unde mergea oare spiritul sportiv al lui Sammy ? Nu chiar atît de departe, eram absolut sigur. Sau poate totul depindea de cît era de supărat ? Îmi veni în minte imaginea salonului lui, așa cum îl lăsasem la plecare și gemui. Singura șansă era ca Sammy să fi uitat de cec.

— Ai vorbit chiar tu cu Sammy la telefon ? îl întrebai pe Dave.

— Da, dintr-o cabină, bineînțeles.

— Și era furios ?

— La culme !

— A spus cumva ceva mai deosebit ?

— Acum mi-aduc aminte că da, zise Dave, și tocmai intenționam să-ți spun, adineauri : „Spune-i lui Donaghue, zicea Sammy, că poate să păstreze fata și eu păstrez banii."

Îmi venea să plîng. Bineînțeles că a trebuit să le povestesc totul despre pariu. M-am dus și-am

luat cecul și ne-am uitat toți la el ca la cadavrul unei ființe iubite. Finn spuse că nu văzuse niciodată un cec pentru o sumă atît de mare și pînă și Dave era emoționat.

— Acum, *trebuie* să plec la Paris, spusei.

Lumea îmi datora atîția bani, încît trebuia făcut ceva radical, imediat. Finn studia extrasul de cont al lui Sammy.

— A mai rămas Lyrebird, zise el, asta nu poate s-o ia îndărăt.

— Numai că încă n-a ieșit învingător ! observă Dave.

— Urmăriți ziarele, zisei. Eu am vreo șaizeci de lire în bancă ; tu cît poți să pariezi, Finn ?

— Zece lire.

— Și tu, Dave ?

— Nu fi caraghios !

În cele din urmă, ne-am înțeles să pariem împreună cincizeci de lire pe Lyrebird. Eram cu toții încă descumpăniți de pierderea celor șase sute treizeci și trei de lire și zece. După aceea, am discutat chestiunea scrisorii. Am rămas la ideea mea că tratativele trebuiau duse cu Sadie. Eram încă jignit de supoziția lui Dave și mi-am amintit cu mîhnire cum spusese Sadie că „ține la mine". Dacă aș fi avut mai mult timp la dispoziție aș fi căutat să văd dacă faptul acesta îmi influențase sau nu hotărîrea de a trata cu Sadie, însă nu era momentul să intru în asemenea analize. Dacă ai motive pozitive să faci un anumit lucru, nu trebuie să șovăi numai fiindcă descoperi că există și unele motive negative, așa că mi-am zis că scrupulele n-aveau ce căuta aici. Sadie era mai

inteligentă decît Sammy şi, cel puţin în ce privea întîmplarea asta, ea era capul. Mai conta apoi şi faptul că Sadie nu-şi găsise, ca Sammy, perdelele smulse şi salonul întors cu susul în jos. Că Sadie s-ar putea să mă mai placă, nu interesa. Oricum ar fi fost, toate astea mă plictiseau şi eram nerăbdător să plec.

În cele din urmă, am căzut de acord ca Dave să-i scrie lui Sadie o scrisoare în numele meu, propunîndu-i să-l dăm pe Mars în schimbul unei recunoaşteri a dreptului meu asupra traducerii şi a unei compensaţii băneşti pentru folosirea ei. Am discutat apoi un timp, cam cît ar trebui să cerem.

— Ce urmăreşti, zise Dave, restituirea, daune sau revanşă ?

Finn era de părere c-ar trebui să ne oprim pur şi simplu la şantaj, şi să cerem cît mai mult, atît cît socoteam că se putea obţine prin sechestrarea lui Mars, folosind şi ameninţări voalate cu privire la sănătatea lui, şi sugeră suma de cinci sute de lire. Dave propuse să cerem numai remuneraţia cuvenită pentru folosirea traducerii anterior publicării ei ; spuse că nu avea însă nici o idee cam la cît s-ar putea aprecia suma, că de fapt despăgubirea se cuvenea editorului şi nu mie dar că, ţinînd seama de împrejurări şi în scopul de a-mi susţine demnitatea, ar trebui poate să cer cincizeci de lire. În ce mă priveşte, socoteam că trebuia să primesc nu numai remuneraţia obişnuită, dar şi o compensaţie pentru furtul traducerii şi propusei, cu modestie, două sute de lire. În cele din urmă, am fixat suma la o sută de lire. Consideram condiţiile prea blînde, dar eram

obsedat acum de ideea plecării la Paris şi-aş fi acceptat orice numai să termin. Mi-am iscălit numele la capătul mai multor foi de hîrtie pe care Dave urma să le scrie la maşină, după ce va schiţa scrisoarea conform punctelor hotărîte. Dave voia să-i sugerez unele dulcegării sau retuşări personale care să facă scrisoarea să pară mai autentică, dar am insistat să păstreze un stil de afaceri absolut impersonal. Fără nici o tragere de inimă, i-am dat lui Dave un cec în alb, apoi m-am dus la Victoria să prind bacul de noapte, pe de-o parte ca să fac economie şi pe de altă parte fiindcă nu-mi place să merg cu avionul.

Patrusprezece

GĂSESC CĂ VOIAJUL PE MARE favorizează meditația. Nu vreau să spun că traversarea cu bacul de noapte s-ar putea numi chiar un voiaj pe mare, în sensul obișnuit. Un element inevitabil în orice călătorie cu vaporul, este mirosul ; iar una din particularitățile unui bac de noapte este că, la senzațiile kinestezice pe care ți le procură un vapor, se adaugă senzațiile olfactive pe care ți le dă trenul. Așa că, în mijlocul unei astfel de răscoliri a tuturor simțurilor mă aflam și eu acum, în timp ce mă gîndeam la Hugo. Întîlnirea mea cu el era departe de a fi fost un succes și, totuși, nu fusese nici un eșec total. Îl pusesem la curent cu ceva ce trebuia să știe și cuvintele pe care le schimbasem nu erau lipsite de prietenie. Ba avusesem împreună chiar și o aventură, în decursul căreia mă purtasem destul de onorabil. Într-un sens, s-ar fi putut spune că gheața se spărsese între noi, dar se poate foarte bine să spargi gheața, fără să te împaci totuși. Și, cum de la întîlnirea mea cu Hugo și pînă acum fiind destul de ocupat nu avusesem timp să-mi analizez impresiile, după ce le-am adunat pe toate, am în-

ceput să le trec în revistă una cîte una. Mi-a reapărut cît se poate de vie prima imagine a lui Hugo, așa cum ședea acolo în capul treptelor, întocmai ca Țarul tuturor rușilor, și reamintindu-mi-l în clipa asta, stînd culcat pe perna mea unduitoare, îmi apărea ca o imagine plină de forță și mister. Simțeam mai sigur ca oricînd că între noi doi nu se terminase totul și că, indiferent în ce scop se încîlciseră mrejele destinelor noastre, deznodămîntul nu se petrecuse încă și sentimentul acesta mă năpădi atît de puternic, încît m-am trezit regretînd că trebuia să plec la Paris și să renunț, fie chiar și numai pentru o zi, la posibilitatea de a-l revedea pe Hugo.

Ceea ce nu lămurise întîlnirea noastră — și, din acest punct de vedere se putea spune că ea fusese un eșec — erau sentimentele lui Hugo față de mine. E adevărat că nu manifestase pe față nici o ostilitate și purtarea lui fusese mai degrabă indiferentă, dar acest lucru era un semn bun, sau un semn rău ? Mi-am reamintit în cele mai mici amănunte expresia lui Hugo, tonul și chiar gesturile lui și le-am comparat cu atitudini mai vechi, dar fără să pot ajunge la nici o concluzie. Cît de sătul era Hugo de mine, rămînea încă de văzut. Apoi m-am gîndit la cartea mea, *Omul care te reduce la tăcere* și nu m-am putut opri să regret că Sadie și Sammy nu-și aleseseră pentru conversația lor conspirativă alt loc decît bucătăria. Ținînd seama de toate, aș fi preferat să-mi fi regăsit cartea fără să aflu și celelalte lucruri și astfel să fi fost scutit de multe necazuri trecute și viitoare. Fiindcă nu-mi închipuiam în mod

serios că osteneala pe care mi-o dădusem să-l avertizez pe Hugo, ar putea să însemne mai mult decît un gest bine intenţionat. Cît despre carte, ea nu figura în mintea mea numai ca un *casus belli*[1] între mine şi Hugo, dar şi ca o adevărată constelaţie de idei despre care nu mai puteam fi atît de necinstit să pretind că n-ar avea nici o legătură cu universul meu. Trebuia să reconsider ceea ce spusesem acolo, dar unde mai puteam găsi un exemplar? Îmi trecu prin minte că aş putea să-l iau de la Jean Pierre, dacă mai avea cumva exemplarul pe care i-l trimisesem la apariţia cărţii şi pe care eram absolut sigur că nu-l deschisese niciodată. De la Jean Pierre gîndul îmi zbură la Paris, frumosul, crudul, dulcele, neliniştitorul şi fermecătorul oraş — şi cu asta, am adormit şi-am visat-o pe Anna.

Sosirea la Paris mă tulbură întotdeauna, chiar cînd l-am părăsit doar de puţin timp. E un oraş de care de fiecare dată mă apropii cu speranţă şi-l părăsesc cu dezamăgire. Există ceva, ca o întrebare pe care numai eu o pot pune şi la care numai Parisul ar putea răspunde, dar pe care n-am fost încă în stare s-o formulez niciodată. Într-adevăr, am învăţat acolo anumite lucruri, de pildă că fericirea mea are o faţă tristă, atît de tristă încît ani de zile am luat-o drept nefericire şi-am alungat-o. Dar Parisul rămîne pentru mine o armonie încă nedescompusă; este singurul oraş căruia pot să-i dau un chip. Londra,

[1] Pricină de război (lat.)

o cunosc prea bine iar celelalte oraşe nu le iubesc destul. Parisul îl regăsesc întotdeauna, dar aşa cum regăseşte cineva, în cele din urmă, o fiinţă iubită, în tăcere şi aproape incapabil să spună o vorbă. *Alors, Paris, qu'est-ce que tu dis, toi? Paris, dis-moi ce que j'aime.*[1] Dar nu se aude nici un răspuns, Parisule, doar un ecou trist de ziduri care se fărîmă... *Paris.*

Cînd am ajuns, n-am simţit nici o grabă teribilă s-o văd pe Madge, şi m-am lăsat cuprins de obişnuita vrajă. Viaţa are atît de puţine clipe care te fac să simţi că sînt sacre! Mai tîrziu o să fie totuşi destul de devreme pentru acele gînduri, oricare ar fi ele, pe care întrevederea cu Madge o să mă oblige să le gîndesc şi, hoinărind spre Sena, simţeam cu certitudine că oricare ar fi linia care va trebui trasă între aparenţă şi realitate, ceea ce trăiam în acel moment era pentru mine *realul*. Imaginea lui Madge păli ca o lumînare. Era acel moment al dimineţii cînd rîuri misterioase, călăuzite de bucăţi de zdrenţe, curg de jur împrejur în rigolele Parisului. Lumina clară împrospăta culoarea pe faţadele cenuşii de pe chei şi le făcea să arate plăcute şi consistente ca o glazură de zahăr. Există detalii pe care chiar cea mai fidelă memorie le va pierde: casele cu frunţi înalte, care-şi apără liniştea în dosul storurilor trase...

[1] Ei, Paris, ce spui tu, Paris! Spune-mi, ce mi-e drag (fr.)

Am stat multă vreme aplecat, privind în oglinda apei de pe Pont-Neuf, ale cărui arcade rotunde se reflectă pe suprafaţa lucie formînd un O perfect ; şi din imaginile cuprinse în cercul acesta, n-ai putea spune care sînt cele reale şi care cele oglindite în apă, atît e de liniştită Sena, de o linişte transparentă şi sclipitoare, aşa cum n-o să fie niciodată Tamisa noastră, răscolită de maree. Am stat aplecat acolo şi m-am gîndit la Anna, care mă făcuse să văd Parisul, atît de familiar mie, într-o nouă bogăţie de detalii, atunci cînd i l-am arătat prima dată.

În cele din urmă mi s-a făcut foame, şi m-am îndreptat spre hotelul unde se afla Madge. În drum m-am oprit la o cafenea, nu departe de Operă, şi-am început să observ mai atent amănuntele vieţii zilnice ale aglomeratului oraş. După un timp îmi atrase atenţia o uşoară agitaţie chiar pe trotuarul de lîngă cafenea şi-am văzut mai mulţi bărbaţi în cămăşi care se învîrteau acolo, aşteptînd parcă ceva. I-am urmărit cu un vag interes şi-n curînd am ghicit că ieşeau dintr-o librărie care se afla alături, dar mă întrebam ce puteau aştepta ? Se plimbau de colo-colo privind în josul străzii, intrau în librărie şi ieşeau iar, nerăbdători la culme. După un timp, m-am întors să privesc librăria şi-acolo am văzut ceva care explica scena : vitrina era absolut goală şi de-a curmezişul ei, în litere enorme erau scrise cuvintele PRIX GONCOURT. În fiecare an, cînd se decernează marile premii literare, editorii cărţilor bănuite a figura printre candidaţii cu speranţe, stau atenţi, gata să scoată la iveală în momentul cînd se anunţă ştirea, un nou tiraj uriaş al operei premiate. Retipărită în zeci de mii de exemplare, cartea este apoi aruncată cu grămada în librării aşa încît înainte ca noutatea să-şi fi pierdut interesul, publicul să poată înghiţi complet această operă literară marcată cu preţioasa distincţie. În aşteptarea evenimentului, toate librăriile cu pretenţii intelectuale îşi golesc cele mai bune vitrine şi stau gata să expună, cu toate onorurile, cartea premiată, care soseşte cu viteza vertiginoasă a unei ediţii speciale.

Îmi beam cafeaua urmărind scena şi cugetînd la deosebirea, în materie literară, dintre obiceiurile franceze şi cele engleze, cînd se auzi un scîrţîit strident de frîne şi un camion trase scurt la bordura trotuarului. Bărbaţii în cămăşi se repeziră formînd într-o clipă un lanţ şi trecînd rapid din mînă în mînă, pachetele cu cărţi. În interiorul librăriei se vedeau alţii care aşezau grăbiţi etajerele pentru expunere în vitrina goală, care peste cîteva minute va fi ticsită de sus pînă jos cu triumfătoarea şi monotona repetare a numelui premiat. Întreaga operaţiune avea precizia grăbită a unui raid poliţienesc. Priveam amuzat cum se golea camionul în timp ce în spatele meu vitrina se albea de cărţi. Apoi m-am întors, să aflu şi eu despre cine era vorba şi-atunci am văzut ceva care mi-a oprit brusc zîmbetul pe buze. De-a latul întregii vitrine, cu emfaza emoţională a unui strigăt repetat, apărea numele lui Jean Pierre Breteuil şi dedesubt, într-o paralelă succesiune, titlul : NOUS LES VAINQUEURS,

NOUS LES VAINQUEURS. NOUS LES VAINQUEURS !

M-am ridicat de pe scaun și m-am uitat iar la anunțul care spunea : PRIX GONCOURT. Nu putea fi nici o îndoială. Mi-am plătit consumația și m-am dus lîngă vitrină, unde sub ochii mei același lucru se repeta de zece, de o sută, de cinci sute de ori : Jean Pierre Breteuil, NOUS LES VAINQUEURS ! Muntele de cărți se ridica încet în fața mea și nici un alt nume nu apărea ; se ridica în formă de piramidă și cînd ultima carte fu așezată chiar în vîrf, toți vînzătorii din librărie se îngrămădiră afară să vadă cum arăta aranjamentul privit din față. Numele și titlul mi se învîrteau înaintea ochilor și-am plecat.

De abia atunci mă izbi constatarea supărătoare că în emoția mea predomina mîhnirea, o mîhnire care mergea atît de adînc încît la început eram incapabil s-o înțeleg. Am mers așa la întîmplare, încercînd să-mi limpezesc simțămintele. Eram într-adevăr foarte surprins că-l descopăr pe Jean-Pierre în rolul de cîștigător al premiului Goncourt. Juriul de premiere, acea constelație de nume celebre, ar putea uneori să mai greșească, dar niciodată n-o să facă o eroare grosolană sau de neconceput. Că alegerea lui Jean Pierre ar reprezenta un moment de pură demență era, așadar, o teorie la care trebuia să renunț. Nu citisem cartea așa că cealaltă alternativă rămînea deschisă și, cu cît mă gîndeam, cu atît părea să fie singura adevărată : Jean Pierre scrisese în cele din urmă un roman bun !

M-am oprit mișcat în mijlocul trotuarului. De ce era oare acest fapt absolut de nesuportat și de ce trebuia să-mi pese atît de mult că Jean Pierre obținuse premiul ? Am intrat într-o cafenea și-am cerut un coniac. A spune că eram gelos, ar însemna să pun problema prea simplu. Simțeam o indignată oroare, ca față de o monstruoasă răsturnare a ordinei firești, așa cum ar simți un om care și-ar vedea opinia preferată contrazisă pe neașteptate și pînă în cele mai mici amănunte, de un cimpanzeu. Îl categorisisem pe Jean Pierre o dată pentru totdeauna. Ca el să-și fi schimbat în ascuns concepțiile, să-și fi îmbunătățit stilul, să-și fi înnobilat gîndirea și să-și fi purificat emoțiile, toate astea erau din cale afară de supărătoare. În imaginația mea îi și acordam cărții toate meritele posibile și, cu cît o făceam, cu-atît simțeam mai adînc un amestec de furie și amărăciune, care-mi alunga orice altă idee din minte. Am mai cerut un coniac. Jean Pierre n-avea dreptul să se transforme pe ascuns într-un scriitor bun. Simțeam că fusesem victima unei imposturi, a unei escrocherii. Ani de zile lucrasem pentru omul ăsta, folosindu-mi cunoștințele și sensibilitatea ca să traduc în dulcea limbă engleză gunoaiele lui literare și-acum, fără să mă prevină, deschide prăvălie ca bun scriitor ! Mi-l imaginam pe Jean Pierre, cu mîinile lui durdulii și părul sur tăiat scurt, și mă întrebam cum aș putea să asociez acestei imagini pe care-o cunoșteam așa de bine, de-atîta timp, noțiunea de bun romancier ?! Gîndul ăsta mă zdruncina ca răsturnarea

unei idei fundamentale. Un om pe care-l considerasem doar un tovarăş de afaceri se descoperea a fi un rival în dragoste. Un lucru era limpede: din moment ce acum nu mai puteam să tratez cu Jean Pierre fără menajamente, nu mai puteam să tratez de loc. Şi de ce mi-aş pierde timpul să-i traduc lui cărţile, în loc să le scriu pe-ale mele? N-o să traduc niciodată NOUS LES VAINQUEURS, nu, niciodată, niciodată!

Sunase ora zece, înainte de a-mi reaminti de Madge. M-am urcat într-un taxi să mă duc la ea la hotel, şi pe drum furia se închega în mine şi se transforma într-un fel de forţă impetuoasă care-mi întărea muşchii şi-mi înălţa capul. Nu m-am furişat în hotel aşa cum aş fi făcut în mod normal ci am intrat ţanţoş făcîndu-i pe funcţionarii de la recepţie şi pe portari, să se plece. N-aveau nevoie să se prefacă a nu vedea peticile de piele din coatele mele, fiindcă sînt sigur că într-adevăr nu le vedeau, atît e de mare puterea ochiului omenesc cînd fulgeră cu privirea. Am cerut să fiu condus la Madge şi peste o clipă sau două eram la uşa ei. Îmi fu larg deschisă şi-o văzui pe Madge întinsă într-un chaise-longue într-o atitudine pe care era limpede că o luase ceva mai înainte, în aşteptarea mea. Uşa se închise încet în spatele meu, ca în urma unui prinţ. M-am uitat la Madge şi mi-am dat seama că eram mai bucuros ca niciodată s-o văd. Sub privirea mea, demnitatea ei se topi şi puteam să-i citesc pe faţă cît de adînc mişcată, cît de uşurată şi încîntată era să mă vadă. Cu un strigăt m-am năpustit asupra ei.

Ceva mai tîrziu veni timpul să începem discuţia. În primul moment cînd intrasem, mă izbise o nouă transformare la Madge, dar impresia dispăruse sub valul de emoţie; acum, în timp ce-şi pudra nasul, o percepeam din nou. Îmbrăcămintea ei era mai simplă, mai fină şi grozav de bine tăiată, iar coafura cu totul schimbată: ondulaţia permanentă englezească dispăruse şi părul îi venea acum ca o bonetă cu clape peste urechi. Părea mai suplă şi mai picantă şi chiar mişcările îi erau mai graţioase. Era limpede că un nou personaj o luase pe Madge în mîini, cineva mult mai expert decît Sammy. Mă urmărea cu coada ochiului, schiţînd tandru acea mimică pe care o ia gura femeii care se ştie dorită şi cînd m-am apropiat s-o sărut şi-a întors capul şi mi-a oferit cu o mişcare regească floarea parfumată şi artificială a obrazului ei. Era deprimant să vezi pe cineva transformîndu-se atît de repede, ca atunci cînd ai vedea cum se mişcă stelele şi se învîrteşte pămîntul.

— Eşti frumoasă, Madge! spusei şi ne-am aşezat jos.

— Jakie, nici nu-ţi pot spune cît mă bucur că ai venit, nici nu-ţi pot spune. Eşti prima faţă omenească pe care-o văd de nu mai ştiu cînd.

Eram gata s-o întreb ce fel de feţe văzuse în ultima vreme, dar era timp destul ca s-o fac să vorbească. Aveam o mulţime de lucruri să ne povestim unul altuia.

— De unde începem? întrebai.

— O, dragule! strigă Madge cuprinzîndu-mă cu brațele — și iar am mai amînat discuția încă un timp.

— Uite, spusei în cele din urmă, hai să începem prin a stabili ceea ce știm amîndoi, de pildă că Sammy e o canalie.

— O, scumpule, am fost atît de nenorocită din cauza lui Sammy!

— Ce s-a întîmplat?

Dar era limpede că Madge nu voia să-mi spună și căuta o ieșire.

— Nu-l înțelegi pe Sammy, spuse ea, e un soi de om nefericit, cu o fire complicată...

E o remarcă tip pe care o fac femeile despre bărbații care le părăsesc.

— Din cauza asta i-ai făcut cadou traducerea mea?

— Oo, *asta*... am făcut-o pentru binele tău, Jakie, spuse Madge ținîndu-mă în șah cu ochii ei mari; m-am gîndit că dacă iese ceva din proiectul ăsta, Sammy ar putea să te ajute. Dar cum ai aflat că i-am dat-o?

I-am oferit o versiune cît se poate de bine selecționată a ultimelor mele întîmplări și-am observat că nu-i plăceau de loc pasajele referitoare la Sammy și Sadie.

— Ce mai pereche de escroci! zise ea.

— Dar cu siguranță că și tu cunoșteai planul lui Sammy, nu?

— Habar n-am avut pînă acum două zile.

Era limpede că mințea, fiindcă nu se putea să nu fi știut mai mult sau mai puțin ce intenționa Sammy să facă atunci cînd îi dăduse traducerea; dar pe-atunci, era convinsă fără îndoială că ea, și nu Sadie, va juca rolul principal. Și poate că la început și Sammy gîndise așa; îmi amintesc că în după-amiaza noastră sportivă el manifestase ceva ce mi se păruse a fi un interes sincer pentru Madge. S-ar fi putut, la urma urmei, ca Sammy să fie un om complicat, dar dacă era și nefericit, nici nu știam și nici nu-mi păsa.

— Ei bine, ce-ar fi ca acuma să-mi spui cîteva lucruri? Ce-i cu convorbirea asta importantă pentru care m-ai chemat?

— E o poveste lungă, Jake, zise Madge. Îmi turnă o băutură apoi stătu un timp uitîndu-se la mine, gînditoare. Avea privirea îngustată, ca de felină, a unei femei care e sigură de puterea ei și care se vede pe ea însăși în chip de Cleopatra.

— Jake, ți-ar place să cîștigi trei sute de lire imediat, și-o sută cincizeci de lire lunar, un timp nelimitat?

În timp ce mă gîndeam la ce-mi spunea, o contemplam pe Madge în noul ei rol.

— Dat fiind că totul mi-e egal, răspunsul este „da", dar cine dă banii?

Madge începu să umble cu pași rari prin cameră. Simțul ei dramatic era destul de ascuțit ca să electrizeze întreaga atmosferă. Se întoarse calm spre mine, cu calmul cuiva care știe că se întoarce calm.

— Termină, Madge, și vorbește deschis. Nu sîntem la o probă de film.

— O persoană... spuse Madge, alegîndu-şi cu grijă cuvintele, care a cîştigat o mulţime de bani cu comerţul maritim sau aşa ceva, în Indochina, propune să-şi investească banii în crearea unei companii anglo-franceze de filme. Cei care o vor conduce, sînt în căutare de talente... O să fie o întreprindere foarte mare. Natural, tot ce-ţi spun acum este confidenţial.

M-am uitat fix la ea ; cu siguranţă că făcuse şcoală bună de cînd o văzusem ultima dată. De unde o fi cules vorbe ca „întreprindere“ şi „confidenţial“ ?

— Totul e foarte interesant şi sper că ochiul descoperitorului de talente te-a notat favorabil, dar ce loc am eu aici ?

— Locul tău e ca scenarist, zise Madge turnîndu-şi singură o băutură.

Efectul era perfect dozat.

— Uite, Madge, zisei, apreciez propunerea şi *toate* eforturile binevoitoare pe care le faci în favoarea mea, dar nu se poate intra într-o treabă ca asta, aşa, oricum. Să scrii scenarii e absolut o chestiune de tehnică în materie şi-ar trebui s-o învăţ perfect înainte ca cineva sănătos la minte să-mi plătească sumele de care spui. Şi, oricum, nu sînt sigur că e o treabă care m-ar interesa. *Ce n'est pas mon genre* [1].

— Încetează să mai joci teatru, Jake — era evident c-o înţepase remarca pe care-o făcusem mai înainte şi-mi întorcea replica — ştiu bine

1 Nu e genul meu (fr.)

cît arzi de dorul banilor ăstora. Lasă-mă să-ţi spun ce ai de făcut ca să-i obţii.

Era adevărat că povestea nu mă lăsa rece.

— Mai dă-mi un pahar şi spune-mi cum intenţionezi să mă tragi în combinaţia asta.

— N-ai nevoie să fii tras, intri foarte natural, datorită lui Jean Pierre.

— Pentru Dumnezeu, dar ce-are a face aici Jean Pierre ?

În dimineaţa asta parcă peste tot trebuia să dau de el.

— Este în consiliul directorilor, sau în orice caz o să fie, cînd toate formalităţile se vor termina. Şi, ia ghiceşte care va fi prima noastră producţie ? zise Madge, cu aerul cuiva care aruncă argumentul decisiv. Un film englezesc, după ultima lui carte !

Simţeam că mi se face rău.

— Vrei să spui, NOUS LES VAINQUEURS ?

— Chiar asta, cea care a luat nu ştiu ce premiu.

— Da, a luat premiul Goncourt... am văzut-o într-o librărie cînd veneam încoace.

— O să facă un film minunat, nu-i aşa ?

— Nu ştiu, n-am citit-o, spusei.

Şedeam cu ochii plecaţi şi-mi venea să urlu cum n-o făcusem de multă vreme. Madge se uita la mine, cum şedeam aşa, cu capul lăsat în jos.

— Ce-i cu tine, Jake, nu te simţi bine ? strigă ea.

— Ba da, perfect, spune mai departe !

— Jake, totul a mers strună... nici nu-ţi închipui ! E mai grozav decît tot ce-am visat vreo-

dată în Earls Court Road. Să fie tocmai Jean Pierre ! Totul s-a aranjat minunat !

Vedeam bine că se aranjase.

— Madge, eu nu sînt scriitor de scenarii, nu știu nimic despre cinema.

— Iubitule, dar nu-i vorba de asta, n-are nici o importanță.

— Bănuiam că nu de asta e vorba.

— N-ai înțeles, totul e hotărît, postul e al tău !

— Postul ăsta e la dispoziția ta ?

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că poți să-l dai oricui îți place ?

Ne-am uitat unul la altul.

— Înțeleg, spusei și mă așezai iar pe scaun. Te rog umple-mi paharul.

— Jake, încetează cu mofturile, spuse Madge.

— Îmi place să știu întotdeauna exact cum stau lucrurile. Ce-mi oferi tu mie e o sinecură.

— Nu știu exact ce înseamnă, dar cred că asta e.

— O sinecură înseamnă cînd primești bani fără să faci nimic.

— Bine, dar e tocmai ce ți-ai dorit întotdeauna, spuse Madge,

— Poate, spusei privind în adîncul chihlimbariu al paharului, dar acum nu mai vreau asta.

Nu eram sigur dacă era adevărat ce spuneam, dar rămînea de văzut dacă era sau nu.

— În orice caz, n-o să fie chiar pentru nimic. Poți să ai tot felul de lucruri de făcut, în primul rînd traducerea cărții, pe care o faci oricum.

— Știi foarte bine că asta e cu totul altceva.

— Trebuie să fii cît se poate de încîntat că în cele din urmă Jean Pierre a scris o carte bună. Toată lumea spune că e minunată, în special de cînd a luat premiul... cum îi zice ?

— Nu voi mai traduce cărți pentru Jean Pierre.

Madge se uită la mine ca la un nebun.

— Ce vrei să spui ? În Earls Court Road te plîngeai întotdeauna că trebuie să-ți pierzi timpul traducîndu-i cărțile proaste.

— E adevărat, dar logica situației nu intră la socoteală aici ; nu urmează neapărat c-aș considera că-mi pierd mai puțin timpul, traducînd cărți bune.

M-am ridicat și m-am dus să privesc pe geam ; în spate, auzeam pe covorul gros pașii lui Madge venind după mine.

— Jake, îmi șopti în dosul urechii, încetează cu toate astea. Ți se oferă o șansă unică în viață. Poate că la început n-o să ai multe de făcut, dar mai tîrziu o să fie altfel... și trebuie să renunți la prostiile astea în privința lui Jean Pierre.

— Nu poți să înțelegi, zisei și ne-am întors față-n față.

— Iubita ta a plecat la Hollywood, spuse Madge după o clipă de tăcere.

I-am apucat mîna moale și indiferentă.

— Nu-i din cauza asta... și, apropo, aș vrea să nu vorbești de Anna ca de iubita mea. Nu ne-am întîlnit de ani de zile decît o singură dată, săptămîna trecută.

— Oh, făcu Madge, părînd mai degrabă sceptică.

— Şi-n orice caz, *n-a plecat* la Hollywood — ca niciodată pînă atunci, în momentul acela simţeam sigur că e aşa — *ştii* tu că a plecat ?

— Ei bine, nu ştiu precis, dar mi s-a spus că da. Şi-apoi, oricine se duce la Hollywood, dacă poate.

Am făcut un expresiv gest de silă faţă de o lume în care lucrurile stăteau într-adevăr aşa. Dar îmi dădusem şi pînă atunci prea mult pe faţă emoţia şi doream să schimb subiectul.

— În ce fel o să colaboreze compania asta a voastră cu „Bounty Belfounder" ?

— Să colaboreze ? O s-o şteargă de pe suprafaţa pămîntului, strigă Madge cu o crudă satisfacţie.

Am ridicat din umeri.

— Şi să nu pretinzi cumva, adăugă ea, că asta te interesează cîtuşi de puţin. În realitate o să-i faci un mare serviciu prietenului tău Belfounder. Nu doreşte decît să-şi piardă toţi banii pe care îi are.

Afirmaţia ei mă surprinse şi era evident că Madge frecventa cercuri unde firea lui Hugo era desconsiderată.

— Poate să facă asta şi fără ajutorul meu, spusei, îndepărtîndu-mă.

Simţeam un fel de oboseală confuză. Mi se oferea o grămadă de bani şi nu înţelegeam de ce-i refuzam, dacă ceea ce eram pe punctul loc de a face însemna că-i refuz. Dar mai important era faptul că mi se oferea o cheie a acelei lumi în care banii vin uşor şi unde aceeaşi cantitate de efort produce rezultate infinit mai rodnice :

ca atunci cînd muţi o greutate dintr-un element într-altul. Cît despre conştiinţa mea, aş fi putut să mă aranjez cu ea în cîteva luni. Cu timpul aş putea să-mi cîştig existenţa în *lumea asta* a banilor, ca oricare altul ; tot ce aveam de făcut era să închid ochii şi să intru. Dar de ce mi se părea intrarea atît de grea ? Mă simţeam chinuit. Aveam senzaţia că aruncam realitatea, pentru o umbră. Ceea ce alegeam nu era decît un gol despre care nu puteam să spun nimic precis, în nici un fel. Madge mă privea din ce în ce mai întristată.

— Madge, zisei numai ca să spun ceva, ce-i cu „Privighetoarea" ?

— O, totul e în regulă. Cineva din partea lui Sadie a încercat să vorbească despre asta cu Jean Pierre, dar i-a trimis la plimbare şi-acum compania noastră a preluat drepturile de film pentru toate cărţile lui.

Vestea asta mă răcorea. I-am zîmbit lui Madge şi-am văzut-o şi pe ea zîmbind cu uşurare.

— Aşadar, Sadie şi Sammy au pierdut jocul.

— Da, l-au pierdut !

Îmi aminteam cît de mîhnit fusesem pentru Madge şi-atunci îmi trecu prin minte că ea probabil începuse să-l tragă pe sfoară pe Sammy chiar mai înainte de a şti că el o înşală. Totul mi se părea atît de caraghios, încît am început să rîd şi, cu cît mă gîndeam, cu-atît rîdeam mai tare, pînă cînd a trebuit să mă aşez jos pe covor. La început Madge rîsese şi ea, apoi se opri şi strigă ascuţit : „Jake !" Imediat mi-am revenit.

— Prin urmare Sammy o să fie nevoit să facă în cele din urmă filme cu animale, spusei.

— Cît despre asta, Sammy a fost şi-aici păcălit cu cîinele pe care i l-au vîndut. Sau, mai bine zis, nu i-au vîndut nici un cîine!

— Ce vrei să spui?

— „Phantasi-films" l-a escrocat pe Sammy. Ştii cîţi ani are Mister Mars?

Un fior de tristeţe îmi strînse inima.

— Nu ştiu... Cîţi are?

— Paisprezece ani! E la capătul puterilor, de-abia a reuşit să facă faţă în ultimul lui film. „Phantasi-films" intenţiona oricum să-l scoată din activitate şi-atunci a apărut Sammy care s-a arătat interesat şi i l-au plasat fără să-i spună ce vîrstă are. Sammy ar fi trebuit să i se uite în gură.

— La cîini nu se cunoaşte vîrsta uitîndu-te în gură.

— După cum vezi, Sammy a avut şi-aici ghinion!

Puţin îmi păsa de asta, mă gîndeam doar la Mars. Era bătrîn şi n-avea să mai fie folosit în filme; n-o să mai înoate în torente, nici să sară garduri înalte, nici să se lupte cu urşii în locuri singuratice. Puterile îl părăseau, inteligenţa n-o să-i mai fie de nici un folos şi-n curînd o să moară. Descoperirea asta îmi umplu paharul tristeţii şi, o dată cu ea, hotărîrea îmi apăru limpede.

— Nu pot să primesc propunerea, Madge.

— Eşti nebun! Dar de ce, Jake, de ce?

— Nu ştiu prea bine, ştiu numai că ar însemna pentru mine moartea.

Madge veni spre mine şi ochii îi luceau tăios ca agatele.

— Asta e viaţa reală, Jake, ar fi bine să te trezeşti, spuse şi mă lovi tare peste gură.

Am dat uşor înapoi, tresărind de durerea neaşteptată a loviturii. Am stat aşa un moment şi Madge îmi susţinu privirea în timp ce ochii i se umpleau încet de lacrimi adevărate, apoi se aruncă în braţele mele.

— Jake, şopti cu capul înfundat în umărul meu, nu mă părăsi!

Am dus-o aproape în braţe pînă la canapea. Mă simţeam calm şi hotărît. Am îngenuncheat lîngă ea şi i-am cuprins capul, mîngîindu-i părul îndărăt de pe frunte. Îşi ridică faţa spre mine, ca o floare care se înalţă.

— Jake, trebuie să te am lîngă mine, pentru asta am făcut totul, nu înţelegi?

Am dat din cap, mi-am plimbat iar mîna peste părul mătăsos şi-am coborît încet în jos, în căldura gîtului.

— Spune ceva, Jake.

— Nu pot să accept, Madge.

Madge era deocamdată *lansată,* dar nu puteam şti ce-o să iasă pînă la urmă, după ce va intra în joc. Nu puteam să fac nimic pentru ea.

— Nu pot să fac nimic pentru tine... îmi repetai gîndul, cu voce tare.

— Poţi să stai în preajma mea, asta o să fie totul.

Am clătinat din cap.

— Uite ce-i, Madge, lasă-mă să-ţi vorbesc deschis. Ţi-aş putea spune c-am ţinut prea mult la

tine ca să pot accepta să stau în preajma ta în timp ce tu te culci cu bărbații care te pot ajuta să devii vedetă. Dar n-ar fi adevărat ; dacă aș ține la tine ceva mai mult, poate că tocmai asta aș dori să fac. Adevărul este că trebuie să-mi trăiesc propria mea viață și drumul meu nu duce în direcția asta.

Madge mă privi cu ochii plini de lacrimi sincere și-și jucă ultima carte.

— Dacă e vorba de Anna, știi bine că n-o să-mi pese. Vreau să spun, poate c-o să-mi pese, dar n-o să aibă nici o importanță. Totul e să te știu lîngă mine.

— Inutil, Madge, spusei și imediat m-am ridicat.

În clipa aceea simțeam că mi-e tare dragă. Cîteva momente mai tîrziu, coboram scările.

Cincisprezece

AM TRECUT STRADA și m-am îndreptat în mod automat spre rîu. Picioarele îmi tremurau, mă ciocneam de oameni pe trotuare și de cîteva ori eram gata să fiu trîntit jos. Cînd am ajuns la Sena, m-am așezat pe-o bancă, mi-am scos haina și-am constatat ce udă era cămașa pe mine ; am desfăcut nasturii și mi-am plimbat mîna pe piept și sub brațe. Nu-mi dădeam seama exact de ceea ce făcusem, dar știam că era ceva important și-n acel moment mă simțeam ca un om care a comis un omor în stare de beție. Privind în jurul meu, Parisul își recăpătă treptat chipul, întocmai ca o imagine reflectată care încetează să onduleze pe măsură ce apa se liniștește. În cele din urmă totul deveni cu desăvîrșire calm și, cu mintea limpezită, m-am întrebat iar *„ce-am făcut ?“*

Refuzasem o sumă de bani care, presupunînd c-ar fi trecut cel puțin șase luni pînă să fiu concediat, s-ar fi ridicat la o mie două sute de lire ; refuzasem astfel posibilitatea de a trece ușor dintr-o lume a veșnicei sărăcii, într-o lume de permanentă bună stare. Și pentru ce ? Pentru nimic.

În acea clipă atitudinea mea îmi apărea cu totul lipsită de sens, deşi în camera lui Madge mi se păruse că întrezăresc o raţiune pentru care era necesar să refuz ; acum însă n-aş fi putut pentru nimic în lume să spun care fusese acea raţiune. M-am ridicat şi-am traversat podul de fier. La Institut, ceasul arăta douăsprezece şi zece şi-n timp ce mergeam, am descoperit deodată un formidabil adevăr : nimic în lume nu e mai important decît banii. De ce nu înţelesesem acest lucru ceva mai înainte ? Madge avusese dreptate cînd spusese că asta era viaţa reală. Banii erau singurul lucru necesar, iar eu îi aruncasem. Mă simţeam ca un Iuda.

M-am oprit în loc să privesc Parisul şi i-am regăsit culorile calde, pure dar nu violente, sub soarele de iulie. Pescarii pescuiau, flaneurii flanau şi cîinii lătrau jos la picioarele scărilor, unde cîţiva oameni încercau să-i convingă să înoate. Ce ciudată satisfacţie au oamenii să-şi vadă cîinii înotînd ! Dincolo de copacii verzi, turnurile catedralei Notre-Dame se înălţau blînd, ca nişte îndrăgostiţi care se ridică din iarbă. „Parisul !" am strigat cu voce tare. Încă o dată îmi alunecase ceva printre degete, numai că de data asta ştiam ce : *Banii,* inima realităţii. Respingerea realităţii e singura crimă de neiertat. Eu eram un visător — un criminal, îmi ziceam, frîngîndu-mi mîinile.

Cînd am ajuns pe malul stîng al Senei am simţit o dorinţă nebună să beau, dar în acelaşi moment mi-am dat seama că n-aveam bani aproape de loc. Aruncasem în buzunar la plecare cîţiva franci rămaşi din ultima călătorie. Intenţionasem

să împrumut ceva de la Madge, dar nici un om cu oarecare simţ al măsurii n-ar încerca să împrumute cinci sute de franci de la cineva de la care tocmai a refuzat să primească o mie două sute de lire. În afară de asta, nici nu-mi venise atunci în minte ideea. Blestemînd şi întrebîndu-mă ce să fac, m-am dus pînă în Boulevard Saint-Germain şi-atunci începui să simt o altă necesitate tot atît de costisitoare : aceea de a-mi împărtăşi mîhnirea altcuiva. Am confruntat cele două nevoi una cu alta, şi pe fiecare dintre ele cu banii de care dispuneam, şi-am hotărît că ultima era cea mai profundă. M-am dus la poşta din Rue du Four şi-am adresat domnilor Gellman şi O'Finney o telegramă care suna aşa : „Am refuzat chiar acum cu hotărîre suma de o mie două sute de lire, Jake". Apoi m-am dus la localul „Reine Blanche" şi-am comandat un pernod care, deşi nu-i o băutură din cele scumpe, este totuşi una din cele mai tari. Imediat m-am simţit ceva mai bine.

Am stat acolo mult timp, la început tot cu gîndul la bani, sucind şi răsucind fiecare posibilitate legată de ei. I-am transformat în franci. apoi în dolari şi i-am mutat peste tot, dintr-o capitală europeană într-alta ; i-am învestit avar cu cele mai mari profituri şi i-am cheltuit desfrînat, pe cele mai scumpe vinuri şi femei. Am cumpărat ultimul model de Aston Martin, am închiriat un apartament cu vedere spre Hyde Park şi l-am umplut cu operele celor mai puţin cunoscuţi maeştri olandezi. M-am culcat pe un divan vărgat lîngă un telefon verde-pal, ascultînd cum

prinți ai filmului din toată lumea revărsau asupra mea lingușeli, implorări și elogii de-a lungul firului. Fermecătoarea stea, idolul celor trei continente, ședea ca o panteră la picioarele mele și-mi turna șampanie în cupă. „H.K. e la aparat — i-am șoptit astupînd cu palma receptorul — ce om plicticos!" I-am aruncat o orhidee care era pe masă și ea, cuprinzîndu-mi trupul cu mîinile ei unduioase, începu să se ridice ușor făcîndu-și loc lîngă mine, în timp ce eu îi spuneam lui H.K. că eram ocupat cu un consiliu și că dacă voia să ia contact cu secretara mea, fără îndoială că într-o zi sau două s-ar putea aranja o întîlnire.

Cînd jocul ăsta m-a obosit, am început să mă gîndesc la Madge și să mă întreb cine era omul care o instalase la Hotel de Clèves și a cărui nevăzută prezență plutea în spatele convorbirii noastre. Era oare bărbatul care avusese vapoare, sau nu știu ce, în Indochina? Mi-l și închipuiam, voinic și cu părul alb, bătut de vînturi și ars de soarele oriental, cu forța și inteligența zugrăvite pe chipul lui de francuz bătrîn care văzuse multe în viață. Îmi plăcea. Era bogat, mai bogat decît ar visa cineva avid de avuții. Putea să încheie acum socoteala finală a multor zeci de ani care trecuseră de cînd începuse să vîneze cu pasiune banul; se umpluse de ei, de banii pe care-i iubise, cu care luptase, pentru care suferise și făcuse pe alții să sufere; se scăldase în ei pînă cînd își umpluse creierul și ochii cu aur. În cele din urmă obosise și-i aruncase, avere după avere. Dar banii nu părăsesc niciodată un om care a suferit destul de dragul lor. Obosise, și-i acceptase; trăia acum cu ei așa cum trăiești cu o nevastă bătrînă. Se întorsese în Franța istovit și desprins de toate, cu detașarea omului care-și satisfăcuse orice dorință și găsise toate satisfacțiile la fel de trecătoare. Va privi cu blîndă indiferență lansarea companiei lui de filme, ca pe un spectacol în care fiecare actor, afară de el însuși, era înnebunit de mirosul banilor.

Sau poate că protectorul lui Madge era vreun englez abil, pe care mi-l închipuiam de vîrstă mijlocie, cu o lungă experiență în materie de cinema. Poate un regizor sfîrșit, care-și mutase talentele artistice pe latura comercială a afacerii și care, cîștigînd bani, se consola de pierderea unei viziuni a frumosului, ce-l va urmări totuși toată viața și-l va tulbura de cîte ori se va apropia de platou și va vedea alți oameni luptîndu-se cu problemele care l-au încîntat la douăzeci și cinci de ani, i-au dat nopți de insomnie la treizeci, și-n cele din urmă l-au dus la disperare. Unde îl întîlnise Madge? Poate la vreuna din acele petreceri frecventate de oameni din „lumea filmului", unde se ducea după cum spusese Sammy, atunci cînd discutasem cu el și mă avertizase că singura cale să păstrezi femeile era să nu le scapi din ochi.

Sau poate — în cele din urmă mă fulgeră și gîndul îngrozitor — poate că prietenul lui Madge era chiar Jean Pierre? Uram mai mult decît orice ideea asta, dar nu era de loc imposibil să fie așa. Nu i-o prezentasem niciodată pe Madge lui Jean Pierre, deși ea mă rugase de mai

multe ori s-o fac. Prudenţa însă mă oprise să favorizez o asemenea întîlnire. Există englezoaice pentru care francezii sînt, ca să zicem aşa, *ex officio*[1] romantici şi-o bănuiam pe Madge că se numără printre ele. Madge era perfect capabilă să se fi prezentat singură lui Jean Pierre, fără să-mi spună. Îmi aminteam felul familiar în care vorbise de el în recenta noastră convorbire, spunîndu-i pe nume ; şi, cu toate că se putea prea bine să fi luat obişnuinţa asta de la mine sau din noul ei anturaj, era tot atît de posibil să-l fi ales pe Jean Pierre drept omul care să-i deschidă calea succesului. Nu corespundea de loc imaginii pe care mi-o fac eu despre un seducător, dar femeile sînt ciudate.

M-am mai gîndit un timp la eventualitatea asta apoi am ajuns la concluzia că era totuşi puţin probabilă. Din cele trei ipoteze ale mele, a doua mi se părea cea mai verosimilă. O clipă mai tîrziu îmi dădeam seama că, oricare ar fi fost adevărul, nu-mi păsa. Un pahar de pernod mă îndepărtase de toate astea ; al doilea pahar mă duse şi mai departe. Soarele începuse să răsară peste orizontul meu intelectual şi-n cele din urmă am văzut, într-o explozie de lumină, adevărata formă a acelui *ceva* care mă silise în mod nelămurit să iau hotărîrea lipsită de sens. Nu era faptul că nu doream să intru în lumea lui Madge şi să fac jocul ei ; doar şi pînă atunci îmi presărasem viaţa cu destule compromisuri şi jumătăţi

1 Din oficiu (lat.)

de adevăr, aşa că aş fi putut să mă strecor şi printre alte cîteva în plus. Mrejele încîlcite ale minciunii n-au încetat niciodată să mă îngrozească, dar permanent le folosesc. Probabil fiindcă le văd ca pe nişte scurte coridoare prin care poţi să ieşi iar afară în soare, deşi, poate că aceasta e singura minciună *fatală*. Nu-mi plăcea rolul de *valet de sentiment* pe care Madge mi-l pregătise, dar poate l-aş fi suportat în primul rînd pentru că Madge mi-era cu adevărat dragă şi în al doilea rînd pentru beneficiile băneşti, dacă n-ar fi fost nimic altceva în joc. Îi spusesem lui Madge că nu Anna era cauza şi cred că aşa şi era. Ceea ce relaţiile mele cu Anna ar fi putut sau nu să mă oblige să fac în viitor, rămînea de văzut ; în privinţa asta, într-adevăr credeam mai mult în soartă. Dacă Anna era destul de tare ca să mă atragă spre ea peste orice fel de obstacole, însemna că aşa se va întîmpla şi obstacolele aveau să fie învinse la timpul potrivit ; pînă atunci, Madge nu se afla de loc pe o poziţie care să-i dea dreptul să se plîngă. Aşadar nu, nu asta era cauza.

Cînd mi-am pus din nou întrebarea care *fusese* cu adevărat motivul, înaintea ochilor îmi apăru limpede vitrina librăriei în care văzusem mai devreme, în dimineaţa aceea, cuvintele : PRIX GONCOURT. Cît despre premiul Goncourt în sine, puţin îmi păsa, nu era decît o etichetă. Ceea ce *era* important, era ce făcuse Jean Pierre. Ba nu, nici măcar asta nu conta, cum n-ar fi contat nici dacă *Nous les Vainqueurs* ar fi fost tot atît de proastă ca şi celelalte cărţi ale lui. Tot ce interesa, era *viziunea* pe care o avusesem despre

propria mea menire şi care mi se impusese ca un imperativ. Ce aveam eu de-a face cu meseria de scenarist ? Cînd afirmasem faţă de Madge că nu era *genul* meu, nu mă gîndisem la ce spuneam, dar era totuşi adevărat. Chemarea vieţii mele sta în altă parte ; exista un drum care mă aştepta şi pe care dacă nu apucam, avea să rămînă nebătut pentru totdeauna. Cît de mult o să mai amîn ? Drumul acesta era esenţialul, toate celelalte lucruri nu erau decît umbre, bune numai să sustragă şi să decepţioneze. Ce-mi păsa de bani ? Nu însemnau nimic pentru mine. În lumina acestei viziuni banii se fanau şi se închirceau ca frunzele toamna, aurul devenea negricios şi se risipea în ţărînă. După ce mi s-au limpezit toate aceste gînduri, m-a umplut o adîncă mulţumire şi-am hotărît în aceeaşi clipă să mă duc s-o caut pe Anna.

Exista totuşi o dificultate imediată, aceea că n-aveam destui bani să plătesc consumaţia. Se pare că băusem patru pahare de pernod care costau cîteva sute de franci ; chiar dacă nu socoteam bacşişul, tot îmi lipseau vreo cincizeci de franci ca să pot plăti. Mă gîndeam dacă să-i cer sau nu patronului să treacă nota în contul lui Jean Pierre, care e bine cunoscut la localul „Reine Blanche", cînd deodată apăru la orizont un *tapeur* de faimă internaţională, care era o veche cunoştinţă a mea. Se ploconi spre mine cu ochii sclipind şi cîteva minute mai tîrziu aveam satisfacţia să-l scutur de-o hîrtie de o mie de franci, pe care ruşinea şi amintirea sutelor de pahare cu băutură pe care i le plătisem în cel puţin trei oraşe mari, îl opreau pînă şi pe

unul ca el să mi-o refuze. L-am lăsat mai sărac, dar mai bun.

Convingerea mea că Anna se mai afla încă la Paris era la urma urmei destul de absurdă, dar era totuşi foarte puternică şi după ce-am dat colţul m-am îndreptat spre un telefon. Am sunat mai întîi la *Club des Fous*, un local vesel dar cu clientelă „luminată", unde Anna îşi făcuse debutul parizian cu cîţiva ani în urmă. Acolo însă, nimeni n-avea vreo veste despre ea ; ştiau că fusese la Paris, dar dacă mai era acolo şi unde putea fi găsită, nu puteau spune. Pe urmă am sunat diferiţi particulari care ar fi putut s-o întîlnească, dar toţi răspundeau acelaşi lucru, afară de unul care spunea că probabil se îmbarcase cu o zi mai înainte, dar nu-şi amintea sigur dacă nu era vorba de Edith Piaf. Am început să telefonez la hoteluri, mai întîi la cele unde şezusem împreună cu Anna — în cazul că sentimentele ar fi mînat-o îndărăt acolo — şi după aceea la hotelurile mai luxoase pe care ştiam că Anna le cunoştea, în eventualitatea că dorinţa de confort ar fi triumfat asupra sentimentelor sau că acestea ar fi purtat-o pe un drum opus. Dar totul era zadarnic, nimeni n-o văzuse, nimeni nu ştia unde se afla. Am renunţat şi-am început să colind străzile, dezolat. Era foarte cald.

Dacă Anna era la Paris, ce putea să facă acolo ? Ar putea să fie cu cineva şi-n cazul ăsta eram, oricum, condamnat. Trebuia să merg pe supoziţia că nu era într-o combinaţie şi din moment ce nu se întîlnise cu vreun cunoscut din cei care aveau legătură cu teatrul sau muzica, ce-ar putea să

facă *aici* de una singură ? După cîte știam eu despre firea ei, răspunsul era clar : și-a găsit cu siguranță vreun loc frumos care-i place și stă acolo meditînd ; sau se plimbă foarte încet de-a lungul vreunei străzi pe undeva prin arondismentul cinci sau șase. Într-adevăr, s-ar putea să se fi dus în Montmartre, deși totdeauna se plîngea de scările pe care trebuia să le urce. Sau poate la Père Lachaise — dar nu, nu voiam să fiu obligat să mă gîndesc la moarte. Dacă făceam un tur pe vechile noastre urme de pe malul stîng, poate aveam o mică șansă s-o găsesc. Dacă nu, singura soluție era să mă îmbăt.

Am cumpărat o *tartine* și-am pornit spre grădinile Luxembourg. M-am dus drept la fîntîna Medicișilor. Nu era nimeni acolo dar duhul locului mă încătușă de îndată și n-am mai putut să plec. Cu ani în urmă, cînd fusesem cu Anna la Paris, obișnuiam să ne ducem acolo în fiecare zi și-acum, după ce am stat un timp în tăcere, eram convins că dacă voi aștepta, va veni. E ceva care te umple de vrajă în zgomotul unei fîntîni dintr-un loc singuratic. Parcă îți povestește ce fac lucrurile cînd nu le privește nimeni și parcă auzi un sunet nemaiauzit. E o blîndă dezmințire a lui Berkeley [1]. Platanii cu frunza pestriță înconjurau locul. M-am apropiat încet de fîntînă : azi, doar un firicel de apă se scurgea pe treptele verzi

[1] *Berkeley George* (1685—1753), episcop și filozof idealist irlandez, autorul unui celebru *Tratat al cunoașterii umane* și al lucrării *Dialog între Hylas și Philonous*.

și grota înaltă se oglindea doar ușor legănată în apa peste care frunze mari pluteau ca niște lotuși. Pe trepte, porumbei cu cozile în evantai pășeau în șuvița de apă și beau adînc ; deasupra lor, îndrăgostiții de marmoră stăteau nemișcați, ea arătîndu-și trupul fermecător într-o atitudine de uitată sfiiciune, în timp ce el îi cuprindea capul în mîini cu un gest prea preocupat ca să se poată numi senzual. Stau așa, împietriți în nemișcare sub privirea singurului ochi al verde-întunecatului uriaș Polyphem, ros de ploaie, pătat de vreme și de porumbei, care se apleacă deasupra peste stîncă și-i pîndește. Am stat acolo mult timp rezemat de-o urnă de marmoră, meditînd la linia curbă a coapsei femeii, cu piciorul drept adus sub ea și cel stîng, gol, întins în acea unduire pură care poate să ridice contemplarea și dorința, aproape pe-amîndouă o dată, la cel mai înalt grad de percepere conștientă ; este curba coapsei unei femei care se înclină într-o parte. Stă acolo cu trupul întins și totuși relaxat, superb dezgolit și zîmbind vag, cu ochii închiși.

Am așteptat mult, dar Anna n-a venit. Apoi mi-am perindat prin minte toate lucrurile și locurile pe care știam că le îndrăgeam mai mult la Paris. Îi plăcuseră cameleonii din „Jardin des Plantes". M-am dus acolo și m-am uitat la cameleoni. Închiși în cușca lor, se cățărau peste tot foarte, foarte încet, strîngîndu-și și desfăcîndu-și cozile lungi cu o nemaipomenită chibzuință, tot așa cum își întindeau cu o mișcare abia perceptibilă cîte una din labele lungi, ca să apuce o altă creangă. Ochii lor sașii priveau fix și calm un

timp, pînă cînd unul din ei se învîrtea foarte încet într-un alt unghi. Îmi plăceau nespus de mult. Parcă-mi spuneau : „acesta e adevăratul tempo al lumii“, în timp ce cu o încetineală aproape insuportabilă își mișcau un alt mădular, ca apoi să se relaxeze iar într-o rigidă nemișcare. Uitîndu-mă la ei, simțul curgerii timpului se încetinea și la mine aproape pînă la nemișcare, și-am stat acolo nu știu cît, cu senzația că secundele se lungeau în minute, iar mișcarea și repausul erau aproape unul și același lucru. Anna nu veni însă.

Am părăsit „Jardin des Plantes“ în grabă și-am alergat de-a lungul cheiului. M-am năpustit în toate bisericile pe rînd, St. Julien, St. Severin, St. Germain, St. Sulpice, sperînd că Anna ar putea fi într-una din ele, cu capul lăsat spre spate, nutrind cine știe ce melancolică nădejde. Nu era nimeni. M-am dus în grădina din spatele catedralei Notre-Dame, unde biserica se îngustează ca o corabie și unde hrăneam adesea vrăbiile. Am traversat pe malul drept și-am intrat în grădina cu cascada, de dincolo de Grand Palais, care e deschisă toată noaptea. Nimeni. Apoi m-am dus la Saint-Eustache și-am colindat printr-o pădure de coloane multiforme. După aceea am renunțat ; era tîrziu, către seară. În jurul halelor, măturătorii spălau trotuarele cu furtunul, gonind fructele și legumele căzute, de-a lungul rigolelor. Am cumpărat niște pîine și-un Camembert și, tăind prin înghesuiala de femei grase care ciupeau încet din colțurile jimblelor lungi pe care le duceau acasă, picioarele au început să mă poarte automat îndărăt, spre cartierul Saint-Germain. Mergînd așa,

imaginea Annei parcă începea să dispară și-atunci am băgat de seamă că orașul era mai mult decît de obicei pavoazat cu drapele tricolore ; mici șiruri de stegulețe prinse pe sfori, de la o casă la alta, fîlfîiau peste tot de-a latul străzilor. Probabil că era vreo sărbătoare. Apoi mi-am amintit că era 14 Iulie.

Cînd am ajuns la „Brasserie Lipp“ am simțit că trebuie să stau, așa că m-am așezat și-am cerut un vermut. Evenimentele dimineții păreau foarte departe și tot atît de departe și momentul de revelație care le urmase. Tot ce mai simțeam acum în legătură cu acele lucruri era un fel de nedeslușită și stupidă suferință, care se putea să fi fost regretul pentru bani, sau poate pur și simplu efectul pernodului băut la prînz. Dar nevoia mea de Anna nu-și pierduse intensitatea. Unde era oare în acea clipă ? Poate nici la o jumătate de milă depărtare, stînd în pat într-o cameră de hotel și privind un geamantan pe jumătate plin. Închipuindu-mi aplecarea tristă a capului ei, am simțit că ideea era insuportabilă. Nu, fără îndoială că era pe mare, sprijinită de balustrada punții și cu ochii plini de viziunea Americii. Nu-mi dădeam seama care din gîndurile astea era mai neplăcut.

Nu trecuseră cîteva minute de cînd ședeam la „Brasserie Lipp“, cînd am auzit pe unul din chelneri strigînd : „Monsieur Dohnagoo, Monsieur Dohnagoo ! !“ Eram obișnuit să mi se strige numele pe terasele cafenelelor în toată Europa, așa că n-am fost surprins și-am fluturat mîna. Chelnerul se apropie și-mi dădu o telegramă. Primul gînd absurd a fost că trebuie să fie de la Anna, din New

York, şi-am luat hîrtia. Era din Anglia, de la Dave care-mi cunoştea preferinţa pentru „Brasserie Lipp" şi, bineînţeles, o expediase acolo în eventualitatea că există o şansă să mă găsească. Dave scria: „Nu te sinchisi, Lyrebird învins azi cu douăzeci la unu".

Parisul începuse să vibreze de agitaţia lui *Quatorze Juillet*. Am pornit de-a lungul bulevardului Saint-Germain. Eram în cămaşă dar mă simţeam încă foarte încălzit, deşi se înserase. Mergeam încet, trecînd pe lîngă statuia lui Diderot care stă printre salcîmi, privind cu vădită îndoială înspre Café de Flore. O mare de oameni se mişca în sus şi-n jos şi deasupra ei plutea un freamăt confuz de voci şi rîsete. Tot Parisul era pe străzi. Cînd am ajuns la Odéon am văzut că toate cafenelele îşi întinseseră mesele pînă în mijlocul drumului şi în Rue de l'Ancienne Comédie lumea şi începuse să danseze în sunetul unui acordeon. Şiraguri de becuri colorate străluceau în lumina înserării. M-am aşezat un timp să privesc.

Dacă sînteţi un cunoscător al singurătăţii aşa cum sînt eu, vă recomand să încercaţi să vedeţi ce înseamnă să fii singur la Paris într-o zi de 14 Iulie. În ziua aceea oraşul parcă lasă să-i cadă peste umeri părul tumultuos pe care miezul verii îl unge cu miresme şi căldură. La Paris, orice bărbat îşi are fata lui, dar în acea zi fiecare bărbat e un sultan. Oamenii se adună laolaltă şi se revarsă sporovăind în tot oraşul, ca nişte stoluri de păsări strălucitor colorate. În mijlocul serpentinelor, a exploziilor de rachete şi pocnitori, a lansărilor de porumbei şi destupării sticlelor, veselia generală devine din ce în ce mai mare pe măsură ce noaptea creşte. Nimeni nu-i lăsat deoparte, pînă cînd întregul oraş se transformă într-o imensă petrecere. Să fii singur în mijlocul unui astfel de carnaval e o experienţă ciudată. M-am hotărît să nu mai beau fiindcă ştiam că după cîteva pahare o întristare sentimentală o să-mi destrame luciditatea. Îmi promisesem pentru seara asta plăcerea spectatorului care priveşte rece şi stăpîn pe sine scenele de zgomotoasă şi nebunească petrecere, a bărbatului singuratic care alungă cu un zîmbet blazat femeile ce-l acostează şi serpentinele multicolore în care duşmanii singurătăţii se grăbesc să-l înfăşoare; şi nu aveam de gînd să las ca priveliştea unor momente atît de rar întîlnite într-o astfel de combinaţie deosebită, să-mi fie stricată de nefericitele mele doruri după o femeie pe care n-o puteam găsi.

Cu aceste hotărîri chibzuite mi-am croit drum printre dănţuitori, îndreptîndu-mă spre Rue Dauphine. Voiam să ajung lîngă rîu şi, cu cît mă apropiam, mulţimea creştea şi glasurile zburau în jur ca nişte lilieci în aerul dens al serii. Un sentiment de aşteptare mă cuprinse şi picioarele îmi erau ca purtate. M-am dus pe Pont Neuf. Nu se întunecase încă, dar un torent de lumini şi fusese aprins. Turnul Saint-Jacques se înălţa auriu ca într-o tapiţerie, iar Sainte-Chapelle îşi ridica misterios degetul subţire peste Palais de Justice, şi fiecare fleşă, fiecare floare de piatră apărea limpede conturată. Sus în văzduh, Tour Eiffel arunca o rază circulară. Jos, la Vert Galant, se auzeau chiote, rîsete şi zgomot de lucruri aruncate în apă.

M-am îndepărtat de toate astea ; simţeam nevoia să văd Notre-Dame. Am traversat piaţa Dauphine şi-am trecut de pe insulă pe pămînt la Pont St. Michel : voiam să-mi privesc dragostea de dincolo de rîu. Îmbrîncit de cheflii, m-am rezemat de zid şi m-am uitat la turnurile perlate în spatele cărora începea să se adune noaptea. În ce chip ciudat această biserică apare micşorată de însăşi frumuseţea ei, întocmai ca şi unele femei frumoase ! Am început să-mi croiesc drum spre ea pînă cînd am văzut oglindită alături, în rîul curat, schiţată pe luciul apei, dar nici o clipă nemişcată, o Notre-Dame diabolică, asemenea imaginii reflectate a unui cap din care nu apare în oglindă decît craniul. Foarte încet, imaginea iluminată se umflă şi se sparse în bucăţi, cufundată în propriul ei ritm liniştit, ignorînd mulţimile care se scurgeau pe toate podurile, în amîndouă sensurile.

Şedeam aplecat pe parapet. Fără să alunge căldura, noaptea se lăsa într-o pulverizare de nuanţe albastre din ce în ce mai întunecate. O haraba plină de acordeonişti trecu tîrînd după ea o gloată care o urma. Un bărbat cu joben de hîrtie se repezi spre mine şi-mi aruncă în faţă un pumn de confetti. Pe podul Saint-Michel cîţiva studenţi cîntau. Un grup venea mărşăluind în urma unui steag. În mintea mea începu să-şi facă loc gîndul că poate ar fi totuşi cazul să beau ceva. Atît e de şovăielnică singurătatea ! Deodată, în înaltul cerului trosni o explozie care se pierdu apoi într-un murmur. M-am uitat în sus : începuseră jocurile de artificii. Cînd prima jerbă de stele pluti coborînd încet şi se stinse departe, din mii de piepturi se ridică un „aaaa !" de încîntare şi fiecare se opri în loc. Urmă o altă rachetă, apoi alta. Simţeam mulţimea îndesindu-se treptat în spatele meu pe măsură ce oamenii năvăleau pe chei, să vadă mai bine. Eram strivit de parapet.

Mulţimile mă îngrozesc şi-aş fi vrut să pot pleca, dar era imposibil să mă mai mişc. Mi-am impus să fiu calm şi-am început să privesc jocurile de artificii ; era un spectacol foarte frumos. Uneori rachetele se înălţau cîte una, alteori în grupuri ; unele explodau cu o detunătură asurzitoare şi împrăştiau o ploaie de stele mici de aur, altele se deschideau cu un uşor oftat lăsînd în aer, aproape nemişcată, o configuraţie de uriaşe lumini colorate care coborau cu extremă încetineală, ca şi cum ar fi fost legate laolaltă. Apoi şase sau şapte rachete se spărgeau toate o dată şi pentru o clipă cerul era presărat, de la un capăt la altul, cu o pulbere de aur şi flori căzătoare, ca haosul de pe duşumeaua unei camere de copii. De-atîta privit în sus, îmi înţepenise gîtul şi, frecîndu-l uşor în timp ce capul îşi relua poziţia normală, am aruncat nepăsător o privire de jur împrejur, peste mulţime. Atunci am văzut-o pe Anna.

Era pe partea cealaltă a rîului, la colţul de lîngă Petit Pont, chiar în capul scărilor care coboară la apă. Deasupra ei era un bec electric şi-am putut să-i văd faţa cît se poate de limpede. Nu exista nici o îndoială că era Anna. Privind-o, chipul ei mi se păru deodată strălucitor ca faţa unui sfînt dintr-o pictură, iar toate miile de chipuri dimprejur întunecate ; nu înţelegeam cum de n-o văzusem imediat. O clipă am rămas ca paralizat,

apoi am început să mă lupt să-mi croiesc drum, dar era absolut imposibil. Mulțimea era acolo mai înghesuită ca oriunde și mă țintuia de zid așa încît nu puteam nici măcar să-mi sucesc trupul; de străbătut prin masa de oameni nici vorbă nu putea fi și singura soluție era să aștept sfîrșitul jocurilor de artificii. Mi-am apăsat mîna pe inima care bătea să sară din piept și mi-am ațintit ochii asupra Annei.

Mă întrebam dacă era singură. Ar fi fost greu de spus. După ce-am privit-o cîteva minute, am ajuns la concluzia că totuși n-o însoțea nimeni. Stătea perfect nemișcată privind în sus și oricît de intens fremăta mulțimea încîntată de vreo rachetă extraordinar de frumoasă, totuși nu se întorcea să-și împărtășească propria-i plăcere cu cineva de lîngă ea. Cu siguranță era singură și asta mă umplu de bucurie. Mă chinuia însă și teama că atunci cînd se va împrăștia omenirea, o voi pierde. Aș fi vrut s-o strig, dar zumzetul vocilor din jurul nostru era atît de tare și cuprinzător încît strigătul meu nu i-ar fi ajuns niciodată la urechi. Mi-am ațintit privirea arzătoare asupra ei și-am chemat-o cu toată puterea gîndului. Apoi începu să se miște; pe malul celălalt mulțimea era mai puțin deasă. O urmăream cu privirea, îngrozit. Anna făcu doi pași și ezită, apoi spre ușurarea mea începu să coboare treptele spre poteca de pe malul apei chiar în dreptul meu, așa că o puteam vedea cît se poate de bine. Purta o fustă albastră cu o bluză albă și n-avea nici pardesiu, nici geantă. Mă cuprinse o emoție frenetică

și-am început s-o strig, dar era întocmai ca și cum ai trage o săgeată într-o furtună : mii și zeci de mii de glasuri îmi acopereau strigătul. Treptele erau pline de oameni care ședeau jos sau în picioare ca să privească artificiile și Anna își croia drum în jos destul de greu printre ei ; la jumătatea scărilor se opri și, cu un gest caracteristic, grațios și de nedescris, pe care mi-l aminteam bine, își adună fusta în jurul coapselor și continuă să coboare. Găsi un loc liber chiar pe marginea rîului și se așeză, cu picioarele strînse sub ea, apoi începu iar să se uite în sus la rachete. Sub cerul nopții rîul devenise negru și lucios ca o oglindă întunecată în care fiecare bec făcea să apară o dungă luminoasă, iar incendiul de deasupra arunca la întîmplare cîte-o bucată de aur. Marginea mulțimii adunate pe celălalt mal se reflecta ca o linie în apă și dedesubtul ei imaginea Annei apărea nemișcată. Mă întrebam dacă și imaginea mea se oglindea tot atît de clar în rîul care în acel punct ajungea pe partea stîngă, pînă în zidul de lîngă șosea. Mi-am agitat brațele, sperînd că sau eu, sau chipul meu răsfrînt în apă i-ar putea atrage atenția ; apoi am scos o cutie de chibrituri și-am aprins unul chiar în dreptul feței, dar într-o asemenea orgie de lumini flăcăruia mea nu putea să însemne mare lucru. Anna continua să privească spre cer. Pe cînd eu îmi fluturam, îmi unduiam și-mi agitam partea de sus a trupului, ca o marionetă caraghioasă, ea ședea nemișcată ca o prințesă vrăjită, cu capul aruncat pe spate și cu o mînă cuprinzîndu-și genunchiul în timp ce o cascadă de stele se revărsa parcă drept în poala ei. O clipă

mai tîrziu, ceva căzu cu un clinchet ascuțit pe parapet, lîngă mîna mea. În mod automat am ridicat obiectul, care nu era altceva decît coada unei rachete și, la lumina unei noi explozii de stele, am citit numele scris pe ea : BELFOUNDER.

Un moment am ținut mirat în mînă bucata de lemn, apoi țintind cu grijă am aruncat-o în apă în așa fel, încît să cadă pe imaginea Annei, și-n același timp am agitat iar brațele și-am strigat ; imaginea se sparse și apa se tulbură pe o bună distanță între cele două poduri. Anna înălță capul și-n timp ce eu mă aplecam spre ea pînă cînd era gata să cad în apă, își aținti privirea asupra cozii de rachetă care acum plutea încet spre mare, dovedind astfel cît se poate de grăitor că apa curgătoare poate să redea o imagine perfectă. Apoi, cineva spuse lîngă mine : „*c'est fini !*" [1], și-am simțit că în spatele meu presiunea începea să slăbească.

Am rămas pe loc, așteptînd să văd ce-o să facă Anna. Pe malul celălalt, omenirea începea să urce scările pe amîndouă podurile. Anna se ridică încet și-și scutură fusta, apoi se aplecă și-și frecă un picior ; după aceea se îndreptă spre Petit Pont. Croindu-mi drum în aceeași direcție, o vedeam cum urcă treptele, apoi am pierdut-o din ochi. Am traversat podul înfruntînd valul de oameni, de voci și rîsete care mă izbeau ca o furtună. Sub lumina strălucitoare, chipuri destinse într-o grimasă zîmbitoare se ciocneau o clipă de mine și

[1] S-a terminat (fr.)

dispăreau. Am trecut pe malul celălalt și m-am îndreptat spre Pont Saint-Michel. Undeva înaintea mea am zărit o coroană de păr auriu și-am urmat-o. Traversînd Boulevard du Palais m-am convins că era Anna și m-am simțit mai liniștit. Aș fi putut s-o ajung dacă m-aș fi luptat să străbat mai repede prin înghesuială, dar m-am lăsat purtat ca și ea o dată cu valul de oameni, așteptînd să se rărească mulțimea. Am străbătut așa aproape toată distanța de-a lungul insulei.

Anna traversă pe Pont Neuf spre malul drept și-așa am ajuns pe trotuarele de lîngă Louvre, care erau mult mai puțin aglomerate și după ce-am trecut de niște grupuri adunate la Pont des Arts, ne mai despărțeau doar vreo cincizeci de metri ; în lumina orbitoare a reflectoarelor care băteau fațada Louvrului, o vedeam limpede ca ziua. Am băgat de seamă că șchiopăta puțin, poate o supărau pantofii, dar mergea totuși cu pași fermi și hotărîți și-atunci mi-a trecut prima dată prin minte că drumul ei avea probabil o țintă precisă. Aș fi putut s-o ajung ușor, dar ceva m-a reținut. Nu făceam nimic rău dacă o urmăream să văd unde se duce, așa că am continuat să merg în urma ei pînă la Pont Royal unde se îndepărtă de rîu, luînd-o spre interiorul orașului. Mă întrebam ce viziuni avea Anna, cu ce-i era plin capul auriu în acea clipă ? De la ce gînduri triste sau pline de speranță o sustrăgea decorul în care se mișca și umbla cu pașii unui visător ? Se gîndea poate la mine ? Oare și pentru ea Parisul era plin de mine, așa cum eu îl simțeam pretutindeni plin de prezența ei ? Ceea ce mă oprea să alerg

spre ea era în bună parte şi o nădejde prostească : speram că va face un gest care să-mi arate că într-adevăr se gîndea la mine. Cînd fusesem acolo împreună, obişnuiam să ne ducem adesea în grădinile Tuileries, noaptea. După ora închiderii sînt inaccesibile de pe chei, din piaţa Concorde şi Rue de Rivoli, dar dinspre Rue Paul Deroulède sînt înconjurate doar de un şanţ cu iarbă şi-un gard jos de fier. În nopţile obişnuite partea asta vulnerabilă este patrulată de gardieni, din care cauză Tuileriile capătă farmecul plin de riscuri al unor grădini fermecate ; în seara asta însă, existau toate şansele ca paza să fie mai slabă. Cînd am văzut-o pe Anna îndreptîndu-se spre grădini, inima mi-a tresărit aşa cum trebuie să fi făcut şi inima lui Aeneas cînd a văzut-o pe Dido îndreptîndu-se spre peşteră, şi-am grăbit pasul. Strada era inundată de lumină. Într-o parte se înălţa Arc du Caroussel, parcă plutind în spaţiu ca o închipuire, datorită perfecţiunii proporţiilor ; în spatele lui, închizînd perspectiva, se întindea palatul Louvre, orbitor luminat şi strălucind de ornamentaţii. Pe partea cealaltă începea grădina, care părea nenaturală, cu iarba de un verde metalic sub luminile galbene şi cu florile prea viu colorate, încremenite ca nişte flori dintr-un vis, care se pot desface fără să se clintească. La mică distanţă dincolo de garduri, grădina se pierdea în umbra copacilor deşi ; în spatele lor o explozie de lumină indica Place de la Concorde, iar deasupra ei şi mai în fund, pe o cortină de întuneric, se înălţa pe colina lui, luminat de reflectoare, Arcul de Triumf, cu un enorm tricolor care cădea pe

toată înălţimea, fluturînd în deschiderea arcului din mijloc.

Anna ajunsese pe pajişte şi tot şchiopătînd uşor, trecea printre statuile albe care populau peluzele, cu frunţile încinse cu lauri şi trunchiurile de marmură în diferite atitudini de elegantă asimetrie. Ajunse la gard chiar în spatele panterelor de bronz, în locul pe unde sărisem atît de des altă dată. Urca taluzul adunîndu-şi cu mîna fusta largă şi eram atît de aproape încît în clipa cînd se pregătea să sară, i-am zărit strălucirea piciorului lung pînă la coapsă. Cînd am trecut la rîndul meu peste gard, era doar la treizeci de paşi înaintea mea, mergînd printre straturile de flori. Mai era puţin pînă unde se termina pajiştea şi începeau copacii. Profilată pe fondul întunecat al pădurii, silueta Annei părea a unei fetiţe rătăcite dintr-o poveste ; apoi se opri în loc. M-am oprit şi eu, în dorinţa de a prelungi încîntarea acelor clipe. Anna se apleacă şi-şi scoase un pantof, apoi pe celălalt. Şedeam ascuns în umbra unui tufiş, compătimindu-i bietele picioare. Prostuţa de ea, de ce trebuia să poarte întotdeauna pantofi prea mici ? Cum şedeam acolo nemişcat, urmărind-o cu privirea, simţeam cum se ridică din pămînt miresmele nopţii învăluindu-mă ca un nor. Anna păşea prin iarba rece cu picioarele goale şi albe, apoi începu să meargă agale pe marginea pajiştii, ţinîndu-şi pantofii în mînă. Păşeam în urma ei ca o marionetă mişcată de sfori. Încă puţin şi intram în desişul care se întindea chiar în faţa noastră la cîţiva paşi, în şiruri nesfîrşite de castani cu frunzele clar conturate în lumina difuză, acele frunze mici care par

specifice castanilor din Paris, cu transparenţa lor luminoasă care se tiveşte cu brun-auriu chiar din primele zile ale lui iulie.

Anna intră în desiş, unde nu mai era iarbă, şi sub tălpi se simţea pămîntul moale, nisipos, pe care păşea totuşi fără nici o şovăire. Am urmat-o în întunecimea de acolo şi după ce merse un timp pe una din alei, se opri iar uitîndu-se la copacii din jur, apoi se îndreptă spre unul din ei şi-şi vîrî pantofii mici într-o gaură, la rădăcina lui ; după aceea o porni iar, cu mîinile goale. Gestul ei mă mişcă nespus şi-am zîmbit singur în întuneric, gata să rîd şi să bat din palme. Cînd am ajuns în dreptul locului unde-şi lăsase pantofii, nu m-am putut stăpîni să mă opresc şi să mă uit la ei : erau pe jumătate ascunşi, unul lîngă altul, ca o pereche de iepuraşi. I-am privit o clipă şi, cedînd unui îndemn irezistibil, i-am luat.

Nu sînt un fetişist şi prefer oricum mai curînd o femeie decît pantofii ei, dar cu toate acestea în clipa cînd i-am atins m-a străbătut un fior. Am pornit mai departe, ţinînd în fiecare mînă un pantof, şi pe aleea nisipoasă paşii mei nu făceau nici un zgomot. În momentul cînd mă oprisem să ridic pantofii, Anna cotise într-o alee şi-i zăream printre copaci, în diagonală, bluza albă mişcîndu-se ca un steag, în faţa mea. Ne aflam acum în partea cea mai deasă a şirurilor de castani şi-am început să grăbesc pasul. După urmărirea asta îndelungată nu mai aveam nici o îndoială că se gîndea la mine şi mă aştepta : era un *rendez-vous* adevărat. Dorinţa mă împinse înainte spre ea ca o forţă materială. Simţeam că îmbrăţişarea noastră o să închidă cercul anilor trecuţi şi-o să înceapă era de aur. M-am repezit înainte ca oţelul atras de magnet, am ajuns-o din urmă şi-am deschis larg braţele.

— *Alors, chéri ?* spuse o voce mlădioasă.

Dar femeia care-şi întoarse faţa spre mine, nu era Anna ! M-am dat înapoi, împleticindu-mă ca un bolnav. Bluza albă mă înşelase. Ne-am uitat unul la altul, apoi m-am îndepărtat şi m-am sprijinit de un copac. În clipa următoare, am început să alerg la întîmplare pe una din alei uitîndu-mă în dreapta şi-n stînga. Anna nu putea fi departe, dar în pădure era atît de întuneric încît nu vedeam nimic. Un moment mai tîrziu, m-am trezit lîngă treptele de la Jeu de Paume ; dincolo de grilajul de fier scînteiau luminile din piaţa Concorde unde, într-un vacarm de muzici şi glasuri, mii de oameni dansau. Zgomotul mă lovi brusc şi-am întors capul ca şi cum cineva mi-ar fi aruncat piper în ochi, apoi m-am afundat iar sub copaci. Am alergat un timp strigînd-o pe Anna pînă mi-am dat seama că parcul era plin de statui şi de îndrăgostiţi. Lîngă fiecare pom răsărise o pereche care gîngurea şi din toate părţile mă privea batjocoritor cîte un chip de piatră. Siluete zvelte se perindau pe alei şi razele firave strecurate prin frunziş luminau oblic feţele strävezii. Peste creştetul arborilor răsuna zgomotul petrecerii din piaţa Concorde. M-am izbit de trunchiul unui pom şi m-am lovit la umăr, dar am continuat să alerg de-a lungul coloanei spre o formă nemişcată, care mă privi cu ochi de marmoră. M-am uitat îm-

prejur și iar am strigat, dar vocea mea se înfunda moale în catifeaua nopții, ca o lovitură de cuțit într-o pelerină. Totul era zadarnic. Am traversat aleea principală, gîndind că Anna s-o fi dus poate în partea cealaltă a parcului. Am întîlnit privirea mirată a unui bărbat și-am călcat pe cineva pe picioare. Am mai umblat încoace și-ncolo ca un cîine rătăcit și cînd în cele din urmă m-am oprit, epuizat și disperat, mi-am dat seama că tot mai țineam în mînă pantofii Annei. Îmi licări în inimă o nouă speranță și-am alergat spre capătul unde o urmărisem la început cînd intrasem în pădure; fiecare alee semăna însă perfect cu cea de-alături și locul exact era greu de recunoscut. Cînd mi s-a părut că l-am găsit, am început să caut copacul cu scorbura la rădăcină, dar fiecare arbore avea o astfel de scorbură și nici unul nu arăta întocmai ca acela unde-și lăsase Anna pantofii. Mi-a trecut prin minte că trebuie să fi greșit aleea pe unde intrasem în parc și m-am întors pe pajiște, încercînd s-o iau iar de la început, dar fără prea multă siguranță. După un timp mi-am spus că nu mai aveam altceva de făcut decît să aștept, în speranța că Anna se va întoarce acolo și m-am rezemat de-un pom. Priveam perechile care treceau pe lîngă mine șoptind în întuneric și, din cînd în cînd, strigam numele Annei, cu glas din ce în ce mai descurajat. La un moment dat m-am simțit obosit și m-am așezat jos la picioarele copacului, strîngînd mereu în mînă pantofii. Nu știu cît timp am stat așa, copleșit de-o liniște apăsătoare și tristă care se așternea peste mine ca o rouă ; încetasem să mai strig și așteptam în tăcere. Simțeam cum noaptea se făcea tot mai rece și știam că Anna n-o să vină.

În cele din urmă m-am ridicat, mi-am frecat mădularele amorțite și-am părăsit grădinile Tuileries. Străzile erau presărate cu pălării de carton, trompete, flori, serpentine și confetti. Prin marea de hîrtie colorată, talazuri de oameni obosiți se îndreptau spre casă ; petrecerea se terminase. M-am alăturat mulțimii și, în timp ce mergeam încet spre Sena, mă întrebam cu ce gînduri și pe ce străzi, poate nu departe de acolo, Anna se întorcea acasă în picioarele goale.

Şaisprezece

AŞTEPTAM SĂ SE ÎNNOPTEZE. Mă întorsesem în Goldhawk Road de cîteva zile. Lumina soarelui se deplasa foarte încet pe zidul alb al spitalului, aruncînd umbra lungă a unei cornişe pînă la jumătatea peretelui. O vedeam cum creşte, lungindu-se din ce în ce mai mult şi o dată cu mişcarea umbrei îmi întorceam şi eu capul pe pernă, urmărind-o. La amiază, zidul era orbitor de alb apoi spre seară strălucirea dispărea, înlocuită de o lumină mai blîndă care izvora parcă din beton, descoperind măruntele neregularităţi ale pietrei. Întîmplător, între ferestre şi zid trecea cîte o pasăre, care părea mai degrabă o jucărie agăţată pe-o sfoară, decît o pasăre adevărată care-ar putea să zboare undeva mai departe şi să se aşeze pe-un copac. Zidul spitalului era gol, nu creştea nimic pe el şi uneori încercam să-mi închipui revărsîndu-se de pe cornişă ghirlande de plante agăţătoare, cu frunze înguste care atîrnau din crăpături ca nişte degete prelungi, purtînd buchete colorate ; dar pînă şi în închipuire zidul îmi rezista, rămînea neted şi alb, aşa cum era în realitate. Peste două ceasuri soarele avea să asfinţească şi-atunci poate voi încerca să adorm. Nu-mi îngădui niciodată să dorm în timpul zilei. Somnul de zi e o picoteală blestemată din care te trezeşti bîntuit de disperare. Soarele se împotriveşte unui astfel de somn ; ţi se strecoară sub pleoape şi le deschide, sau dacă-ţi pui perdele negre la fereastră, îţi asediază camera pînă cînd devine atît de înăbuşitoare încît în cele din urmă te îndrepţi buimăcit, cu privirea fixă, spre fereastră şi tragi perdelele, ca să descoperi un lucru extraordinar : în lumea de-afară, lumina plină a zilei ! Pentru cel care doarme ziua apar anume coşmaruri : crîmpeie de vise agitate, care se zvîrcolesc cîteva clipe scurte de zbucium inconştient, ies la suprafaţa minţii şi-n primul moment le confuzi cu oroarea unei vedenii reale. Aşa sînt deşteptările astea, ca şi cum te-ai trezi într-un mormînt : deschizi ochii, stînd întins ţeapăn, cu mîinile încleştate, şi aştepţi să se producă o nenorocire, dar multă vreme ceva te apasă pe piept pînă la sufocare şi nu se întîmplă nimic.

Îmi era groază să adorm şi de cîte ori simţeam că mă prinde somnul, mă întorceam într-o poziţie mai puţin confortabilă, lucru de loc greu dat fiind că eram culcat pe patul de campanie al lui Dave, care întruneşte toate condiţiile posibile de incomoditate. Era unul din acele paturi făcute dintr-o pînză groasă de cort întinsă pe-un cadru de vergele tari susţinute de patru picioare metalice în formă de W ; la încheietura picioarelor cu cadrul erau nişte balamale bombate în care intrau barele ce susţineau pînza. Mişcîndu-mi corpul într-o parte şi-n alta, reuşeam ca vreuna din aceste

balamale să mă împungă în coaste sau în spate şi rămîneam un timp aşa, pînă cînd ceaţa somnului se risipea, înlocuită de o amorţeală dureroasă care, ştiam din experienţă, putea să dureze la nesfîrşit fără să ducă la pierderea cunoştinţei. Perna îmi era sprijinită de-un rucsac al lui Dave, conţinînd o masă compactă de ghete şi haine vechi care nu mai fuseseră scoase de-acolo de ani de zile. Uneori perna aluneca pe jos şi-atunci rămîneam cu capul pe rucsac, scăldat în efluviile de transpiraţie învechită care răzbeau din el.

Simţeam nevoia să mă întorc să mă uit la fereastră şi-am văzut că soarele tot se mai mişca. Mars era pe undeva prin cameră. Putea să stea nu ştiu cît timp atît de liniştit, încît mă gîndeam că poate a plecat şi începeam să-l caut cu ochii, ca să constat că era chiar alături, privindu-mă. Uneori încerca să se întindă în pat lîngă mine, dar nu-l lăsam ; blana lui caldă avea un miros de somn care mă speria. Atunci se lungea jos lîngă pat şi-un timp îmi lăsam mîna să atîrne pe gîtul lui. Apoi începea să bîjbîie plictisit prin odaie pînă cînd se trîntea iar pe jos într-un colţ îndepărtat, respirînd zgomotos pe nări, a supărare. Ceva mai tîrziu îi auzeam ghearele ţăcănind pe linoleum : venea şi-şi vîra nasul în faţa mea, cu o privire îndurerată, atît de omenească, încît îi împingeam capul la o parte şi-i zbîrleam părul de pe spate ca să mă conving că nu era decît un cîine. Eram îngrijorat că nu făcea de loc mişcare. E adevărat că Dave îl scotea în fiecare zi, dimineaţa şi seara, pînă la Shepherd's Bush Green unde — îmi povestea Dave — alerga ca un nebun pînă venea timpul întoarcerii acasă. Dar o astfel de plimbare nu era destul pentru un cîine atît de mare. În afară de asta, Dave era obligat, peste o zi sau două, să înceapă să predea nişte cursuri la o şcoală sezonieră şi-atunci va avea şi mai puţin timp pentru el. Mă întrebam dacă Mars era nefericit sau, admiţînd că nu s-ar putea spune că-şi dădea seama că e nefericit, mă întrebam dacă totuşi s-ar putea să fie. M-am gîndit că trebuia să-l întreb pe Dave ce părere are în chestiunea asta.

În timpul zilei, Dave şedea adesea acasă şi auzeam zgomotul îndepărtat al maşinii lui de scris. Apoi se făcea linişte. La prînz şi seara, îmi aducea ceva de mîncare, dar nu vorbeam nimic. Uneori, după amiaza, deschidea uşa şi se uita un timp la mine. Îl vedeam aşa cum vezi pe cineva prin partea inversă a unui telescop, apoi mult mai tîrziu îmi aminteam că închisese uşa şi plecase. Dave mă mai văzuse în starea asta şi altă dată. Mă răsuceam fără astîmpăr pe patul care scîrţîia şi tremuram într-una. Eram îmbrăcat în cămaşă şi pantaloni şi, cu toate că era o zi caldă, mă învelisem cu două pleduri ; îmi era frig pînă în măduva oaselor. Am găsit perna, am aşezat-o iar peste rucsac şi m-am întors cu spatele la fereastră. În cameră nu pătrundea soarele, dar în lumina reflectată de peretele spitalului toate apăreau cu o claritate anormală, ca şi cum i s-ar fi adăugat spaţiului o dimensiune suplimentară, datorită căreia obiectele se proiectau şi se pierdeau în adîncime cu o intensitate care le făcea insuportabil

de prezente. Îmi priveam pantofii şi mă întrebam ce s-o fi întîmplat cu Finn.

Mă întorsesem de la Paris în dimineaţa zilei de cincisprezece şi-i găsisem în Goldhawk Road pe Mars şi Dave, care-mi povesti cum îşi petrecuse împreună cu Finn după amiaza zilei trecute la Sandown Park unde Lyrebird ne cîştigase recunoştinţa învingînd cu acea diferenţă extraordinară. Făcuseră pariul chiar acolo, la curse, şi imediat ce Dave încasase cîştigul îi dăduse lui Finn cota cuvenită, care era de două sute de lire şi zece. În cea mai mare parte banii erau în hîrtii de cîte cinci lire şi Finn vîrîse toată suma în nenumăratele buzunare secrete pe care le avea. Făcuse treaba asta în tăcere, oarecum cu aerul cuiva care se pregăteşte să facă un salt periculos cu paraşuta. După aceea, un timp îi strînsese mîna lui Dave tot în tăcere, apoi se îndepărtase şi dispăruse în mulţime. Nu se întorsese în Goldhawk Road în noaptea aceea şi Dave crezuse că plecase probabil după mine, pînă a doua zi dimineaţa cînd sosisem şi, căutîndu-l pe Finn, întrebasem ce-i cu el. De-atunci nu mai apăruse, dar nu eram încă serios îngrijorat ; probabil se îmbătase pe undeva. Mai dispăruse o dată tot aşa la un chef care ţinuse trei zile şi de unde fusese adus acasă cu o ambulanţă. Nu mă gîndeam că i s-ar fi putut întîmpla ceva grav, însă doream grozav să se întoarcă.

După ce venisem de la Paris, scrisesem imediat cuiva la *Club des Fous* rugîndu-l să încerce să afle unde era Anna şi să-mi comunice, dar nu primisem nici un răspuns. Tot aşa încercasem zadarnic să-l găsesc şi pe Hugo. Acasă la el nu răspundea

nimeni iar la Studio mi-au spus că era plecat din oraş. Dave îmi arătase o copie a scrisorii pe care i-o trimisese lui Sadie în legătură cu Mars şi care era o combinaţie magistrală de ameninţări şi argumentaţii amicale. Pînă acum însă, nici Sadie nu dăduse vreun semn de viaţă. Apoi îi scrisesem lui Jean Pierre, felicitîndu-l pentru succesul cărţii lui şi după aceea mă culcasem în patul de campanie. Ziua fixată pentru întîlnirea cu Lefty venise şi trecuse şi de-atunci mă căutase în două rînduri, dar Dave îi spusese că eram bolnav şi cred că, într-adevăr, aşa era.

Zidul spitalului intrase acum aproape cu totul în umbră ; rămăsese doar un triunghi auriu deasupra ferestrei, pe care amurgul mai arunca o rază. Dave deschise uşa strigîndu-l pe Mars şi-l auzii zburdînd şi lătrînd în hol de bucurie că venise momentul plimbării de seară. După ce se vor întoarce o să mă gîndesc poate să dorm. Sau poate o să fie încă prea devreme şi dacă o să adorm, o să mă trezesc iar înainte ca noaptea să fi început de-a binelea. Aveam oroare de aşa ceva. M-am ridicat şi-am aranjat patul doar ca să mă trezesc puţin, apoi m-am lăsat încet înapoi, stînd nemişcat, pînă cînd patul a încetat să tremure. L-am simţit iar pe Mars alături, privindu-mă ; se întorsese şi adusese cu el o tulburătoare prospeţime din lumea de afară. Ochii şi nasul umed îi străluceau, iar petele uşor maronii de deasupra sprîncenelor îi dădeau un aer veşnic întrebător. La un moment dat scoase un lătrat. „Fii cuminte!", i-am spus. Sunetul neplăcut îmi stărui în urechi pînă cînd liniştea se ţesu iar în jur, de la sine.

Cînd m-am trezit era din nou dimineață și așteptam s-aud venind poștașul, cum făceam în fiecare zi. Ceasul mi se oprise, dar știam exact ora după zidul spitalului. Mai era puțin pînă să vie factorul ; acum, da, acum era timpul și chiar în momentul acela îi auzii pașii pe scări, apoi zdrăngănitul cutiei de scrisori și-un zgomot înfundat de ceva care cade. Probabil că adusese mai multe scrisori în dimineața asta. Era singurul moment real al zilei. Așteptam. Liniște absolută, apoi pașii lui Dave care se apropia de ușă. O deschise și spuse :

— Nimic pentru tine, Jake.

Am dat din cap și m-am întors, dar simțeam că Dave mai stătea încă în pragul ușii. Mars se strecurase pe lîngă el, în hol.

— Jake, pentru numele lui Dumnezeu, scoală-te și fă ceva, orice. Mă îmbolnăvesc de nervi cînd mă gîndesc că zaci aici tot timpul. Nu pot să mă ocup de filozofie dacă mă faci să devin atît de nervos.

N-am răspuns. Dave așteptă puțin apoi adăugă :

— Nu te supăra pe mine, știu că n-am dreptul să mă amestec, dar trebuie să te scoli, pentru binele tău.

Am închis ochii și ceva mai tîrziu am auzit ușa închizîndu-se la loc și pe Dave plecînd cu Mars. A mai trecut nu știu cît timp și-am simțit că Mars e iar în cameră și că Dave plecase undeva, poate la cursurile lui de vară. Apoi m-am hotărît să mă scol.

La început nu-mi găseam hainele ; odaia părea un haos de lucruri disparate. M-am trezit deodată desfăcînd, fără să-mi dau seama, rucsacul lui Dave și l-am aruncat cît colo. Apoi mi-am descoperit pantalonii mototoliți într-un colț, unde Mars îi folosise drept saltea. Erau plini de păr, i-am scuturat și i-am îmbrăcat ; după aceea am deschis fereastra și-am făcut cîteva exerciții de respirație. Valul de căldură trecuse, afară aerul era proaspăt și bătea un vînt văratec. M-am aplecat și-am privit departe peste zidul spitalului, cerul albastru pe care călătoreau grăbiți nourași albi. Mars se gudura chelălăind de plăcere și sărind pe mine cu labele lui aspre ; cînd se ridica pe picioarele de dinapoi, era aproape cît mine, dar v-am spus mai înainte că eu nu sînt prea înalt. Am mai aranjat puțin camera, apoi mi-am pus haina și-am ieșit cu Mars.

Goldhawk Road era îngrozitoare. Traficul făcea un permanent vacarm strident, iar trotuarele erau întesate de oameni care se ciocneau unii de alții în fața vitrinelor pline cu faianțărie ieftină și vase de tablă. Am reușit să-mi croiesc drum cu Mars pînă la Green și m-am așezat jos sub un copac, pe pămîntul tare din care încerca zadarnic să iasă puțină iarbă măruntă. Mars începu să alerge, zbenguindu-se cu alți cîini și din cînd în cînd se întorcea să mă asigure că nu mă uitase. Mi-am lăsat privirea să rătăcească pe cer, peste Shepherd's Bush Empire. Cu o viteză extraordinară, mase compacte de nori albi se rostogoleau în spatele acoperișurilor. Tot cerul se mișca într-o gigantică și armonioasă grabă care făcea ca

învălmăşeala de oameni de pe străzile din jur să pară un furnicar mărunt şi neliniştit. M-am ridicat şi m-am plimbat de cîteva ori în jurul pajiştei, escortat de Mars, apoi l-am dus îndărăt acasă. Uitasem să-i iau zgarda şi mi-era teamă să circul cu el în mijlocul unui trafic atît de mare. Am telefonat iar la Hugo acasă şi la studio, dar cu aceleaşi rezultate negative ca mai înainte. După aceea am ieşit şi-am hoinărit de unul singur pînă la deschiderea localurilor.

Revenind spre locuinţa lui Dave, m-am trezit trecînd prin faţa spitalului şi m-am oprit. Era o clădire mare şi albă din beton, cu ferestre obişnuite pătrate şi-un acoperiş drept ; fusese construit nu de mult şi fotografiile îi apăreau în revistele de arhitectură. Avea nenumărate aripi şi transepturi care se proiectau în toate direcţiile din corpul principal, sustrăgînd cu dibăcie atenţia de la monotonia liniilor. În spaţiile dintre aceste transepturi plantaseră grădini cu pajişti şi pomişori care într-o zi aveau să devină copaci, şi vor face obiectul unor nesfîrşite discuţii în comitetele spitalului, hărţuite între alternativa foloaselor terapeutice ale acestei podoabe naturale şi necesitatea de a lăsa să pătrundă mai multă lumină în saloanele etajelor de jos. Am stat un timp privind automobilele care intrau şi ieşeau din curtea pătrată a intrării principale, apoi am traversat strada şi-am intrat să caut acolo o slujbă.

Şaptesprezece

CÎND MĂ GÎNDESC RETROSPECTIV la cele întîmplate, sînt uimit cît de uşor am fost angajat : nu-mi puseseră nici o întrebare, nu-mi ceruseră nici o referinţă. Poate că sînt un om care inspiră încredere. Pînă atunci nu mai încercasem niciodată în viaţa mea să capăt o slujbă. Aveam prieteni care făcuseră asemenea tentative, dar obţinerea unei slujbe părea să fie întotdeauna ceva care implica demersuri greoaie şi lente, sau chiar unele intrigi. Aşa că, pe lîngă propria-mi fire, mai ales insuccesele altora fuseseră motivul care mă îndepărtase de acest gînd. Nu-mi trecuse nicicînd prin minte că se putea obţine o slujbă, pur şi simplu solicitînd-o şi probabil că într-o stare mintală normală nici n-aş fi încercat vreodată. O să remarcaţi, şi pe drept cuvînt, că slujba în care intrasem atît de uşor nu numai că făcea parte dintr-o categorie de muncă necalificată, dar era şi unul din acele locuri nedorite de nimeni, unde lipsa de candidaţi ar fi asigurat angajarea imediată a oricui, doar dacă n-ar fi fost vorba de vreun paralitic. În timp ce prietenii mei poate că nu reuşiseră fiindcă umblau după posturi de

înalţi funcţionari, de trimişi speciali ai vreunui mare ziar londonez, funcţionari de minister, agregaţi universitari sau administratori la B.B.C. Asta aşa era. Cu toate acestea, în momentul despre care vă povestesc acum, eram cît se poate de impresionat nu numai de faptul că obţinusem slujba, dar şi de modul competent în care m-am dovedit capabil s-o fac.

Eram ceea ce se cheamă un îngrijitor. Orele de serviciu erau de la opt dimineaţa pînă la şase după masa, cu o pauză de trei sferturi de oră pentru prînz şi-o zi liberă pe săptămînă. Fusesem repartizat la o secţie specializată în leziuni la cap şi care se numea „Corelli", conform obiceiului din acel spital de a boteza secţiile cu numele binefăcătorilor bogaţi. Domnul Corelli fusese un fabricant de săpun din Sicilia, al cărui fiu îşi spărsese capul conducîndu-şi Lancia pe Uxbridge Road, în stare de beţie. După vindecarea băiatului, bătrînul Corelli dovedise o generozitate pe măsura lucrurilor şi de aici se trăgea numele secţiei în care lucram acum de patru zile. Obligaţiile mele erau simple. La orele opt cînd veneam luam un spălător cu coadă şi-o găleată şi spălam trei culoare şi două şiruri de scări. Nu erau de loc greu de curăţat şi cu o bucată de săpun am reuşit să le schimb în mod spectaculos culoarea. După aceea spălam vesela de la micul dejun al pacienţilor, care fusese strînsă şi mă aştepta în bucătărie. Secţia Corelli ocupa trei culoare: unul la parter, denumit Corelli I şi două la primul etaj, denumite Corelli II şi III. Bucătăria secţiei era la Corelli III şi mai ales acolo se concentra activitatea

mea. Alături era o debara pătrată unde îmi agăţam haina şi unde mă retrăgeam să mă odihnesc şi să citesc ziarele cînd rămînea vreun moment liber pentru aşa ceva. După ce terminam cu vesela, mă duceam să iau bidoanele cu lapte din bucătăria centrală, cunoscută sub numele de Bucătăria din Transept şi le aduceam la Corelli III pe un cărucior pe care-l ridicam sus cu un lift de serviciu. Treaba asta îmi plăcea în mod deosebit. Ca să ajung la Bucătăria din Transept trebuia să merg destul de mult pe culoarele altor secţii cu nume ciudate şi-n timp ce le străbăteam repede trecînd pe lîngă oameni necunoscuţi în haine albe, ei la treaba lor şi eu la a mea, mă simţeam ca un om însărcinat cu o misiune importantă. După ce mă întorceam la Corelli I, mi se încredinţa o operaţiune de însemnătate aproape medicală şi anume, să încălzesc laptele pe o enormă sobă electrică şi să-l torn în cănile pe care infirmierele le duceau acelor pacienţi care aveau voie să-l bea; apoi tăiam pîinea şi untul şi la urmă spălam cănile, cratiţele şi curăţam bucătăria.

Eram încă destul de speriat de colegii şi superiorii mei şi foarte dornic să mă fac agreat. Cu surorile, care erau în special tinere irlandeze cu capul gol de orice gînduri — în afară de cazul cînd obsesia măritişului se poate numi un gînd — m-am înţeles imediat foarte bine. Îmi spuneau „Jackie" chiar de a doua zi şi mă tratau cu o dulce şi cicălitoare tiranie. Am observat cu interes că nici una nu mă lua în serios ca bărbat. Cu toate că ne aveam foarte bine, exalam un parfum care

le ținea departe ; poate simțeau instinctiv că eram un intelectual. Și cu infirmiera-șefă mă înțelegeam bine, deși într-un mod diferit. Era o persoană în vîrstă, atît de impunătoare și austeră și atît de pătrunsă de propria-i demnitate, încît posibilitatea oricărei neînțelegeri era exclusă pur și simplu prin distanța socială care ne separa. Particularitățile mele ca om n-o puteau supăra, deoarece n-o interesau cîtuși de puțin pretențiile mele de a fi cineva. Singura problemă pe care i-o puneam era dacă-mi îndeplineam sau nu treaba bine și nu o deranjam ; cînd s-a convins că făceam și una și alta, și-a arătat mulțumirea ignorîndu-mă total, doar cu excepția faptului că în fiecare zi cînd dădeam prima dată ochii unul cu altul pe culoar, își întorcea spre mine capul foarte ușor, cu o vagă intensificare a expresiei care, dacă s-ar fi prelungit într-un mod aproape imperceptibil, ar fi putut deveni un zîmbet.

În stratosfera ierarhiei spitalului, privirea mea nu ajungea dincolo de infirmiera-șefă și relațiile mele cele mai dificile erau cu părțile intermediare ale micului cerc de ființe cu care aveam de-a face. Imediat sub ordinele infirmierei-șefe erau trei surori-șefe, cîte una pentru fiecare culoar Corelli și de la ele aveam de primit cele mai multe dispoziții. Viața acestor femei deja mature era transformată într-un infern pe de-o parte de infirmiera-șefă, care le trata cu un neîncetat despotism și pe de altă parte de către surori, care le răsplăteau cu o continuă și mascată bătaie de joc pentru suferințele pe care cele trei surori-șefe, ca să-și

redobîndească demnitatea, se simțeau obligate să le pricinuiască celor în subordine.

Surorile-șefe mă considerau greu de înțeles ; mă suspectau că vreau să le umilesc, nu numai din cauza relațiilor mele amicale cu inamicele lor, surorile, dar și pentru că mai mult decît oricine altcineva cu care veneam în contact ele bănuiau ceva despre categoria reală din care făceam parte. Le puneam o problemă care le enerva și fără îndoială că erau singurele femei, din toate cu cîte aveam de-a face în acel loc, pentru care existam ca bărbat. Ceva ca un curent electric circula între noi și continuu îmi evitau privirea, iar cînd îmi dădeau ordine, vocile lor stridente se mai ridicau cu un semiton.

Îmi era deosebit de dragă sora-șefă de la Corelli III, cu care aveam și cel mai mult de lucru. Se numea Sister Piddingham și surorile îi spuneau, între ele, Pid. Cred că avea cam cincizeci de ani sau poate mai bine și probabil că de multă vreme începuse să-și cănească părul lung și cărunt. Vocea și ochii, ascuțiți de războiul verbal și de obișnuința profesională de a cerceta totul la modul critic, mă urmăreau neîncetat în timp ce trebăluiam în bucătărie. Propria ei grijă de a mă critica stabilea între noi o legătură și-aș fi dorit să pot face ceva deosebit și neașteptat ca să-i procur o plăcere, de pildă să-i duc flori, dar știam că mă lua suficient în serios ca să fie în stare să interpreteze un astfel de gest ca un act de condescendență și să mă deteste pentru asta. Simțeam pentru taina tristă a modului ei de viață un respect aproape egal cu spaima. Din restul perso-

nalului spitalului, singurele ființe cu care aveam oarecum relații erau un anume Stich, un fel de portar-șef permanent, foarte nătîng și care nu mă putea suferi și vreo două femei de serviciu mai mult sau mai puțin pe jumătate cretine.

În fiecare zi în pauza de prînz, cumpăram niște sandvișuri de la cantina din Transept, apoi mă duceam acasă la Dave după Mars. Uneori dădeam ochii cu Dave, pe fața căruia încă nu se ștersese uimirea apărută în clipa cînd îl anunțasem că-mi luasem serviciu; și-mi spuneam în sinea mea, că merita să fi făcut asta chiar numai de dragul de a-i da lui Dave un asemenea șoc. Apoi mă întorceam cu Mars și mă așezam în grădina de lîngă Corelli I, unde-mi mîncam sandvișurile. Grădina consta dintr-o pajiște netedă, cu două șiruri de cireși plantați în iarbă. Știam că sînt cireși fiindcă surorile vorbeau întotdeauna entuziasmate despre cum arăta grădina primăvara. Mă așezam sub unul din pomi, în timp ce Mars zburda în jur oprindu-și atenția cînd asupra unui copac, cînd asupra altuia; veneau și tinerele surori de la Corelli, adunîndu-se în jurul meu ca niște nimfe. Rîdeau cu mine, spunînd că arătam ca un înțelept, cum stam așa cu picioarele încrucișate, sub pomul meu. Îl admirau pe Mars și făceau caz de el, apărîndu-mă împotriva lui Stitch care grozav ar fi vrut să-mi interzică să vin cu cîinele în grădină. Îmi plăceau tare mult pauzele astea de prînz.

În cele din urmă, am reușit să mă aranjez să arunc o privire și asupra pacienților, dar lucrul nu era posibil decît foarte tîrziu după-amiaza

și așteptam clipa asta toată ziua. În concepția mea legată de acest aspect, viața spitalului se desfășura în jos pe o scară de trepte de realitate care coborau în raport cu distanța față de pacienți: ei erau centrul în jurul căruia se învîrtea totul. Pacienții secției Corelli erau numai bărbați a căror stare varia în funcție de gravitatea accidentelor suferite la cap: unii aveau doar lovituri cu sau fără fracturi de craniu, alții sufereau de boli mai misterioase. Ședeau culcați acolo, cu turbane albe de bandaje, cu ochii pleoștiți de durerea de cap și mă urmăreau în timp ce ștergeam pe jos; simțeam pentru ei un amestec de milă și respectuoasă groază, asemănătoare cu ceea ce trebuie că simte un indian pentru un animal sfînt. Mi-ar fi plăcut să stau de vorbă cu ei și de vreo două ori am început cîte-o conversație, dar de fiecare dată a apărut una din surorile-șefe care i-a pus capăt. Se considera nepotrivit ca un îngrijitor să se adreseze pacienților. Dar ceea ce contribuia și mai mult la aureola misterioasă cu care erau înconjurați pacienții, era faptul că deși mă aflam toată ziua în apropierea lor, nu-i vedeam niciodată decît învăluiți în deplina demnitate de om bolnav, zăcînd singuratici și tăcuți, cu mîinile lîncezind fără vlagă, fiecare izolat cu durerea lui. Că erau spălați și hrăniți, că foloseau ploștile și li se schimbau pansamentele îmbibate cu sînge și puroi de pe capetele rase, știam numai indirect, din contactul cu tăvile murdare sau alte obiecte și mai puțin plăcute care intrau mai de-a dreptul în treburile mele zilnice. Cînd surorile și doctorii începeau să oficieze întocmai

ca niște preoți, ușile se închideau cu religiozitate și pe ele erau agățate anunțuri care opreau intrarea. Numai întîmplător, trecînd pe coridor, vedeam uneori cum vreunul din pacienți era adus sau luat din pat pe un cărucior și ori de cîte ori auzeam huruitul moale al roților de cauciuc, mă aranjam să ies oriunde aș fi fost și să zăresc poate vreun nou sosit a cărui față și cap proaspăt bandajat, exprimînd încă nedumerirea lumii din afară, m-ar convinge că la urma urmei pacienții erau și ei oameni ca și mine.

După ce curățam camerele îmi rămînea cîtva timp liber în care mă retrăgeam în debaraua aceea unde era loc doar să te așezi, și citeam ziarele de seară la o lumină electrică slabă. Nu exista acolo nici o fereastră și cum toți pereții erau plini cu hainele personalului agățate pe cuiere, eram mai degrabă ca într-un dulap. Asta nu mă supăra, deoarece încă din copilărie interiorul dulapurilor de haine îmi inspirase o deosebită atracție, fără îndoială din motive știute de psihanaliști. Totuși nu-mi plăcea lumina întunecoasă și încă de a doua zi am cumpărat pe banii mei un bec electric mai puternic, dar care a fost confiscat de Stitch a treia zi și înlocuit iar cu becul cel slab. Ședeam acolo parcurgînd cu toată atenția *Evening Standard* și-n timp ce-mi făceam lectura, zgomotele lumii exterioare străbăteau doar ca niște vuiete îndepărtate sau ca ecourile unei lupte undeva în timp și spațiu. Adesea dădeam în ziar peste numele lui Lefty și o dată un întreg editorial îi fusese consacrat, scris în termeni meniți să sugereze în același timp că Lefty era un serios

pericol pentru public și totodată un mic agitator de colț de stradă, care nu merita nici măcar disprețul. Se mai anunța că Socialiștii Independenți vor organiza în cartierul vestic al Londrei un mare miting peste o zi sau două și în legătură cu asta redactorul articolului făcea apel la *cei mari* să exercite acel amestec specific de îngăduință și măsuri drastice. O altă informație spunea că Homer K. Pringsheim ținuse o conferință de presă la Londra, la care spusese că industriile cinematografice engleză și americană aveau multe de învățat una de la alta și apoi plecase pe Riviera italiană. Despre unele nume pe care le căutam, nu se spunea însă nimic în ziar.

Și aceste momente ale zilei îmi plăceau. Era timpul în care puteam să combin senzația de mare oboseală cu un alt sentiment aproape cu totul nou pentru mine, acela de a fi *făcut* ceva. Munca mea intelectuală de pînă atunci îmi lăsase întotdeauna impresia de a nu fi realizat nimic, ca și cum uitîndu-te îndărăt la ceea ce ai făcut, ai privi printr-o scoică goală ; dar nu reușisem niciodată să-mi dau seama dacă lucrul acesta se întîmpla din cauza naturii însăși a muncii intelectuale, sau fiindcă eu n-o făceam bine. Cînd cineva nu mai simte un contact viu cu ideea, oricare ar fi ea, pe care o cuprinde lucrul pe care-l face, atunci munca pare în cel mai bun caz stearpă, și-n cel mai rău, de-a dreptul nesuferită. Și chiar cînd mai simți acest contact, munca este totuși nelipsită de schimbătoarea goliciune a gîndirii tale prezente. Deși, poate că dacă gîndirea prezentă a cuiva are

cît de cît o valoare, își pierde aspectul de goliciune. Mă întreb dacă și Kant, în timp ce-și concepea sistemul copernician, își zicea din cînd în cînd: „dar asta nu înseamnă mare lucru, ba-i chiar nimic". Mi-ar place să cred că o făcea.

Mă hotărîsem să aștept pînă la sfîrșitul săptămînii, înainte de a începe din nou să-l găsesc pe Hugo. Sentimentul propriului meu destin, care în mod atît de ciudat mă părăsise în zilele cînd zăceam pe patul lui Dave, îmi revenise și aveam certitudinea că indiferent în ce scop aranjase Dumnezeu ca Hugo și cu mine să ne împletim atît de strîns căile, nu-și va lăsa treaba neterminată. În privința asta mă simțeam pentru moment destul de liniștit. Mă frămîntam mai mult din cauza scrisorilor din Franța și poate și mai mult din cauza lui Finn, de la care încă nu primisem nici un semn de viață. Dave spusese c-ar trebui să începem să facem cercetări, dar lucrul era imposibil pentru simplul motiv că nu există nici un loc unde să ne interesăm de el. În afară de noi, Finn nu avea prieteni la Londra, cel puțin după cîte știam, iar în ce privea actualele lui peregrinări nu puteam nici măcar imagina o teorie. Dave sugerase să ne adresăm poliției, dar nu fusesem de acord. Dacă Finn se afla beat mort pe undeva, asta era treaba lui și ca prieten aveam regretabila datorie să-l las în pace. Chiar așa fiind însă, eram la fel de îngrijorat și-n zilele acelea m-am gîndit foarte mult la Finn.

O altă problemă nerezolvată care-mi stătea pe cap era cea a lui Mars și care-mi dădea adevărate crize de frămîntare. Sadie și Sammy nu făcuse încă nici o mișcare și tăcerea lor începuse să-mi calce pe nervi. Erau momente cînd mă simțeam tentat să mă duc la Sadie să discut deschis lucrurile dar și gîndul ăsta mă speria, pe de-o parte fiindcă, sincer vorbind, mi-era puțin teamă de Sadie mai ales acum cînd mă făcusem vinovat față de ea, și pe de altă parte, fiindcă nu mă atrăgea ideea să-l pierd pe Mars. Nu voiam ca tocmai acum cînd era bătrîn, să cadă în mîinile oricui, mai precis spus ale lui Sammy, pe care-l bănuiam că n-ar avea prea mult respect pentru o viață pe care n-o putea exploata, chiar dacă ar fi fost o viață omenească. Așa că n-am făcut nimic și-am așteptat.

Au mai trecut astfel vreo două zile pînă la întîmplările care au urmat. Era tîrziu într-o după amiază și cam peste vreun ceas și jumătate ziua mea de muncă se termina. De fapt, datorită excepționalei mele hărnicii terminasem toată treaba dar, deși nu mai aveam nimic de făcut, nu puteam părăsi clădirea pînă cînd nu bătea ora șase. Mă gîndeam să mă duc peste cîteva minute să mai șterg pe jos prin bucătărie ; oricît ai fi șters într-o bucătărie ca aceea, tot nu era destul, dar pentru moment nu era nici o grabă. Mă simțeam foarte obosit și începusem să-mi dau seama că principalul cusur al slujbei mele, altfel fascinantă, sta în faptul că era extrem de obositoare. Hotărîsem în sinea mea că mai tîrziu, în viitor, o să aranjez să lucrez fie aici, fie în altă parte, numai jumătate de zi, iar în cealaltă jumătate o să mă ocup cu scrisul. Socoteam că vreo cîteva ore de muncă manuală ar fi un bun calmant pentru nervii cuiva

care-şi petrece restul timpului cu munca intelectuală şi nu înţelegeam cum de nu mă gîndisem mai înainte la acest mod de viaţă care putea să-ţi dea certitudinea că n-a trecut o zi fără să fi *făcut ceva* şi astfel să te debaraseze pentru totdeauna de senzaţia aceea a inutilităţii, care se transformă în lungi perioade sterile. Dar astea erau planuri de viitor. Pentru moment n-aveam altă idee decît să continui treaba începută şi să aştept ca destinul meu să mă înhaţe. Că avea s-o facă, eram absolut sigur, deşi în timp ce întorceam cu nepăsare paginile ziarului *Evening Standard* stînd în picioare din cauza luminii proaste, nu bănuiam cît de repede galopa, chiar în acea clipă, spre mine.

Scria în ziar că mitingul lui Lefty avusese loc în dimineaţa acelei zile, cu mari dezordini care se soldaseră cu intervenţia poliţiei. Erau publicate şi cîteva fotografii de poliţişti călare, care stăpîneau mulţimile. Cineva aruncase o petardă şi două femei leşinaseră. Lefty ţinuse o cuvîntare care, din cîte se vedea, fusese plină de consideraţii inofensive şi plicticoase despre detaliile tehnicii de afiliere a organizaţiilor de stînga, între ele. Un bine cunoscut conducător al sindicatelor, membru în partidul lui Lefty, ţinuse o altă cuvîntare şi mai vorbise şi o femeie, membră a Parlamentului, care nu era membră de partid dar era foarte frumuşică.

În timp ce citeam toate astea am auzit deschizîndu-se uşile pivotante care dădeau în culoarul principal şi apoi huruitul roţilor căruciorului. Era adus un nou pacient. Prin uşa de sticlă a debaralei am zărit-o pe Pid trecînd şi i-am auzit tocurile negre ţăcănind de-a lungul culoarului secţiei. Am întredeschis uşa şi-am rămas în pragul ei; Stitch venea spre mine împingînd căruciorul pe care, sub o pătură roşie, zăcea întins un trup. Stitch îmi prinse privirea şi-şi smuci furios capul ca să-mi indice că n-aveam treabă să mă învîrtesc pe acolo şi să pîndesc. Făcea doar semne disperate, conform unei reguli nescrise care interzicea personalului să vorbească în timp ce transporta pacienţii pe culoare, dar ochii lui spuneau cît o mie de vorbe. I-am întors privirea cu toată obrăznicia pe care am putut s-o adun într-o asemenea expresie mută apoi am coborît ochii asupra chipului de pe cărucior, care tocmai în acea clipă trecea prin faţa mea. Omul întins acolo era Hugo.

Faţa îi era lividă, ochii închişi iar pe cap avea un bandaj plin de pete negricioase. Am rămas locului înlemnit, în timp ce căruciorul se depărta. Am intrat în debara, am închis uşa şi m-am rezemat cu spatele de ea, asaltat de emoţii contradictorii. Mai întîi, un sentiment de vinovăţie ca al lui Hamlet în faţa fantomei tatălui său. Aveam o ciudată senzaţie că nu ştiu ce neglijenţă a mea era pricina că Hugo fusese doborît, dar în acelaşi timp încercam şi-o anumită satisfacţie la gîndul că îndată ce încetasem să-l mai caut, Hugo fusese lovit la cap şi-mi fusese adus. Mă mai ustura încă lipsa de atenţie pe care mi-o arătase la studio. Dar ideea nici nu apucă să se înfiripe, că remuşcarea mă şi copleşi şi-mi dădui seama că nimic altceva nu mă mai interesa decît să ştiu cît de grav rănit era Hugo. Am ieşit iar pe culoar. Hugo fusese dus într-o rezervă drept la capătul celălalt

și-am văzut-o pe Pid ieșind și venind înapoi. Am intrat după ea în cabinetul medical.

— Ce s-a întîmplat cu tipul acela voinic, e ceva grav ?

Nu era nimic neobișnuit în întrebarea mea, fiindcă de obicei mă interesam așa de orice pacient nou care venea în secție.

— Ți-am mai spus să nu intri în această cameră, zise Pid. Așa mi se adresa întotdeauna, fără să-mi dea vreun nume.

— Scuzați-mă, plec imediat, dar... e grav ?

— Ai face mai bine să-ți vezi de treabă, spuse din nou Pid. O să-i spun lui Stitch să-ți caute ceva mai mult de făcut. M-am îndreptat spre ușă și cînd eram aproape să ies, Pid adăugă : l-a atins cineva cu o cărămidă la mitingul acela de azi și l-a rănit. O să rămînă vreo cinci zile.

— Mulțumesc, zisei și alunecai afară tot atît de lin ca un pește. Mi se făcuse o extraordinară concesie.

M-am dus în bucătărie și m-am apucat să șterg pe jos. Stitch intră și făcu nenumărate observații pe care aproape că nu le auzeam. Trebuia să-l văd pe Hugo neapărat și mă întrebam ce să fac. Era o ciudată ironie a soartei că, deși aranjase să fim împreună, lucrul acesta se întîmpla în împrejurări care făceau contactul realmente imposibil. Ne aflam acolo în unica formă de relații care excludea orice apropiere. M-am gîndit la nenumărate posibilități, dar din nefericire ziua următoare era tocmai ziua mea liberă așa încît dacă voiam să-l văd pe Hugo în timpul serviciului meu obișnuit, trebuia să aștept pînă cînd venea vremea

să-i curăț camera în după amiaza zilei de poimîine. Chiar și așa, însă, n-ar fi posibil să stau cu el decît cel mult un sfert de ceas și, în orice caz era prea mult de așteptat. Nu era exclus ca pînă atunci Hugo să se simtă bine și să părăsească spitalul, dar în afară de toate astea, nu suportam ideea să aștept atît. Soarta mi-l adusese pe Hugo și trebuia să-l văd numaidecît, dar cum ? În clipa aceea îmi dădui seama că mai exista și o altă dificultate, și anume faptul că Hugo era inconștient.

Stitch plecase și-n timp ce trăgeam furios cu spălătorul pe sub dulapuri, îmi blestemam singur zilele. Mă întrebam dac-ar fi cumva posibil să-mi amîn ziua liberă, oferindu-mă să lucrez mîine pentru ca la un moment dat, în cursul dimineții, să mă pot strecura în camera lui Hugo. Avea să fie foarte greu cu toate surorile și doctorii care se învîrteau pe-acolo. Și-apoi, chiar dacă o să mă ofer să lucrez mîine, au să-mi dea voie s-o fac ? Chestiunea avea să ajungă în mîna lui Stitch care o să miroasă că aveam vreun interes și-o să spună că nu se poate. Dacă-aș fi avut mai mult timp la dispoziție, aș fi inventat poate ceva să-l fac să mă pedepsească tocmai în felul acesta, dar acum era prea tîrziu pentru așa ceva. În timp ce mă frămîntam așa, veni una din surori. Era cea mai irlandeză din toate, cu o voce care-mi amintea mereu de Finn. Am întrebat-o cum îi merge tipului acela voinic.

— Țipă după mîncare !

Cînd am auzit-o, mi-a venit în minte ce să fac și, într-adevăr, era singurul lucru posibil : să

mă întorc la spital în timpul nopții. Ideea mă umplu cu un fel de groază religioasă și totodată mă atrăgea extraordinar. Nu văzusem niciodată spitalul noaptea, deși încercasem adesea să mi-l închipui. La spaimele liniștii și singurătății care presupuneam că-l bîntuiau, se adăuga senzația că prezența mea acolo la asemenea ore ar fi un fel de sacrilegiu. Eram sigur că dacă o să fiu descoperit, o să fiu azvîrlit afară pe loc ; nu putea fi vorba de nici o îngăduință. Și totuși, trebuia neapărat s-o fac. Apropierea lui Hugo stîrnise în mine o furtună care nu putea fi potolită decît de prezența lui. Trebuia să-l văd cu orice preț.

Am lăsat spălătorul și mi-am scos halatul alb, gîndind cu repeziciune. Era trecut de șase. Trebuia să pun la cale imediat toate detaliile planului meu fiindcă, dacă erau necesare unele pregătiri, trebuiau făcute acum. Oare cum aveam să intru în spital ? Mi-am imaginat întreaga clădire și peste tot îmi apărea ca o fortăreață de nepătruns. Intrarea principală era deschisă toată noaptea dar foarte puternic luminată, așa cum o văzusem adesea trecînd pe lîngă ea la diferite ore cînd mă duceam la Dave. Cu siguranță că exista și portar de noapte care avea să mă oprească și să mă întrebe ce caut acolo. Mă gîndeam la tot felul de minciuni pe care-aș putea să le spun, dar nici una nu părea destul de plauzibilă ca să pot fi lăsat înăuntru fără ca cineva să nu fie pus pe urmele mele. Mai exista și o ușă prin spate, care dădea din Corelli I într-o curte unde se țineau bicicletele și cărbunii și pe care circulam și eu de obicei. Dar îl auzisem o dată pe Stitch spunînd

că la ora zece seara ușa aceea era încuiată și fără îndoială că același lucru se întîmpla cu toate ușile dosnice care mai existau acolo. Era apoi intrarea la secția „Accidente“ unde erau aduse cazurile urgente dar și aceea era păzită, așa încît existau prea puține șanse să mă pot strecura neobservat și orice greșeală ar fi fatală. Singura posibilitate era să intru printr-o fereastră și dacă asta era soluția, trebuia să hotărăsc ce fereastră anume urma să folosesc și să mă duc s-o deschid imediat.

Mi-am pus haina și-am început să mă îndrept încet către scara principală. Capul îmi vîjîia ca o moară. Latura clădirii care dădea spre curtea bicicletelor era luminată de becuri care ardeau toată noaptea și oricine ar fi încercat să intre prin curte ar fi fost văzut din stradă ; transepturile cădeau și ele în bătaia luminilor de pe stradă, iar clădirea principală dispunea de un șir întreg de felinare care încercuiau curtea din fața ei. Rămîneau doar grădinile transeptului, care erau adevărate fîntîni de beznă. Majoritatea ferestrelor care dădeau în aceste grădini erau ale saloanelor de bolnavi și nu se punea problema să intru printr-una din ele fiindcă, presupunînd că aș fi avut un moment îndrăzneala să mă duc să controlez dacă vreuna din ele era deschisă, cu siguranță că n-aș fi avut curajul să încerc în timpul nopții să folosesc calea aceasta cu riscul de a fi urmărit de strigătele vreunui pacient mai sperios. Mai existau și alte posibilități, de pildă fereastra oficiului de la Corelli I, dar era permanent sub supravegherea sorei de noapte a secției și a cărei

cameră era chiar lîngă acel oficiu ; același impediment era legat și de celelalte ferestre care dădeau din grădină în diferite camere de serviciu ale secției. Singura mea nădejde era să pot pătrunde prin părțile mai anonime și de folosință comună din preajma Bucătăriei din Transept. Era adevărat că pe acolo putea fi oricînd cineva toată noaptea, dar exista un număr de vestiare și camere de depozitare care păreau părăsite și neumblate chiar în timpul zilei și ale căror ferestre dădeau tocmai în capătul grădinii, unde întunericul era mai mare.

Cînd am ajuns la capătul scărilor m-am îndreptat cu un aer de vădită nepăsare spre Bucătăria din Transept. Cînd pun ceva la cale, mi-e foarte greu să realizez că probabil nu arăt *altfel* decît arăt de obicei și am impresia că expresia chipului meu mă trădează, așa că ori de cîte ori întîlneam pe cineva pe culoar, îmi întorceam fața în altă parte. Am trecut hotărît prin dreptul ușii bucătăriei, a cărei jumătate de sus era din sticlă simplă și prin care, trăgînd cu coada ochiului, puteam să văd cine se află acolo. Am ales a doua sau a treia ușă mai departe și-am intrat repede înăuntru. Memoria nu mă înșelase : era un mic depozit de pereții căruia erau rezemate, în șiruri de cîte zece, rame de fier pentru paturi. Am închis încet ușa după mine și-am pășit în spațiul liber din mijlocul camerei. Într-un pătrat de soare și umbră se vedea grădina, cu rîndurile de cireși de-a lungul ei. Umbra aripei unde se găsea Corelli cădea drept de-a curmezișul pajiștei tăind-o în două triunghiuri de verde contrastant. Am stat o clipă privind afară,

apoi am deschis fereastra. Era o fereastră simplă cu canaturi, cu un cîrlig la jumătatea de sus a ramei și o bară găurită la capăt, care regla deschiderea. Am desfăcut cîrligul și-am tras fereastra vreun deget sau două, așa încît cîrligul să se sprijine de geam pe partea din afară ; nu voiam să se observe că fereastra e crăpată, iar pe de altă parte voiam să fiu sigur c-o voi putea împinge și deschide larg din afară, la momentul oportun. Mi-au trebuit cîteva minute să mă conving că aceste două condiții erau îndeplinite, apoi mi-am fixat atent în minte poziția ferestrei față de rîndurile de pomi. După aceea m-am întors și-am așteptat la ușă pînă cînd am simțit că nu mai era nimeni pe culoar, am ieșit, am tras ușa și m-am întors îndărăt spre Corelli. Nimeni nu mă văzuse, și-o clipă mai tîrziu, părăseam clădirea.

Optsprezece

PRIMUL LUCRU PE CARE L-AM FĂCUT după aceea a fost să mă tratez cu o porţie bună de băutură. Inima îmi bătea ca o armată în marş şi mi-am făgăduit să nu particip niciodată la vreo conspiraţie. Apoi l-am luat pe Mars de-acasă, l-am dus cu autobuzul la Barnes, am gustat nişte sandvişuri şi bere la Red Lyon şi m-am plimbat cu cîinele pe Common pînă a început să se însereze. În timp ce ne întorceam în Goldhawk Road, se făcuse aproape noapte. Dave nu era acasă, probabil se dusese la vreo întrunire ; l-am lăsat pe Mars iar eu am plecat să hoinăresc la întîmplare spre Hammersmith. Voiam să treacă ceasurile şi să ajung mai repede la momentul hotărîtor. Localurile tocmai se închideau şi în ultimele zece minute am băut whisky cît am putut, apoi am mers pînă aproape de rîu. În tot acest timp nu mă gîndeam la nimic precis, dar în mintea mea nu era decît Hugo, ca şi cum de-acolo, din patul lui de spital, ar fi ţinut capătul unei sfori de care eram legat şi din cînd în cînd simţeam cîte o smucitură ; sau în unele momente era ca şi cum Hugo plana deasupra mea ca o pasăre uriaşă. Perspectiva în-

tîlnirii noastre iminente nu-mi făcea propriu-zis plăcere, ci îmi dădea numai un fel de tainică satisfacţie a goanei către inevitabil.

M-am uitat la ceas : era trecut de miezul nopţii şi eu mă aflam pe Hammersmith Bridge, nu departe de locul unde îl scosesem pe Mars din cuşca lui. Am privit în susul apei, căutînd să descopăr în mulţimea clădirilor de pe malul dinspre miazănoapte localul unde se găsea „Mime Theatre", dar întunericul era prea mare ca să-l pot vedea. Dintr-o dată mă cuprinsese panica la gîndul c-aş pute ajunge prea tîrziu la spital şi-am început să merg repede, apoi am luat din Hammersmith Broadway un taxi care m-a dus îndărăt în Goldhawk Road. Totuşi era încă prea devreme şi-am străbătut de mai multe ori strada în sus şi-n jos, trecînd pe lîngă spital. Nu era încă ora unu şi hotărîsem să nu fac tentativa înainte de două. Încercam să mă depărtez cît mai mult de spital dar ceva mă atrăgea mereu înapoi, încît a trebuit să-mi impun singur anumite constrîngeri : să merg pînă la Seven Stars înainte de a face cale întoarsă, sau să stau sub podul căii ferate pînă cînd terminam de fumat o ţigară. Era un adevărat chin.

Cam pe la unu şi douăzeci n-am mai putut răbda şi m-am hotărît să mă duc, în sfîrşit. Dar de data aceasta, în timp ce mă apropiam, întreaga scenă îmi apărea expusă în modul cel mai neprielnic ; luminile de pe stradă ardeau intens şi toată clădirea parcă era scăldată în strălucirea lor. Cînd am ajuns aproape, am văzut că mai multe persoane erau adunate în holul de la intrare, toate ferestrele de pe paliere erau luminate şi, la fel,

unele secții. Nu mai văzusem pînă atunci o asemenea iluminație nocturnă acolo. Grădinile Transeptului însă rămăseseră cufundate în întuneric și atît cît puteam să zăresc din stradă, nici la Corelli nu se vedea lumină, în afară de o licărire care venea fără îndoială din camera sorei de noapte. Totuși, ca să ajung în grădini trebuia să traversez aleea lată așternută cu pietriș și pajiștea care mergea de fiecare latură a curții pe toată lungimea spitalului și toată zona aceea era puternic luminată de neobositele becuri ale străzii. Niște stîlpi scurți, cu lanțuri care se legănau între ei, separau aleea cu pietriș de stradă. Părea că o cale nesfîrșită mă despărțea de întuneric.

Am ales un punct cît mai îndepărtat de intrarea principală și-am cercetat cu grijă amîndouă laturile străzii. Locul era deșert. Apoi am luat-o la goană, am sărit peste lanțuri, am zburat peste pietriș și, oblic, peste pajiștea principală. Alergam foarte ușor, tălpile abia atingînd pămîntul și într-o clipă ajunsesem în bezna grădinii din Transept. M-am oprit din goană și-am stat un timp nemișcat în iarbă, să-mi recapăt suflarea. M-am uitat îndărăt: nimeni, doar o imensă liniște, de jur împrejur. Mi-am îndreptat privirea spre Corelli, dar nu se vedea arzînd decît o lumină la primul etaj. Am început să merg de-a lungul fîșiei de iarbă atingînd în trecere cireșii, unul cîte unul. Acum însă, departe de strălucirea orbitoare a luminilor, îmi dădui seama că era o noapte foarte clară. Din stradă grădina îmi păruse învăluită în cea mai adîncă beznă dar acolo, în mijlocul ei, întunericul se subțiase devenind străveziu

și-n timp ce pășeam liniștit simțeam că puteam fi văzut limpede de la toate ferestrele și așteptam în fiecare clipă s-aud deasupra mea o voce care mă somează. Nu se întîmplă însă nimic.

Privit de-afară totul părea altfel și mi-a trebuit cîtva timp pînă să recunosc fereastra pregătită. Cînd în sfîrșit am găsit-o, am descoperit cu mirare că era așezată foarte sus de la pămînt; am împins-o încet, ținîndu-mi răsuflarea, dar spre ușurarea mea se mișcă fără nici un zgomot. M-am uitat iar în jur: grădina era pustie și nemișcată, iar cireșii parcă se întorceau spre mine ca niște dansatori dintr-un tablou. Nici pe stradă nu se zărea nimeni. Am deschis fereastra larg de tot și-apoi mi-am agățat bine degetele de rama de fier a cadrului de fiecare parte, dar talpa ferestrei era prea sus pentru mine ca s-o pot ajunge cu genunchii. Pe dinafară nu exista pervaz și m-am lăsat iar în jos; ezitam să sar, de frică să nu fac vreun zgomot. Apoi mi s-a părut că aud pași apropiindu-se pe stradă și iute ca fulgerul am pus o mînă pe deschizătură și-am sărit. Marginea de fier a ramei mă lovi la șold și-n momentul următor mă rostogoleam ușor peste pervaz înăuntru, trăgînd picioarele după mine. Am rămas nemișcat pe dușumeaua camerei. Era o liniște absolută în care mi se părea că stîrnisem un zgomot infernal, dar tăcerea continuă. Am tras fereastra lăsînd-o întredeschisă, așa cum fusese, apoi am înaintat în mijlocul camerei, mai mult simțind decît văzînd ramele de paturi stivuite de-o parte și de alta. Aici era cu adevărat o beznă desăvîrșită, o întunecime densă care părea că-ți acopere ca un

strat compact globul ochilor. Am bîjbîit după clanța ușii, am așteptat o clipă apoi am ieșit pe culoar. Luminile strălucitoare și pereții albi peste care dădusem deschizînd ușa mă orbiră ; ochii dilatați de întuneric s-au contractat dureros la năvala asta de lumină și-a trebuit să mi-i acopăr o clipă, apoi m-am îndreptat spre Corelli, pășind surd pe cauciucul moale de pe culoar. Aici era imposibil să mă ascund la nevoie și nu-mi rămînea decît să sper că vreo zeitate binevoitoare o să mă scutească de o întîlnire neplăcută.

Spitalul era pustiu și totuși ciudat de viu. Îl auzeam torcînd și murmurînd ca un animal adormit și chiar cînd se lăsa, la răstimpuri, un val de tăcere, tot îi mai simțeam parcă inima bătînd. Trecînd pe lîngă Bucătăria din Transept am întors capul ; mi-era teamă că dacă-aș întîlni vreo privire omenească vinovăția o să-mi apară atît de limpede pe față ca și cînd și-ar striga singură : „Rușine !". Am ajuns la scările principale care străluceau, imense și pustii. Zgomotul abia perceptibil al pașilor mei se pierdea adînc pînă departe, în casa scării și, privind în sus, am văzut dreptunghiurile suprapuse ale rampei micșorîndu-se aproape pînă la un punct, multe etaje deasupra. În momentele acelea nu mai gîndeam de loc, nu mai aveam nici măcar cea mai vagă idee despre Hugo, și dacă cineva m-ar fi oprit aș fi bolborosit ceva, întocmai ca un idiot.

Ajunsesem la ușa secției Corelli III și-acolo m-am oprit ; nu prea știam sigur cum era organizată în timpul nopții. Dacă existau surori care dormeau în secție, desigur că erau jos, așa că în Corelli III probabil că nu era nimeni în afară de pacienți și sora de noapte. Despre ea știam doar din auzite și-n mintea mea mi-o închipuiam, chiar înainte de a pune la cale această aventură, ca pe un fel de zeiță nocturnă, o Piddingham a tenebrelor. Cînd m-am gîndit acum la ea, cu mîna pe clanța ușii, mă apucă un acces de friguri, ca pe un postulant care s-ar fi apropiat de peștera Sibylei. Am deschis încet ușa și-am pășit în culoarul bine cunoscut al secției. Erau aprinse acolo vreo două lumini, dar camerele pacienților se vedeau cufundate toate în întuneric ; așa și bucătăria și birourile administrației, afară doar de camera sorei de gardă de unde se strecura o rază pe sub ușa care avea, în jumătatea de sus, un geam mat. Mă temeam totuși că prin semi-transparența lui sora de noapte căreia, în afară de obișnuita ei agerime omenească, eram gata să-i atribui și puteri supranaturale, ar putea să mă vadă trecînd, așa că am parcurs prima bucată de culoar în patru labe. După ce-am trecut de ușa ei m-am ridicat și m-am strecurat mai departe fără să-mi aud măcar pașii ; un calm nefiresc îmi umplea toată ființa. În sfîrșit, m-am văzut la ușa lui Hugo. Am apucat clanța, făcută dintr-o bară metalică oblică, pe care trebuia să apeși ca să se deschidă ușa ; am cuprins-o strîns în mînă ca să stăpînesc cît mai bine orice zgomot, am tras-o cu o mișcare puternică și lină și, continuînd s-o apăs, am împins ușa care s-a deschis ca o ușă din vis, tăcut și liniștit, ca pentru a lăsa să-mi treacă gîndul prin ea. Am ținut clanța pînă cînd am pășit înăuntru, apoi am apucat cu cealaltă mînă perechea ei din in-

terior, am închis bine ușa în spatele meu și-am dat drumul clanței. Totul se petrecuse fără nici un zgomot.

Eram în semi-întuneric. Cam la nivelul capului, ușa avea o mică fereastră pătrată prin care pătrundea oarecare lumină de pe culoar și puteam să zăresc pe patul înalt o formă ghemuită sub niște pături roșii. Un instinct de prudență m-a îndemnat să mă las într-un genunchi. În clipa aceea forma se mișcă și vocea lui Hugo țîșni brusc :

— Cine-i ?

— Ssst ! sînt eu, Jake Donaghue.

După un moment de tăcere, Hugo exclamă :

— Sfinte Dumnezeule !

Voiam să evit lumina și m-am răsucit stînd pe jos, tîrîndu-mă pînă sub patul lui Hugo. Curățasem foarte conștiincios camera cu o zi înainte de venirea lui și-acum alunecam pe jos ca pe gheață. M-am oprit de partea cealaltă a patului, unde m-am așezat, sprijinit de perete și cu genunchii la gură. Mă simțeam absolut calm.

Ochii lui Hugo mă căutau în întuneric și mă descoperiră. I-am zîmbit, înclinînd capul.

— Asta-i puțin cam prea mult, spuse Hugo, m-ai trezit din somn.

— Nu vorbi așa de tare, o s-audă sora de noapte.

Hugo își coborî vocea într-o șoaptă :

— Aș vrea să nu mă mai urmărești așa peste tot.

Răspunsul lui mă cam indispunea.

— Nu te urmăresc, i-am șoptit, lucrez aici și habar n-aveam c-o să fii adus la spital.

— Lucrezi *aici* ? Și ce anume ?

— Sînt îngrijitor.

— Cerule sfînt ! Totuși, puteai să aștepți pînă mîine.

— Ar fi fost greu să te văd în timpul zilei cînd sînt la treabă.

— Așadar, acum nu ești de serviciu ?

— Nu.

— Prin urmare te ții după mine !

— Oh, dracu să te ia ! Ascultă Hugo, trebuie să-ți vorbesc despre cîteva lucruri.

— Foarte bine, de data asta n-am cum să scap, nu ? zise el, așezîndu-se iar în pat și cîteva clipe ne-am uitat unul la altul așa cum te uiți cînd nu poți să vezi ochii celuilalt.

— Ce te frămîntă atît, Jake ? Am simțit asta și la studio. De ani de zile n-ai făcut nici o încercare să mă vezi și deodată începi să mă urmărești ca un nebun.

Am simțit că trebuia să fiu sincer.

— Le-am întîlnit pe Sadie și pe Anna și mi-am amintit de tine, spusei și-n aceeași clipă îl văzui cum se strînge ca o anemonă de mare.

— Cum ai reușit să le găsești iar ? mă întrebă cu prudență. Și din nou am simțit nevoia să fiu teribil de sincer.

— Fata cu care ședeam m-a dat afară și-atunci am căutat-o pe Anna, iar ea m-a trimis la Sadie.

Am observat că-l scutură un fior.

— Ți-a spus Sadie ceva de mine ?

— Nimic deosebit, zisei, mințind pentru prima dată de cînd începusem discuția, dar am aflat despre tine de la Anna. (Voiam să aduc din nou conversația acolo unde mă interesa).

— Da, Anna mi-a spus că te-a văzut. Ai venit într-o seară la teatru, nu ? Aș fi vrut să te întîlnesc după aceea și mi-a părut rău cînd Anna mi-a spus că plecaseși. Se pare că nu erai prea dornic să mă vezi, *atunci*.

Nu mă simțeam în stare să-i răspund cu explicații amănunțite și am spus simplu :

— Mi-era teamă să te văd, Hugo.

— Nu te înțeleg, Jake. Cum poate să-i fie cuiva frică de mine ? N-am înțeles niciodată de ce-ai dispărut atunci. Îmi plăcea și doream să stăm de vorbă oricît de mult. N-am întîlnit pînă azi pe cineva cu care să discut așa cum o făceam cu tine. Am fi putut să vorbim și despre balivernele acelea ale tale.

— Care baliverne ?

— Cartea aceea pe care-ai scris-o Nu mai știu cînd a apărut, dar trebuie să fi fost puțin timp după ce-ai dispărut din Battersea, altfel am fi vorbit probabil despre ea și totuși nu-mi amintesc s-o fi făcut.

Mi-am lăsat capul pe spate și l-am apăsat tare de perete, ca atunci cînd vrei să-ți ușurezi o criză de beție.

— Vorbești de *Omul care te reduce la tăcere ?*

— Da, despre asta. Într-adevăr, mi s-a părut teribil de dificilă pe alocuri. De unde-ai luat toate ideile acelea ?

— De la tine, Hugo, am șoptit moale.

— Ei bine, da, am recunoscut unele lucruri despre care vorbeam împreună, dar totul suna atît de diferit.

— Știu !

— Vreau să spun că suna mult mai bine, zise Hugo. Nu mai țin minte exact despre ce vorbeam, dar era o amestecătură grozavă, nu ? În cartea ta totul apărea atît de limpede ! Am învățat o mulțime de lucruri din ea.

M-am uitat atent la Hugo. Capul bandajat i se contura în lumina ferestruicii, dar nu puteam să-i văd expresia feței.

— Mi-a fost rușine de cartea aceea, Hugo.

— Cred că întotdeauna se întîmplă să-ți fie rușine de ceea ce scrii. Eu n-am avut niciodată curajul să scriu. Sper c-ai scos ceva bani cu ea, în orice caz. S-a vîndut bine ?

— Nu prea, spusei.

O clipă m-am întrebat dacă-și bătea joc de mine, dar nu, era imposibil, Hugo nu era capabil de așa ceva.

— Cred că era prea subtilă, zise el, și-apoi oamenii nu gustă niciodată lucrările originale cînd le citesc prima dată. Sper că nu te-ai lăsat descurajat. Ai mai scris vreun dialog ?

— Nu. Și apoi am adăugat, doar ca să întrețin conversația pînă cînd îmi adunam gîndurile : În ultima vreme mă gîndisem să revăd totul și să dezvolt una sau două idei, dar n-am mai putut găsi nici un exemplar din carte.

— Ce păcat ! ai fi putut s-o împrumuți de la mine, am un exemplar în sertarul biroului meu și

din cînd în cînd mă uit prin el. Îmi amintește puțin de convorbirile noastre. Îmi plăceau atît de mult. De-atunci încoace creierul meu parcă s-a prostit.

— Am fost la tine acasă într-o seară, săptămîna trecută. Lăsaseși un bilet că ești plecat la cîrciumă și te-am căutat prin toate localurile.

— Nu trebuia să mergi prea departe, eram în King Lud.

— M-am dus înspre răsărit și-n noaptea aceea l-am întîlnit pe Lefty Todd.

— Așa-i, îl cunoști pe Lefty. Azi l-am văzut la miting, înainte de a primi lovitura de cărămidă în cap.

— Apropo, cum merge capul tău ?

— O, e în regulă, am avut doar o durere violentă care, dacă n-ai fi fost tu, m-ar fi chinuit în somn. Dar, Jake, nu mi-ai spus de ce-ai dispărut atunci, la un moment dat... am făcut ceva care te-a supărat ?

— Nu, i-am răspuns îngăduitor, eu făcusem ceva care credeam că te-a supărat, dar acum văd c-a fost o neînțelegere din partea mea. Dar mai bine să lăsăm asta...

Hugo mă privea intens de sub grămada de bandaje care îi făceau un cap enorm.

— Cu tine, Jake, greutatea e că te lași prea impresionat de oameni. Și de mine ai fost prea mult impresionat.

Eram surprins.

— Da, *am fost* impresionat, dar nu știam că tu știi.

— Fiecare trebuie să-și urmeze drumul lui, Jake, însă lucrurile nu au niciodată o importanță atît de mare, cum crezi.

Simțeam că mă scoate din fire și i-am răspuns :

— Nu știu ce vrei să spui, dar ai considerat totuși că *ceva* era destul de important atunci cînd ți-ai dat atîta osteneală cu teatrul acela din Hammersmith.

Voiam neapărat să-l fac să vorbească despre Anna.

— Oh, *acel*... începu Hugo, apoi tăcu un moment. Am făcut acel teatru pentru plăcerea Annei, dar era ceva fără sens.

Mi-am ținut respirația. Trebuia să procedez cu grijă acum, dacă voiam să scot de la el întreaga mărturisire după care eram însetat, și-n timp ce trăgeam aerul în piept, parcă adulmecam gîndurile lui Hugo.

— Vrei să spui că Anna nu s-a bucurat cu adevărat ? l-am întrebat mieros.

— Ba da, i-a făcut plăcere, într-adevăr... dar la ce bun ? Minciunile nu duc pe nimeni nicăieri. Nu spun c-ar fi fost chiar o minciună, la urma urmei, amîndoi înțelegeam situația... și totuși, era un fel de minciună.

Nu prea mai înțelegeam nimic.

— Vrei să spui că lucrurile n-o interesau cu adevărat, că era întrucîtva prinsă în jocul ăsta fără voia ei ?

— Nu, pe ea o interesa foarte mult, dar *eu* nu eram cu adevărat interesat. Și-apoi, Anna ținuse să introducă acolo toate vechiturile acelea orientale, Dumnezeu știe de unde le-a luat !

— De la tine le-a luat, zisei cu o pornire răutăcioasă, cîtă putea să încapă într-o șoaptă.

— E absurd ! Poate să fi cules unele idei vagi de la mine, dar nu se potriveau cu povestea *aceea.*

— Atunci de ce-ai jucat pantomimă dacă gîndeai că totul era atît de prost ?

— Ai dreptate, n-ar fi trebuit, zise Hugo, dar am făcut-o pentru plăcerea ei. Și, la urma urmei, se pare că totuși *realiza* ceva acolo.

— Da, Anna e în stare să creeze.

— Amîndoi sînteți în stare să creați, vreau să spun tu și Anna, zise Hugo.

— Ce ți-a venit să vorbești așa ?

— Fiindcă în clipa asta mi-am dat seama. Eu n-am creat niciodată nimic, în toată viața mea.

— De ce-ai desființat teatrul ?

— Nu eu, ci Anna l-a desființat. A început deodată să simtă că totul era fără sens și a plecat.

— Bietul Hugo ! Așadar, ai dat clădirea pentru NPSI ?!

— Ei da, NPSI-ul avea urgentă nevoie de un local și m-am gîndit c-ar putea foarte bine să-l ia ei.

Îmi părea rău pentru Hugo. Mi-l închipuiam stînd singur în teatrul gol după ce plecase ființa care însemnase totul pentru el.

— Nu știam că ai vederi politice, spusei, probabil că le-ai căpătat de cînd nu ne-am mai văzut.

— Nu e vorba în mod precis de vreo părere politică, replică Hugo, dar cred că ideile lui Lefty sînt *decente*.

În vocabularul lui Hugo cuvîntul acesta însemna cel mai înalt elogiu.

— Lucrezi cu el ?

— Sfinte Dumnezeule, nici gînd ! Nu m-aș pricepe la așa ceva. Îi dau doar bani, asta-i tot ce pot să fac.

— Îmi închipui că fabrica ta de rachete merge bine încă, am văzut că municipalitatea Parisului este unul din clienții tăi.

— Oh, rachetele... știi, am vîndut fabrica.

— Nu știam. Dar de ce ?

— Ei bine, nu cred cu adevărat în întreprinderile particulare sau, cel puțin, *cred* că nu cred. Nu mă pricep de loc la treburi de-astea. Și dacă ai îndoieli în privința unei rachete, trebuie să renunți, nu ești de părere ? În afară de asta, cît timp aveam fabrica nu mă puteam opri să cîștig bani și tocmai asta nu vreau. Vreau „să călătoresc fără bagaje", altfel nu reușești niciodată să înțelegi ceva.

— Am „călătorit" totdeauna așa, dar nu prea văd ca faptul ăsta să mă fi ajutat vreodată să înțeleg ceva. Dar ce-i cu casa de filme ? Sau consideri că e altceva ?

— Sînt pe punctul de a lichida și cu ea ; există o nouă întreprindere anglo-franceză care o să preia Bounty Belfounder și, noroc bun !

— Înțeleg... Eram cît se poate de mișcat. Totuși o să fii încă un om bogat, Hugo.

— Așa cred, dar nu-mi place să mă gîndesc la asta. Sper să scap cumva de toți banii ; o să-i dau lui Lefty o mare parte, și pot să-ți dau și ție, dacă vrei.

— Eşti un om ciudat, Hugo. De ce graba asta subită să te deposedezi singur de tot ce ai ?

— Nu-i ceva subit, numai că am fost laş şi zăpăcit... şi cred că nu mi-aş fi adunat minţile ca să fac ceva măcar acum, dacă viaţa mea n-ar fi intrat într-o încurcătură atît de îngrozitoare încît aproape n-o mai pot suporta.

M-am gîndit că era vorba de Anna.

— Ai fost foarte nefericit ?

— Da, într-adevăr. Am fost aproape nebun, dar asta nu era o scuză ca să mă port atît de urît. Apropo, îmi pare rău că ţi-am închis telefonul în ziua aceea, cînd am sunat în Welbeck Street, dar am fost atît de surprins cînd ţi-am auzit vocea şi m-am simţit atît de ruşinat de mine însumi, încît am întrerupt convorbirea.

Nu înţelegeam ce voia să spună şi l-am întrebat :

— De ce erai atît de ruşinat ?

— Oh... ei bine, de tot ce făcusem şi de tot ce intenţionam să fac. Ai o părere mult prea bună despre mine, Jake. Eşti un sentimental.

— Ssst ! i-am spus brusc şi amîndoi am amuţit. Pe culoar se auzeau paşi şi-am tresărit, dîndu-mi seama deodată unde mă găseam. Zgomotul moale al paşilor se apropia. Poate că în toiul discuţiei vorbisem prea tare şi fuseserăm auziţi. M-am tras uşor lîngă marginea patului ca să fiu sigur că nu puteam fi văzut din uşă ; poate că nu era decît sora de noapte care-şi făcea rondul obişnuit, fără să ne fi auzit totuşi. Paşii se opriră afară în dreptul uşii lui Hugo, şi gemuleţul pătrat se întunecă. Mi-am îngropat faţa în pătura

roşie şi mi-am ţinut respiraţia. Pe neaşteptate îmi veni în minte întrebarea dacă nu cumva Hugo o să mă denunţe sorei şi-o clipă am simţit c-ar fi capabil s-o facă. Hugo însă şedea nemişcat şi ţeapăn şi-l auzeam respirînd adînc. Un moment mai tîrziu faţa de la geam se îndepărtă şi paşii trecură mai departe la uşa de alături. Am răsuflat uşurat şi stînd tot aşa aplecat, lîngă pat, mi-am ridicat privirea spre Hugo, în timp ce gîndurile îmi reveneau. Simţeam că joc o carte mare ; Hugo era comunicativ şi chestiunea era doar să spun acum exact ce trebuia şi-avea să-mi spună la rîndul lui, totul. Am rupt tăcerea, abia şoptind :

— Anna a renunţat să mai cînte.

Hugo rămase tăcut o clipă, apoi spuse cam tăios :

— Anna are perfectă dreptate.

Mi-am dat seama că făcusem o mişcare greşită şi-am încercat ceva mai de-a dreptul.

— Spune-mi Hugo, de ce te-ai simţit ruşinat cînd ai sunat la telefon şi mi-ai auzit glasul ?

Hugo şovăia, făcîndu-şi de lucru cu bandajul şi evitîndu-mi privirea. În cele din urmă spuse :

— M-am purtat urît cu ea.

— Cum adică ?

Am pus întrebarea uşor, încercînd să dispar cît mai mult din atenţia lui Hugo şi să-l fac să monologheze. Cu ochii minţii vedeam chipul Annei trecînd şi topindu-se ca o nălucă.

— Am hărţuit-o teribil, spuse Hugo.

— Te-a iubit ? am murmurat, simţind cum vibrează în jurul meu totul.

— Oh nu... era ceva fără speranţă. Ştii, uneori aveam impresia că e îndrăgostită de tine.

Toţi muşchii trupului începură să mi se relaxeze, unul cîte unul, ca nişte mici animale cuprinse de somn şi mi-am întins picioarele. Cîteva momente am stat meditînd la tabloul pe care-l evoca Hugo şi simţeam nu ştiu ce părere de rău pentru el. Dar nu era timp de meditaţie acum, trebuia să aflu faptele, teoriile puteau să mai aştepte. Eram animat în clipa aceea de un interes aproape ştiinţific.

— Ce te-a făcut să crezi asta ? Vreau să spun, c-ar fi îndrăgostită de mine ?

— Vorbea mult de tine şi-mi punea tot felul de întrebări.

— Ce plictiseală pentru tine, spusei, zîmbind în sinea mea.

Nimic nu-i mai înnebunitor decît să fii întrebat de către cel care te interesează despre cineva care-l interesează pe el, cînd acel cineva nu eşti tu însuţi.

— Eram bucuros să-i pot face plăcere, spuse Hugo cu un aer dezgustător de umil.

Era oare sincer cu mine ? întrebarea asta îmi veni brusc în minte.

— Cînd ai s-o revezi ? A plecat într-adevăr din Anglia ?

— Nu ştiu, nu ştiu de loc ce intenţii are. Sadie e ca vremea, nu ştii niciodată cum o să fie.

— Vrei să spui, Anna, nu ?

— Vreau să spun, *Sadie*.

Numele celor două femei îmi sunau în urechi ca nişte chemări de corn într-o pădure. Tabloul

pe care mi-l figurasem se risipea dintr-o dată şi fragmente din el zburau în jurul meu ca nişte păsări. M-am ridicat într-un genunchi, mi-am apropiat faţa de a lui Hugo şi l-am întrebat :

— Despre *cine* vorbim noi, Hugo ?

— Despre Sadie, bineînţeles... de cine altcineva vrei să fie vorba ?

Degetele mi se crispară peste pătură. În clipa aceea gîndul meu o şi luase îndărăt în sens invers, arătîndu-mi un aspect absolut diferit.

— Hugo, vrei să limpezim acum totul, totul ?

— Stai liniştit, nu-ţi dai seama c-ai început să vorbeşti tare ?

— De cine eşti îndrăgostit, de care din ele ?

— De Sadie.

— Eşti sigur ?

— Drăcia dracului ! Cred că sînt în măsură să ştiu, nu ? Am suferit îngrozitor mai bine de-un an pentru femeia asta... Dar credeam că eşti lămurit.

— Mi-a spus, Sadie mi-a spus, dar n-am crezut-o.

M-am aşezat jos pe duşumea, strîngîndu-mi capul în mîini.

— Şi de ce să n-o crezi ? Doar te-a chemat la ea ca s-o aperi de mine, nu-i aşa ? Numai că tu ai şters-o ! zise Hugo, cu amărăciune.

— Mă încuiase înăuntru şi n-am putut să suport aşa ceva.

— Dumnezeule, ce n-aş fi dat să mă încuie pe *mine* acolo !

— Nu puteam s-o cred, nu puteam !

— Nu ţi-a povestit că m-am purtat îngrozitor ?

— Mi-a spus doar ceva destul de nelămurit... că se aştepta să năvăleşti acolo.

— E o femeie drăguţă, dacă nu ţi-a spus decît atît. M-am purtat ca un nebun. O dată am dat buzna la ea noaptea, altă dată m-am dus ziua cînd o ştiam la studio şi i-am scotocit prin scrisori şi-am luat cîteva lucruri de-ale ei. Eram absolut nebun după ea. Crede-mă, Jake, viaţa mea e un adevărat haos de-un an încoace. Tocmai de aceea trebuie să ies din toate astea şi s-o iau de la început.

— Hugo, dar nu-i posibil... *nu poţi* s-o iubeşti pe Sadie !

— Şi de ce nu ? răspunse Hugo supărat.

Nu ştiam ce să spun. Imposibilitatea iubirii lui pentru Sadie stăruia fără cuvinte în mintea mea şi văzînd cu ochii realitatea faptului, nu eram în stare decît să bîlbîi. Îmi stătea pe limbă să-i răspund : „fiindcă nu merită", dar m-am abţinut totuşi s-o fac. Oricum, nu aceasta era cauza.

— Bine, dar o cunoşti pe Anna. Cum poate cineva care o cunoaşte pe ea, s-o prefere pe Sadie ?

— O să-ţi spun unul din motive, răspunse Hugo cu o voce în care se simţea furia ; Sadie e mai inteligentă !

Aveam senzaţia nelămurită că ceva îngrozitor se ridica între noi : Hugo simţi şi el acest lucru şi adăugă imediat :

— Jake, eşti un prost ; doar ştii bine că orice om poate iubi pe oricine, sau poate prefera pe cineva, altcuiva.

Am tăcut amîndoi, eu tot strîngînd cu mîna crispată pledul, iar Hugo pe jumătate ridicat în sus. Îi simţeam picioarele ţepene lîngă mîna mea.

— Şi totuşi, nu înţeleg, spusei în cele din urmă. Nu pentru că aş considera lucrul imposibil, ci pentru că totul îmi indica cealaltă ipoteză. Dacă asta era situaţia, de ce ţi-ai dat atîta osteneală cu Mime Theatre ?

— Ţi-am spus doar, ca să-i fac plăcere Annei.

— Dar de ce, pentru Dumnezeu, de ce ?

— Ei bine, nu ştiu, spuse Hugo impacientat. Probabil n-ar fi trebuit s-o fac, nu iese nimic bun din asemenea concesii. Nu faci decît să minţi.

Cuvintele lui nu-mi spuneau nimic, mi se păreau lipsite de sens. Apoi, cu totul pe neaşteptate, am înţeles adevărul. M-am ridicat, spunînd :

— Anna te iubeşte !

— Da, într-adevăr. E tot atît de nebună după mine, pe cît sînt eu după Sadie. Dar credeam că ştiai toate astea.

— Da, ştiam... ştiam totul, dar am înţeles lucrurile pe dos, atît şi nimic altceva.

M-am dus la uşă şi m-am uitat afară prin ferestruică ; am văzut pe partea opusă un şir de uşi albe şi linoleumul roşu de pe jos. M-am întors spre Hugo şi, pentru prima dată, i-am văzut limpede chipul : era încă foarte palid şi, cum se uita la mine îngrijorat de sub bandaj, cu faţa crispată şi atentă, arăta ca Rembrandt. M-am întors în partea cealaltă a camerei ca să nu-i mai văd obrazul şi i-am spus :

— N-am sezisat toate astea, poate c-aş fi procedat altfel.

N-aş fi putut spune pentru moment în ce alt fel aş fi procedat, tot ce ştiam însă era că primisem o lovitură care disloca trecutul, prezentul şi viitorul. Hugo mă privea intens şi putea să-mi cerceteze faţa, dar nu şi ochii ; dacă era în stare să citească pe ea adevărul, cu-atît mai bine pentru el. În ce mă privea, ştiam c-o să-mi trebuiască mult timp să pricep acest adevăr. Am adăugat apoi :

— Hugo, te rog povesteşte-mi ceva mai mult despre Anna... orice-ţi trece prin minte, orice-ar putea să mă facă să înţeleg mai bine.

— Nu ştiu, nu ştiu ce să-ţi spun... Îmi pare foarte rău de toate astea, Jake, dar aşa-i viaţa, nu ? Eu o iubesc pe Sadie, care te place pe tine — şi tu o iubeşti pe Anna, care e nebună după mine. Afurisită treabă, nu ?

— Haide, Hugo, spune-mi ceva despre Anna. Cînd a început toată povestea ?

— De mult. Am întîlnit-o pe Anna datorită lui Sadie şi m-a ochit.. vreau să spun, Anna.

— Nu te mai ocupa de pronume, totul e cît se poate de limpede acum.

— La început m-a urmărit, spuse Hugo, a lăsat orice alte treburi şi m-a urmărit, pur şi simplu. Degeaba fugeam din Londra şi mă refugiam în vreun hotel, într-o zi sau două mă descoperea. Eram înnebunit...

— Mi se pare de necrezut. Nu vreau să spun că tu inventezi, ci doar că mi se pare de necrezut.

— Încearcă totuşi.

Mă străduiam să recunosc în această menadă frenetică pe Anna pe care-o cunoşteam, acea calm drăgăstoasă Anna care ştia întotdeauna să ţie în echilibru pretenţiile admiratorilor ei, cu blînda imparţialitate a unei mame. Sufeream cumplit.

— Hugo, ai spus „la început". Ce s-a mai petrecut pe urmă ?

— Nu s-a „petrecut" nimic deosebit niciodată. Mi-a scris sute de scrisori foarte frumoase şi-am păstrat cîteva din ele ; apoi s-a mai cuminţit şi-am început s-o văd mai des. — Am tresărit. Îmi plăcea s-o văd, fiindcă puteam să vorbesc cu ea despre Sadie.

— Biata Anna !

— Ştiu, m-am purtat ca o brută cu amîndouă. Dar acum o să termin cu toate astea şi te sfătuiesc să faci şi tu la fel.

— Nu ştiu ce vrei să spui, dar să fiu al naibii dac-o s-o fac !

— Anumite situaţii nu pot fi descurcate şi nu-ţi rămîne decît să renunţi. Greutatea cu tine, Jake, este că vrei să înţelegi, să judeci totul în mod subiectiv. Nu se poate ; trebuie să iei lucrurile aşa cum sînt, aşa cum ţi le aduce întîmplarea. Adevărul stă în această necugetată întîmplare a lucrurilor.

— Oh, să-l ia dracu de adevăr ! Eram năucit şi mă simţeam bolnav. Căutam să-mi lămuresc unele amănunte pe care tocmai le aflasem. E ciudat, spusei, eram absolut sigur că teatrul acela fusese în întregime ideea ta. Îţi semăna perfect : „acţiunile nu mint, vorbele da"... cum spuneai tu. Acum însă văd că nu era decît o halucinaţie de-a mea.

— Nu știu la ce te gîndești cînd spui că-mi „semăna". A fost exclusiv ideea Annei și eu n-am făcut decît s-o ajut s-o realizeze. Avea în privința asta un fel de teorie generală, dar n-am înțeles niciodată exact despre ce era vorba.

— Era întocmai ce gîndești și tu, erai *tu* răsfrînt în gîndirea Annei, tot așa cum dialogul pe care l-am scris, erai tu, reflectat în gîndirea mea.

— Nu-mi pot da seama de aceste „răsfrîngeri", tot ce știu este că omul trebuie să facă numai ceea ce e capabil să facă și nimic mai mult.

— Și tu, ce *poți* să faci ?

Hugo rămase tăcut multă vreme, apoi spuse :

— Pot să fac tot felul de mici lucruri complicate, cu mîinile.

— Asta-i tot ?

— Da.

Am rămas iarăși tăcuți un timp.

— Și ce-ai de gînd să faci ?

— Am intenția să mă fac ceasornicar.

— *Ce* să te faci ?

— Ceasornicar. O să-mi ceară într-adevăr cîțiva ani buni treaba asta, dar am și aranjat să intru ucenic la un meșter bun, la Nottingham.

— *Unde ?*

— La Nottingham. Și de ce nu ?

— Habar n-am de ce nu, dar de ce toate astea ? De ce neapărat ceasornicar ?

— Ți-am spus doar, sînt priceput la astfel de lucruri. Amintește-ți cît de bine lucram piesele de artificii combinate. Numai că era atîta nonsens în artificiile combinate...

— Și în treaba asta cu ceasurile nu găsești nimic absurd ?

— Nu, e o îndeletnicire veche, ca și fabricarea pîinii.

M-am uitat îndelung la fața lui întunecată : era învăluită ca de obicei, într-un fel ne nevinovăție.

— Ești nebun, Hugo !

— De ce vorbești așa, Jake ? Fiecare om trebuie să aibă o îndeletnicire. A ta, e scrisul, a mea o să fie să fac și să repar ceasuri, dacă mă voi dovedi destul de îndemînatic.

— Și cum rămîne cu adevărul ? Și cu căutarea divinității ? l-am întrebat, furios.

— Ce vrei mai mult decît atît ? Dumnezeu e împlinirea unei datorii. Dumnezeu este în orice fapt mărunt și toate îți stau la îndemînă.

Se ridică în sus și luă un pahar mare de pe masa de alături. Lumina strecurată prin gemulețul ușii sclipi pe pahar și parcă-mi dezvălui o licărire de răspuns în ochii lui Hugo, în timp ce căutam să le descifrez privirea.

— E în regulă, spusei, în regulă, da, da, da.

— Tu *speri* întotdeauna ceva, Jake.

— Poate.

Găseam că discuția devenise apăsătoare și m-am hotărît să plec.

— Cum te simți acum cu capul ?

— Destul de bine. M-ai făcut să uit de el. Cît crezi c-au să mă mai țină aici ?

— Vreo cinci zile, spunea sora.

— Doamne, Dumnezeule ! Nu pot să stau atît, am o mulțime de treburi...

— Poate c-or să-ţi dea drumul mai devreme, spusei. Nu mă mai interesa nimic. Voiam să mă duc undeva să stau liniştit şi să rumeg tot ce-mi povestise el. Am plecat, Hugo.

— Dar nu fără mine, spuse el şi dădu să iasă din pat.

Am încercat să-l împing în pat scandalizat. Disciplina spitalului prinsese rădăcini în mine: un pacient trebuie să facă ce i se spune şi nu ce vrea el, ca un om sănătos.

— Întoarce-te imediat în pat, i-am spus vorbind ceva mai tare. Un timp ne-am luptat, apoi Hugo a renunţat şi-şi vîrî piciorul înapoi în pat.

— Fii înţelegător, Jake... dacă nu mă ajuţi să plec, au să mă ţie aici zile întregi, ştii cum e în locurile astea. Îţi iau hainele şi eşti pur şi simplu fără scăpare. Unde mi-au pus hainele ?

— Într-un dulap, la capătul coridorului, i-am răspuns prosteşte.

— Fii băiat cumsecade, Jake, du-te şi mi le adu şi arată-mi drumul, să ies de-aici.

— Nu eşti încă destul de bine ca să pleci, Hugo. Sora spunea c-ar fi periculos să te mişti.

— Ai inventat minciuna asta chiar acum. Sînt în perfectă stare, o ştiu bine şi ştii şi tu. *Trebuie* să ies de-aici, am mîine treburi foarte urgente şi să fiu al naibii dac-o să stau închis. Acuma, du-te şi adu-mi hainele !

Glasul îi luase un neaşteptat ton de autoritate şi-am constatat cu disperare că trezea în mine pornirea de a-l asculta. Încercînd să rezist, i-am răspuns :

— Lucrez aici, Hugo, şi dacă fac asta o să-mi pierd slujba.

— Ştie cineva că eşti la mine ?

— Nu, bineînţeles.

— Atunci, nimeni n-o să ştie că m-ai ajutat.

— Au să ne prindă.

— Nu-i nevoie să vii cu mine.

— Trebuie, altfel n-o să găseşti singur drumul.

Îl blestemam în sinea mea din toată inima. Nu voiam să risc atîta pentru el şi-mi dădeam seama c-o voi face totuşi.

— Fă asta pentru mine, Jake ! Nu ţi-aş cere-o dacă n-ar fi vorba de ceva absolut urgent.

— Să te ia naiba !

M-am dus la uşă şi m-am uitat la ceas : era tocmai trecut de patru. Dacă trebuia să acţionez, trebuia s-o fac imediat. M-am întors, m-am uitat la faţa întunecată a lui Hugo, şi-am simţit c-o să fac tot ce mi-ar cere. „Dracu să te ia !", am spus din nou şi-am apucat clanţa uşii, am deschis-o încet şi-am lăsat-o crăpată. Am rămas un moment pe culoar să mă obişnuiesc cu lumina, apoi am pornit repede. Garderoba era chiar alături de camera sorei, pe partea cea mai apropiată de mine şi cuprindea atîtea dulapuri cîţi pacienţi erau în Corelli III, fiecare dulap corespunzînd unui pat. Cheile lor erau ţinute tot acolo, într-un sertar. O dată ajuns în cameră nu era nici o greutate să găsesc hainele lui Hugo, dar se putea prea bine ca însăşi camera să fie încuiată. M-am trezit sperînd în sinea mea să fie chiar aşa. „Dă Doamne să fie închisă" spuneam în gînd în timp ce ajungeam la uşa garderobei, dar nu era încuiată şi-am

deschis-o ușor, fără zgomot. Intrat înăuntru, o clipă m-am gîndit dacă să mă întorc sau nu îndărăt și să-i spun lui Hugo că găsisem ușa încuiată. Fiindcă, s-ar fi putut să fie chiar așa, s-ar fi putut prea bine. M-am luptat cu ideea asta întrebîndu-mă dacă trebuia sau nu s-o privesc ca o ispită. Am încercat de asemenea să invoc în mine simțul datoriei față de spital, dar era prea tîrziu ca să mai apelez la așa ceva. Dacă m-ar fi putut impresiona vreo obligație sau gîndul la contractul cu spitalul, asta s-ar fi putut întîmpla cu patru minute înainte. Acum, mă angajasem să-l ajut pe Hugo și a-l înșela pe el însemna un act de trădare. Am pus mîna pe chei.

Am deschis dulapul și am scos toate lucrurile, bucată cu bucată, pe masă : cămașa veche cadrilată, pantalonii și mai vechi de catifea reiată, o haină sport mai nouă care mirosea a săpun, o cămașă-pantalon Jaeger, ciorapi cu găuri în ei și niște ghete murdare. Tot felul de obiecte mărunte zornăiau prin buzunare. Mi-am ținut respirația și-am început să le îngrămădesc în brațe punînd ghetele deasupra, încît aproape că nu mai vedeam nimic în fața ochilor. Apoi am constatat că lăsasem ușa dulapului deschisă și cheile în broască. Unul cîte unul am lăsat lucrurile înapoi pe masă, am închis dulapul și-am pus cheile în sertar. Nu c-ar fi avut vreo importanță, fiindcă oricum dispariția lui Hugo avea să fie descoperită aproape în același timp cu furtul lucrurilor, dar îmi place să fiu ordonat. Mi-am încărcat apoi iar calabalîcul în brațe și-am pășit spre ușă imaginîndu-mi cam cum ar fi și ce zgomot s-ar produce dacă o gheată de-a lui Hugo ar cădea pe jos. Dar n-am avut ghinionul ăsta. M-am strecurat de-a lungul coridorului cu senzația că din spate cineva îndrepta spre mine o pușcă Sten. Ușa camerei lui Hugo era întredeschisă și-am alunecat înăuntru, dînd drumul maldărului de lucruri pe pat cu-o bufnitură moale. Hugo se ridicase și ședea la fereastră mușcîndu-și unghiile, îmbrăcat într-o cămașă de noapte ca un sac.

— Bravo, colosal ! șopti el și se repezi la haine în culmea fericirii, în timp ce eu închideam încet ușa.

— Grăbește-te, i-am spus, dacă e să plecăm, să plecăm imediat.

Niciodată nu simțisem mai puțină simpatie și stimă pentru Hugo ca în momentul acela. Am observat că-n timp ce se îmbrăca își ducea mereu mîna la cap și mă întrebam dacă toată escapada asta n-o să aibă într-adevăr urmări proaste pentru el ; dar nu m-am oprit prea mult la acest gînd, nici să-l cîntăresc — trecuse vremea pentru așa ceva — și nici ca să-mi fac griji pentru sănătatea lui Hugo, fiindcă orice neliniște pentru el era cu desăvîrșire alungată de grija teribilă pentru mine însumi. Eram furios pe Hugo că mă pusese în situația să-mi calc obligațiile față de spital și cît se poate de neliniștit în privința șanselor de a ieși de-acolo neobservați. Cît despre ceea ce avea să mi se întîmple mie dacă eram prinși, simțeam o groază cu atît mai mare cu cît eram incapabil să-mi fac o idee precisă în privința asta. Tremuram tot.

Hugo era gata şi începuse să aranjeze patul, ca şi cum ar fi folosit la ceva !

— Lasă asta ! i-am spus cu toată brutalitatea de care eram în stare, şi-ascultă ce-ţi spun : o să trecem pe lîngă camera sorei de noapte, care are o uşă cu geam, aşa că trebuie să ne furişăm de-a buşilea pe porţiunea aceea. Ai face mai bine să-ţi scoţi ghetele astea care parcă fac zgomot numai cît te uiţi la ele. Urmează-mă şi fă ce fac eu ; nu vorbi şi ai grijă, pentru numele cerului, să nu-ţi cadă nimic de prin buzunare ! E în regulă ?

Hugo dădu din cap cu ochii rotund măriţi şi faţa radiind de inocenţă. M-am uitat exasperat la el, apoi am scos capul pe uşă. Sora de noapte nu dădea nici un semn de viaţă şi nu se auzea nicăieri nici un fel de mişcare. M-am strecurat afară şi Hugo mă urmă făcînd un zgomot surd ca de urs, un amestec de mormăit şi mers greoi. M-am întors spre el încruntat şi-am dus degetul la buze. Dădu iar din cap cu entuziasm. Lumina tot mai era aprinsă în camera sorei de noapte şi, cum ne apropiam, o auzeam umblînd înăuntru. M-am aplecat mult şi-am trecut repede pe sub geam, apoi m-am întors să-l aştept pe Hugo. Şedea pe loc ezitînd şi nu ştia ce să facă cu ghetele pe care le ţinea cîte una în fiecare mînă. Ne-am uitat unul la altul şi Hugo făcu un gest întrebător. I-am răspuns cu un gest care arăta limpede că nu-mi păsa de încărcătura lui şi m-am îndreptat către uşa secţiei. Acolo am întors capul spre el şi era gata să izbucnesc în rîs : Hugo îşi ţinea ghetele în dinţi, spînzurate de capătul limbilor de piele pe care le înghiţise pe jumătate şi trecea pe sub uşă în patru labe, cu dosul ridicat în sus ca un munte ! Am aşteptat neliniştit, întrebîndu-mă dacă atenţia sorei n-o să fie atrasă de mişcarea acelei suprafeţe semicirculare care probabil apărea în cîmpul ei vizual prin geam. Dar nu se întîmplă nimic şi Hugo ajunse la uşă lîngă mine, cu saliva curgîndu-i în ghete. I-am făcut semn cu capul şi-am ieşit amîndoi din Corelli III. De-acum încolo nu mai aveam nici o apărare, doar speranţa. Am coborît scările. Încoronat cu bandajele lui, Hugo sărea în ochi. Spitalul ne înconjura tăcut, revărsîndu-şi asupra noastră lumina strălucitoare ca un ochi imens care ne pîndea în timp ce noi ne mişcam chiar în pupila lui. Aşteptam să coboare asupra noastră, de la vreunul din etajele de sus, o voce care să ne someze să stăm pe loc, dar nu se auzi nimic. Am lăsat în urmă scările şi ne-am apropiat de Bucătăria din Transept. Spre bucuria mea nu era luminată, semn că nu se afla nimeni acolo. Într-o clipă o să fim liberi ! Inima şi începuse să-mi bată toba victoriei şi gîndurile să-mi zboare pe aripile triumfului. Doar cîţiva paşi ne mai despărţeau de uşa depozitului cu fereastra deschisă. M-am întors să mă uit la Hugo şi-n aceeaşi clipă am văzut o figură apărînd după colţ, la vreo cincisprezece iarzi în faţa noastră : era Stitch, îmbrăcat într-un halat albastru. Toţi trei ne-am oprit încremeniţi. Stitch ne privea parcă să ne înghită şi tot aşa şi noi pe el. Apoi i-am văzut gura cum începe să se deschidă.

— Repede, pe-aici ! i-am strigat lui Hugo. Erau primele cuvinte pe care le pronunţam cu

glas tare de cîteva ceasuri încoace și-mi sunau ciudat în urechi. Am sărit la ușa depozitului și l-am împins pe Hugo înăuntru.

— Sări pe fereastră ! i-am strigat, iar din spate. Îl auzeam bîjbîind în fața mea și-n același timp auzeam pașii lui Stitch lipăind pe culoar. Am trîntit ușa după mine și, pășind spre fereastră, îmi veni inspirația subită să apuc una din grămezile de rame de pat și să le împing în mijlocul camerei ; le-am simțit ridicîndu-se vertical, clătinîndu-se și căzînd apoi înainte ; am sărit în partea cealaltă și într-o clipă am împins vraful de rame de pe peretele opus. Ca două pachete de cărți de joc și cu un zgomot infernal ca-n ziua judecății de apoi, cele două grămezi s-au ciocnit și s-au proptit, îmbinate, peste ușă ; dincolo de ea l-am auzit pe Stitch înjurînd și-am alergat după Hugo. Lăsase fereastra larg deschisă și-am sărit prin ea, ca Nijinski, nimerind drept peste Hugo, care țopăia pe pajiște.

— Ghetele mele... ghetele mele... striga disperat. Le lăsase înăuntru lîngă fereastră, cînd sărise.

— Nu te mai gîndi la blestematele tale de ghete și fugi ! În spatele nostru se auzeau niște zgîlțîieli metalice care nu erau altceva decît eforturile lui Stitch de a deschide ușa baricadată. Aruncînd capul pe spate ca să-mi iau avînt, am constatat surprins că grădina era inundată de lumina zorilor și-n timp ce alergam printre cireși nu m-ar fi mirat dacă cineva ar fi deschis focul asupra noastră de la vreo fereastră de sus.

Am traversat pajiștea și aleea cu pietriș, am sărit peste lanțuri și-am luat-o la goană pe trotuar spre Goldhawk Road. Bandajul lui Hugo se desfăcuse și flutura în urma lui ca un steag. Înainte de a da colțul m-am uitat îndărăt, dar nu se vedea nici un urmăritor, așa c-am încetinit goana.

— Cum îți simți capul *acum ?* l-am întrebat pe Hugo. Cred că alergasem cu douăzeci de mile pe oră.

— Infernal ! suflă Hugo, oprindu-se rezemat de-un zid. S-o ia naiba de treabă, Jake, trebuia să mă lași să-mi iau ghetele. Erau ceva special, din Austria.

— Ar fi bine să te duci azi la un doctor, nu vreau să te mai am și pe conștiință, i-am replicat drept răspuns.

— O să mă duc la unul pe care-l cunosc, în City.

Mergeam acum încet, către Shepherd's Bush. Se lumina de ziuă repede, trebuia să fi fost trecut de cinci și cînd am ajuns la Shepherd's Bush Green soarele strălucea printr-o perdea de ceață. Nu era nimeni împrejur. Ne-am oprit o clipă să legăm bandajul lui Hugo, apoi ne-am continuat drumul tăcuți. Uitîndu-mă la picioarele lui mari care ieșeau prin nenumăratele găuri ale ciorapilor, nu puteam să nu mă gîndesc la Anna și deodată am simțit pentru Hugo un amestec de compasiune și ciudă. Cîte necazuri îmi făcuse omul ăsta ! Și totuși, nimic n-ar fi putut să fie altfel de cum fusese.

— M-ai făcut să-mi pierd slujba, Hugo.

— Poate că nu te-a recunoscut.

— Am *fost* recunoscut. Tipul care ne-a văzut lucrează în Corelli şi nu mă poate suferi.
— Îmi pare rău.
Mergeam pe Holland Park Avenue ; se făcuse ziuă de-a binelea şi ceaţa se ridicase. Soarele care tocmai răsărea deasupra caselor ne profila umbrele alungite. Treceam pe lîngă ferestre adormite ; oraşul nu se trezise încă. Apoi apărură cîteva autobuze cu muncitori. Hugo mergea cu capul în jos, muşcîndu-şi unghiile şi privind absent trotuarul. Mă uitam la el atent şi concentrat, aşa cum te uiţi la o pictură sau la un mort. Aveam senzaţia stranie că era foarte departe de mine şi totuşi mai aproape decît fusese sau avea să fie vreodată. N-aveam chef să vorbesc şi-am mers multă vreme în tăcere. În cele din urmă l-am întrebat :
— Cînd pleci la Nottingham ?
— Oh, spuse Hugo, ridicînd capul, sper că în două-trei zile, depinde de cît timp o să-mi trebuiască să termin treburile aici.
I-am privit chipul şi, cu toate că nici o trăsătură nu se schimbase, faţa lui mi se părea a unui om nefericit ; am oftat.
— Ai unde să stai acolo ?
— Nu încă, dar o să găsesc o locuinţă.
— Pot să te mai văd înainte de plecare ?
— Mi-e teamă c-o să fiu foarte ocupat.
Am oftat iar şi-n acelaşi moment amîndoi ne-am dat seama că isprăvisem tot ce-aveam să ne spunem şi că va fi foarte greu să ne despărţim.
— Împrumută-mi o jumătate de coroană, Jake.
I-am dat-o şi-am continuat să mergem.

— Iartă-mă, dar trebuie să mă grăbesc, spuse Hugo.
— O.K.
— Îţi mulţumesc mult că m-ai ajutat să ies de-acolo.
— E-n regulă.
Simţeam că dorea să scape de mine, tot aşa cum doream şi eu să scap de el. Între noi pluti o clipă de tăcere în care fiecare încercam să ne gîndim la lucrul cel mai potrivit pe care l-am putea spune, dar nu reuşeam nici unul nici altul să găsim ceva şi-o secundă ochii ni s-au întîlnit. Apoi Hugo spuse brusc :
— Trebuie să fug... îmi pare rău.
Începu să întindă pasul foarte repede şi-o luă în jos pe Campden Hill Road. L-am urmat, păstrîndu-mi pasul obişnuit. Se îndepărtă, cotind spre Sheffield Terrace şi cînd am dat colţul era cu vreo treizeci de iarzi înaintea mea. Se uită înapoi, mă văzu şi grăbi pasul, apoi coti iar în Hornton Street. L-am urmat în acelaşi pas şi l-am văzut de departe îndreptîndu-se spre Gloucester Walk. Cînd am ajuns la colţ, dispăruse.

Nouăsprezece

ERA ZIUA MARE CÎND AM AJUNS în Kensington. N-aveam nimic de făcut acolo și-am hoinărit, uitîndu-mă la vitrine. Apoi m-am dus la Lyons și-am luat o gustare. Cu asta mi-a trecut destul timp, apoi am pornit iar, m-am dus în Earls Court și-am stat o vreme în fața casei unde locuise Madge. Perdelele de la ferestre fuseseră schimbate și totul arăta altfel, parcă nici nu mai era aceeași casă. Am plecat și-am băut o ceașcă de ceai lîngă Earls Court Station. M-am gîndit să-l sun pe Dave dar nu găseam nimic deosebit să-i spun.

Dimineața se scursese pe jumătate. La spital se spălau acum cănile în bucătăria de la Corelli III. Am intrat într-o florărie și-am comandat un buchet enorm de trandafiri pentru Miss Piddingham, dar nu i-am scris nici un cuvînt. Avea să știe foarte bine de unde erau. În sfîrșit localurile s-au deschis și-am intrat să beau ceva. În cele din urmă mi-a trecut prin minte că totuși aveam să-i spun ceva lui Dave și anume, să-l întreb dacă venise vreo veste de la Finn. Am telefonat în Goldhawk Road, dar n-a răspuns nimeni. Simțeam atît de mult nevoia lui Finn încît a trebuit să mă forțez să uit și-am mai cerut de băut. Ceasurile treceau foarte încet.

La început, în tot timpul ăsta nu m-am gîndit la nimic anume ; erau prea multe lucruri la care aveam de reflectat. Am stat liniștit, lăsînd gîndurile să se așeze de la sine și simțeam doar forma lor mișcîndu-se înăuntrul meu, sub nivelul atenției, fără să intervin cu nimic pînă cînd, treptat, am început să le văd limpede. Întregul tablou al amintirilor mele despre Anna fusese transformat. În fiecare imagine intervenise o nouă dimensiune. *Uitasem* să-l întreb pe Hugo momentul precis cînd îl cunoscuse Anna și — așa cum se exprimase el atît de urît — „îl ochise". Dar, după cîte se părea și dat fiind că Hugo o cunoștea pe Sadie de foarte multă vreme, se putea ca întîlnirea lui cu Anna să se fi petrecut chiar în ultima perioadă a relațiilor mele cu ea, înainte de lunga noastră despărțire. La gîndul ăsta, mi se părea că orice icoană pe care mi-o făcusem vreodată despre Anna fusese maculată și simțeam imaginile propriei mele memorii transformîndu-se ca niște statui care asudă sînge. La un moment dat mi-am dat seama că în mine Anna nu mai avea nici un chip ; dispăruse întocmai ca o apariție vrăjitorească. Și totuși, într-alt fel, prezența ei era mai substanțială ca niciodată ; era ca și cum pentru prima oară Anna exista cu adevărat ca o ființă separată și nu ca o parte din mine. Senzația asta pe care o trăiam era nespus de dureroasă. Dar, încercînd s-o văd cu ochii minții acolo unde se afla, simțeam spre ea o pornire care poate că nu era

decît tot o formă a iubirii. Anna era ceva pe care trebuia să-l învăţ din nou. Dar cînd oare cunoşti cu adevărat o fiinţă omenească ? Poate numai după ce ai înţeles neputinţa de a o cunoaşte şi-ai renunţat să mai doreşti acest lucru şi chiar să mai simţi nevoia lui. Atunci însă, ceea ce reuşeşti să realizezi nu mai e cunoaştere, ci, pur şi simplu, un fel de coexistenţă. Şi e tot o formă a iubirii.

M-am gîndit apoi la Hugo. Se înălţa în mintea mea ca un monolit : un bloc dintr-o singură piatră, nemodelat, pe care oamenii din preistorie îl ridicaseră în vreun scop care avea să rămînă întotdeauna tainic. Adevărata lui particularitate era să fie căutat şi descoperit nu în el însuşi, ci în mine sau în Anna. Şi totuşi nu recunoştea acest lucru ; nu-şi dădea seama de nimic din tot ce se întîmplase. Era un om fără pretenţii şi fără probleme de gîndire. De ce-l urmărisem ? Nu avea nimic să-mi spună. Trebuia să te mulţumeşti doar să-l vezi : era un simbol, o prevestire, un miracol. Nici nu terminasem bine să formulez acest gînd, că şi începusem să mă simt iar atras de el. Mi-l închipuiam la Nottingham în vreo prăvălioară mizeră, ţinînd un ceas în mîna lui enormă. Vedeam mişcările mărunte şi neobosite ale ceasului şi nenumăratele-i pietricele preţioase. Oare terminasem într-adevăr, cu Hugo ?

Am părăsit localul. Eram undeva pe Fulham Road şi-am aşteptat liniştit pe bordura trotuarului pînă cînd am văzut un taxi. L-am oprit şi i-am cerut să mă ducă pe Holborn Viaduct. În timp ce mă aşezam, am simţit că avea să fie

pentru multă vreme ultima acţiune care mi se părea inevitabilă. Londra, oraşul iubit, trecea în goană pe lîngă mine, atît de cunoscut încît aproape nu-l mai vedeam. South Kensington, Knightsbridge, Hyde Park Corner. Da, asta o să fie ultima acţiune care n-o să provoace nici o întrebare şi n-o să necesite nici o raţiune. După aceea o să vină lunga agonie a cugetărilor. Londra defila caleidoscopic în faţa mea ca unui înecat viaţa, care se spune că-i apare fulgerător, dintr-o dată, în ultimul moment. Piccadilly, Shaftesbury Avenue, New Oxford Street, High Holborn.

Am plătit taxiul. Era mijlocul după amiezii şi-am rămas pe viaduct, privind în jos pe Farringdon Street ca într-o prăpastie. Un porumbel trecu pe deasupra fîlfîindu-şi lenevos aripile şi l-am urmărit cum plutea încet spre miazăzi, către turnurile de la St. Bride. Soarele mă ardea pe gît. Încă nu mă hotăram ; mai voiam să ţiu cîteva clipe în loc ultimul act. Presimţirea unei dureri mă făcea să întîrzii ; aceeaşi durere care urmează la sfîrşitul dramei, cînd trupurile au fost duse de pe scenă, trompetele au amuţit şi apare o zi goală, care va răsări iar şi iar, ca să-şi bată joc de iluzoriile noastre statorniciri.

Am pus piciorul pe scară. Drumul era lung. Cînd am ajuns la jumătatea lui m-am oprit să ascult graurii, dar nu se auzea nimic. Pe înserate e vremea cînd încep să cînte şi să ciripească. Dacă Hugo avea sau nu să fie acolo, era o întrebare pe care nici măcar nu mi-o pusesem. Înainte de ultimul palier m-am oprit să respir. Uşa era închisă. Am ajuns în faţa ei şi-am bătut ; n-a răs-

puns nimeni. Am bătut din nou foarte puternic, dar locul era mut. Apoi am încercat uşa : s-a deschis şi-am intrat.

Cînd am păşit în salonul lui Hugo, s-a stîrnit deodată în jurul meu o furtună frenetică. Toată camera fremăta şi se împrăştia într-un vîrtej de aşchii negre. M-am proptit de uşă înspăimîntat şi-n clipa următoare m-am dezmeticit : camera era plină de păsări. O droaie de grauri care nu nimeriseră fereastra în primul elan, zburau înnebuniţi lovindu-se de pereţi şi de geamuri ; apoi au găsit ieşirea şi-au dispărut. M-am uitat în jur : apartamentul lui Hugo arăta mai curînd ca o crescătorie de păsări, decît ca o locuinţă omenească. Grămăjoare albe împroşcau covorul, iar prin fereastra deschisă pătrunsese ploaia şi făcuse o pată întunecată pe perete. Totul arăta ca şi cum Hugo n-ar fi călcat pe-acolo de multă vreme. M-am dus în dormitor : patul era gol, dulapul la fel. M-am gîndit un timp la tot ce vedeam, apoi m-am întors în camera cealaltă şi-am ridicat receptorul telefonului. Îmi trecuse prin minte ideea ciudată c-o să-l găsesc pe Hugo la capătul firului, dar aparatul era mort. După aceea m-am aşezat pe canapea. Nu aşteptam nimic şi-a trecut aşa un timp. Un ceas anunţa în City nu ştiu ce oră, apoi au urmat altele dar n-am încercat să număr bătăile.

După ce mi-am plimbat ochii la întîmplare prin cameră, privirea mi s-a oprit pe biroul lui Hugo. M-am uitat la el îndelung, apoi m-am ridicat şi m-am apropiat. Am deschis sertarul de sus : înăuntru, pe jumătate ascuns sub un vraf de foi

albe, era un exemplar din cartea mea, *Omul care te reduce la tăcere*. L-am scos şi l-am deschis : pe prima pagină Hugo îşi scrisese numele cu litere mari ; mai departe, subliniase ici şi colo unele pasagii, sau pusese cruciuliţe şi semne de întrebare şi într-un loc notase cu creionul : „de cerut lămuriri lui J". M-a copleşit întristarea, am închis cartea şi-am vîrît-o în buzunar. Am mai aruncat o privire prin celelalte sertare, apoi am ridicat capacul biroului : era îndesat cu scrisori şi tot felul de note. Am început să le răscolesc grăbit şi, umblînd în nenumăratele-i despărţituri, un torent de hîrtii se revărsă pe jos. Dar n-am găsit ce căutam.

Scrisori vechi, note de plată, creioane tocite, ceară de sigilat, cutii de chibrituri, felurite clame, carnete de timbre pe jumătate consumate şi carnete de cecuri uzate îmi curgeau printre degete. Într-un mic sertar am dat peste o colecţie de obiecte sinistre în care am recunoscut detonatoarele casnice Belfounder, de un model ceva mai redus decît cel cu care Hugo ne eliberase din incinta studioului. Un alt sertar conţinea un colier de perle, poate un dar cumpărat cu drăgăstoasă grijă şi destinat lui Sadie, la care n-avea să mai ajungă niciodată. Sau poate că ea îl refuzase şi venise îndărăt într-o dimineaţă, într-un pachet recomandat care zăcea acolo de zile întregi fiindcă Hugo nu avusese curajul să-l desfacă. N-am găsit însă nicăieri ce căutam.

M-am aşezat şi-am luat o foaie de hîrtie să-i scriu lui Hugo o scrisoare. Am luat unul din tocurile lui şi cerneală. Un graur încercă să intre

pe fereastră, mă văzu și fugi ; pe balustradă se auzea o dulce ciripeală. Am privit cerul albastru de deasupra ei și-am început să scriu : „Hugo, — și m-am oprit ; nu mai găseam nimic altceva să-i spun. M-am gîndit să scriu mai departe : „trimite-mi adresa ta din Nottingham", dar cuvintele sunau atît de inexpresiv și impersonal încît am renunțat. În cele din urmă am tras o linie curbă peste toată pagina și m-am iscălit la capătul ei, adăugînd adresa prăvăliei doamnei Tinckham. Am pus foaia într-un plic, l-am azvîrlit pe dulapul cu cărți și m-am pregătit să plec. În clipa cînd mă întorceam să ies, ceva mi-a atras privirea pe peretele din spatele bibliotecii : era ușa verde a unui safe.

M-am oprit, am tras puțin într-o parte biblioteca și-am încercat să deschid ușa safeului, dar era încuiată. M-am uitat la ea gînditor și deodată am înțeles ce aveam de făcut. M-am dus la birou și-am luat din sertar unul din detonatoarele lui Hugo, întrebîndu-mă ce putere de explozie putea să aibă. Mă gîndeam la lucrul acesta, foarte imposibil în timp ce căutam în buzunar chibriturile. Detonatorul avea forma unui con. Mi-am plimbat degetele pe ușa safeului căutînd să găsesc vreo crăpătură în care să-i înfig vîrful, dar totul era neted ca mîna unui episcop ; pînă și balamalele erau ascunse, nu se vedea nici o fisură, nici o adîncitură în care să pot sprijini detonatorul. În cele din urmă am luat un rulou de bandă de lipit din sertarul lui Hugo și-am lipit obiectul în punctul care părea mai vulnerabil, lîngă broasca ușii. Un mic fitil de bumbac atîrna de capătul turtit al

detonatorului, ca hîrtia albastră a unui artificiu. Am apropiat de el un chibrit aprins și m-am dus în celălalt capăt al camerei. Așteptam, gînditor. Cred că n-aș fi fost nici prea mirat, nici prea impresionat dacă tot peretele s-ar fi dărîmat deodată într-un nor de moloz și lemnărie, lăsînd să apară cerul liber și priveliștea catedralei Saint Paul.

O trosnitură și-o lumină orbitoare ! Am închis ochii. Camera era plină de fum și-un stol de grauri zbură de sub balustradă. Cînd am deschis ochii, am văzut prin ceața cu miros de sulf că ușa safeului era larg deschisă și atîrna în jos, doar într-o singură balama. Nici o altă stricăciune nu se produsese. M-am apropiat și m-am uitat în safe. Avea două rafturi adînci : pe cel de jos era o grămadă mare de bani legați în teancuri de cîte o liră, și de cîte cinci lire ; pe raftul de sus, am văzut ce căutam. Erau două pachete de scrisori și le-am luat. Pe cel mai mic am recunoscut scrisul plin de sine al lui Sadie ; celălalt pachet era mult mai mare. Mi-am trecut degetele peste muchia lui, răsfirînd scrisorile așa cum faci cu cărțile de joc. Toate erau de la Anna. „Frumoasele scrisori", cum le numise Hugo. Vinovăția, triumful și amărăciunea se luptau în mine în momentul cînd le-am strîns în mînă. M-am așezat pe canapea. Acum aveam să *văd* ceea ce fusesem incapabil să-mi imaginez. Am desfăcut primul plic.

În momentul acela am auzit zgomotul unui vehicul care trăgea afară în stradă cu un infernal scîrțîit de frîne. Am ezitat; mă înroșisem și tremuram. M-am ridicat, m-am urcat pe un scaun și-am scos capul pe geam ținînd încă scrisorile în mînă.

Un camion era în fața ușii. Am așteptat un moment dar nu apăru nimeni, așa că m-am dat jos. M-am uitat la plicul deschis și-n clipa aceea, ca într-o vedenie, mi-a apărut înaintea ochilor parcul întunecos și silueta Annei mergînd cu picioarele goale. Pipăiam cu degetele scrisoarea ; avea multe pagini și-am început s-o desfac. Atunci am auzit zgomotul unui automobil care se apropia din ce în ce, apoi s-a oprit. Am rămas încremenit, blestemîndu-mi zilele. M-am urcat iar pe scaun și-am văzut jos Alvisul negru al lui Hugo ; era tras în stradă chiar în spatele camionului. O emoție care nu era nici bucurie, nici teamă ci un amestec de-amîndouă, făcea să-mi bată inima și să tremur în timp ce pîndeam automobilul. Hugo trebuia, inevitabil, să apară !

Cineva ieși din mașină dar nu era Hugo. M-am uitat fix un moment apoi am recunoscut capul blond și figura îngustă a lui Lefty. Îl urmăream, cu buzele întredeschise, agățat de marginea ferestrei. Lefty se oprise pe trotuar și se consulta cu doi oameni care tocmai coborîseră din camion. Soarele puternic le profila umbrele pe pavaj. Apoi am văzut pe parbrizul mașinii literele : NPSI și-am înțeles.

M-am dat jos de pe scaun și m-am învîrtit prin cameră uitîndu-mă în jur așa cum se uită cineva care caută un punct de sprijin pe coasta prăpăstioasă a unui munte. Am luat biletul pe care i-l scrisesem lui Hugo și l-am vîrît în buzunar, rămînînd un moment acolo ca paralizat. Afară, jos, se auzeau pași care începeau să urce scările. Am cuprins cu privirea întreaga scenă : biroul răvășit, safeul deschis. Am privit scrisorile pe care le țineam în mînă, am pus-o la loc pe cea pe care-o deschisesem, le-am mai privit o clipă și-am schițat gestul să le pun în buzunar. Dar nu, nu era posibili îmi ardeau mîna. Le-am aruncat îndărăt în safe, apoi am ales pachetul cel mai mare de cîte o liră și l-am strecuat în haină. „Asta-i ceva de care Revoluția n-o să aibă parte“ am spus cu glas tare și m-am îndreptat spre ușă. Am traversat palierul în trei pași și-n timp ce intram în bucătărie am auzit vocea lui Lefty pe scări. Am deschis fereastra bucătăriei, am sărit pe acoperișul drept și-am mers hotărît de-a curmezișul lui. Lucarnele clădirii de alături erau larg deschise spre văzduhul zilei de vară. M-am strecurat printr-una din ele și m-am trezit pe un palier pustiu. Am coborît scările și peste un minut ieșeam printr-o ușă, într-o alee lăturalnică. M-am întors în stradă, am traversat-o și-n timp ce treceam agale pe lîngă casa lui Hugo, pe partea cealaltă încărcau în camion picturile lui Renoir.

Douăzeci

MARS MĂ PRIMI CU ENTUZIASM; stătuse închis toată ziua. I-am dat să mănînce, am strîns restul hranei lui într-un pachet și mi-am luat ceva îmbrăcăminte într-un sac de voiaj. În hol erau cîteva scrisori și-un colet pentru mine, pe care le-am îndesat tot în sac fără să le deschid. I-am scris un bilet lui Dave, mulțumindu-i pentru ospitalitate și-am părăsit casa împreună cu Mars.

Ne-am urcat într-un autobuz 88, unde Mars provocă un torent de proteste din partea conductorului și m-am așezat pe primul scaun pe de platforma de sus, același scaun pe care nu de mult șezusem gîndindu-mă la Anna, pînă cînd coborîsem și plecasem în căutarea ei. Acum, în timp ce priveam în jos la mulțimile de pe Oxford Street și mîngîiam capul lui Mars, nu mă simțeam nici fericit, nici nefericit, ci doar ireal, ca o imagine dintr-o vitrină. Șuvoiul întîmplărilor trece prin viața noastră întocmai ca mulțimile de oameni din jur și nu vedem fața fiecărui fapt decît cîteva clipe. Cele mai importante lucruri nu au o însemnătate veșnică, ci numai trecătoare. Orice acțiune, orice sentiment, căutarea bogăției și a

faimei, căutarea adevărului, viața însăși, toate sînt făcute doar din momente care trec și dispar fără urmă. Și totuși, prin acest șuvoi de nimicnicii, mergem mereu înainte împinși de acea miraculoasă vitalitate care creează precarele noastre sălășluiri în trecut și viitor. Și-așa, trăim, un spirit care planează deasupra morții de fiecare clipă a timpului, deasupra sensului pierdut al întîmplărilor, a momentului care nu se mai întoarce, a chipului pe care amintirea nu-l mai recunoaște, așa, mereu, pînă la ultima bătaie a inimii care pune capăt tuturor trăirilor noastre și cufundă iar acest spirit în neantul din care a venit.

Prins în gîndurile astea, nu simțeam nici un îndemn să cobor din autobuz, dar cînd am ajuns la Oxford Circus am sărit și l-am tras pe Mars după mine pe scări. Era ora de vîrf și mi-am croit drum prin îmbulzeală cu cîinele lîngă picioare, apoi m-am îndreptat spre Rathbone Place. Soho era fierbinte și prăfuit, morocănos, trîndav și lipsit de animație, către sfîrșitul după amiezii. Oamenii hoinăreau, așteptînd deschiderea localurilor. Într-o cameră, la un etaj, cineva cînta la pian; vreun trecător prindea melodia și se îndepărta fluierînd-o. Am străbătut Charlotte Street și totul îmi tremura și-mi licărea în fața ochilor, poate din cauza căldurii, sau poate de teamă. Am grăbit pasul ca și cum m-aș fi simțit urmărit.

Vocea doamnei Tinckham răzbătu prin vălătucii fumului de țigară. Avea aerul că mă așteaptă dar, de fapt, mă aștepta întotdeauna. M-am așezat la masa de fier.

— Eii, iată-te, drăguțule. Ai lipsit cam mult.

— Am fost ocupat.

Mars adulmecă discret pisicile din apropiere, care păreau că se obișnuiseră cu el și-și întorceau doar capul, clipind. Apăreau în spatele doamnei Tinckham, pisică după pisică și prin norul de fum le vedeam ochii licărind ca niște mici semnale luminoase în ceață, la capătul unor șine. Mi-am întins picioarele și m-am adresat doamnei Tinckham :

— Ce-ai zice de-un păhărel ? E aproape ora deschiderii.

— Whisky cu sifon ? mă întrebă.

Se auzea clinchetul paharului sub tejghea, gîlgîitul lichidului turnat în el și fîsîiala sifonului ; apoi doamna Tinckham mi-l întinse. Mi-am aruncat capul pe spate și-am închis ochii. Foarte departe parcă, radioul murmura ca o voce din altă lume. Prin ușa deschisă pătrundea zgomotul obișnuit al serilor din cartierul Soho. Îl simțeam pe Mars rezemat de piciorul meu. Am înghițit două guri de whisky ; curgea prin mine ca un aur viu și-mi dădea, aproape fizic, fiorul unei nădejdi. Am deschis ochii și-am văzut-o pe doamna Tinckham cu privirea ațintită asupra mea. Sub mîna ei, pe tejghea, era ceva și-am recunoscut pachetul cu manuscrisele mele. Am întins brațul și ea mi le-a dat fără nici un cuvînt. Am așezat pachetul pe masă, apoi am scos din sac micul teanc de scrisori pe care le luasem de la Dave. Imediat am văzut că una din ele era de la Sadie și-am pus-o deoparte.

— Te superi dacă-mi citesc scrisorile, doamnă Tinck ?

— Fă ce vrei, dragă, eu o să-mi continui romanul, sînt tocmai la partea palpitantă.

Nu voiam să deschid încă scrisoarea de la Sadie și-am luat o alta, timbrată din Londra și cu un scris necunoscut pe plic : era de la Lefty. Am citit-o de mai multe ori și-am zîmbit. Lefty scria într-un stil elegant și ușor retoric, folosind multe semne de punctuație și paranteze. Primul paragraf se referea la noaptea petrecută împreună pe malul Tamisei ; fusese o noapte de vis pentru el, spunea Lefty, dar spera că nu se făcuse ridicol. Părea să-și aducă aminte că vorbise bătînd cîmpii. Apoi spunea că auzise cu regret de boala mea și-mi propunea să trec să-l văd cînd voi fi mai bine ; ar fi foarte bucuros dacă m-aș simți cumva atras să fac vreo muncă politică, dar chiar și fără asta puteam să trec totuși pe la el ; la urma urmei, viața nu e făcută numai din probleme politice, nu ? Scrisoarea mi-a lăsat o impresie plăcută și cu toate că mă îndoiam că Lefty nutrea sincer părerea aceasta din urmă, simțeam că aveam de-a face cu un bărbat întreg.

Am strîns scrisoarea lui și mi-am îndreptat atenția asupra micului pachet care, așa cum observasem cu coada ochiului, venea din Franța. Era de la Jean Pierre și conținea un exemplar din *Nous les Vainqueurs*, cu o dedicație cît se poate de franțuzească, așternută în scrisul impetuos a lui Jean Pierre. Am privit cartea cu oarecare emoție, apoi am scos briceagul și-am tăiat primele file. Înainte de a-mi da bine seama și parcursesem cinci pagini : impresia era surprinzătoare. Jean Pierre fusese întotdeauna un povestitor abil, dar am

simţit imediat că aici era ceva mai mult decît abilitate. Stilul era mai viguros, tonul sigur, pasul lung şi lent. Ceva se schimbase. Începutul unui roman e ca o uşă deschisă peste o privelişte întunecată ; nu poţi să vezi încă limpede, dar poţi să simţi mirosul pămîntului şi adierea vîntului. În cartea lui Jean Pierre simţeam adierea aceasta chiar din primele pagini, puternică şi proaspătă. „Pînă aici, e bine“, mi-am spus. Într-adevăr, ceva se schimbase dar o să am destul timp mai tîrziu să văd despre ce era vorba. Am privit pe copertă numele lui Jean Pierre şi-am avut pentru prima dată sentimentul că poate, la urma urmei, soarta ne înscrisese în aceeaşi competiţie şi-odată cu gîndul ăsta am clătinat din cap şi-am pus cartea la o parte.

Am luat scrisoarea următoare, tot cu un scris necunoscut şi ştampilată în Irlanda şi-am deschis-o : înăuntru era un scurt mesaj aproape ilizibil şi mi-a trebuit mult timp să-mi dau seama că era de la Finn. Cînd am reuşit să descifrez semnătura, m-am simţit neplăcut surprins şi mîhnit. Fusese întotdeauna ciudat faptul că înainte vreme nu primisem niciodată nimic de la el în scris ; cînd nu eram împreună, comunicam fie telegrafic, fie prin telefon şi unii din prietenii mei lansaseră părerea că Finn nu ştie să scrie. Într-adevăr. Epistola lui suna aşa :

Dragă Jake,

Îmi pare rău c-am plecat fără să te văd. S-a întîmplat tocmai cînd erai la Paris. Mi-am zis că era timpul să mă întorc, din cauza banilor.

Ştii cît de des mă gîndeam la asta, înainte. Mă voi stabili la Dublin şi cei de la Pearl Bar vor şti totdeauna unde să-mi dea de urmă. Cred că-mi vor trimite scrisorile, fiindcă n-am găsit încă un loc unde să stau. Sper să te văd cînd vei veni pe Insula de Smarald. Salută-l pe Dave din partea mea.

Al tău,
P. O'Finney

Scrisoarea m-a impresionat teribil şi i-am strigat doamnei Tinckham :

— Finn s-a întors în Irlanda !

— Ştiam, zise doamna Tinck.

— *Ştiai* ? Cum aşa ?

— Mi-a spus el.

Ideea că Finn îşi făcuse din doamna Tinckham un confident îmi trecu prin minte pentru prima oară şi într-o clipă se transformă dintr-o posibilitate vagă, în probabilitate.

— Ţi-a spus chiar înainte de plecare ?

— Da, şi chiar mai de mult. Dar cred că ţi-a spus şi ţie că vrea să plece, nu ?

— Da, acum îmi amintesc, dar nu l-am crezut, — fraza avea o rezonanţă cunoscută, parcă o mai spusesem. Sînt un prost ! am adăugat, şi doamna Tinckham nu încercă să mă contrazică. Avea vreun motiv special să plece ? am întrebat-o din nou, mîhnit şi indignat că trebuia să-i cer lămuriri despre Finn ; dar simţeam nevoia să ştiu. Uitîndu-mă la faţa ei bătrînă şi liniştită, am înţeles însă că n-o să-mi spună nimic.

— Cred că voia, pur și simplu, să plece acasă. Presupun că sînt acolo oameni pe care dorea să-i vadă și-apoi mai e și religia, adăugă ea, vag.

Am coborît ochii și simțeam pe pleoape, ca o blîndă apăsare, privirea doamnei Tinckham și a unei jumătăți de duzină de pisici. Eram rușinat, rușinat fiindcă mă despărțisem de Finn cunoscînd atît de puține despre el și, mai ales, fiindcă întotdeauna îmi imaginasem lucrurile așa cum îmi convenea și nu așa cum erau în realitate.

— Așadar, a plecat.

— O să-l revezi la Dublin, spuse doamna Tinckham.

Am încercat să-mi închipui cum ar fi : eu ca vizitator și Finn acasă la el, și-am clătinat din cap.

— Imposibil ! zisei.

Știam că doamna Tinckham înțelegea.

— Nu poți ști niciodată ce-o să faci cînd vine momentul, spuse ea cu tonul acela îndoielnic pe care-l are cînd lansează asemenea observații, ce pot fi un sfat înțelept sau o naivitate. I-am aruncat o privire cercetătoare ; radioul murmura înainte și fumul de țigară plutea între noi ca un văl, mișcîndu-și ușor straturile subțiri în aerul molcom al verii, care stăruia în dreptul ușii ; doamna Tinckham clipea la mine și pupilele i se îngustaseră, ca două crăpături verticale.

— Ei bine, da, o să vedem.

— E cel mai bun lucru pe care poți să-l spui întotdeauna, dragă, nu-i așa ? zise doamna Tinck.

În sfîrșit, am luat scrisoarea de la Sadie. Eram extrem de neliniștit fiindcă eram sigur că-mi spunea acolo ceva neplăcut. Mars se mișca la picioarele mele și-i simțeam răsuflarea pe pantof. Am deschis plicul ; erau înăuntru și două anexe pe care le-am pus deoparte, apoi am desfăcut o foaie lungă și parfumată, cu o coloană îngustă de cuvinte așternute în scrierea elegantă a lui Sadie, care spunea următoarele :

Dragul meu Jake,

În ce privește *nenorocitul* acela de cîine — cred că mă găsești îngrozitoare că n-am scris mai curînd, dar adevărul este că scrisoarea ta a fost amestecată într-un *enorm* teanc de corespondență de la admiratori. (Ce problemă și asta ! Nu știi niciodată dacă să citești sau nu asemenea baliverne. Simplul fapt de a le vedea e totuși *destul* de măgulitor pentru mine, deși cred că-mi strică puțin caracterul. Bineînțeles, nici prin gînd nu-mi trece să le citesc vreodată, chiar dacă aș avea timp. Secretara mea nu face decît să le clasifice în : stupide, inteligente, excentrice, profesionale, intelectuale, religioase și oferte de căsătorie !). Trebuie să-ți spun că am fost *nițel* jignită de tonul scrisorii tale — mai exact spus, pînă cînd am realizat că nu era scrisă de tine (nu-i așa, scumpule ?).

Da, și-acum despre cîine : adevărul este că S. și cu mine eram atît de ocupați în acel moment, încît nu ne mai putem gîndi și la animalul acela. (Nici n-ai idee ce plictiseală înseamnă un film cu animale ; indivizi absolut imposibili, îmbrăcați în tweed, vin și se învîrtesc peste tot și pe deasupra *Dumb Friend's League* [1] își trimite spionii, deghi-

[1] Liga Prietenilor Animalelor.

zaţi în figurante). S. e de părere că cel mai bun lucru pentru tine ar fi să-l păstrezi, dacă vrei. Adică să-l cumperi, bineînţeles. (Regret că sînt aferistă, dar trebuie să fii econom, cu cheltuielile şi obligaţiile pe care le avem şi cu oamenii aceia de la impozitele pe venituri, care pur şi simplu nu fac decît să inventeze cum să te sărăcească. În orice caz, e treaba lui S. ştii bine, şi nu a mea ; eu nu fac decît să scriu în numele lui). Aşadar, să zicem 700 de lire şi ne considerăm chit. Suma acoperă şi drepturile de film, cărţi, reclame, etc. (Nici nu-ţi închipui ce multe *drepturi* sînt într-o afacere ca asta. Ca să nu mai vorbim de *Drepturile Cîinelui* !). Într-adevăr, la preţul ăsta poţi să consideri că e un chilipir. E adevărat că şi S. l-a luat ieftin şi nu vrem decît să ne acoperim cheltuielile. Dacă te hotărăşti să-l cumperi, poate iei legătura cu avocatul meu — anexez cartea lui de vizită, fiindcă mi-am adus aminte s-o fac — ; dacă nu vrei să-l cumperi, poate te întîlneşti totuşi cu avocatul să aranjaţi, restituirea animalului. Îmi pare rău că nu mă pot ocupa personal de afacerea asta, dar sînt *înnebunitor* de ocupată cu pregătirea apropiatei mele plecări în America. Apropo, dacă te hotărăşti să cumperi cîinele, nu uita reclamele. Anexez (*în copie*) o scrisoare de la o firmă care face biscuiţi pentru cîini (le-am uitat numele) ; vor să folosească fotografiile lui Mars sau aşa ceva. Oricît ţi-ar oferi, cere dublu.

Iartă-mi această îngrozitoare mîzgăleală. M-am bucurat că te-am putut vedea. Doresc să ne întîlnim iar — da ? — cînd toată agitaţia asta se va termina, dar numai cerul ştie cînd, poate peste un an sau doi. *Am însă o memorie bună şi fidelă.*

Aceeaşi, a ta,
Sadie

P.S. Se pare că S. are o lucrare de-a ta scrisă la maşină, pe care i-a împrumutat-o o femeie. O să-i spun s-o depună la avocatul meu, aşa că o vei putea lua cînd te duci la el pentru cîine.

Scrisoarea m-a încîntat peste măsură şi nu ştiu ce-mi plăcea mai mult, gingăşia sau şiretenia ei. Nu mă îndoiam că Sadie mă considera destul de naiv ca să-l cumpăr pe Mars ; probabil că nu era absolut sigură dacă ştiam sau nu secretul vîrstei lui şi se gîndea că nu prea avea şanse să găsească un cumpărător mai bun în cercul ei bine informat, aşa că cerea o sumă de bani care reprezenta aproximativ maximum de care bănuia că aş dispune, sau că aş accepta să dau. Apoi se grăbea să-mi indice o cale prin care m-aş putea aranja să-mi recuperez banii. Cît despre paragraful final, era limpede că pornea din inimă, sau din indiferent ce organ rece dar simţitor, avea în locul ei.

M-am uitat apoi la cele două anexe : una era cartea de vizită a avocatului, pe care-am pus-o în buzunar ; cealaltă era scrisoarea de la firma de biscuiţi pentru cîini. Am citit-o, apoi am rupt-o.

— Cariera ta publică s-a terminat, i-am spus lui Mars.

Am scos din haină pachetul de bancnote pe care-l luasem din safeul lui Hugo și-am început să le număr. Doamna Tinckham se uită cu interes, dar nu mă întrebă nimic. Pachetul conținea exact o sută de lire; le-am legat iar la loc și le-am pus deoparte.

— Poți să-mi vinzi niște plicuri și hîrtie de scris? am întrebat-o pe doamna Tinckham care-mi întinse imediat cîteva, îngălbenite de timp și de praf.

— Sînt ale casei, nu le dau niciodată pe bani.

Am făcut o scurtă socoteală pe coperta mapei: cu pariul pe Lyrebird cîștigasem șase sute de lire, care împreună cu cele o sută de la Hugo și cu ceea ce mai aveam la bancă, se ridicau la vreo șapte sute șaizeci de lire. Am privit un timp cifra asta, mai mult cu tristețe decît cu ezitare. Era limpede că trebuia să-l cumpăr pe Mars și n-am stat nici o clipă pe gînduri să mă întreb nici dacă s-o fac și nici de ce. Era scris să se întîmple așa și a încerca să mă eschivez, însemna să mă dovedesc un om de nimic. Și nu mi-a trecut prin minte nici să încerc să reduc prețul cerut de Sadie, fiindcă așa cum se prezenta situația, nu aveam de ales; trebuia să plătesc fără discuție sau comentarii. Nu era momentul să mă tocmesc cu destinul. Cînd totul va fi aranjat, o să-mi permit doar luxul să-i scriu lui Sadie un scurt mesaj pe care n-o să mai pretindă că l-a rătăcit prin corespondența admiratorilor! În clipa cînd mi-a venit gîndul ăsta, am înțeles că Sadie mă preocupa și că, fără îndoială, o să ne mai întîlnim; era însă o chestiune de viitor. Da, viitorul... O clipă se deschise în fața mea o vastă întindere de coline și depărtări și-am închis ochii. Sadie o să-și *păstreze* sentimentele pentru mine. Un singur lucru e în stare să facă o femeie ca să-și păstreze sentimentele și acest lucru e inteligența. Iar Sadie, era inteligentă, Hugo avea dreptate.

Am scris cecul, calculînd că rămîneam astfel exact cu cît avusesem la bancă pe numele meu cînd plecasem din Earls Court Road, la începutul acestei povestiri. Constatarea asta m-a făcut să oftez și, cîteva clipe, fantomaticele averi pe lîngă care trecusem atît de aproape îmi apărură ca în vîrtejul unui viscol ce mă orbea cu hîrtii de cîte cinci lire. Dar furtuna se potoli și mi-am dat seama că regretul nu era adînc. Întocmai ca un pește care înoată liniștit pe fundul apei, mă simțeam sigur și înconjurat ocrotitor de propria mea viață. Destrămată, îndoielnică și aparent fără rost, dar a mea.

Am terminat scrisoarea către avocatul lui Sadie, rugîndu-l să-mi trimită traducerea dactilografiată pe adresa doamnei Tinckham. Puteam să scot oricînd ceva bani pe ea; cît despre traduceri, terminasem definitiv cu treaba asta. Am desfăcut apoi pachetul cu manuscrise, le-am împrăștiat pe masă și-n timp ce umblam cu ele, mîinile îmi tremurau ca mîinile unui om care caută apă cu vergeaua. Am început să le răsfoiesc, surprins de ceea ce vedeam: un lung poem, un fragment de roman, cîteva povestiri ciudate. Mi se părea o veșnicie de cînd le scrisesem. Erau mediocre, îmi dădeam seama limpede, dar tot atît de limpede vedeam desprinzîndu-se din ele posibilitatea de a

face ceva mai bun și simțeam în mine această posibilitate ca o forță vie care mă zvîrlea mai jos și mă înălța mai sus decît fusesem vreodată pînă atunci.

Am luat exemplarul din *Omul care te reduce la tăcere* pe care-l găsisem la Hugo și vederea lui m-a umplut de bucurie. Cartea asta era și ea doar un început, ca prima zi a lunii. Emana din ea acel impuls mai prețios decît fericirea, mai prețios decît acea fragilă dorință de fericire pe care femeile pot s-o trezească într-un bărbat ca să-i sleiască puterile. Da, era dimineața primei zile a creațiunii !

M-am întins, căscînd, și Mars m-a imitat, scuturîndu-și fiecare labă. I-am zîmbit doamnei Tinckham și prin ceața fumului de țigară mi-a întors zîmbetul, rînjind ca o pisică din Cheshire. Dar, în timp ce-mi arcuiam trupul, cu brațele larg deschise ca pentru a cuprinde la piept lumea toată, o șoaptă ciudată îmi stăruia în creier, ca și cum un glas cunoscut îmi murmura în ureche, ca și cum cineva drag încerca să-mi spună un secret. Brațele mi-au căzut încet și-am rămas nemișcat, ca atunci cînd asculți cu încordare.

— E o prietenă de-a ta la radio, zise doamna Tinckham.

— Cine ?

— Îi spune Quentin, răspunse doamna Tinckham întinzîndu-mi revista *Radio Times* și-n timp ce întorceam înfrigurat paginile, puse deodată radioul la maximum.

Vocea Annei se revărsă asupra mea ca valurile mării : cînta un vechi cîntec de dragoste franțuzesc. Îmbogățite de timbrul ei adînc și cald, cuvintele se înfiripau fără grabă, stăruiau în aer, apoi cădeau încet și strălucirea glasului de aur umplea încăperea, transformînd pisicile în leoparzi și pe doamna Tinckham într-o bătrînă Circe. Am rămas nemișcat uitîndu-mă în ochii doamnei Tinckham, care ședea aplecată, cu mîna înțepenită pe butonul radioului. Era mult de cînd n-o mai auzisem pe Anna cîntînd și ascultînd-o îi vedeam chipul și firele argintii în cununa de păr auriu. Cîntecul se sfîrși.

— Închide aparatul ! am rugat-o pe doamna Tinckham, fiindcă simțeam că nu mai puteam suporta.

Deodată se așternu o tăcere desăvîrșită. Bătrîna închise complet radioul și pentru prima dată de cînd veneam în prăvălia ei, auzeam în jur răsuflarea pisicilor. Am început iar să caut nerăbdător în Radio Times, pînă cînd am găsit : „Anna Quentin — scria acolo — retransmisă de la *Club des Fous* din Paris, în prima serie de zece emisiuni intitulate «Ce este cîntecul» ?“

Buzele mi s-au destins într-un zîmbet care-mi pătrundea toată ființa, ca soarele.

— Vezi..., zise doamna Tinckham.

— Văd... i-am răspuns, întrebîndu-mă ce voia oare să spună cu asta ? Ne-am uitat o clipă unul la altul.

— Doamnă Tinckham, știi ceva ?

— Ce ?

— O să-mi iau o slujbă, zisei.

Nu mă așteptam să se arate surprinsă și nici nu se arătă.

— Și ce-ai putea să faci ?

— O să lucrez o jumătate de zi într-un spital. Știu să fac treaba asta și sînt conservator din fire. Dar mai înainte, trebuie să-mi găsesc un loc unde să stau.

— Uită-te afară pe tabla de anunțuri, mi se pare că e o cameră de închiriat undeva, nu-mi amintesc unde.

M-am ridicat și-am ieșit afară. Mars mă urmă trepădînd și rămase rezemat de picioarele mele, cercetînd cu ochii strada să descopere vreo pisică bună de fugărit. M-am uitat la tabla de anunțuri, plină cu cărți poștale prost scrise și prinse acolo pentru o săptămînă de afișare plătită. Una din ele, mai curățică, mi-a atras atenția : oferea o cameră la parter pe lîngă Hampstead Heath, *fără anumite restricții.* Evident, era vorba de femei și mă întrebam dacă îngăduința aceasta se referea și la cîini.

— Cine a pus anunțul ăsta ? am întrebat-o pe doamna Tinckham.

— Un om bizar, nu-l cunosc prea bine.

— Cum arată ?

— E destul de înalt, spuse doamna Tinckham.

Am înțeles că va trebui să mă duc în Hampstead să descopăr ce era bizar la omul cu anunțul.

— Știi ceva împotriva lui ?

— Nu, absolut nimic, dar de ce nu te duci să vezi camera ?

— O să mă duc deseară.

— Dacă n-ai unde să stai deocamdată, poți să te întorci să dormi, aici, zise doamna Tinckham. Era o extraordinară concesie, din partea ei.

— Mulțumesc, doamnă Tinckham, dar unde o să dorm ?

— O să-ți fac un pat în dosul tejghelei. O s-o mut pe Maggie cu puii ei, în camera din fund.

— Cum le merge lui Maggie și pisoilor ? am întrebat politicos.

— Vino să-i vezi !

Cu sentimentul că pășeam pe pămînt sacru, am ocolit tejgheaua și m-am dus îndărătul ei. În colț, la picioarele doamnei Tinckham, într-o cutie de carton, stătea Maggie cu patru pisoi ghemuiți lîngă pîntecele ei vărgat. Maggie clipea și căsca uitîndu-se într-o parte, în timp ce puii se înghesuiau unii peste alții în blana ei. M-am uitat, m-am aplecat mai aproape și-am scos o exclamație.

— Da, da, ai văzut ?! zise doamna Tinckham.

M-am lăsat pe genuchi și-am ridicat pisoii pe rînd ; trupurile lor erau rotunde ca niște mingi și mieunau aproape inaudibil. Unul era vărgat, altul vărgat și alb, iar ceilalți doi, curat siamezi, după cîte se vedea. Le-am cercetat petele, cozile întoarse în sus și ochii albaștri, sașii și sălbatici. Mi se părea că și țipătul lor era mai răgușit decît al celorlalți.

— Așadar, în sfîrșit Maggie a făcut-o ! zisei.

Mars își vîrî capul pe sub brațul meu și adulmecă binevoitor, micile animale ; apoi am pus pisoii la loc în cutie.

— Un lucru mă uimește, spuse doamna Tinckham, nu înțeleg cum se poate ca doi să fie curat siamezi, iar ceilalți absolut diferiți, în loc să fie toți patru jumătate tărcați și jumătate siamezi !?

— Dar aşa se întîmplă totdeauna, şi e foarte simplu.

— Şi care-i explicaţia ?

— Ei bine, e doar o chestiune de... începui să spun şi m-am oprit ; habar n-aveam de ce era aşa şi nu altfel. Am început să rîd şi bătrîna rîse şi ea.

— Nu ştiu, doamnă Tinckham..., e şi asta una din minunăţiile lumii.

În aceeaşi colecţie

vor apărea:

Per Olof Ekström
N-A DANSAT DECÎT O VARĂ

Max Frisch
HOMO FABER

Alexandr Grin
FUGARA PE APE

Tatiana Gritsi-Milliex
...ŞI IATĂ CĂ S-A ARĂTAT UN CAL GĂLBUI...

Françoise Sagan
VĂ PLACE BRAHMS ?

Mario Tobino
O ZI CU DUFENNE

Hiimar Wulff
VAGABONDUL SOARELUI

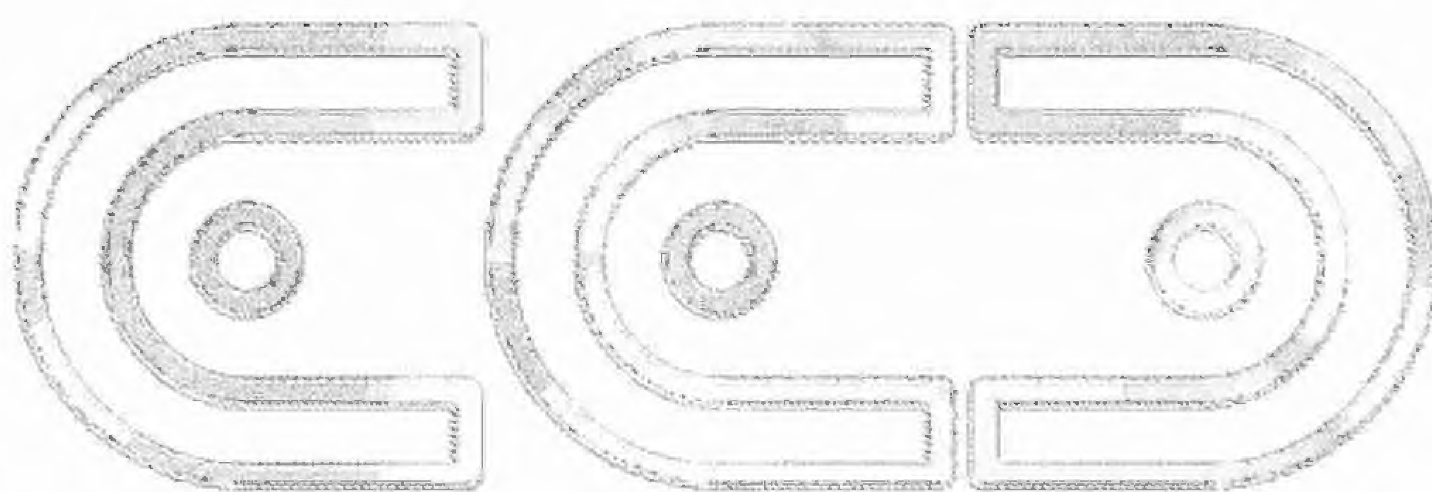

TIPARUL EXECUTAT LA

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli tipar: 12,75; comanda nr. 693

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

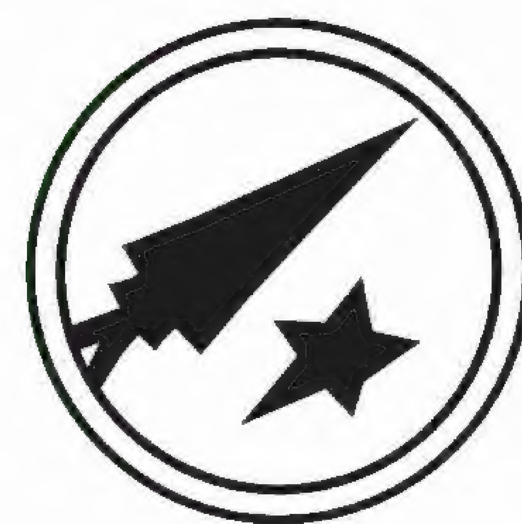

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

